

# Джоан Харис

АВТОРКАТА НА БЕСТСЕЛЪРА  
„ДВОКЛАД“

## СПИ, БЛЕДА СЕСТРО

„ПРОЩЕНО ПРЕДЪСНИКАТЕЛНА,  
УТРОНВАЩА И МИСТЕРИЧНА“  
„БУКСЕЛЪР“

Джоан Харис

Спи, бледа сестро

На Кевин – отново.

## Благодарности

Много благодарности на всички, които ми помогнаха да съживя тази спяща царкиня. Преди всичко на Кристофър, който я хареса още от самото начало; на Серафина, Хауърд и Брай; на прекрасния ми издател Франческа и на всичките ми приятели в „Трансуърлд“; на книжарите, разпространителите и доставчиците, които работят за това книгите ми да стоят на рафтовете, и накрая на всички онези почитатели на другите ми романи, които писаха, интересуваха се, упорстваха, питаха и настояваха тази книга отново да излезе от печат.

## ПРЕДГОВОР

Не всеки човек се наема да съживи мъртвец. Мъртвите книги се нуждаят от особено внимание; на всяко изгубено съкровище се падат сто находки без стойност, които чакат да бъдат изровени от енергични златотърсачи. Затова през последните десет години свикнах с мисълта, че „Спи, бледа сестро“ е останка от минало време. В горещото лято на 1993 година аз родих дъщеря и книга. Едната оживя, другата умря: в моите представи не можеше да става и дума за сравнение. За една нощ светът за мен се промени. Аз станах друг човек и изведнъж мисълта за това книгата ми да бъде издадена като че ли изгуби предишното си значение. Към 2003 година книгата отдавна бе престанала да се печата, аз не бях я отваряла от първото ѝ излизане от печат и рядко изобщо се сещах за нея.

Други обаче се сещаха. Някои я бяха чели, други я бяха продавали, трети бяха мои почитатели, четвърти просто искаха да видят как авторката на „Шоколад“ е направила скок от английската готика към френската гастрономия. Обсипаха ме с молби за екземпляри. Неколкостотинте бройки, останали при amazon.com, изчезнаха почти моментално. Издателите ми бяха бомбардирани от писма с молби за преиздаване. Накрая решихме да опитаме. Аз съвсем леко редактирах първоначалния текст – може би не толкова, колкото би трябвало, но скоро осъзнах, че тази пациентка е прекалено крехка за радикална хирургична намеса – и поправих някои малки грешки. В процеса на работа установих – с извесно учудване, – че все още съм доста привързана към тази история и към героите в нея. В края на краищата книгата ми не беше умряла, само заспала. Радвам се, че ѝ бе даден втори шанс.

## УВОД

*Ръкопис от имението на Хенри Пол Честър  
Януари 1881 година*

Когато гледам името си и буквите след него, обзема ме необятна празнота. Сякаш този Хенри Честър, художник, два пъти излагал творби в Кралската академия, бях не аз, а някакъв неопределен фрагмент от чуждо въображение, корковата тапа на бутилка, в която се спотайва изящен лукав дух, обсебил съществото ми и тласнал ме към опасно приключение, страховита сянка на самия мен.

Името на духа е хлорал, мрачен спътник на съня ми, нежен компаньон, който напоследък се е озлобил. Но той и аз сме женени твърде отдавна, късно е за раздяла. Заедно ще напишем този разказ, но времето ми е толкова малко! Дори сега, когато последните лъчи на деня се стопяват на хоризонта, аз вече чувам как черният ангел пърха с крила в най-тъмния ъгъл на стаята. Търпелив е, но не до безкрайност.

Дано Господ Бог, най-изтънченият сред мъчителите, се смили да ми отпусне още малко време, за да напиша историята, която ще отнесе със себе си в студения си затвор под земята – едва ли по-студен от тялото, което обитавам, от необузданата ми душа. О, Той, Бог, е завистлив, безмилостен, както само безсмъртните могат да бъдат, и когато го зовях в покварата и страданието си, Той се усмихваше и отвърщаше с думите, изречени на Мойсей от горящия къпинов храст: Аз съм Оня, който съм. (В последния поправен и допълнен превод на Библията на български език (издание на Светия синод от 1991 г.) това изречение гласи: „Аз съм вечно Съществуващият“ (Изход 3:14). Тук е цитиран по-ранен превод на Библията, тъй като в този вид изречението повече се доближава до английския му превод и до смисъла, който е видяла в него авторката. Навсякъде другаде цитатите от Библията са направени по изданието от 1991 г. – Бел. прев.) В погледа му няма състрадание, няма нежност. Не виждам в него нито обещание за изкупление, нито заплаха от наказание, само безбрежно равнодушие, което вещае единствено забравата. Но как копнея за това! Да се слея със земята, така че дори всевиждащият взор да не може да ме намери... и все пак детето у мен плаче в тъмното, а бедното ми измъчено тяло жадува за време... Още малко време, още една история, още една игра.

А черният ангел стои с коса край прага и сяда до мен за последно раздаване.

Не бива никога да пиша след мръкване. Нощем думите звучат фалшиво, безпокойно: и все пак тъкмо нощем те придобиват най-голяма сила. Шехеразада избира нощта, за да изтъче своите хиляда и една приказки, всяка от тях – врата, през която отново и отново се измъква, а Смъртта я следва по петите като гладен вълк. Тя познава силата на думите. Ако не бях прекарал живота си в търсене на идеалната жена, щях да тръгна да търся Шехеразада: тя е висока и стройна, има кожа с цвят на китайски чай. Очите ѝ са като нощта, тя ходи боса – дръзка езичница, необременена от морал или скромност. И е хитра: отново и отново играе срещу смъртта и пчели, съчинявайки себе си всяка нощ отначало, за да може жестокият ѝ страшен съпруг да открива всяка нощ нова Шехеразада, която да се измъква на сутринта. Всяка сутрин той се събужда и я вижда на дневна светлина, бледа и смълчана след нощната работа, и се къльне, че този път няма да се хване! Но щом падне здрач, тя отново изплита паяжината на въображението си и той си казва: още само веднъж...

Тази нощ аз съм Шехеразада.

## ОТШЕЛНИКЪТ

### 1

Не ме гледайте така – непоносимо е! Мислите си колко съм се променил. Гледате младия мъж на картината, ясното му бледо чело, черните къдрици, безметежните очи – и се чудите как може това да съм аз. Безгрижно дръзката долна челюст, високите скули, дългите тънки пръсти като че ли загатват за някакво тайно, екзотично потекло, макар че маниерите несъмнено са английски. Такъв бях аз на трийсет и девет – разгледайте ме внимателно и ме запомнете... Това можехте да сте вие.

Баща ми беше пастор край Оксфорд, майка ми – дъщеря на заможен земевладелец от Оксфордшиър. Детството ми бе безоблачно, безопасно, идилично. Помня как ходех на църква в неделя, как пеех в хора и цветната светлина от украсените с витражи прозорци се лееше като дъжд от цветя по белите стихари на хористите...

Черният ангел безшумно се намества и ми се струва, че в женските му очи долавям същото безмилостно разбиране като на Бога. Сега не е време за въображаема носталгия, Хенри Пол Честър. Той иска от теб истина, не измислици. Да не мислиш, че можеш да заблудиш Бог?

Колко нелепо, че все още изпитвам желание да заблуждавам, аз, прекарал над четирийсетгодишния си живот единствено в заблуди. Истината е горчива отвара: никак не ми се пие от нея на тази последна среща. И все пак аз съм оня, който съм. За пръв път дръзвам да си присвоя Божиите думи. Това не е подсладена измислица. Това е Хенри Честър: съдете ме, ако желаете. Аз съм оня, който съм.

Разбира се, няхах идилично детство. Ранните ми години са като в мъгла: спомените ми започват от седем- или осемгодишна възраст, нечисти, смутни спомени – още тогава чувствах как в пазвата ми расте змия. Не помня време, в което да не съм съзнавал греховността си, вината си: никакъв стихар, колкото и бял да е, не може да ги скрие. Те ми внушаваха зли помисли, караха ме да се смея в църквата, да лъжа баща си и да кръстосвам пръсти, за да излича лъжата.

На стената във всяка стая от дома ни имаше гоблени, върху които майка ми бе избродирала цитати от Библията. И сега сякаш са ми пред очите, особено този в стаята ми, ярко петно на бялата стена срещу леглото ми: „АЗ СЪМ ОНЯ, КОЙТО СЪМ.“ През всичките лета и зими на



момчешките си години, в мигове на покой и съзерцание насаме с порците си аз гледах този гоблен и понякога крещях насън от жестокото безразличие на Бог. Но винаги получавах едно и също послание, избродирано за вечни времена върху преплетените нишки на паметта ми: АЗ СЪМ ОНЯ, КОЙТО СЪМ.

Баща ми беше Божи служител и всяваше у мен повече страх от самия Бог. Очите му бяха дълбоки и черни и той сякаш виждаше вдън съкровениите кътчета на виновната ми душа. Съдеше безмилостно и безпристрастно като Бог, без следа от човешка нежност. Цялата топлота на баща ми се изливаше върху колекцията му от механични играчки, защото той беше любител антиквар и имаше пълна стая с такива – от най-простите дървени фигурки с противотежести до приказно съвършената китайска латерна със стотици подскачащи джуджета.

Разбира се, на мен не ми беше позволено да играя с тях – те бяха твърде ценни за ръцете на което и да било дете, – но аз си спомням танцуващата Коломбина. Тя бе направена от фин порцелан и беше голяма почти колкото тригодишно дете. В един от редките си мигове на непринуденост баща ми ми откри, че Коломбина е изработена от сляп френски занаятчия в годините на упадък след Революцията. Докато галеше с пръсти безупречно гладката ѝ буза, той ми разказа историята ѝ: тя принадлежала на някакъв разглезен незаконороден кралски син, който я изоставил сред мухлясали топове брокат след избухването на терора, когато заедно с главите на безбожниците се търкулнали и тези на невинните. Една просякиня я откраднала, за да я спаси от разрушение и плячкосване от санкюлотите. Бебето на жената било умряло от глад и тя държала Коломбина в люлката му в бедната си колиба, люлеела я и ѝ пеела приспивни песни. Намерили я обезумяла от глад и самота и я отвели в приют, за да умре на спокойствие.

Коломбина оцеляла. Попаднала при един парижки антиквар в годината, в която съм се родил, и на връщане от Лурд баща ми я забелязал и веднага я купил, въпреки че копринената ѝ рокля била плесенясала, а очите били хлътнали в главата ѝ от немарливото и небрежно съхранение. Когато я видял как танцува, разбрал, че е специална: щом завъртиш ключето отзад на кръста ѝ, тя започва да се движи, отначало малко сковано, после нечовешки плавно, вдига ръце, кърши кръст, прегъва колена, показва пухкавата заобленост на порцелановите си глезени под бухналата пола. След месеци грижлива реставрация Коломбина възвърнала цялата си красота и великолепна в дрехите си от син и бял сатен, гордо заела мястото си в колекцията на баща ми между индийската музикална

кутия и персийския клоун.

Не ми беше позволено да я навивам. Понякога нощем, докато лежах буден в тъмното, чувах тих музикален звън зад затворената врата, приглушен и интимен, почти плътски... Представата за баща ми по нощница с танцуващата Коломбина в ръце ме изпълваше с абсурден смут. Не можех да не се питам как точно я държи, дали оставя ръката си дръзко да се плъзне под вълнистите дантели на фустите й...

Рядко виждах майка ми: тя често беше неразположена и прекарваше много време в стаята си, където не ми разрешаваха да влизам. Майка ми бе прекрасна загадка, с тъмни коси и теменужени очи. Един ден, когато надникнах в тайнствената стая, помня, че видях огледало, бижута, шалове, куп красиви халати, проснати на леглото. От всичко това лъхаше мирис на люляк, уханието на майка ми, когато се надвесваше над мен да ме целуне за лека нощ, ароматът на бельото й, в което заравях лице, когато прислужницата го простираше да съхне.

Бавачката ми казваше, че майка ми била голяма хубавица. Омъжила се против волята на родителите си и оттогава не поддържала отношения със семейството си. Може би затова майка ми понякога ме гледаше с онова изражение на предпазлива надменност, може би затова никога не ме докосваше и не ме прегръщаше. Аз от своя страна я издигах на пиедал, тя ми се струваше така недосегаема, така изискана и чиста, че не бях способен да изразя обожанието си, смазан от собственото си нищожество. Никога не обвинявах майка ми за онова, което ме подтикваше да правя: години наред проклинах своето порочно сърце, тъй както може би Адам е проклинал змията за прегрешението на Ева.

Бях на дванайсет, все още пеех в хора, но гласът ми бе достигнал онази нечовешка чистота, която предвещава края на детството. Беше август и цялото това лято бе прекрасно: дълги сини мечтателни дни, изпълнени със сладни ухания и напоителни усещания. Играех в градината с приятели, бях разгорещен и прежаднял, косата ми стърчеше на всички страни като на дивак, по коленете на панталоните ми имаше зелени петна от трева. Промъкнах се тихичко в къщата: исках да се преоблека бързо, преди бавачката ми да е видяла на какво приличам.

Там нямаше никого освен кухненската прислужница – баща ми беше в църквата, където се приготвяше за вечерната служба, а майка ми се разхождаше край реката – и аз изтичах по стълбите към стаята си. На площадката на стълбището спрях за малко и видях, че вратата към стаята на майка ми е открената. Спомням си, че забелязах дръжката на вратата – кръгла, от синьо-бял порцелан на цветя. От хладния полумрак ме

лъхна аромат на люляк и почти напук на себе си се приближих и надзърнах в стаята. Вътре като че ли нямаше никого. Аз се огледах виновно, бутнах вратата и влязох, като най-чистосърдечно си казах, че щом вратата е била отворена, не съм се вмъкнал без разрешение. За пръв път в живота си бях сам-самичък в стаята на майка ми.

В първата минута се заех да разглеждам редовете с шишенца и дрънкулки покрай огледалото, после се осмелих да докосна копринено шалче, дантелите на фуста, фината тъкан на долна дреха. Бях заплепен от всички вещи на майка си, от загадъчните стъкленици и бурканчета, от гребените и четките с косми от косата ѝ по тях. Сякаш тази стая беше майка ми, сякаш бе побрала в себе си цялото ѝ същество. Чувствах, че ако уловя всеки нюанс в стаята, вече ще знам как да кажа на майка ми колко я обичам с думи, които тя би могла да разбере.

Посегнах да докосна отражението си в огледалото и неволно съборих едно шишенце. Въздухът се изпълни с главозамайваща смесица от ухания на жасмин и на орлови нокти. В припрения си стремеж да вдигна шишенцето разсипах кутия пудра на тоалетната маса, но ароматът подейства така странно на нервите ми, че вместо да изпадна в паника, аз тихичко се разсмях. Майка ми нямаше да се върне скоро, баща ми беше в църквата. Какво толкова, ако поразгледам малко? А и чувствах в себе си възбуда, власт, като докосвах вещите на майка ми в нейно отсъствие. Една кехлибарена огърлица ми намигна в полумрака, взех я и импулсивно си я сложих. Прозрачен шал, лек като дъх, ме докосна по ръката. Поднесох го към устните си и сякаш почувствах кожата ѝ, уханието ѝ до лицето си.

За пръв път изпитах необичайно усещане, трепет в цялото тяло, който се усилваше все повече и повече до степен на крайно напрежение, и това нарастващо вълнение изпълни съзнанието ми с непознати чувствени образи. Опитах се да си внуша, че стаята ме кара да правя така. Шалът сам се увива около врата ми. Гривните сами се окачват на ръцете ми. Съблякох ризата си, погледнах се в огледалото и без много да му мисля, свалих панталоните си. На леглото на майка ми имаше някаква наметка – фина, прозрачна дреха от коприна и пухкава дантела, – с любовитството на изследовател я увих около себе си, погалих тънката материя, представих си, че е кожата ѝ, представих си как би изглеждало отстрани...

Започнах да изпитвам физическа слабост, загубих ориентация, силният аромат на разлетия парфюм ме обсебваше като невидима войска от зли духове – чувах пляска на крилете им. Тогава разбрах, че съм

дяволско изчадие. Някакъв нечовешки инстинкт ме подтикваше да продължавам и макар да знаех, че извършвам смъртен грях, не изпитвах вина. Чувствах се безсмъртен. Ръцете ми, които мачкаха и стискаха шала, бяха като обладани от демоничен разум: започна да ме изпълва безумна, екстатична радост... после изведнъж застинах в пълна парализа, облян от силна вълна на неподозирана наслада. За секунда се издигнах над облаците, над Бога... после паднах като Луцифер и отново станах малко момче, легнало на килима, смачкало и разкъсало под себе си копринената наметка, с кокалесто тяло, гротескно окичено с бижута и дрънкулки.

Миг на глупаво безразличие. После огромното значение на онова, което бях извършил, се стовари върху главата ми като градушка и аз заплаках в истеричен ужас, с треперещи ръце навлякох дрехите си, като чувствах как коленете ми се огъват. Грабнах наметката, смачках я на топка и я пхнах под ризата си. Взех обувките си и побягнах от стаята на майка ми към своята, където скрих наметката в камината зад един халтав камък и си обещах, че ще я изгоря веднага щом бавачката ми запали огъня.

След като паниката ми утихна, аз бавно измих лицето си и се преоблякох, после легнах за десет минути в леглото, за да овладее треперенето си. Обзе ме странно чувство на облекчение: бях избегнал незабавното разкритие. Страхът и вината се преобразиха във весело оживление: дори ако ме накажеха за това, че съм влизал в стаята на майка ми, никога нямаше да узнаят най-лошото. То беше моята тайна и аз я стаих в сърцето си като змия, свита на кълбо. Там тя порасна – и днес още продължава да расте.

Разбира се, постъпката ми не остана напълно незабелязана: разсипаните пудра и парфюм ме издадоха, както и кражбата на наметката. Признах тази част на баща ми: че съм влязъл в стаята от любопитство, че съм бил непохватен, неволно съм настъпил дантеленя край на наметката, тя се е скъсала и за да избегна наказанието, съм я хвърлил в езерото. Той ми повярва и дори ме похвали за честността (как се смя и тържествува дяволът в мен!), и макар че ме набиha за глупостта ми, чувството на облекчение, дори на въодушевление, не помръкна. От всемогъщ баща ми изведнъж стана слаб: аз го бях заблудил, бях излъгал и той не бе разбрал. Колкото до майка ми, тя може би се досещаше, защото веднъж-дваж я видях да ме гледа със странно изражение, но никога не спомена за случилото се и като че ли скоро всички го забравиха.

Що се отнася до мен, аз така и не изгорих наметката, която бях скрил в камината. Понякога, когато бях сам, я изваждах от

скривалището ѝ и докосвах копринените дипли, но постепенно от годините и дима в камината тя се захаби, покафеня като пергамент и се разпадна на късчета като шепа есенни листа.

Майка ми почина, когато бях на четиринайсет, две години след раждането на брат ми Уилям. Помня как хубавата ѝ спалня се превърна в болнична стая, огрупана с тежки букети цветя, наредени по всички мебели, самата тя – бледа и слаба, но красива до края.

Баща ми беше с нея през цялото време, лицето му – непроницаемо. Един ден, докато минавах покрай стаята, без да влизам, го чух да ридаете в ожесточена забрава и устата ми се изкриви презрително: аз се гордеех, че не изпитвам нищо.

Гробът ѝ бе изкопан в двора на църквата точно до входа, за да може баща ми да го вижда, когато посрещат енориашите си. Често се питах как такъв суров, богобоязлив човек е решил да се ожени за толкова изящно светско създание. Предполагането, че би могъл да изпитва неподозирани за мен страсти, ме караше да се чувствам неудобно, затова аз пропъждах подобни мисли.

Когато бях на двайсет и пет, баща ми почина. По онова време аз пътувах по света и научих вестта едва когато се прибрах. Разбрах, че през зимата настинал, не обърнал внимание на простудата – той палеше огън в къщата само в най-студените дни, – отказал да се лекува на легло и един ден припаднал в църквата. Хванала го треска и починал, без да дойде в съзнание, оставяйки ми прилично състояние и необяснимото чувство, че сега, когато е мъртъв, може да следи всяка моя стъпка.

Преместих се в Лондон: притежавах известен талант за рисуване и исках да се утвърдя като художник. Там открих Британския музей и Кралската академия и се увлякох по живописата и скулптурата. Бях твърдо решен да стана известен: наех ателие в Кенингтън и прекарах първите пет години в подготвяне на достатъчно материал за изложба. Рисувах предимно алегорични портрети, като заимствах повечето си идеи от Шекспир и класическата митология, предпочитайки маслени бои – това средство бе най-подходящо за детайлната задълбочена работа, която най-много ми допаднаше. Един посетител дойде да види картините ми и каза, че стилът ми е „в духа на прерафаелитите“, мнението му ме поласка и аз се захех да подхранвам това сходство, като дори черпех теми от поезията на Росети, макар да чувствах, че като човек поетът е много далеч от онзи тип личност, на която бих искал да подражавам.

Основният ми проблем беше в намирането на подходящи модели, тъй като няхах много приятели в Лондон, а след едно неприятно

преживяване край Хеймаркет не се осмелявах да предлагам работа на привидно подходящи за това жени. Не ми беше интересно да рисувам мъже: намирах повече поезия в женските форми, при това в точно определен тип форми. Пусках обяви в „Таймс“, но на около двайсет кандидатки се падаха най-много една-две приблизително хубави и никоя от тях не можеше да бъде определена като „почтена“ жена. Все пак докато мълчаха и не отваряха вулгарните си усти, аз не се оплаквах; затова когато погледна някои от ранните си творби, ми е трудно да повярвам, че паметта не ме лъже и че милоликата Жулиета наистина е имала незаконородено дете или невинната Пепеляшка е била пристрастена към бутилката. В онези дни научих за жените повече, отколкото изобщо някога бих искал да знам. Въпреки красивите им лица, когато слушах приказките им, нецензурните им изрази, нечистите им помисли, аз ги презирах.

Някои от тях се опитваха да ме омайват с евтините си съблазни, но по онова време змията в мен вече беше добре дресирана: аз ходех на църква всяка неделя, денем рисувах в ателието си, а вечер се забавлявах в някой приличен клуб. Имах малък кръг от познати, но и не изпитвах особена потребност от компания. В края на краищата, имах изкуството си. Дори се радвах, че жените нямат власт над мен, че най-после съм победил копнежите на греховната си плът. Подобни мисли са колелото, на което Бог разпъва грешниците, но времето лети бързо, затова трябва да пропусна още три години до мига, когато, трийсет и три годишен, един ясен есенен ден срещнах своята Немезида.

От известно време рисувах деца: винаги беше лесно да се намери хубавичко дете, чиято майка бе съгласна да ми го води за няколко часа на ден. Аз им плащах по шилинг на час и това беше повече, отколкото някои от тези жени печелеха със собствения си труд. И така, разхождах се в парка както обикновено, когато забелязах жена с дете: жената – невзрачна, старомодно облечена в черно, детето – около десетгодишно момиченце с толкова необикновени и поразителни черти, че се спрях да го погледам.

Беше слабичко, загърнато в грозна черна пелерина, сякаш принадлежала на друго дете преди това, но се движеше с изящество, необичайно за момиче на неговата възраст, а косата му имаше най-необичаен цвят, по-близък до бяло, отколкото до златисто, затова за миг ми заприлича на дребна старица, приела облика на дете и открояваща се сред останалите весели румени дечица наоколо. Лицето ѝ бе с остри черти и почти безцветно с изключение на големите дълбоки очи, устните ѝ бяха пълни – необичайно за дете, – но бледи, изражението ѝ беше

необикновено трагично.

Веднага разбрах, че трябва да я рисувам: в лицето ѝ личеше безкрайно обещание за изразителност, всяко движение бе шедевър на завършеността. Щом я видях, осъзнах, че това момиче ще бъде моето спасение: невинността ѝ ме вълнуваше също толкова, колкото и призрачната ѝ красота, и аз със сълзи на очи се затичах след двойката. В първия миг сърцето ми така преливаше от чувства, че не можех да говоря.

Името на момичето беше Ефи, невзрачната жена бе нейна леля. Ефи живееше с леля си и майка си над малко шапкарско ателие на „Кранборн Али“, семейството беше почтено: майката, госпожа Шелбек, бе вдовица и изпитваше материални затруднения. Писклива и досадна жена, както по-късно установих, нищо общо с красивата външност на дъщеря си, и предложението ми за шилинг на час бе прието без следа от обичайната скромност и резервираност, които обикновено проявяваха благовъзпитаните семейства. Подозирам, че дори да бях предложил половината от сумата, тя би приела със същата готовност, но аз на драго сърце бих дал и двойно повече.

Ефи дойде в ателието ми – почтително придружавана от леля си – още същата седмица и аз цяла сутрин рисувах скици на детето от различни ъгли: профил, три четвърти, анфас, с високо вдигната глава, с наклонена глава... всяка поза по-възхитителна от предишната. Тя беше съвършеният модел: не мърдаше и не се въртеше като другите деца, не бърбореше и не се усмихваше. Изглеждаше очарована от ателието и от мен, скришом ме изучаваше с поглед, изпълнен с учудено уважение. Тя дойде повторно, а след третия път леля ѝ престана да я придружава.

Първата ми картина с нея се казваше „Сънят на сестра ми“, по стихотворението на Росети, и ми трябваша два месеца, за да я завърша: беше малко платно, но аз се ласкаех, че съм уловил чертите на Ефи. Нарисувах я легнала на малко тясно легло, на каквито спят децата, на бялата стена над нея – кръст, а на масичката до леглото – ваза с джел, семейната почит към Рождественския дух. Брат ѝ седи на пода до леглото, заровил глава в покривалото, а майка ѝ, облечена в черно, стои в долния край на леглото, закрила лицето си с ръце. Картината е съсредоточена върху Ефи, другите фигури са безлики и в тъмни дрехи, а тя е цялата в бяло, с нощница на волани, купена специално за картината, с коса, разпиляна по възглавницата. Ръцете ѝ са голи, едната е отпусната надолу покрай тялото, другата е детински пъхната под бузата. Светлината от прозореца я преобразява, обещава спасение в смъртта, говори за чистотата на рано погиналата невинност. Тази тема беше близка до сърцето

ми и през следващите седем години аз често се връщах към нея. Понякога не ми се искаше да пускам Ефи да се прибира у дома за през нощта, защото тя растеше толкова бързо, че се боях да я изпусна дори за час.

Ефи не говореше много: беше тихо момиче, недокоснато от напереността и суетата, демонстрирани от други момичета на нейната възраст. Тя четеше жадно, най-вече поезия – Тенисън, Кийтс, Байрон, Шекспир, – все автори, неподходящи за деца, но майка ѝ като че ли не обръщаше внимание на този факт. Един ден си позволих да изгъкна това на Ефи и с удоволствие забелязах, че тя надлежно се вслушва в съвета ми. Казах ѝ, че поезията, макар и задължително четиво за, да речем, един млад мъж, е прекалено сложна за чувствително малко момиче. Темите в нея твърде често са неделикатни, страстите – прекалено необуздани. Предложих да ѝ заема няколко хубави, възпитателни книги и се зарадвах, когато тя послушно ги прочете. У нея нямаше своенравие, тя сякаш бе създадена да изпълни всички женски добродетели, без нито следа от порочността, присъща на този пол.

Не исках да оставам завинаги ерген, но недоверието ми към жените, породено от професионалния ми контакт с тях, постепенно ме доведе до съмнение, че някога ще намеря онази рядка жена, която е добродетелна и покорна. Въпреки това след като опознах Ефи и останах очарован от красотата ѝ и от милите ѝ маниери, разбрах, че в края на краищата има начин да се постигне този идеал.

У Ефи нямаше и следа от поквара: тя бе абсолютно чиста. Ако можех да подхраня качествата ѝ, да следя със зорко бащинско око развитието ѝ, бях сигурен, че ще направя от нея нещо рядко, нещо превъзходно. Щях да я оградя от останалия свят, да я образувам, докато стигне моето ниво. Да я оформя, а след като свърша работата си... докато формулирах тази идея, в съзнанието ми изплува споменът за малкото момче в стаята със забранени чудеса и въздухът сякаш се изпълни с онова бегло, носталгично ухание на жасмин. За пръв път споменът за това не бе придружен от мъчително чувство на вина: чистотата на Ефи щеше да ме спаси, знаех го. У нея нямаше нищо плътско, нищо чувствено – само хладното безразличие на истинската невинност. Чрез нея щях да намеря спасение.

Наех ѝ частни учители – исках да общува колкото може по-малко с други деца, – започнах да ѝ купувам дрехи и книги. Намерих почтена прислужница за майка ѝ и леля ѝ, за да не се налага Ефи да си губи времето с къщна работа. Сприятелих се с досадната ѝ майка, за да имам повод да посещавам дома на „Кранборн Али“, и не жалех пари за това.



Сега рисувах Ефи почти непрестанно, като изоставих всички останали модели, използвайки ги само като второстепенни персонажи в картините си. Съсредоточих се изцяло върху нея: Ефи на дванайсет, пораснала, в една от красивите бели рокли със сини пояси, които карах майка ѝ да купува; Ефи на тринайсет, на четиринайсет, с фигура на танцьорка, грациозна като жребче; на петнайсет, с потъмнели очи и устни, лице, придобило по-зрели очертания; на шестнайсет, светлата ѝ коса прибрана с пищна диадема над челото, устните, извити в най-нежна дъга, красивите ѝ очи с цвят на дъжд надничат изпод тежките клепачи, кожата около тях – толкова тънка, че изглежда посиняла.

Трябва да съм рисувал Ефи стотици пъти: тя беше Пепеляшка, беше Мария, беше младата послушница в „Пасифлора“, беше Беатриче в Рая, Жулиета в гроба, обкичена с лилии и грамофончета за „Офелия“, облечена в дрипи за „Малката просякиня“. Последният ѝ портрет беше „Спящата красавица“, много напомняща по композиция на „Сънят на сестра ми“: и тук Ефи е цялата в бяло като годеница или послушница, легнала на същото детско креватче, косата ѝ, много по-дълга, отколкото когато беше на десет – не ѝ позволявах никога да я подстригва, – се спуска чак до пода, покрит със стогодишен прах. Слънчевата светлина се процежда през прозореца на тавана и стига до пода, в стаята са нападнали мустачки бръшлян. Скелет в рицарски доспехи, целият увит в пълзящия бръшлян, предупреждава за опасностите, дебнещи онзи, който дръзне да смути съня на невинната. Лицето на Ефи е обърнато към светлината, тя се усмихва насън, без да подозира за запустението наоколо.

Не можех да чакам повече. Дълго бях плел пашкула на магията, карала спящата красавица да ме чака толкова години: сега беше време да го разруша. Знаех, че тя е още много млада, но се боях, че ако почакам още година-две, ще я загубя завинаги.

Майка ѝ дори не се престори на изненадана, че искам да се ожена за дъщеря ѝ. Всъщност готовността, с която посрещна предложението ми, ме накара да предположа, че вече е обмисляла тази възможност. В края на краищата, аз бях богат: със сигурност ако Ефи се омъжеше за мен, щях да бъда задължен да помагам на роднините ѝ, пък и бях почти на четирийсет, а тя на седемнайсет. След смъртта ми цялото ми богатство щеше да стане нейно. Лелята, кисела стара мома, чиято единствена добродетел беше безрезервната преданост към Ефи, не одобри предложението ми. Ефи е твърде млада, каза тя, твърде чувствителна. Не разбира какво се очаква от нея, след като се оженим. Аз не обърнах внимание на възраженията ѝ. Ефи бе единствено моя грижа. Тя беше моя: бе

## Спи, бледа сестро

---

научена да расте около мен, както бръшлян около ствола на дъб.

Ожени се за мен в същата старинна бродирана рокля, която носеше за „Спящата красавица“.

## ЗВЕЗДАТА

### 2

*Аз казвам: живеете духом, и не ще изпълнявате прищевките на плътта.*

*Защото плътта желае противното на духа, а духът – противното на плътта; те се противят един другиму, за да не правите онава, що бихте пожелали.*

*Ако се водите по дух, вие не сте под закон.*

*Делата на плътта са известни; те са: прелюбодеяние, блудство, нечистота, разпътство, идолослужение, магии, вражди...*

Черният керван на думите му се люшна напред и аз се зарадвах, че съм взела лауданум преди службата. Мигрената ми почти отмина, оставяйки на свое място прохладна тъмна дупка, в която всичките ми мисли се оттеглиха, далечни като звезди.

*гняв, разпри, разногласия, съблазни, ереси...*

Сама в тихия си свят, аз се усмигнах.

Ритъмът на думите беше жесток, но в същото време поетичен, завладяващ като езическите стихчета на песничките, които пеех на улицата преди толкова много години, по времето, когато още не бях омъжена за господин Честър:

По-високо да скачаме,

по-високи да растат.

В кръг, в кръг всички да се завъртят.

Щом си спомних песента, изведнъж ми примая от това колко ужасно далеч е отдавна изгубеното време, когато мама беше добре, а татко беше жив и заедно четяхме стихотворения в библиотеката на старата ни къща отпреди „Кранборн Али“, време, когато ходенето на църква беше повод за празнуване, за песни и радост. Усещането за гадене се усили, аз стиснах юмруци и прехапах устни, за да овладее слабостта си.

Уилям, който седеше от лявата ми страна, ми се усмихна тъжно, но аз не вдигнах глава: господин Честър не би искал да се усмихвам в църквата. Над главата на проповедника сияеше огрян в слънчева светлина свети Себастиан, пронизан със стрели.

По-високо да скачаме...

Лицето на свети Себастиан бе хладно и безучастно като това на Хенри.

Изведнъж започнах да падам, размахвайки панически ръце, с уста във формата на голямо, безмълвно, ужасено О... но падах нагоре, към високия свод на църквата, и виждах позлатата, резбата и хладния поглед на свети Себастиан... Падането ми забави ход, аз огледах замаяно сведените глави на паството и ужасът ми се смени с възторг и еуфория. Как се бях озовала тук? Дали бях умряла и душата ми неусетно бе напуснала тялото? Сънувах ли? Аз се понесох и затанцувах във въздуха, с писък се завъртях около плешивата глава на проповедника като ангел на върха на игла. Никой не ме чу.

За да изпитам новопридобитата си способност, невидимо се плъзнах по вълната от тъмни глави и докато се носех, осъзнах, че зрението и слухът ми са станали по-остри отпреди: всеки детайл се открояваше с чудна яснота. Всъщност аз виждах думите на проповедника, които се издигаха към небето като дим от фабричен комин. Виждах тъмното паство, току пронизвано от светъл лъч на детско невнимание; когато се вгледах по-отблизо, открих, че някак съм започнала да виждам вътре в хората: същността им прозираше през тях като слънчева светлина през стъклопис. Зад маската на плътта стара жена с кисела физиономия и зъл език сияеше в цветовете на дъгата, дете излъчваше проста радост, млада тъмнокоса жена бе страховит кладенец, пълен с мрак и смърт. Онова, което видях в тъмнокосата жена, ме смрази и аз с всички сили се устрех нагоре.

От височината на свода погледнах собственото си проснато тяло: бледо малко лице, изгубено в тъмната вдлъбнатина на бонето, устните бели, клепачите затворени и посинели като ожулени. Бях готова да изпитам презрение към себе си, такова дребно и слабо девойче. По-добре да гледам господин Честър с неговото строго красиво лице или Уилям с дългите кичури, надвиснали над очите.

– Марта!

Викът отекна в църквата и аз се огледах с любопитство, но никой

от богомолците не реагира.

– Марта! – този път гласът прозвуча заповеднически, но свещеникът продължи невъзмутимо проповедта си. Само аз го чух. Погледнах надолу, но видях само сведени глави и кръстосани ръце.

Най-отзад в църквата стоеше жена, вдигнала изпитателен поглед нагоре. Успях да разгледам лицето, изобилието от медни къдрици под екстравагантната златиста шапка, и тогава чух някой да ме вика по име.

– Ефи!

Уилям се беше обърнал към безжизненото ми тяло и след като бе решил, че съм припаднала, се беше заел да развързва връзките на шапката ми. Безплътна, аз наблюдавах с любопитство как рови в чантата ми за амонячните соли. Милият Уилям! Толкова непохватен и искрен. Толкова различен от брат си.

Хенри също стана, с което предизвика вълна на интерес в редицата от хора, седнали на пейката. Устните му бяха свити в сурова линия. Не каза нищо, само ме вдигна до изправено положение и следван от Уилям, ме повлече по пътеката между пейките. Няколко души изгледаха групичката, но останалите просто се спогледаха със снизходителни усмивки и отново се съсредоточиха върху проповедта. В края на краищата, в състоянието на госпожа Честър припадъците не бяха нещо ненормално.

„По-високо да скачаме...“

Изведнъж главата ми се замая непоносимо, отново срещнах погледа на бедния пронизан със стрели свети Себастиан и почувствах гадене и слабост в стомаха, сякаш падах. В кръг, в кръг...

Разбрах какво става и немощно се възпротивих.

„Не искам да се връщам! – роптаеше съзнанието ми. – Не искам...“

В мига на падането смътно си спомних погледа на жената със златистата шапка. Видях как устните ѝ мърдат, изричайки непознатото име: „Марта...“ После всичко потъна в мрак.

Над мен заплашително се надвеси лицето на Хенри, ръцете му поsegнаха да разхлабят връзките на корсета ми и докато се лутах между съня и съзнанието, имах време да разгледам чистите и ясни черти на лицето му, извивката на веждите и изпитателния поглед в очите, косата му – доста по-тъмна от тази на брат му и строго подстригана. Уилям надничаеше колебливо иззад гърба му. Щом видях очите ми да се отварят, той се хвърли към мен със солите в ръка.

– Ефи? Добре ли...

Хенри се обърна към него с хладна ярост.

– Не стой като глупак! – сопна му се той. – Върви да потърсиш

файтон. Побързай!

Уилям тръгна, след като ми хвърли последен поглед през рамо.

– Това момче твърде много се безпокои за теб – добави Хенри. – И не го прикрива... – той рязко смени темата. – Можеш ли вече да вървиш?

Аз кимнах.

– Заради бебето ли е?

– Не мисля.

Не исках да му казвам за странното си преживяване в църквата; от опит знаех колко го отегчават моите „чудатости“.

Опитах сама да се кача във файтона, за миг отново ми прилоша и едва не паднах. Хенри ме подхвана с ръка, леко ме повдигна и ме качи вътре, но когато погледнах напрегнатия му профил, долових отвращението му, страха му. В този миг донякъде осъзнах, че той се страхува от мен, почувствах дълбокия му смут, но интуицията ми отслабна, преди да съм го проумяла, и отново почувствах, че губя съзнание.

### 3

Разбира се, тя загуби детето ни. Ефи спеше под влияние на лауданума, когато акушерката го отнесе и го заши в саван. Така и не пожелах да видя сина си. Изчаках да чуя, че жена ми ще се възстанови, и отидох да рисувам в ателието си. Домът ни се намираще в Хайгейт и аз съзнателно бях наел ателие на няколко мили от там. Това ми даваше усещането за усамотение, от което се нуждаех за работата си, а и светлината беше много чиста и студена, манастирска светлина, в която картините ми, разположени нарядко по голите бели стени, блестяха като пеперуди под стъкло. Тук аз бях първожрец, а Ефи – моя помощничка; милото ѝ лице гледаше от ярките платна, от бледите рисунки с пастели и от дебелите купчини кафява пергаментова хартия, моята любима Ефи, недокоснатата от проклятието на нашия плам и нашата плът. Същата нощ – не за пръв път – спях в ателието си на малкото легло, което бяхме използвали за „Съня на сестра ми“ и „Спящата красавица“, и сред хладните ленени чаршафи, които обгръщаха трескавото ми тяло, най-последно се чувствах доволен.

Прибрах се в десет на следващата сутрин и научих от слугите, че докторът си е тръгнал в ранните часове. Таби Гонт, икономката ни, беше седяла при Ефи почти през цялата нощ, приспивайки я с лауданум и

топла вода. Щом влязох в стаята, тя вдигна глава и остави ризата, която подгъваше. Изглеждаше уморена, със зачервени очи, но усмивката ѝ бе открита като на дете. Бързо стана и оправи шапката на разрешената си побеляла коса.

– Младата господарка заспа, господин Честър, сър – прошепна тя. – Докторът казва, че още е малко слаба, но няма треска, слава Богу. Каза да остане няколко дни в леглото.

Аз кимнах.

– Благодаря, Таби. Можете да донесете малко шоколад на госпожа Честър.

Обърнах се към леглото, в което лежеше Ефи. Светлата ѝ коса беше разпусната и разпиляна по покривалото и възглавниците, тя спеше с ръка, пъхната под бузата, като малко момиче. Трудно ми беше да повярвам, че е на осемнайсет и че току-що е родила първото си бебе. При мисълта за това неволно потръпнах. Спомних си как изглеждаше, как докосването до очертанията на бременната плът през дрехите ѝ ме караше да се чувствам нечист, омърсен. По-добре беше да я виждам така, в леглото, закрила очи с тънката си ръка, леката извивка на гърдите (думата ме смушаваше дори когато я произнасях наум, затова аз гневно я пропъдих), почти невидима в бързото повдигане и отпускане на нощницата.

Внезапно ме обзе прилив на нежност и аз колебливо посегнах да докосна косата ѝ.

– Ефи?

Тя издаде тих звук – мъчеше се да се събуди. До мен долетя уханието ѝ – трогателна смесица от миризми на пудра, треска и шоколад, като в детството ѝ. Очите ѝ се отвориха, втренчиха се в моите и тя седна в леглото рязко, виновно, като ученик, разсеян се в клас.

– Аз... господин Честър!

Усмяхнах се.

– Всичко е наред, скъпа. Не се движи. Още си много слаба. Таби ей сега ще ти донесе топло питие.

Очите на Ефи се напълниха със сълзи.

– Съжалявам... – запелтечи тя. – За припадък... в църквата... знаете.

– Всичко е наред. Легни и се успокой. Ето, аз ще седна до теб и ще те прегърна. Така е по-добре, нали?

Седнах на леглото и подпрях гърба на Ефи с възглавница. Щом сложих ръка на раменете ѝ, видях как лицето ѝ се отпусна в лека сънлива усмивка. Все още сънена, тя промърмори:

– Приятно е, много е приятно. Както преди... преди да се оженим.

Неволно се вцепених; значението на току-що изреченото проникна през трескавите ѝ мисли и тя скочи уплашена.

– Бебето! Бебето добре ли е?

Напук на себе си аз се отдръпнах: мисълта за това ми беше непоносима.

– Моля те, Хенри, кажи ми! Моля те, Хенри!

– Не ме наричай така! – сопнах се аз и скочих на крака, после се овладях и с усилие възвърнах предишния любезен тон. – Опитай се да разбереш, Ефи. Детето беше болно. Нямахме как да оживее. Беше твърде малко.

Гласът на Ефи се изви неудържимо в пронизителен безсловесен вой. Поех ръцете ѝ и с тон, изразяващ наполовина молба, наполовина упрек, продължих:

– Прекалено млада си да раждаш деца! Стрехихме. Беше грешка. Беше...

– Не-е-е!

– Спри да викаш!

– Не-е-е-е-е!

– Млъкни! – хванах я за раменете и я разтърсих, а тя инстинктивно вдигна ръце към лицето си с подивял поглед и бузи, зачервени от плач. За миг сълзите ѝ ми се сториха много еротични и аз се извърнах, почервенял от гняв. – Така е най-добре, Ефи – казах, този път по-спокойно. – Сега можем да се върнем към предишния си живот, мила мои. Не плачи, Ефи. Просто си твърде крехка, за да раждаш деца, това е всичко. Твърде млада си. Ето – аз взех шишенцето с лауданум и чашата вода и внимателно отмерих шест капки. – Пийни, ще успокои нервите ти.

Търпеливо придържах чашата, докато Ефи пиеше, стиснала ръката ми, преглъщайки сълзите и лекарството в равни количества. Почувствах как тялото ѝ постепенно се отпуска върху моето, докато съвсем се укроти.

– Това е, момичето ми. Сега е по-добре, нали?

Ефи кимна сънливо и зарови глава в сгъвката на лакътя ми. Докато се унасяше в ръцете ми, за момент долових неочакван мирис на жасмин – истински или въображаем? Усещането беше твърде бегло, за да определя със сигурност.



## ДЕВЕТКА СПАТИЯ

## 4

Няколко седмици лежах болна: студеното зимно време попречи на възстановяването ми, като ми донесе простуда, която след преждевременното раждане на детето ми ме прикова задълго на легло. Помня как над мен се надвесваха лица, появяваха се и изчезваха с неизменни изражения на съчувствие, но сърцето ми бе замръзнало вътре в мен и макар че исках да им благодаря за загрижеността, не намирах смисъл в думите. Таби, която бе живяла с мен още в детските ми години на „Кранборн Али“, бдеше над мен, клатеше глава и ми носеше леки бульони в леглото; младата ми прислужница Ем решише косата ми, обличаше ме в красиви дантелени нощници и ми разказваше за семейството и сестрите си в далечния Йоркшир; Едуин, градинарят, понякога ми изпращаше букет ранни минзухари или жълти нарциси от най-ценните си лехи с тромавото уверение, че те „ще придадат малко цвят на бузите на младата господарка“. Но въпреки грижите им аз не можех да се отърся от летаргията си. С часове седях край огъня, наметната с дебел шал, понякога бродирах, но най-често просто се вирах в пламъците.

Уилям, чието присъствие би могло да ме ободри, трябваше да се върне в Оксфорд, където го очакваше преподавателско място в колежа, и той замина, разкъсван между радостта от признанието за годините учение и тревогата, че ме оставя в такова крехко състояние.

Хенри беше самата загриженост: близо месец не ми се разрешавахе да приемам когото и да било – казваха, че никой не бива да ме безпокои – и той нито веднъж не отиде в ателието си. Вместо това работеше у дома, правеше ми десетки скици, но аз, която някога така се възхищавах от творбите му, сега изобщо не се интересувах. Преди ми харесваше как ме рисува, как винаги подчертава очите и овала на лицето ми, а сега изкуството му не ме трогваше и аз се питах как изобщо някога съм могла да го смятам за талантлив.

Рисунките му ме отвращаваха: те бяха наредени като трофеи по всички стени в къщата, а най-противната, окачена в спалнята – „Малката просякиня“, нарисувана, когато бях едва на тринайсет, – ме преследваше, сякаш беше собственият ми призрак. Бедняшко лондонско предградие, възпроизведено с най-малки подробности, от калта по паважа до

„саждитe“, които падат от сивото небе. Мършава котка души умряла птица в канавката. До нея седи умиращо момиче, босо, облечено само в риза, дългите му коси докосват камъните. Счупената паничка за подаения се въргала на улицата, а по обърнатото нагоре лице играе светъл лъч. Рамката, изработена по поръчка на художника, е украсена с откъс от едноименното му стихотворение:

Невинност, не познала злоба земна,  
неомърсена от греховна плът,  
сега напускаш таз обвивка тленна  
и слагаш край на земния си път.  
От всички най-злочеста си била,  
но свеждат ангели пред теб чела  
сега, когато редом с Господ Бог  
пристъпяш ти в небесния чертог.

Някога се възхищавах на господин Честър за това, че може с такава лекота да пише истински стихове. Харесвах исичко, което правеше, плачех от обида от нелюбезните отзиви на господин Ръскин за първата му изложба. Сега бегло си спомнях времето, когато го боготворях, когато ревниво пазех всяка написана дума, всяка захвърлена рисунка. Спомнях си трепетната благодарност, която изпитах, когато предложи да ми наеме учители, неизразимата радост от подслушания разговор в библиотеката между него и майка ми. Леля Мей прие с недоверие идеята за брака ми с толкова по-възрастен от мен мъж. Но майка ми бе заслепена от мисълта за всички възможности, които господин Честър можеше да предостави на дъщеря ѝ. Колкото до мен, аз бях заслепена от самия господин Честър и на седемнайсет години се омъжих за него.

Омъжих се за него!

Яростно заработих с иглата – първи бод зад игла, втори бод накръст, – внезапно обезумяла от гняв и омраза. Бродерията беше наполовина готова, моделът бе дело на Хенри, изпълнен с ярки, богати, цветове: Спящата красавица в легло, цялото увито в пълзящи рози. Дори в този недовършен вид лицето на спящото момиче приличаше на моето.

Един бод накръст, втори зад игла... забиха игла в бродерията, без повече да броя бодовете, без да се старая, просто бодях тъканта с неудържимо ожесточение, разкъсвайки фината бродерия, златните нишки. Неусетно за себе си се бях разридала с цяло гърло, без сълзи – дрезгав примитивен плач, който по друго време би ме ужасил.

– И таз добра, госпожице Ефи! – беше гласът на Таби, уплашен до

степен да предизвика подобно неуместно обръщение.

Извадена от транса на яростта, аз се сепнах и вдигнах глава. На пухкавото добродушно лице на Таби се бе изписала тревога.

– Ама какво сте направили? Горките ви ръце... и хубавата ви бродерия! О, господарке!

Погледнах с учудване надолу и видях ръцете си целите в кръв от десетките убождания с иглата. Кръвта беше оставила петна по плата и половината лице на спящото момиче бе зацапано. Аз оставих развалена бродерия и направих опит да се усмихна.

– О, мила Таби – казах кротко, – колко съм непохватна.

Тя понечи да каже нещо и в очите ѝ се появиха сълзи.

– Няма нищо, Таби, добре съм, благодаря. Ще отида да си измия ръцете.

– Но, господарке, не трябва ли да вземете малко лауданум? Докторът...

– Таби, ще бъдеш ли така добра да прибереш нещата ми за бродирание? Няма да ми трябват повече за днес.

– Да, господарке – сковано отговори Таби, но не помръдна да изпълни заповедта, а проследи с поглед неуверените ми стъпки към вратата и непохватните ми опити да чавъртя дръжката с окървавени ръце като безумен убиец.

Бях зле почти два месеца, преди лекарят да обяви, че вече съм в състояние да посрещам гости. Не че имаше кой да ме посещава: майка ми дойде веднъж да ми говори за новите си тоалети и да ме увери, че все още имам достатъчно време да създам деца, леля Мей дойде два пъти да поседи мълчаливо с мен, говорейки на общи теми с любезност, доста различна от обичайния ѝ начин на общуване. Милата леля Мей! Да знаеше само как исках да поговоря с нея, но отворех ли уста, щях да ѝ разкажа всичко – неща, които не бях готова да призная дори пред себе си, – затова мълчах, преструвах се, че съм щастлива и че тази неприветлива, строга къща е моят дом. Леля Мей не ми повярва и за секунда, но заради мен се опитваше да крие неприязънта си към Хенри, като разговаряше сковано, нервно, изпълната като струна на стола си.

Хенри я харесваше точно толкова, колкото тя него, и кисело отбелязваше, че след посещенията ѝ аз винаги изглеждам уморена. Веднъж тя рязко отвърна на тази забележка. Хенри победоносно ѝ предложи да се въздържа от бъдещи посещения в този дом, докато не се научи на полюбезен начин на общуване: той няма да търпи жена му да слуша

подобни препирни. Леля Мей промърмори нещо под поса си и си тръгна с вид на човек, станал жертва на несправедливи обвинения. Гледах я от прозореца как се отдалечава, малка и сива под студеното небе, и разбрах, че Хенри е постигнал своето. Бях само негова. Завинаги.

Беше март и макар времето да бе още доста студено, слънцето грееше и във въздуха се долавяше уханието на приближаващата пролет. От всекидневната има хубав изглед към градината с езерото и грижливо поддържаните лехи с цветя, а в онази сутрин аз позирах за Хенри пред големия еркереен прозорец. Все още бях много бледа, но ярката слънчева светлина огряваше бузите ми и разпуснатата ми коса и аз почувствах как ме изпълва доволство и радост от живота.

Искаше ми се да съм в градината, да усещам хладния полъх върху кожата си и влагата на тревата по глезените си. Искаше ми се да помириша земята, да легна върху нея и да я захая, да се търкулна в зелената като котка, която си играе...

– Ефи, стой неподвижно! – гласът на Хенри ме върна в реалността. – Застани в три четвърти, ако обичаш, и гледай да не изтървеш цимбала. Знаеш, че платих много за него. Така е по-добре. Не забравяй, че искам по възможност картината да е готова за изложбата, а не остана никакво време.

Аз заех правилната поза и наместих инструмента в скута си. Вече четири седмици работехме по последната идея на Хенри – „Девојка с цимбал“, на която аз трябваше да бъда загадъчната девојка от стихотворението на Колридж. Хенри си я представяше като „младо момиче, цялото в бяло, седнало на пасторална пейка, подгънало единия крак под тялото си, очарователно вгълбено в музикалните си занимания. Зад гръба му се простира пейзаж с дървета, а в далечината се издига митичната планина.“

Аз знаех стихотворението наизуст и често си бях представяла този сюжет, затова си позволих да отбележа, че според мен „абисинската девојка“ би трябвало да бъде много по-смугла и екзотична от безцветното момиче, което аз можех да представя, но отговорът на господин Честър не остави у мен никакво съмнение относно мнението му за моя вкус, бил той по повод изобразително изкуство, литература или нещо друго. Собствените ми усилия в рисуването и съчиняването на поезия бяха достатъчно доказателство. И все пак си спомням – преди Хенри да ми забрани да си губя времето в области, в които не съм надарена, – спомням си как гледах празното платно пред себе си, сякаш беше безкрайна вселена, и изпитвах радост, радост и нещо като наченки на страст.

## Страст?

Първата брачна нощ, когато господин Честър дойде при мен с виновен и въодушевен поглед, ме научи на всичко, което трябваше да знам за страстта. Моето невинно желание тутакси охлади неговото, гледката на голото ми тяло го накара да коленичи – не с възторг, а с разкаяние. След това любовният му акт беше неудоволствие и за двамата ни, хладно, безрадостно съвкупление като скачването на два локомотива. След като заченах детето, и това престана.

Така и не разбрах какво стана. Баща ми винаги ми беше казал, че няма нищо лошо във физическото сливане между мъж и жена, които се обичат; това е дар от Бога, казваше той, за продължаването на рода. Ние сме чувстващи същества, невинни, докато злите помисли пропъдят невинността ни. Първородният ни грях не е стремежът към познание, а срамът, който Адам и Ева са изпитали от голотата си. Тъкмо този срам ги е пропъдил от Райската градина и до ден днешен не ни позволява да влезем в нея.

Горкият татко! Той никога не би разбрал студеното презрение, с което ме погледна Хенри, когато се отдръпна от прегръдките ми.

– Нямах ли срам, жено? – попита той.

Срам? Не знаех какво е срам, преди да опозная Хенри.

И все пак у мен имаше плам, който нито смъртта на детето ми, нито хладината в брака ми можеха да потушат; и понякога въпреки ледените окови на живота си усещах как нещо у мен се размърдва, нещо, което ме плашеше. Докато гледах лицето на Хенри, съсредоточен в рисуването, внезапно изпитах рязко отвращение. Прииска ми се да хвърля цимбала на земята, да скоча от стола и да затанцувам гола, безсрамна под лъчите на пролетното слънце. Желанието беше непреодолимо и преди да се усетя, вече стоях права, крещях с цяло гърло с дрезгав, отчаян глас... Но Хенри изобщо не ме чу. Той продължаваше доволно да се мръщи над рисунката си, като поглеждаше за секунда към някакъв предмет зад гърба ми и после отново свеждаше очи към листа си. Рязко се извърнах и видях себе си, неизменно седяща на стола с цимбала в ръце.

Изпитах осъзнато чувство на облекчение и възторг. На никого не бях разказала за случката в църквата, макар че често се сещах за нея, като все повече се убеждавах, че трябва да е било халюцинация вследствие на лауданума и че едва ли ще се повтори. Но този път от вчера не бях вземала капки – не бях болна – и го нямаше онова усещане за гадене и спираловидно издигане нагоре, което бях изпитала в църквата. Предпазливо сведох поглед надолу: новото ми „тяло“ беше бяло, голо копие

на онова, което бях напуснала. То излъчваше слаба сребриста светлина. Аз усещах мекия килим под краката си и хладината на въздуха по кожата си. Бях изпълнена с енергия и въодушевление, всичките ми сетива се бяха изострили и бяха придобили нови измерения извън сковаващата обвивка на тялото.

Внимателно се приближих към физическото си тяло и се запитвах дали ако го докосна, ще се върна обратно в него; ръката ми премина безпрепятствено през дрехите и плътта. За миг изпитах странното усещане на пребиваване между две състояния: тялото ми – полусъблечена дреха на истинската ми жива същност. После се върнах обратно в него. Светът безшумно се намести около мен. След това отново изскочих навън, обзета от възторг при мисълта, че сега мога лесно да правя това, когато си поискам. След като придобих увереност, аз леко се понесох из стаята. Прииска ми се да направя някаква дяволия, затова скочих на главата на Хенри и се завъртях на темето му, но той нито за секунда не се откъсна от рисунката си. Спуснах се долу, изтичах до прозореца и погледнах навън, готова да скоча в градината, но реших да не оставям физическото си тяло толкова далеч зад себе си. Бързо погледнах назад, за да се уверя, че всичко е наред, и отхвърлила всяка предпазливост заедно с всички земни тегла, преминах през стъклото и излязох в градината.

Така гъсеницата мечтае да полети или какавидата мечтае да напусне тъмната си копринена люлка.

А аз? Какво крехко, опасно същество ще излезе от моя пашкул?

Ще полетя ли?

Или ще ужилия?

## 5

Тя лъже, повярвайте ми. Винаги съм се държал добре с нея, винаги. Дадох ѝ повече любов, отколкото една жена има право да иска: боготворих я, дадох душата си за нея. Дадох ѝ всичко, от което имаше нужда: сватба в бяло, дадох ѝ хубавата си къща, изкуството си, поезията си. В деня, когато тя се омъжи за мен, аз бях най-щастливият човек на света.

Тя развали всичко, точно като прародителката си Ева в Райската градина. Семето беше поклънало в нея въпреки грижите ми. Трябваше да го предвидя.

Какво ви е казала? Че съм я отхвърлил? Че съм бил студен към нея? Помня как ме чакаше в спалнята след края на сватбената церемония:

цялата в бяло, с разпусната коса, разпиляна по възглавниците и леглото чак до пода. За миг ми се стори, че е заспала. Промъкнах се в леглото, като внимавах да не я събудя, тялото ми – тръпнещо от ужасяваща нежност. Най-много от всичко исках да легна до нея, да вдъхна уханието ѝ, люляка в косите ѝ. В този миг се почувствах блажен: единственото ми желание беше към съня, към сладостта и невинността ѝ и със сълзи на очи положих глава на възглавницата до нея.

За миг се възцари покой, после очите ѝ се отвориха. Видях лицето си като в магически кристал: малко петънце, отразено в зениците ѝ. Хладните ѝ бледи ръце плъзнаха около врата ми. Почувствах как напук на себе си ѝ отвръщам. Дотогава само я бях целувал, нищо повече, и когато тя допря устни до моите, сякаш потънах в нея, шепите ми се напълниха с косата ѝ и с мекотата на гърдите ѝ...

Трябваше да умра още тогава: никой мъж не е способен да понесе такова блаженство и смут. Усещах горещото ѝ тяло през тънкия плат на нощницата, пробудения копнеж в себе си – и изведнъж се пренесох в онзи далечен ден в стаята на майка ми, ноздрите ми се изпълниха с уханье на жасмин, отново изпитах нагорещената до бяло възбуда, която ме беше обладала, която още ме владее. Не можех да помръдна. Не вярвах, че ще намеря сили да се извърна. Възможно е да съм извикал от отчаяние и омраза към себе си. Ефи се притискаше към мен като фурия: когато опитах да се освободя от нея, тя се метна отгоре ми и ме прикова към възглавницата, дългите ѝ крака се увиха около мен, устата ѝ се долепи до моята.

Почувствах соления вкус на устните ѝ и започнах да потъвам в нея, косата ѝ бе впримчила устата ми, очите ми и всичко наоколо като паяжина на някаква зловеща богиня паяк. Тя хвърли нощницата си, тъй както змия хвърля кожата си, и ме възседна като страховита жена кентавър, дръзко отметнала глава назад, отхвърлила всякаква скромност и приличие. За миг не можах да устоя: единствената мисъл в главата ми беше похотта.

Когато отново бях в състояние да мисля, ужасът ме прикова за леглото: къде беше моята просякиня, моята спяща красавица, моята бледа сестра? Къде беше детето, което така грижливо бях възпитал? Сега то беше голяма жена, потънала в горещия мрак на желанието си. Тя затвори очи и аз успях да се освободя от магията ѝ, отблъснах я с цялата жестокост, на която омекналите ми ръце бяха способни. Очите ѝ рязко се отвориха и за малко отново да потъна в дълбините им, но впрегнах всички сили на здравия си разум, за да се задържа на повърхността, и

извърнах лице.

Тя нямаше срам. Последната ми надежда за спасение бе открадната от това момиче и аз го осъзнах с непоносима горчивина. Още усещах соления вкус на целувката ѝ в устата си, споменът за допира ѝ до кожата ми ме омайваше и аз проклетх слабата си греховна плът. Проклетх и нея, тази Ева на падението ми: проклетх бялата ѝ кожа и дълбоките като пещери очи, и косата, която ме караше да копнея до полуца по нея. От очите ми рухнаха сълзи, аз паднах на колене и започнах да моля за прошка. Но Бог не ми отвърна и мракът се изпълни с танцуващите демони на похотта ми. Ефи не разбра защо съм се отдръпнал от нея и отначало се опита да ме привлече със сълзи и ласки.

– Какво има? – тихо попита тя и ако не знаех, че е обладана до мозъка на костите от същия демон, който бе обладал и мен, бих се заклел, че е невинна. Гласът ѝ звучеше колебливо като на малко момиче, а ръцете ѝ около врата ми бяха нежни и любящи като на десетгодишно дете.

Не се осмелявах да ѝ отговоря, затова гневно я отблъснах с ръце, стиснати в юмруци.

– Моля те... Хенри... – за пръв път ме наричаше с малкото ми име и интимността в това обръщение ме накара да се вцепеня от угризение.

– Не ме наричай така!

Тя се смути и плъзна ръка в моят – не знам дали искаше да утеши себе си или мен.

– Но...

– Замълчи! Не навреди ли вече достатъчно?

Може би наистина не разбираше каква непоправима вреда е нанесла: видях объркването и смутената ѝ невинност и я намразих за това. Тя се разплака и аз я намразих още повече. По-добре да беше умряла преди това плътско боричкане в горещата нощ! По-добре да беше умряла, повторих си с ожесточение. Безсрамието ѝ уби моето малко момиче още в първата нощ, когато то стана мое. Тя обрече и двамата ни, а сега щеше да остане с мен до края на живота си като живо напомняне за смъртта на всичките ми илюзии.

– Не разбирам. Къде сгреших? – гласът на Ефи звучеше така искрено, така уязвимо в мрака.

Аз се изсмях горчиво.

– Мислех, че си чиста. Мислех, че макар и всички жени – дори собствената ми майка – да са уличници, ти поне не си омърсена.

– Не разби...



– Слушай! – гневно я прекъснах аз. – Наблюдавах те как растеш. Държаш те настрана от другите деца. Пазех те. Кога се научи на това? Кой те научи? Дали докато съм те рисувал като Дева Мария, Жулиета и млада послушница, ти вече не си се мятала в леглото нощем, сънувайки своя любовник? Дали в майката вечер не си се оглеждала във водата с надеждата да срещнеш погледа му? – аз я сграбчих за раменете и я разтърсих. – Каж ми!

Тя се измъкна от ръцете ми разтреперана. Дори тогава видът на голото ѝ тяло ме възбуди и аз хвърлих отгоре ѝ одеяло.

– Покрий се, за бога! – извиках и прехапах устни, за да овладее истерията.

Ефи се загърна плътно в одеялото, очите ѝ – огромни, непроницаеми.

– Не разбирам – каза тя накрая. – Мислех, че ме обичаш. Защо се страхуваш да ме направиш своя жена?

– Не се страхувам! – сопнах се аз ядосан. – Ние можем да споделяме толкова неща. Защо да опорочаваме всичко заради един прост акт? Любовта ми към теб е чиста, чиста като любовта на детето към майката. Ти я превръщаш в нещо срамно.

– Но нещо, което доставя удоволствие... – започна Ефи.

– Не! – прекъснах я аз. – Това не е истинското, неомърсено удоволствие на чистия брак. Това може да съществува само в Бога. Плътта е от дявола и всичките му удоволствия са гнусни и покварени. Довери ми се, Ефи. Ние сме над това. Аз искам да те запазя невинна. Искам да те запазя красива.

Но тя беше обърнала лице към стената и лежеше плътно загърната в одеялото.

## ВАЛЕТО НА ЖЪЛТИЦИТЕ

### 6

Вале купа, драги мои – Валето на сърцата. Бъдете така добри да ми отдадете дължимото. Дори валето има достойнство, повярвайте ми. А аз имам толкова много сърца! Дадох едно на любовницата и едно на господарката, и едно на просякинята, която плаче на улицата – забележете, само за да спре да плаче. И какво ми дадохте в замяна? Няколко въздишки, кратко боричкане в леглото и сълзи, достатъчни да напълнят ваната ми. Жени! Омръзнали са ми до смърт и въпреки това не мога без тях; кълна се, че и в ада ще се забавлявам с малките дяволици – обичам ги горещи.

Какво?

А, историята, искате историята. Виждам, че не съм ви по вкуса. Е, насочили сте прожектора към мен и аз няма веднага да си тръгна. Така че запалете лулата си, човече, и се настанете удобно. Нека ви се представя.

Моузес Закари Харпър, поет, понякога художник, грешник, донжуан, хедонист, Вале на сърцата и Ас на камшиците, някога обичан и изоставен от госпожа Еуфимия Честър.

Какво да ви кажа за добрия стар Хенри?

Да речем, че между нас имаше лош късмет, може би жена (кой знае?), може би откровена дума, изречена с подигравателен тон по повод благочестивия господин Честър. Достатъчно е да кажа, че отношенията ни бяха хладни – хладни на професионално ниво. Господин Ръскин беше харесал моята картина „Содом и Гомор“ и бе написал ласкава статия за нея. Това се казва мащабно платно! Триста тела, преплетени в екстатична прегръдка! И всеки инч женска плът беше завоювана от мен територия! Почитаемият господин Честър ме презираше от цялото си сърце, но ми завиждаше за връзките. Честно казано, аз няхах никакви връзки – извън леглото имам предвид, – но бях успял да изтръгна известно благоразположение с бъркане под нечий фусти.

Представете си какви разговори водехме на чаша чай: горкият Хенри седеше с благопристойна физиономия като стара мома. „Не желаете ли чаша чай, господин Харпър? Дочух, че изложбата ви е получила топъл прием...“ А вашият покорен слуга, крайно negliже, без шапка, с

незакопчана догоре риза, го обстрелва с добре премерени оскърбления („Струва ми се, че в последната ви работа се забелязва известно влияние на сър Джошуа Рейнолдс, друже...“). Признавам, че му бях трън в очите. Горкият Хенри не беше се родил художник, нямаше капка артистичен темперамент, като демонстрираше обезпокоителна наклонност към праведен живот, ходене на църква и други подобни, все неща, които изобщо не ме вълнуваха.

Представете си учудването ми, когато при завръщането си от дълго пътуване в чужбина чух, че се е оженил! Първата ми реакция беше смях, после недоверие. Е, той изглеждаше добре по свой начин, но нито една жена с поне унция здрав разум не би пропуснала да забележи, че у него има страст колкото в парче шунка. Което само доказва, че повечето жени нямат и унция здрав разум.

Втората ми реакция беше безгранично любопитство. Исках да видя тази представителка на заблудения женски род, която Хенри беше успял да излъже. Представях си някое просто момиче, най-вероятно нравствен стълб на местната енория, увлечено по рисунките с акварел. Разпитах из артистичните кръгове и научих, че Хенри се е оженил преди по-малко от година, че жена му е с крехко здраве и че през януари е родила мъртво дете. Общото мнение беше, че тя е по-скоро хубавичка, макар и по необичаен начин. Казаха ми също, че Хенри подготвя изложба, която да съвпадне с годишнината от тяхната сватба, и тъй като знаех, че това е може би единственият начин да посетя стария педант, реших да отида да я видя.

Той беше решил да направи изложбата в дома си на „Кромвел Скуеър“ в Хайгейт – грешка според мен. По-добре би било да наеме малка галерия, може би в Чатъм Плейс. Само че едва ли щеше да му стиска да изложи платната си под самия нос на любимите си прерафаелити. Впрочем още в началото той имаше претенцията да излага единствено в Академията и тъй като го познавах достатъчно добре, не очаквах да се съгласи на по-малко. Обявата беше надлежно публикувана в „Таймс“, последвана от редица съдържани покани до различни влиятелни критици и художници (без мен, разбира се).

Пристигнах към дванайсет, след като бях обявдал в една закусувалня наблизко и когато приближих къщата, видях групичка хора, които се въртяха пред вратата, сякаш не бяха сигурни дали са поканени. Разпознах Холи Хънт и Морис, който яростно се кискаше на някаква забележка на Хънт. Жената с него беше госпожа Морис: бе като излязла от картина на Росети, но твърде префърцунена за моя вкус. Хенри щеше да се радва да

ги види, особено ако не му се наложеше да говори с тях: той не понасяше ексцентрично или рязко поведение, а доколкото чух от Морис, той на свой ред не се отнасяше любезно към надути пуяци като Хенри.

В края на малката групичка видях двама приятели и се присъединих към тях, като се зачудих защо са си направили труда да дойдат. Той беше млад беден поет на име Финглас, тя бе неговата муза Джени. Усмихнах се, когато го чух да я представя на превзетата стара икономка като госпожа Финглас – икономката го изгледа едновременно скептично и любезно – и тримата влязохме.

Вече в къщата аз осъзнах колко типично за Хенри Честър е да уреди изложбата си у дома, след като жена му, както всички разправяха, била толкова болна. Не се съмнявах, че ако някой заговореше за това, той щеше да се ядоса. Знаех що за човек е: всичките му бивши модели твърдяха, че макар да плащал добре, когато рисувал, бил направо инквизитор, изпадал в буен гняв, ако момичето неволно помръднело, не давал на моделите си да почиват и на всичкото отгоре изнасял строги лекции за морала на злощастните създания, повечето от които бяха на улицата не по своя вина и се занимаваха с позиране на художници като по-добре платена и по-уважавана форма на проституция.

Вътре имаше най-много десетина души, някои от които разглеждаха картините в коридора, но повечето стояха във всекидневната, където беше изложена основната част от творбите. Хенри стоеше по средата и охотно разговаряше с няколко нищожества на чаша шери и бадемови бисквити. Когато влязох, той ме погледна и ме удостои с едва забележимо кимване. Аз се усмихнах победоносно, взех си чаша шери и небрежно заразглеждах картините, които бяха точно толкова лоши, колкото очаквах.

В този човек нямаше жар: картините му бяха безцветни, вяли и чудовищно неестествени, като недвусмислено разкриваха сантименталната му посредствена душа и липсата на страст. О, той може би умееше да рисува, а и нямаше как да не признае, че моделът беше интересен, но за съжаление му липсваше цвят. Очевидно това бе любимката му, защото лицето ѝ ме гледаше от почти всички платна. Тя беше странно малко създание, много далеч от съвременните представи за красота, но имаше нещо средновековно в детската фигура и разпуснатата светла коса. Любима племенница? Прегледах имената на картините: „Жулиета в гроба“, „Малката просякиня“, „Смъртта на невестата“... Нищо чудно, че момичето изглеждаше толкова печално: всяко платно я показваше в някаква зловеща, мрачна роля... умираща, мъртва, болна, сляпа, изоставена...

жално и слабичко мъртво дете, загърната в саван Жулиета, окъсана просякиня, Персефона, изгубена и уплашена в богатите одежди от коприна и кадифе.

Звукът от отваряне на врата ме откъсна от критичните ми размисли и аз останах поразен, когато видях същото момиче да влиза в стаята. Разпознах чертите, но Хенри не беше представил красотата ѝ по подобаващ начин. Тя беше прекрасно крехко създание, подобно на брезичка, с най-фината и тънка талия, дълги изящни ръце с тънки пръсти и уста, на която трябваше само целувка, за да разцъфне. Беше облечена в скромна сива рокля и изглеждаше най-много на деветнайсет. Предположих, че е племенница на Хенри, а може би дори професионален модел, когото той си бе харесал. През ум не ми минаваше, че може да е госпожа Честър, затова най-невинно я заговорих:

– Казвам се Моуз Харпър. Приятно ми е.

Хубавицата се изчерви и промърмори нещо, като се оглеждаше с големите си уплашени очи, сякаш се боеше да не я видят с мен. Може би Хенри ѝ беше говорил нещо по мой адрес. Усмихнах се.

– Хенри изобщо не би трябвало да ви рисува – казах аз. – Смятам, че никой не може да подобри делата на Майката Природа. Може ли да попитам как се казвате?

Още един поглед към Хенри, който беше погълнат от разговора си.

– Ефи Честър. Аз съм... – още един нервен поглед.

– Роднина на приятеля ни Хенри? Колко интересно. Не от страната от жена му, надявам се?

Още един поглед. Хубавицата решително сведе очи и промърмори нещо без следа от превзетост. Разбрах, че наистина съм я притеснил и като се боях да не събудя подозренията на благочестивия домакин, смених темата:

– Аз съм голям почитател на изкуството на Хенри – излъгах храбро. – Може да се каже, че съм колега... ученик на господин Честър.

Виолетовите очи ме стрелнаха с поглед, който изразяваше подигравка или подозрение.

– Наистина ли?

Малката хитруша! Тя ми се надсмиваше! Искрицата в очите ѝ несъмнено беше насмешка. Изведнъж лицето ѝ се озари. Усмихнах се.

– Не. Разочарована ли сте?

Тя поклати глава.

– Стилът му не ми харесва. Нямам нищо против модела. Горкият Хенри е рисувач, не художник. Дайте му хубава зряла ябълка, той ще я

сложи върху парче коприна и ще седне да я рисува. Каква безсмислена загуба на време. Нито ябълката, нито публиката ще оценят жеста му.

Тя беше стъписана, но заинтригувана: дори забрави да погледне към Хенри.

– А вие? Ние какво ще направите? – поинтересува се хубавицата.

– Аз ли? Мисля, че за да рисуваш живота, трябва да го познаваш. Ябълките са за ядене, не за рисуване – аз ѝ намигнах и се усмигнах. – А хубавите момичета са като ябълките.

– О! – тя закри устата си е ръце, очите ѝ се откъснаха от моите и се стрелнаха към Честър, който току-що бе забелязал Холман Хънт сред гостите си и се бе увлякъл в усърден педантичен разговор. Хубавицата се извърна почти панически. Не, това не беше флирт, нищо подобно. Аз я хванах за ръката и леко я обърнах към себе си.

– Извинете. Само се пошегувах. Няма да ви дразня повече – тя надзърна в лицето ми, за да види дали говоря истината. – Бих добавил „давам ви честната си дума“, но не бих могъл да ви дам такава, защото нямам. Сигурно Хенри ви е говорил за мен. Така ли е?

Тя поклати глава сковано, резервирано.

– Не, едва ли. Кажете ми, харесва ли ви да позирате? Чуда се дали Хенри ви отстъпва от време на време на колегите си. Не? Много умно от негова страна. Какво има сега?

Тя отново се беше обърнала и аз забелязах на лицето ѝ дълбока, искрена тревога. Ръцете ѝ стиснаха меката фланелена тъкан на роклята и гласът ѝ прозвуча тихо и неспокойно:

– Моля ви, господин Харпър...

– Какво? – попитах аз със смесица от раздразнение и тревога.

– Моля ви, не ми говорете за позиране! Не ми говорете за отвратителните картини. Омръзна ми да слушам за картините. Мразя ги!

Ставаше все по-интересно. Понижих тон заговорнически:

– Честно казано, и аз.

Тя неволно се изкиска и от тревогата в очите ѝ не остана и следа.

– Омръзна ми да играя една и съща роля всеки ден – продължи като в унес. – Винаги да бъда послушна, кротка, да бродирам, да заемам красиви пози, когато отвътре ми идва... – тя отново млъкна, вероятно осъзнала, че надхвърля границите на приличието.

– Но Хенри сигурно ви плаща добре – предположих.

– Пари! – възкликна тя с искрено презрение и аз реших, че момичето определено не е професионалистка.

– Да можех и аз да си позволя такава презрително отношение към

парите – отвърнах небрежно. – Или поне кредиторите ми да се отнасяха така към тях.

Тя отново се изкиска.

– Да, но вие сте мъж – каза и внезапно отново се натъжи. – Можете да правите каквото поискате. Не ви се налага... – гласът ѝ печално заглъхна.

– А вие какво искате? – попитах аз.

Тя ме погледна за миг и в очите ѝ сякаш проблесна нещо... нещо като обещание за тъмна страст. После – нищо. Лицето ѝ отново придоби печално изражение.

– Нищо.

Понечих да ѝ отвърна, когато долових нечие присъствие зад гърба си. Обърнах се и видях Хенри, който бе улучил момента с точността на часовникар, след като най-после беше оставил Хънт да се смеси с останалите гости. Момичето до мен се вцепени, лицето ѝ се изопна и аз се запитах какво влияние има Хенри върху нея, за да ѝ внушава такова страхопочитание. И не просто страхопочитание: в очите ѝ се четеше нещо близко до ужас.

– Добър ден, господин Харпър – каза Хенри с типичната си пунктуална любезност. – Виждам, че сте дошли да разгледате картините ми.

– Разбира се – отвърнах аз. – И колкото и да са хубави, не мога да не забележа, че не са успели да уловят докрай очарованието на модела.

Това беше грешка. Приветливото изражение на лицето му се смени с ледена гримаса. С най-хладен тон той най-после ни представи един на друг:

– Господин Харпър, това е съпругата ми госпожа Честър.

Може би сте забелязали, че аз притежавам известен чар: наложи се да го пусна докрай в действие, за да поправам грешката си и да създам добро впечатление. След няколко минути най-безсрамни ласкателства Хенри отново се разтопи, а аз забелязах как брезичката ме погледна веднъж-дваж крадешком и тогава се заклев, че ще ѝ дам сърцето си. Поне за известно време.

Първото, от което имах нужда, беше да си осигуря достъп до хубавицата. За да съблазниш омъжена жена, са нужни търпение и добра стратегия, повярайте ми, а също и здрави позиции във вражеския лагер, затова отначало няхах представа как развратник като мен би могъл да намери място в живота ѝ и в сърцето ѝ. Търпение, Моуз, повтарях си аз. Преди това трябва да изприказваш цял куп приказки!

В хода на разговора аз положих всячески усилия да съблазня не

съпругата, а съпруга. Изказах възхищението си от Холман Хънт, когото, както знаех, Хенри обожаваше; обсъдих новите декадентски тенденции в изкуството на Росети, разприказвах се за пътуванията си в чужбина, изразих интерес към най-новата картина на Хенри (чудовищна идея, която по нищо не отстъпваше на досегашните му чудовищни идеи) и най-накрая обях желанието си да ми направи портрет.

– Портрет? – Хенри беше целият слух.

– Да... – колебливо и с премерена скромност продължих аз. – Нещо с традиционен сюжет, библейски, средновековен... не съм мислил още за това. Но от известно време наблюдавам развитието на стила ви и след тази хубава изложба... Завчера говорих със Суинбърн за вас – всъщност той ми подхвърли идеята да си поръчам портрет.

Лесна лъжа: знаех, че пуритан като Хенри трудно би разменил и дума с човек като Суинбърн, за да провери казаното от мен, а и двамата еднакво добре знаехме за отношенията между Суинбърн и Росети. Хенри се наду като сладкиш за чай. Започна да разглежда лицето ми.

– Фини черти, бих казал – замислено отбеляза той. – Достойни за картина. Как предпочитате – анфас? Или три четвърти?

Устните ми се разтеглиха в усмивка и аз побързах да скрия подигравката зад почтителност.

– Оставям се в ръцете ви – казах.

## 7

Когато вратата се отвори и го зърнах за пръв път, бях убедена, че ме е видял. Не тялото ми, а същината ми в най-разголената, най-беззащитната ѝ форма. Тази мисъл ме ужаси и в същото време силно ме заинтригува. За миг ми се прииска, докато съпругът ми не ме гледа, да се разскачам и да затанцувам пред този непознат, най-безсрамно да изляза от бледата обвивка на плътта, която можех да напускам когато пожелаая.

Не мога да обясня странната невъздържаност, която ме обзе. Може би се дължеше на изострените възприятия в резултат на доскорошното ми боледуване, може би на лауданума, който бях взела по-рано през деня заради главоболието си, но още щом зърнах Моузес Харпър, аз разбрах, че това е изцяло физическо същество, ръководено от собствените си желания и удоволствия. Докато го наблюдавах и разговарях с него пред разсеяния поглед на съпруга си, осъзнах, че Моузес с всичко, което аз не съм: той излъчваше енергия, дързост, независимост и



самодоволство като самото слънце. Най-хубавото беше, че у него нямаше и капка срам и тази липса на срам ме привлече неудържимо. Когато докосна ръката ми с тихи нежни думи, заредени с обещание за чувственост, усетих как бузите ми пламват, но не от срам.

Наблюдавах го крадешком, докато разговаряше с Хенри. Не помня и дума от онова, което каза, но гласът му ме караше да тръпна от удоволствие. Беше с десетина години по-млад от Хенри, с кокалесто тяло, остри черти и дяволито изражение. Носеше косата си дълга и вързана ниско на тила по ексцентричен, старомоден начин. Облеклото му също беше преднамерено неофициално дори за сутрешно посещение, нямаше шапка. Харесаха ми очите му – сини, леко присвити, сякаш през цялото време се смееше – и непринудената му подигравателна усмивка. Несъмнено забеляза, че го гледам, но само се усмихна и продължи разговора си.

Останах поразена от желанието му да си поръча портрет при съпруга ми: от малкото, което Хенри ми бе говорил за него, знаех, че Моуз Харпър е дързък безделник, който рисува само неприлични картини, няма никакъв усет, а още по-малко – вкус. Сега господин Честър обясняваше със снизходителен тон, че Моуз е „млад негодник“, на когото пътуванията по света са се „отразили благотворно“ и който един ден несъмнено ще стане „добър художник“, тъй като демонстрира „отлични умения в рисунъка и известна оригиналност на стила“.

Известно време Хенри прехвърляше в ума си различни идеи за портрет, предлагаше, после отхвърляше различни теми като „Младият Соломон“ и „Якобинецът“. Моуз беше направил списък със свои идеи, сред които фигурираха „Прометей“, „Адам в Райската градина“ (отхвърлена от Хенри заради, както той се изрази, „степената на скромност, с която би следвало да се подходи към такъв сюжет“) и „Картоиграчите“.

Последното заглавие го заинтригува и по-късно той се среща с Моуз в ателието си, за да го обсъдят. Моуз каза, че идеята му хрумнала, след като прочел едно стихотворение на френския поет Бодлер (никога не бях чела поезията на Бодлер, но се говореше, че е много скандална, затова изобщо не се учудих, че е любимият поет на Моуз):

...валето купа – млад красавец – с дама пика  
за любовта умряла си спомнят с шепот зъл.<sup>1</sup>

1. Шарл Бодлер. Сплин LXXV. – Във: Шарл Бодлер. Цветя на злото/ Малки поеми в проза. С, Народна култура, 1984; превод: Кирил Кадийски. – Бел. прев.

Моуз намираше този цитат за изключително вдъхновяващ и си представяше картина на „мрачно парижко кафене с дървени стърготини по пода и бутилки абсент на масата. На нея седи млад мъж с вале купа в ръка, а срещу него красива жена току-що е играла с дама пика.“

Хенри не се въодушеви тутакси от идеята – сметна я за твърде нечистопътна. Самият той предпочиташе да нарисова Моуз в средновековни одежди, може би на трубадур, седнал под слънчев часовник с виола в ръце, а зад гърба му под залязващото слънце се движи процесия от дами с воали на лицата, яхнали коне и понесли различни музикални инструменти.

Моуз се изказа с резервирана учтивост за идеята на Хенри. Каза, че не се вижда като средновековен трубадур. Освен това трябваше да се мисли за фона. Средновековният пейзаж с дамите на коне щеше да отнеме месеци. Със сигурност би било по-лесно да се нарисова мрачният интериор на кафенето и да се наблегне на самия портрет, нали?

Този довод звучеше основателно и Хенри започна да отстъпва. Реши, че в този сюжет няма нищо лошо, ако се нарисова с вкус. В заключение предложи цитатът от френското стихотворение да се издълбае на рамката, но Моуз го увери, че няма да е необходимо. Хенри започна да прави планове за новата картина, като временно изостави „Девойката с цимбала“, за голямо мое облекчение.

Не знам каква сума бе обещал Моуз за картината, но съпругът ми беше изпълнен с надежди: със своите връзки Моуз несъмнено щеше да й уреди място в Кралската академия и това можеше да даде тласък на кариерата на Хенри. Аз не обръщах особено внимание. Нашето препитание не зависеше от картините на Хенри. Парите, които печелеше с рисуване, му носеха лично удовлетворение, бяха доказателство за таланта му. За мен единственото интересно нещо в новата картина бе, че поради дългото и често позиране аз имах възможността да виждам Моуз почти всеки ден.

## 8

Никога не съм харесвал Моузес Харпър. Изключително опасна и пресметлива личност: носеха се слухове, че се занимава с всевъзможни тъмни дела, от фалшификации до изнудване, макар че всички тези слухове, които по необясними причини допринасяха за все по-големия му успех сред дамите, оставаха непотвърдени.

Лично аз го намирах за долен тип без морал, който демонстрираше обноски само в случаите, когато искаше да се хареса. Беше нещо като човек на изкуството, макар че творбите, които бях виждал – както живопис, така и поезия, – имаха за цел единствено да шокират публиката. Изкуството му не беше нито хармонично, нито достоверно: той изпитваше слабост към гротескното, абсурдното и вулгарното.

Въпреки неприязънта си към вулгарни хора аз осъзнах, че връзките, с които Харпър се е сдобил, могат да ми бъдат от полза: впрочем идеята ми за портрет беше отлична и можеше да привлече вниманието на Академията. Вече бях излагал „Малката просякиня“ и „Спящата красавица“: отзивите на критиците бяха окуражителни, макар че „Таймс“ осъди избора ми на модел, определяйки го като „безцветен“, и предложи да разширя тематиката. Поради тази причина изоставих последната си картина и веднага се захванах да скицирам Харпър, макар че подобна близост не ми допаднаше – репутацията му беше такава, че не ми се искаше Ефи да общува с него, не че би окуражила човек като него, както разбирате, но не ми харесваше той да я гледа, да се държи непристойно с нея, да я ухажва.

Така или иначе, няхах голям избор: Ефи отново беше болна и аз си направих малко ателие на горния етаж, където можех да работя. Най-често Харпър седяше в градината или във всекидневната, а аз го рисувах от различни ъгли, докато Ефи се занимаваше с бродерията си или четеше книга, видимо доволна от мълчаливата ни компания. Тя не проявяваше никакъв интерес към Харпър, но това не ми носеше голяма утеха. Въсщност бих се радвал много повече, ако тя ни обръщаше поне някакво внимание.

Ефи се интересуваше единствено от книгите си. Преди два-три дни я бях заварил да чете изключително неподходящ за нея роман, чудовищна творба от някой си Елис Бел – „Брулени хълмове“ или нещо подобно. Непристойната книга вече бе предизвикала едно от онези състояния на униние, така чести у нея, и когато я взех от ръцете ѝ – за нейно добро, – неблагодарницата дръзна да избухне в жестока истерия и ми се разкрещя: „Как се осмеляваш да ми прибираш книгите?“ Започна да риде като разглезено дете. Само силна доза лауданум можа да я укроти и следващите няколко дни Ефи прекара на легло, твърде слаба и вяла, за да може да стане. След като позакрепна, аз ѝ казах, че отдавна ми се струва, че прекалява с четенето и то я прави капризна. Не одобрявах и това, че предизвиква болнаво, породена от безделие. Казах ѝ, че не мога да възразя срещу възпитателни християнски четива, но ѝ забраних да чете

повече романи и всичко освен най-лека поезия. И без това беше достатъчно нестабилна.

Каквото и да ви е казала за мен, аз не бях груб с нея: виждах лабилността ѝ и се стараех да я контролирам, като окуражавах Ефи да се занимава с дейности, подходящи за една млада жена. Бродерията ѝ лежеше непокътната от седмици и аз я накарах да поднови работата по нея. Не заради мен – заради нея. Знаех, че иска да притежава талант като мен: в детските си години тя се опитваше да рисува сцени от любими стихотворения, но аз винаги се стараех да бъда честен с нея, не я ласкаех, за да спечеля благоразположението ѝ, а ѝ казвах горчивата истина: жените като правило не са създадени за изкуство, техните заложи са в сферата на непретенциозните домашни занимания.

Но Ефи беше своенравна, упорстваше и продължаваше с цапаниците си, казваше, че рисува онова, което вижда в мечтите си. Мечти! Казах ѝ, че трябва да мечтае по-малко и ца обръща повече внимание на съпружеските си задължения.

Разбирате ли, аз бях загрижен за нея. Обичах я твърде много, за да я оставя да се заблуждава със суетни приумици. Толкова дълго бях пазил чистотата ѝ, бях живял с несъвършенствата ѝ, бях ѝ простил за смето на злото, което като всички жени носеше у себе си. А какво ми даде тя в замяна? Капризи, приумици, истерии и заблуди. Не се заблуждавайте от невинния ѝ вид, както правех аз! И тя като майка ми беше порочна, пъпката на неразцъфналата младост бе черна в сърцевината си. Откъде можех да знам? Бог в жестоката си ревност я беше изпратил на пътя ми, за да ме изпита. Пуснете само една жена в Царството небесно и аз се обзалагам, че тя ще изхвърли от там всички блажени един по един – ангели, архангели и всички останали.

Проклетата да е! Тя ме направи такъв, какъвто ме виждате сега, осакатен, паднал ангел със семе на змия в замръзналото сърце. Разрежете една ябълка и ще видите Звездата, събрала в себе си семената на проклятието: Бог го е знаел още тогава, той знае всичко, вижда всичко. Как ли се е смял, докато е изваждал реброто от спящото тяло на Адам! И сега като че ли чувам смеха му... и в мрака си ругая и проклинам светлината. Двайсет зрънца хлорал ще купят мълчанието ти.

## 9

В продължение на две седмици аз само го наблюдавах и чаках.

Моуз изпълваше сънищата ми с видения за страстна сладост, а всеки ден щом се събудех, го виждах. Пребивавах в уютно и красиво състояние на полусън – като спяща принцеса в очакване на целувката – и му вярвах безрезервно. Виждах го да ме наблюдава: знаех, че ще дойде при мен.

Дните минаваха, Хенри се върна на работа в ателието си: вече имаше достатъчно скици на Моуз и нямаше търпение да прехвърли готовия си замисъл върху платното. Мислеше да ме използва като модел за Дамата пика, но Моуз, след като скришом ми намигна, побърза да отбележи, че не съм негов тип. Хенри не знаеше дали да се обиди или да се зарадва, накрая се усмихна със стиснати устни и обеща „да си помисли“. Моуз го придружи до ателието и известно време след това не го видях, макар образът му да не излизаше от мислите ми.

Здравето ми се подобряваше с всеки изминал ден и аз започнах да взимам все по-малко от лауданума, който Хенри ми носеше. Една вечер забеляза, че не съм взела лекарството, и побесня. Как очаквам да се оправя, питаше той, след като му правя напук и не се подчинявам? Трябва да вземам лекарството си три пъти дневно като добро момиче, иначе отново ще стана унила и капризна, кошмарите ми ще се възвърнат и ще бъде способна единствено на безделие. Здравето ми е крехко, казваше той, умът ми е отслабен от болестта. Трябва поне да се опитам да не му бъда в тежест, особено сега, когато работи много, за да получи най-после признание.

Аз послушно и смирено се съгласих, обещах да правя ежедневни разходки до църквата и обратно и редовно да вземам лекарството си. Оттогава се погрижих количеството лауданум в шишето прогресивно да намалява и три пъти дневно поливах с него цветето в саксията на стълбите. Хенри не подозираше нищо. Всъщност той се прибираше от ателието си в почти весело настроение. Казваше, че работата по картината напредва много добре, макар и бавно, и че Моуз му позира по три часа на ден. Хенри работеше до вечерта и когато времето се оправи, аз започнах всеки следобед да излизам на дълги разходки до гробището. Веднъж-два пъти Таби дойде с мен, но тя имаше прекалено много къщна работа, за да ме придружава постоянно. Освен това, казвах, аз ходя само до църквата: нищо лошо не би могло да ми се случи, а и сега, когато зимата е свършила, вече се чувствам много по-добре. Три-четири пъти минах по един и същ маршрут от „Кромвел Скуеър“ по „Суейн Лейн“ и надолу по хълма до църквата „Свети Архангел Михаил“. След деня на видението в църквата – същия, в който изгубих бебето – аз се

чувствах странно привързана към това място, изпитвах желание да вляза вътре сама и да се опитам да възстановя онова усещане за значимост, което бях изпитала в онзи ден, за откровение. Но ходех там само в неделя с Хенри. Откакто Уилям бе заминал за Оксфорд, аз чувствах, че Хенри ме следи по-внимателно отвсякога. Не се осмелявах и за секунда да сваля маската на послушанието.

Но сега се чувствах почти като на празник. Наслаждавах се на разходките извън дома повече, отколкото дръзвах да си призная, и карах Хенри да вярва, че се разхождам само защото така ми е наредил. Ако знаеше колко много означават за мен тези излизания навън, със сигурност щеше да ги забрани. Затова аз грижливо пазех тайната си и радостта си, докато нещо диво и безумно вътре в мен подскочеше и ликуваше. Няколко пъти се опитах да вляза в църквата, но всеки път там имаше прекалено много хора – служби, кръщенета, сватби... веднъж дори едно погребение, с редици от опечалени, облечени в черно, пеещи мрачни химни под зловещите звуци на органа. Не се осмелих да вляза. Отдръпнах се от полуотворената врата, смутена и дори малко уплашена от вълнатата оглушителен звук. В бързината едва не съборих вазата с бели хризантеми, поставена до входа. Вдигнах шум, една жена се обърна и ме изгледа втрещено, почти заплашително. Вдигнах ръка в безпомощен жест на извинение и продължих да отстъпвам назад, когато изведнъж усетих как краката се огъват под тежестта на тялото ми. Погледнах нагоре и видях как сводът неудържимо се върти, приближава се към мен, лицето на свети Себастиан наднича в моето, свети Себастиан се усмихва, оголва зъби...

Не сега, нервно си помислих аз, като се мъчех да се овладее. Огледах се наоколо като обезумяла и видях същата жена, която продължаваше да ме гледа втрещено, сякаш ме познаваше. Отдалеч се разнесе глас, който произнасяше полупознато име. Обзе ме неразумна паника, аз се обърнах, рязко се отърсих от транса си и затръшнах тежката врата. Спях се, помъчих се да запазя равновесие и политнах с главата надолу право към облечения в черно силует, застанал в подножието на стълбите. Ръцете му здраво се сключиха около мен. Бях крайно изнервена и понечих да извикам с цяло гърло, когато погледнах в лицето на нахалника и видях, че е Моуз.

– Госпожо Честър! – той изглеждаше изненадан да ме види и веднага ме пусна с израз на разкаяние, който би изглеждал непресторен, ако не беше дяволитата искрица в очите му. – Много съжалявам, че ви уплаших така. Простете ми.

Аз се помъчих да запазя самообладание.

– Всичко е наред – казах. – Не беше заради... вас. Влязох в църквата и се натъкнах на заупокойна служба. Надявам се, че не съм ви ударила – довърших колебливо.

Той се засмя, но почти на секундата присви очи в израз на умерена загриженост.

– Да не ви е прилошало? – попита. – Изглеждате доста бледа. Елате да седнете за малко – той сложи ръка на раменете ми и ме поведе към една пейка на няколко крачки по-нататък. – Толкова сте студена! – възкликна, когато ръцете му докоснаха моите. Преди да успее да кажа и дума, Моуз свали палтото си и ме наметна с него. Аз понечих да възразя, но той беше весело настоятелен, а и ми беше много удобно да седя на пейката с ръката му около раменете си и да усещам миризмата на вълна и тютюн, идваща от палтото му. Ако ме беше целунал в този момент, щях да му отвърна с цялото си сърце, знаех го – и не изпитвах никаква вина.

## 10

Следях я от близо седмица, преди да предприема каквото и да било: тя беше труден дивеч и аз трябваше да действам предпазливо, за да не я подплаша. След случката тя стана трогателно доверлива, срещаме се всеки ден и само след седмица тя вече ме наричаше Моуз и ме държеше за ръка като дете. Ако не знаех истината, бих се закълел, че е девствена.

Необичайно за мен, казвате? Е, и аз не бих могъл да го обясня. Предполагам, че се дължеше на новата ми роля на принц, след като толкова дълго бях вале... Освен това тя беше хубава.

Всеки мъж може да се влюби. Но не и аз.

И все пак в нея имаше нещо, нещо едновременно хладно и дълбоко чувствено, нещо извън момичешката ѝ доверчивост, което пробуждаше някакво заспало чувство в мен. Тя беше съвсем ново преживяване и аз се чувствах като алкохолик, чието небце е свикнало със силните питиета и който за пръв път опитва една от онези сладки напитки за деца. И аз известно време се наслаждавах на новия вкус, на непознатата сладост. Тя нямаше никаква представа за редно и нередно, следваше ме навсякъде, където ми хрумнеше да я заведа, тръпнеше от удоволствие, когато я докосвах, попиваше всяка моя дума. С нея разговарях повече, отколкото с всяка друга жена: в присъствието ѝ се забравях и ѝ разказвах за

поезията и картините си, за мечтите и копнежите си. Виждахме се най-често на гробището – то имаше предимството да е огромно и разпръснато, с много закътани места, където човек можеше да се скрие. В една хладна мрачна вечер, когато Хенри работеше до късно, ние се срещнахме при Ливанския кръг: наоколо нямаше жива душа и дяволът се спотайваше в мен. Ефи ухаеше така приятно – на рози и бял хляб – и лицето ѝ бе порумяняло от прохладния въздух. Вятърът развяваше косата ѝ и тънки кичури падаха па лицето ѝ.

За миг бях изцяло в нейна власт.

Тогава за пръв път я целунах по устата и забравих, че трябва да внимавам да не я уплаша. Тя стоеше до една гробница и аз я притиснах към стената. Шапката ѝ падна, но аз не обърнах внимание и полуразпуснатата ѝ коса полепна по лицето ми. Аз я пригладих и я срещнах с пръсти, докато си поемах въздух като гмуркач, който се готви да се гмурне отново. Не мисля, че тя бе очаквала целувката, защото ахна, притисна ръце към устата си и ме погледна с пламнало лице и ококорени очи. Осъзнах, че импулсивната ми прибързаност може би е провалила всичките ми грижливо скроени планове и изругах, после отново изругах за това, че съм изругал.

Когато се опомних, аз отстъпих назад и паднах на колене, като влязох в ролята на разкаял се любовник. Съжалявах – съжалявах повече, отколкото можеше да си представи, – че съм я уплашил така. Никое наказание не бе достатъчно сурово за мен. Бях се поддал на моментна слабост, но я обичах толкова много, така дълго копнеех да я целуна, още от първия миг, в който я бях видял, че не можех да се владее повече. Не бях направен от камък, но какво от това? Бях я уплашил, бях я обидил. Заслужавах да ме набият с камшик.

Може би беше малко прекалено, но тази техника вършеше добра работа при омъжените жени – бях я изработил след грижливо прелистване на „Поменика“, а, Бог ми е свидетел, в този случай дори някои от нещата бяха близо до истината. Погледнах крадешком нагоре, за да видя дали Ефи е захапала стръвта, и за мое най-голямо учудване, тя се заливаше от смях, не подигравателен, но неударим. Когато забеляза, че я гледам, отново прихна да се смее.

Малката Ефи бързо се издигна в очите ми. Аз станах и се усмихнах обезсърчено.

– Е... струваше си да опитам – казах и свих рамене.

Тя поклати глава и отново се разсмя.

– О, Моуз! Вие сте лицемер! Трябвало е да станете актьор.



Аз опитах друга тактика: на неразкаялия се любовник.

– Често съм мислил за това – казах. – Все пак обикновено върши работа, знаете ли? – аз се усмигнах обезоръжително. – Добре де. Не съжалявам.

– Така е по-добре – отвърна Ефи. – Вярвам ви.

– Тогава повярвайте и на това: обичам ви.

Как можеше да не повярва? По онова време аз сам си вярвах.

– Обичам ви и ми е много тежко да ви гледам омъжена за този надут пуяк. Той не гледа на вас като на жена, мисли си, че сте негова собственост, неговата просякиня, неговият малък болен паднал ангел. Ефи, вие имате нужда от мен, имате нужда някой да ви научи как да живеете, как да се радвате на живота.

Бях почти искрен. Честна дума, самият аз вярвах в това. Погледнах я, за да видя как приема думите ми, и очите ни се срещнаха. Тя пристъпи към мен и изражението ѝ бе така напрегнато, че аз за малко да отстъпя назад. Почти като в унес протегна студените си ръце към лицето ми. Целувката ѝ беше нежна и аз усетих соления вкус на кожата ѝ. Застанах неподвижно, като я оставих да изучи с пръсти чертите на лицето ми, врата ми и косата ми. Тя леко ме побутна към гробницата. Чух как вратата зад гърба ми се отваря и се оставих да бъда напъхан вътре. Това беше един от многобройните семейни гробищни паметници, оформен като малък параклис с врата, която да го пази от любопитните, стол, пейка за молитви и олтар, с малък прозорец със стъклопис в дъното. Имаше мястото точно колкото да влязат двама души. Аз затворих очи и протегнах ръце към нея.

Вратата се затръшна в лицето ми.

Бързо отворих очи и я видях, хитрушата: смееше ми се през железните решетки. Отначало се разсмях и се опитах да блъсна вратата, но резето от външната страна беше спуснато.

– Ефи!

– Страшно е, нали? – попита тя.

– Ефи, пусни ме да изляза!

– Да си затворен, да не можеш да се освободиш? С Хенри се чувствам така през цялото време. Той не иска да съм жива. Иска да съм кротка и студена като труп. Не знаеш какво е, Моуз. Той ме кара да вземам лауданум, за да бъда кротка и послушна, а отвътре ми идва да крещя, да хапя и да тичам гола из къщата като дивачка!

Усещах страстта и омразата ѝ: не можете да си представите колко възбуждащо беше това за моя преситен вкус. Но се чувствах и неловко.

За миг дори си помислих да изоставя цялото начинание, питах се дали не е прекалено страстна за мен, дали ще мога да я обуздая, но предизвикателството беше твърде голямо. Аз заръмжах като тигър и започнах да хапя пръстите ѝ през решетката. Тя се разсмя неудържимо – обезумял писък на птица над блатата.

– Няма да ме предадеш, Моуз.

Това беше не въпрос, а твърдение. Поклатих глава.

– Направиш ли го, ще те доведе тук и ще те погребва завинаги – тя се шегуваше само наполовина. Аз целунах кокалчетата на пръстите ѝ.

– Обещавам.

Чух как резето изскърца в полумрака и Ефи влезе в гробницата при мен. Пелерината ѝ падна на пода заедно с кафявата ѝ рокля. В бялото си бельо тя приличаше на привидение, а докосването ѝ бе горещо като сярра. Беше много неопитна, но го компенсираше с ентузиазма си. Казвам ви, направо се уплаших. Тя се притискаше към мен, хапеше ме, драскаше ме, разкъсваше ме със страстта си и в тъмното аз не можех да определя дали крещи от тревога или от удоволствие. Отвърщаше на предпазливата ми нежност с ожесточение, което ме стискаше за гърлото. Актът беше бърз и брутален – като убийство – и след това тя се разплака, но според мен не от разкаяние.

В нея имаше някаква загадка, която ме изпълваше с възхищение, с преклонение, каквито никога не бях изпитвал към друга жена. Необяснимо за себе си аз чувствах, че сякаш ме е пречистила.

Знам какво си мислите.

Мислите, че съм се влюбил в момичето. Е, не е така. Но в онази вечер – само тогава, забележете – ми се стори, че изпитвам към нея нещо по-дълбоко от кратките си увлечения по други жени. Сякаш случилото се бе пробудило нещо в мен. Не бях влюбен в нея, но когато същата нощ се прибрах в стаята си с тяло, цялото изподраскано и натъртено, сякаш съм бил на война, не можех да заспя. Цяла нощ седях пред камината и мислех за Ефи, пиех вино и се вирах в нажежените въглени, сякаш бяха очите ѝ. Но колкото и да пиех, не можех да утоля жаждата, която горещото ѝ докосване бе събудило в мен, и цял бордей куртизанки не би могъл да облекчи болката от копнежа ми по нея.

За щастие, напоследък Хенри се прибираше у дома късно: аз си дойдох след седем, а той обикновено идваше за вечеря. Когато влязох през задния вход, чух как Таби си тананика в кухнята и разбрах, че господин Честър още не се е прибрал. Промъкнах се по стълбите и се затворих в стаята си, за да съблека смачканата рокля, като избрах бялата от дебело памучно платно със син пояс, която бе започнала да ми омалява, но беше любимата на Хенри. Докато се обличах припряно, аз се запитах дали той ще забележи промяната, така ясно изписана на лицето ми, липсата на погребалната маска, която толкова дълго ме отделяше от света на живите. Цялата треперех ожесточено и дълго стоях пред огледалото, докато се уверя, че следите от докосването на моя любим – следи, които ме изгаряха навсякъде по тялото – съществуват единствено във въображението ми.

Вдигнах поглед към стената, където висеше „Малката просякиня“ и не можах да потисна смеха си. Разсмях се истерично, почти до припадък, загледана в кротките, безжизнени очи на детето, което нямаше нищо общо с мен. Аз не бях просякинята на Хенри – нито сега, нито дори в детството си. Най-добрият ми портрет лежеше на дъното на кошницата ми за бродерия, лицето, изцапано с кръв. „Спящата красавица“ се бе събудила и беше настигната от ново проклятие. Нито Хенри, нито който и да било друг можеше да ме накара да заспя отново.

На вратата се почука, аз се стреснах, обърнах се и видях Хенри да стои в коридора с непроницаемо изражение. Не можах да потисна уплашения си трепет. За да го скрия, започнах да реша косата си с големи плавни движения, „от горе до долу, от горе до долу“, подобно на русалката от стихотворението. Като стисках косата си в ръце, аз придобивах смелост, сякаш тя бе запазила частица от дързостта и увереността на любимия ми. Хенри влезе в стаята и заговори с необичайно благоразположение:

– Ефи, скъпа, днес изглеждаш много добре, наистина много добре. Вземаш ли лекарството си?

Аз кимнах, неуверена в гласа си. Хенри кимна в отговор.

– Забелязвам чувствително подобрене. Я какви рози има на бузите ти! Отлично! – той ме потупа собственически по лицето и аз трябваше да положа голямо усилие, за да не се отдръпна с отвращение; след изгарящите ръце на любимия ми дори мисълта за хладния допир на Хенри

ми бе непоносима.

– Предполагам, че вечерята е почти готова – казах, като разделих косата си и започнах да я сплитам.

– Да. Таби е приготвила пай с дивеч и пашърнак – той се намръщи при вида на отражението ми в огледалото. – Не сплитай косата си. Носи я пусната, прибрана само с лента, както преди – Хенри избра една синя лента от тоалетната масичка, внимателно хвана с нея косата ми и я върза на голяма панделка отзад. – Браво, добро момиче – той се усмихна. – Стани.

Аз оправих полите на роклята си в огледалото и се вгледах в отражението си, толкова сходно с безжизнения образ на картината, окачена на стената.

– Превъзходно – отбеляза Хенри.

И макар че навън беше май, а в камината гореше огън, аз потръпнах.

По време на вечерята се стараех да запазя самообладание. Изядох по-голямата част от парчето пай, хапнах малко зеленчуци и след десерта с престорена жизнерадост обявих, че не мога да хапна нищо повече. Хенри беше в добро настроение. По време на вечерята изпи почти цяла бутилка вино, макар че нямаше навика да пие много, а след това с пурата изпи още две чаши портвайн и въпреки че не беше точно пиян, определено се бе развеселил.

По необяснима причина това ме смути: бих предпочела безразличието му пред вниманието, с което сега ме обсипваше. Сипа вино и на мен, макар да не ми се пиеше, направи ми множество комплименти за роклята и за косата, на ставане от масата ми целуна ръка, а докато пушеше пурата си, поиска да му посвирия на пиано и да му попея.

Аз не съм голяма пианистка, знам най-много три-четири кратки пиеси и още толкова песни, но същата вечер Хенри остана очарован от репертоара ми и ме накара да изпея три пъти „Ела с мен в градината“, преди да ми позволи да отдъхна малко. Изведнъж стана много внимателен, поиска да легна, като сложи крака на коленете му, да затвори очи, да помириша шишенцето с лавандула. Аз му казвах, че съм добре, че просто съм малко уморена, но той не искаше и да чуе. Накрая вниманието му ми дотегна, аз се оплаках, че имам главоболие, и помолих за разрешение да си легна.

– Бедното дете, разбира се – отвърна Хенри, все така развеселен. – Изпий си лекарството, а Таби ще ти донесе топло мляко.

Радвах се, че мога да се махна, със или без топло мляко, и понеже

знаех, че ще ми бъде трудно да заспя, взех няколко капки лауданум от омразното шише. Свалих бялата рокля, облякох нощницата си на вола ни и тъкмо започнах да се реша, когато на вратата се почука.

– Влез, Таби – извиках, без да се обръщам, но щом чух тежките стъпки по дъсчения под, толкова различни от леката приприяна походка на Таби, аз рязко се обърнах и видях Хенри да стои на вратата – за втори път тази вечер – и да държи поднос с чаша мляко и бисквити.

– За скъпото ми момиче – каза той шеговито, но аз тутакси забелязах нещо в очите му, бегъл, гузен поглед, който ме накара да замръзна на място. – Не, не – продължи Хенри, щом тръгнах към леглото, – постои малко с мен. Седни на коляното ми, докато си изпиеш млякото, както правеше преди.

Той млъкна и аз отново забелязах онова бегло изражение, скрито зад широка усмивка.

– Ще настина – казах. – Освен това не ми се пие мляко, боли ме глава.

– Не се инати – посъветва ме Хенри. – Ще запаля огън, ще капна малко лауданум в млякото ти и много скоро ще се оправиш – той посегна към шишето над камината.

– Не! Вече взех няколко капки – възпротивих се аз, но Хенри не обърна никакво внимание на възражението ми. Капна три капки лауданум в млякото и ми подаде чашата.

– Хенри...

– Не ме наричай така! – шеговият тон тутакси изчезна, подносът с чашата и бисквитите трепна и млякото се разплиска. Хенри забеляза това, но нищо не каза; аз обаче видях как присви устни, защото мразеше да се разлива и да се цапа каквото и да било, но гласът му прозвуча тихо: – Непохватно момиче! Хайде, не ме карай да се ядосвам. Изпий си млякото като послушно момиче и после ще поседиш на коляното ми.

Аз направих опит да се усмихна.

– Да, господин Честър.

Той продължи да стиска устни, докато изпих цялото мляко, после се успокои. Небрежно остави подноса на пода и ме прегърна. Аз се помъчих да се отпусна, скована от тежестта на несмилаемото топло мляко в стомаха ми. Зави ми се свят и почувствах как стотиците следи от ръцете на Моуз изгарят тялото ми, крещят от гняв и погнуса заради наглите докосвания на този омерзителен мъж. Реакцията на тялото ми най-сетне изказа онова, което умът ми се боеше да признае: че мразя човека, за когото съм се омъжила и с когото съм обвързана по закон и дълг. Мразя

го.

– Успокой се – прошепна той и пръстите му запълзяха по гръбначния ми стълб, който изпъкваше през лепената нощница. – Доброто ми момиче. Сладката ми Ефи.

И когато с алчни и треперещи ръце започна да разкопчава копчетата на нощницата ми, аз потънах във вълна от омерзение и пасивно се оставих на ласките му, като не спирах да се моля на дивия езически бог, който Моуз бе пробудил в мен, всичко да свърши по-бързо и Хенри да се махне, за да се хвърля в кладенеца на лауданума и да излича спомена за противните му гузни прегръдки.

Събудих се сякаш от дълбок припадък и щом видях как дневната светлина се процежда през завесите на стаята ми, със залитане станах от леглото и отидох да отворя прозорците. Въздухът беше свеж и влажен, аз протегнах ръце към слънцето и почувствах как треперещите ми крайници отново се изпълват със сила. Измих грижливо цялото си тяло и след като облякох чисто бяло и сива фланелена рокля, се почувствах достатъчно уверена, за да сляза на закуска. Нямаше още седем и половина, Хенри ставаше късно и едва ли щеше да е слязъл, така че аз имах достатъчно време да си възвърна самообладанието след случилото се предишната нощ – по-добре беше Хенри да не разбере как се чувствам, да не види каква власт има върху мен.

Таби беше приготвила яйца с шунка, но аз не можах да хапна нищо. Пийнах малко горещ шоколад – по-скоро заради Таби, отколкото заради себе си, защото не исках да каже на Хенри, че се чувствам зле. Затова отпихах от шоколада, застанала до прозореца със сборник стихотворения в ръце в очакване слънцето да изгрее. Хенри се появи в осем, облечен в строги черни дрехи, сякаш щеше да ходи на църква. Мина покрай мен, без да каже и дума, седна на масата, разгърна „Морнинг Поуст“ и щедро си сипа шунка, яйца, препечени филийки и бърбечета. Започна да се храни безшумно – единственият звук идваше от шумоленето на хартия – и като остави почти цялата храна непокътната, стана, грижливо сгъна вестника и ме погледна.

– Добро утро – казах аз кротко и обърнах страницата на книгата си.

Хенри не отговори, само присви устни – винаги правеше така, когато беше ядосан или когато някой му противоречеше. Каква беше причината за яда му – не можех да предположа, но той често менеше настроенията си и аз отдавна вече не се опитвах да го разбера. Хенри пристъпи към мен, погледна каква книга чета и се намръщи.

– Любовна лирика – каза той с горчивина. – При цялото образование, което така щедро съм ви дал, госпожо, не би следвало да пилеете здравия разум, даден ви от Бог, в четене на подобна мерзост!

Аз побързах да затворя книгата, но вече беше късно.

– Не ти ли дадох всичко, което искаше? Липсвали ли са ти някога рокли, пелерини и шапки? Не бях ли над теб, когато беше болна, не търпях ли меланхолиите ти, истериите ти, главоболията ти? – горчивият му тон стана писклив, рязък като струна на пиано.

Аз кимнах предпазливо.

– Любовна лирика! – възкликна Хенри. – Значи всички жени сте еднакви, така ли? Няма ли поне една жена, неопетнена от покварата на целия ви род? „Мъж намерих един от хиляда, но жена между всички тях не намерих.“ Нима съм толкова лош учител, след като ученичката, която съм смятал за най-недокосната от слабостите на своя пол, си губи времето в капризни съзерцания? Дай ми книгата! – той взе книгата от ръцете ми и победоносно я хвърли в огъня. – Разбира се – добави злобно, – майка ти е проста жена, отдадена на суетата на модния свят. Предполагам, че изобщо не те е възпитавала. А баща ти? Представям си какъв свещеник е бил, след като ти е позволявал да пълниш главата си с измишльотини. Сигурно е смятал тези опасни брътвежи за романтични.

Знаех, че трябва да си замълча, за да избегна скандала, но още бях изпълнена с отвращение от предишната нощ и като гледах как книгата ми със стихове на Шели, Шекспир и Тенисън се гърчи в пламъците, почувствах как ме обзема силен, опустошителен гняв.

– Баща ми беше добър човек! – заговорих аз с ожесточение. – Понякога чувствам, че идва при мен, наблюдава ме. Наблюдава ни двамата заедно.

Видях как Хенри се вцепени.

– Чудя се какво ли си мисли – продължих с по-тих глас. – Чудя се какво ли вижда.

Лицето на Хенри се сви в юмрук и аз неудържимо закрещях:

– Как се осмеляваш да гориш книгите ми! Как се осмеляваш да ми четеш проповеди и да се държиш с мен като с дете! Как можеш, след като снощи... – стиснах зъби и млъкнах, едва успяла да задържа тайната на омразата си в себе си.

– Снощи... – промърмори той тихо.

Аз предизвикателно вирнах глава.

– Да!

Хенри знаеше какво имам предвид.

– Не съм светец, Ефи – каза той примирено. – Знам, че съм слаб като всеки мъж. Но ти – ти! – ме тласкаш към това. Аз се опитвам да те опазя чиста, Бог ми е свидетел, опитвам се. Снощи всичко стана по твоя вина. Видях как ме гледаш, докато си решиш косата, видях руменината на бузите ти. Ти беше решила да ме съблазниш и аз проявих слабост, поддадох се. Но въпреки това те обичам, затова се опитвам да те опазя чиста и невинна, каквато беше при първата ни среща в парка – той се обърна към мен и хвана ръцете ми. – Ти приличаше на ангел. Още тогава предположих, че си изпратена да ме изкушиш. Знам, че вината не е твоя, Ефи – такава е природата ти, Бог е направил жените слаби, порочни и измамни създания. Но ти си длъжна да се бориш, да се отречеш от греха заради мен и да пуснеш Бог в душата си. О, наистина те обичам, Ефи! Не се противи на чистотата на моята любов. Приеми я, подчини ми се, както би постъпила с един любящ баща. Довери се на по-дълбокото ми познаване на света и ме уважавай, както уважавах бедния си мъртъв баща. Ще го направиш ли?

Хенри стисна ръцете ми, надникна втренчено в лицето ми и силата на годините покорство ме принуди да кимна смирено.

– Послушно момиче. Сега трябва да ме помолиш за прошка, защото си съгрешила с гнева си, Ефи.

В първата секунда се поколебах, потърсих в себе си бунта, безсрамие, увереността, които бях изпитала с Моуз на гробището. Но от всичко това нямаше и следа, както и от краткия миг на упорство; и аз се почувствах слаба, очите ми се напълниха със сълзи.

– Простете ми. Простете ми, че бях груба с вас, господин Честър – промърморих и сълзите потекоха по бузите ми.

– Добро момиче – победоносно каза той. – Какво, пак ли плачеш? Хайде стига. Виждаш ли, че съм бил прав за тези стихотворения – правят те унила и меланхолична. Избърши очите сега, а аз ще помоля Таби да ти донесе лекарството.

Половин час по-късно Хенри беше излязъл и аз лежах в леглото си със сухи очи, но натежала от апатично отчаяние. Шишето с лауданум стоеше на масичката до леглото ми и за миг ми хрумна да извърша най-големия от всички грехове, греха срещу Светия Дух. Ако не беше Моуз и съзнанието за любовта и омразата в сърцето ми, сигурно щях да извърша най-хладнокръвното самоубийство, защото в онзи миг видях живота си да се изнизва пред очите ми като отражение в панаирджийска зала на кривите огледала, видях лицето си на младини, на средна възраст, в старческа възраст, наредено в картини по стените на къщата на



Хенри като мрачни трофеи, с които той отнемаше все повече и повече от душата ми. Прииска ми се да разкъсам кожата си, да освободя създанието, което танцуваше голо под светлите лъчи... Ако не беше Моуз, щях да го извърша, и на драго сърце.

## 12

Отбих се в клуба „Какаово дърво“ за късна закуска – не можех да ям, докато Ефи се взираше в мен с онези мрачни, обидени очи, сякаш бях виновен в нещо! Тя нямаше представа какви жертви правя за нея, какви мъчения търпя за нейно добро. Не я беше грижа. Единственото, което я интересуваше, бяха гнусните ѝ книги. Присвивах очи над вестника и се мъчех да се съсредоточа, но не можех да чета гъсто изписаните страници: от тях изплуваше лицето ѝ, извивката на устните ѝ, очите ѝ, ужасеното изражение, което изкриви чертите ѝ, когато я целунах...

По дяволите игрите ѝ! Твърде късно беше да се преструва на целомъдрена, аз я познавах и в червата. Заради нея посещавах онази къща на „Крук Стрий“ – заради нея! За да пазя неопетнено целомъдрието ѝ. Един мъж може да ходи на такива места, без да изпитва угризения: в края на краищата то беше същото като ходенето в клуб, в гостоприемнен клуб за джентълмени. Аз имах инстинкти, по дяволите, като всеки мъж: по-добре беше да ги задоволявам с някоя проститутка от Хеймаркет, отколкото с малкото си момиче. Но снощи в нея имаше нещо, нещо различно – тя беше поруменяла, чувствена, весела и топла, кожата и косата ѝ ухаеха на трева и кедър... Искаше да ме съблазни. Знаех го.

Колко нелепо, че от двама ни аз трябваше да се чувствам покварен. Колко нелепо, че тя се опитваше да обвини мен. Седях и пиех кафето си сред приятния аромат на кожа и пури в топлия въздух на фона на приглушени гласове – гласове на мъже. Тази сутрин само при мисълта за жени ми се повдигаше. Бях доволен, че съм изгорил глупавата ѝ книга. По-късно щях да прегледам рафтовете и да изгоря останалите.

– Господин Честър?

Сепнах се и разлиях кафето върху чинийката в ръката си. Човекът, който ме бе заговорил, беше слаб и рус, с кръгли очила на проникателните си сиви очи.

– Извинете, че ви се натрапвам – продължи той усмихнат, – но завчера посетих изложбата ви и останах заинтригуван – мъжът говореше ясно и отчетливо, като показваше белите си зъби. – Доктор Ръсел –

представи се той. – Франсис Ръсел, автор на „Теория и практика на хипнозата“ и „Десет случая на истерия“.

Името му ми се стори познато. Като се замислих, и лицето му. Предположих, че е възможно да съм го видял на изложбата.

– Може би ще ми направите компания за чаша чай или нещо по-силно? – предложи Ръсел.

Аз оставих полупразната си чаша кафе.

– Обикновено не пия алкохол – казах, – но още една чаша кафе ще ми дойде добре. Малко съм... уморен.

Ръсел кимна.

– Напрежение, типично за артистичния темперамент – отбеляза той. – Безсъние, главоболие, нарушено храносмилане... Много от пациентите ми проявяват същите симптоми.

– Разбирам.

Наистина разбрах: човекът просто ми предлагаше услугите си. Тази мисъл донякъде ме успокои, но се запитах дали зад привидно дружелюбното му поведение не се крие нещо зловещо. Ядосах се на себе си, че съм си го помислил, и приветливо се усмихнах на човека.

– И какво препоръчвате в такива случаи? – попитах аз.

Известно време разговаряхме. Ръсел се оказа интересен събеседник, добре запознат с живописата и литературата. Той заговори за упойващите вещества, за това как се използват в изкуството на символистите, за необходимостта им при някои хора с по-чувствителен темперамент. Споменах му за Ефи и Ръсел ме увери, че употребата на лауданум, особено при чувствителните млади дами, е най-добрият метод за борба с депресията. Този Франсис Ръсел беше много приятен и здравомислещ млад човек. След един час в компанията му аз почувствах, че мога да му загатна за странните състояния на Ефи. Не навлязох в подробности, разбира се, само намекнах, че съпругата ми има странни приумици и боледува необяснимо често. С облекчение установих, че диагнозата на доктора до голяма степен съвпада с моята. Смътното ми чувство за вина от това, че може би донякъде съм отговорен за деянията на Ефи миналата нощ, утихна, когато научих, че подобни чувства не са необичайни: правилният термин, както ме уведоми докторът, е „съчувствие“ и аз не бива да изпадам в депресия заради естествените си реакции.

Напуснахме „Какаово дърво“ с най-добри чувства един към друг, разменихме визитните си картички и се уговорихме да се срещнем отново, затова когато тръгнах към ателието за срещата си с Моузес Харпър, аз бях в далеч по-оптимистично настроение, убеден, че в Ръсел съм

намерил съюзник, оръжие срещу въображаемите си пристъпи на вина. Науката беше на моя страна.

## 13

Разбирате ли, тя се нуждаеше от мен. Наречете ме злодей, ако щете, но аз я правех щастлива, а това беше повече, отколкото вие със своя морал бихте постигнали. Тя беше по-самотна от всички хора, които някога бях срещал, затворена в кулата си от слонова кост с бездушния си принц, със слугите си и с всичко, което можеше да иска, освен любов. Аз бях това, от което се нуждаеше, и колкото и да ме презирате, именно аз я научих на всичко. Тя беше способна ученичка без задръжки. Приемаше всичко без резерви, без срам и престорена свенливост. Не аз покварих нея, а по-скоро тя поквари мен.

Срещяхме се колкото можехме по-често, най-вече следобед, когато Хенри още работеше, а аз свършвах да позирам. Работата му напредваше много бавно и той рисуваше до седем вечерта. Така аз имах достатъчно време да се видя с Ефи и тя да се прибере, преди той да се е върнал, така че Хенри не разбираше колко време я е нямало. Колкото до старата Таби, ако и да подозираше нещо, поне не говореше за това.

Така продължи около месец: с Ефи се срещяхме или на гробището, или в дома ми. Тя често менеше настроенията си: понякога беше силно изнервена и напрегната, понякога жива и весела, всеки път различна. Това се отразяваше на ласките ѝ и човек оставаше с впечатлението, че е с много различни жени. Предполагам, че затова се задържа толкова дълго с мен: да ви кажа, аз доста лесно се отегчавам.

Разказваше ми, че сънува как пътува по света, понякога ми описваше непознати и далечни места, на които е била, и плачеше над изгубената красота на съня. Освен това казваше, че може да напуска тялото си когато пожелае и да наблюдава хората около себе си, без те да го съзнават; говореше ми за физическото удоволствие от това и ме караше и аз да опитам. Беше убедена, че ако се науча да го правя, ще можем да се любим извън телата си и да бъдем заедно завинаги. Няма нужда да казвам, че така и не успях да го направя, макар че наистина се опитвах с помощта на опиум и после се чувствах глупаво, че съм ѝ повярвал. Тя обаче си вярваше, тъй както вярваше на всяка моя дума. С историите си я карах да тръпне, да бледнее, да се смее, да плаче, да се ядосва и това ми доставяше истинско удоволствие. Разказвах ѝ истории за призраци,

богове, вещици и вампири, които помнех от ранното си детство, и оставах поразен от детинската ѝ жажда за тези разкази, от изгубения ѝ потенциал за учение.

Казах ви, тя беше нещо ново за мен, обезоръжаваше ме във всеки следващ миг. Но истинската ѝ дарба, както при всяка жена, беше да чувства и понякога ми ставаше жал за Хенри Честър, който не можеше да използва и да оцени мощната страст у бедната малка Ефи.

Промяната настъпи един ден, когато реших да я заведа на пътуващия панаир, разположен на „Айлингтън Роуд“. Всички жени обичат панаирите заради пъстрите дрънкулки, Тунела на Любовта и ясновидките, които предсказват красиви смугли мъже и голяма челяд. Колкото до мен, аз бях дочул, че там ще има изложба на гротескни човешки създания – нещо, на което от ранна детска възраст не можех да устоя. Открай време се интересувах от тези уродливи същества, подигравка на безпощадния Бог. Чувал съм, че в Китай подобни изложби са много на мода и тъй като естествената уродливост не се среща толкова често, семействата с повече деца често продават новородените си бебета на такива панаири, които ги използват за атракция. Бебетата, най-често нежелани момичета, съзнателно се деформират, като се държат в малки клетки, където няма простор за растежа на ръцете и краката им. В резултат на това след няколко години такъв живот се получава комичното уродливо създание, което всички деца обичат – джуджето.

Разказах тази история на Ефи, докато пътувахме към панаира, и после ми трябваша цели петнайсет минути, за да я успокоя. Как могат, плачеше тя, как могат да бъдат толкова жестоки, толкова безчовечни? Преднамерено да създават нещо подобно! Представям ли си каква безгранична омраза би изпитвало едно такова същество? Тук Ефи избухна в истеричен плач и файтонджията ме изгледа с укор през стъклото. Наложих се да пусна в ход цял арсенал от аргументи, за да я убедя, че нито едно от съществата на панаира не е създадено по такъв начин, че всички те са почтени грешки на природата и че се прехранват добре в доброволно избрания си занаят. Впрочем скоро главата ѝ щеше да бъде заета с други неща: щях да ѝ купя панделки, ленти и топли питки с джинджи-фил, ако поиска. Вътрешно се ядосах и си отбелязах, че не бива да ѝ разказвам повече истории за Китай.

На панаира униинето на Ефи се разсея и тя започна с интерес да разглежда всичко около себе си: търговците с пъстрите сергии, един старец с латерна и танцуваща маймунка с червено елече, няколко жонглъори и акробати, гълтач на огън и циганки, които танцуваха под

звучите на свирки и дайрета.

Тя се спря пред танцьорките и се загледа най-вече в едно от момичетата, което беше горе-долу на нейната възраст, с мургава кожа и типичната за циганките гарвановочерна коса, с боси крака, а на глезените ѝ – изящно очертани, както забелязах – дрънчаха гривни. Носеше пола със златна бродерия, червени фусти и множество гerdани. Ефи остана очарована.

– Моуз – прошепна ми тя, когато момичето спря да танцува, – мисля, че това е най-хубавата жена, която някога съм виждала.

– Не е по-хубава от теб – отвърнах аз, за да я успокоя, и взех ръката ѝ в своята.

Ефи се намръщи и ядосано тръсна глава.

– Глупости – каза. – Говоря сериозно.

Жени! Човек не може да им угоди.

Бях готов да продължа нататък – шоуто на уродливите създания беше започнало и аз чувах как глашатаят обявява чудния „Адолфус, човека туловище“, но Ефи продължаваше да гледа циганката. Беше се приближила към избеляла палатка в синьо и златисто, опъната до пътеката, и някой тъкмо обявяваше, че „Шехеразада, принцесата на загадъчния Изток“, предсказва бъдещето с помощта на магически карти Таро и кристално кълбо. Видях как очите на Ефи светнаха и се примирих с неизбежното. Усмехнах се и казах:

– Предполагам, че искаш да узнаеш бъдещето си?

Тя кимна и лицето ѝ се оживи.

– Мислиш ли, че наистина е принцеса?

– Със сигурност – отвърнах аз съвсем сериозно и Ефи въздъхна прехласната. – Сигурно е била прокълната от зла вещица и затова сега живее в бедност – продължих аз. – Загубила е паметта си и крие магическите си сили под маската на панаирджийско шарлатанство. Но нощем в съня си се превръща в сребърен лебед и отлита в далечни страни, където не е стъпвал човешки крак.

– Присмиваш ми се – намръщи се Ефи.

– Ни най-малко.

Но тя вече не ме слушаше.

– Знаеш ли, никога досега не са ми предсказвали бъдещето. Хенри казва, че това са дяволски козни. Казва, че в Средновековието са бесили вещиците за това, и с право.

– Благочестивият Хенри – усмихнах се подигравателно аз.

– Е, не ме е грижа какво казва Хенри – решително заяви Ефи. – Ще

останеш ли тук да ме изчакаш? Няма да се бавя.

Нямаше как, трябваше да угодя на дамата. Седнах на един дънер и зачаках.

## ВЕЛИКАТА ЖРИЦА

## 14

В палатката беше задушно и единствената светлина идваше от малка червена лампа на масата пред мен. Циганката седеше на табуретка и разбъркваше картите. Когато влязох, тя ми се усмихна и ми направи знак да седна. Отначало се отдръпнах, учудена от това, че тази жена не беше същата, която бях видяла да танцува, а по-възрастна, със забрадка и дебел пласт грим на жълтокафявите очи. До лампата имаше някакъв предмет, покрит с черна кърпа, и когато погледът ми се спря върху него, „Шехеразада“ го посочи със силна, грациозна ръка.

– Кристалното кълбо – обясни тя. Гласът ѝ беше нежен и приятен, но с лек акцент. – Трябва да го покривам, иначе ще изгуби силата си. Хайде, цеви картите.

– Аз... къде е момичето, което танцуваше? – попитах колебливо. – Мислех, че тя ще ми предскаже бъдещето.

– Дъщеря ми – бързо отвърна циганката. – Работим заедно. Моля те, цеви картите.

Тя ми подаде колода карти и аз ги подържах за малко. Бяха тежки и изглеждаха много стари, лъскави не от мръсотия, а от продължително грижливо ползване. Неохотно ѝ ги върнах – искаше ми се да ги разгледам по-внимателно – и тя започна да ги нарежда в спирала на масата.

– Отшелникът – започна Шехеразада. – И десетка каро. Потисничество. Този човек говори за добродетел, но крие срамна тайна. Седмица купа – разврат. И деветка спатия – жестокост и убийство. Това тук са Любовниците, но те са покрити от Валето на жълтиците. Ще ти донесе радост и отчаяние, защото в ръцете си държи двойка купа и Кулата. Но кой е този, който е яхнал Колесницата? Великата жрица, в ръката си държи десетка спатия, което значи разорение, и асо купа – голямо богатство. Ти ще ѝ се довериш и тя ще те спаси, но купата, която ти дава, е пълна с горчилка. Колесницата ѝ карат едно Вале и един Шут, а под колелата ѝ лежат асо каро и Обесеният. Тя кара Справедливост и двойка купа, което значи любов, но в двете купи се крият Промяна и Смърт – тя млъкна за малко, сякаш забравила за присъствието ми, и замърмори нещо тихо на родния си език.

– Има ли още? – попитах аз, защото ми се стори, че жената е потънала в размисъл.

Шехеразада се поколеба, после кимна. Погледна ме втренчено няколко секунди с непроницаемо изражение, после се наведе към мен, бързо ме целуна по челото и направи знак с трите пръста на лявата си ръка.

– Ти имаш необичайна и чудна съдба, дъще моя – каза циганката. – Пази се – тя внимателно разгъна черната кърпа, извади кристалното кълбо и го побутна към мен.

В първия миг забравих къде се намирам: кълбото отразяваше светлината по такъв начин, че ми се стори, че съм напуснала тялото си и се наблюдавам отвисоко. Обстановката беше позната, стилизирана като рисунките по картите Таро: момиче, седнало на маса, отсреща му – циганка, загледана в картите пред себе си. Изведнъж ми се зави свят, замаях се, почувствах, че преливам от безразсъден смях, но не можех да се ориентирам, сякаш се борех с изгубени спомени.

„Кога ли ние трите ще се срещнем пак?“ – попитах себе си и се разсмях неудържимо, като че ли си бях припомнила някакъв див и нелеп фарс.

После изпаднах в депресия, неочаквана като изблика на смях, стори ми се, че ще заплача, кристалното кълбо се замъгли пред очите ми. Бях уплашена, неориентирана и не можех да си спомня какво ме е уплашило, взирах се в замъглената повърхност на кристала и треперех.

Шехеразада пееше тихо, почти беззвучно, шепнешком:

На стълбите в палата,  
на стълбите в палата  
девойка хубава седи,  
девойка хубава седи...

Опитах се да спра душата си, която напускаше тялото ми и влизаше в кристала, но той ме теглеше неудържимо. Не усещах крайниците си, не виждах нищо през мъгливата повърхност и изведнъж част от мъглата започна да се разсейва. Шехеразада пееше тихо, ритмично, с приспивен глас, три натрапчиви ноти се издигаха нагоре и падаха надолу. Аз последвах приспивния ритъм и с лекота се откъснах от земята, сетивата ми се изостриха, издигнах се спираловидно, неуправляемо. Оставих се на звука да ме води, почувствах как витая из мрака на палатката и после политам в небето като детски балон.



Отдалеч чувах гласа на Шехеразада, тих и приспивен:

– Ш-шт, ш-шт... всичко е наред. Виж балоните. Гледай балоните.

Смътно се запитах откъде знае за какво си мисля, после с детинска, абсурдна радост си припомних: тя е Шехеразада, принцесата на загадъчния Изток. Разсмях се.

– Спи, момиче – шепнесе тя. – Днес е рожденият ти ден и ще има балони, обещавам ти. Виждаш ли ги?

Те се носеха около мен, пъстроцветни, сияещи на слънцето. Кимнах. От далечината чух собствения си глас да изрича сънлив отговор.

Видях палатката отгоре, видях Моуз, седнал на дънера, чух търговците по сергиите, които хвалеха стоката си.

– Топли питки с джинджифил! Ленти и панделки! Захарни пръчки!

Усетих миризмата на суетливата тълпа, на топъл хляб, на бонбони и на животни. Закръжих безцелно като вълшебното килимче от приказките, после почувствах как нещо леко ме тегли надолу към червена палатка, на която с големи букви пишеше: „ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН, МАРТА.“ Навсякъде около надписа бяха накачени балони и ми се стори, че от вътрешността на палатката се разнася музика, музика от латерна или детска механична играчка. Започнах да се спускам към палатката.

Щом краката ми докоснаха земята, осъзнах, че слънцето вече се е скрило. Беше студено и яркият надпис бе изчезнал; на негово място висеше малък окъсан плакат, на който пишеше:

Галерия на гротеската!

Най-чудната изложба на убийци, чудовища и уродливи природни създания, направени от въськ

Почувствах как се приближавам към палатката и радостта ми постепенно се изпарява. Започна да ми става студено, обзе ме мъчителен, болезнен хлад, който ме откъсна от приятния сън и ме потопи в земен мрак. Видях как палатката се отвори пред мен и колкото и да се борех, не можех да устоя на зловещото привличане, идващо от този отвор. Усещах миризмата на стара слама, стояла дълго на слънце, отблъскващата воня на влажни мухлясали дрехи и острия мирис на въськ. Когато влязох в палатката и очите ми се приспособиха към тъмнината, видях, че съм сама и че покрай всички стени – сега палатката изглеждаше много по-широка, отколкото ми се бе сторило в началото – са наредени дървени рамки или клетки, в които са поставени експонатите в естествена

големина. Запитах се защо съм изпитала такъв страх на влизане: това бяха восъчни фигури, ръцете и краката им бяха скрепени с конски косми и китова кост, дрехите им – залепени за телата. Кръвта беше червена боя, дори бесилото на прочутия обесен никога не бе използвано за истински екзекуции. Но изведнъж ми се стори, че всички те са живи, че Удушвачът и Човекът заек в ъгъла ме дебнат, скрити зад тънките си маски от восък...

Отстъпих назад, ядосана на себе си за детинския си, неразумен страх, и извиках с цяло гърло, когато се ударих в експоната отзад. Дори в безтелесното си състояние усетих миг на съпротивление, когато докоснах дървото на рамката, и рязко се обърнах да видя какво има зад мен. В клетка от тел и дъски беше запечатана странна сцена, а на дървото бе окачена табелка с надпис:

ОТШЕЛНИКЪТ  
Моля, не пипайте експонатите!

Приближих се и присвих очи на слабата светлина: видях, че сцената представлява малка стаичка, вероятно детска, с креватче, застлано с юрган на кръпки, малка табуретка, нощна масичка и една-две картинки като онези, които аз държах в стаята си като дете. На масичката имаше цветя – невени в стъклен буркан, – а до леглото бяха наредени опаковани подаръци. До отворения прозорец се полюшваха балони.

Но защо си бях въобразила, че е тъмно? През прозореца влизаше сноп светлина и падаше на голия дъсчен под: вечерна светлина с топло розово сияние, което изпълваше приветливата детска стая. На леглото седеше мъж, най-вероятно дошъл да пожелае лека нощ на малкото си момиче, което стоеше по нощница, стиснало в ръката си плюшена играчка. Момичето изглеждаше около десетгодишно, дългата му черна коса се спускаше отвесно надолу покрай спокойното лице с тънки черти. Не можех да видя лицето на мъжа, защото той седеше с гръб към мен, но тежкото му телосложение, квадратната долна челюст, скованата поза ми се сториха странно познати. Приближих се с любопитство, като се зачудих защо тази уютна домашна сцена е намерила място в Галерията на гротеската.

Щом помръднах, момичето вдигна глава към мен и аз отскочих назад, като едва се съдържах да не извикам. Момичето отново застана неподвижно, без да откъсва втренчения си поглед от мен, и ми беше трудно да повярвам, че това е просто восъчна фигура и конски косми.

Отново пристъпих колебливо напред, ядосана, че съм се стреснала от нищо и никаква машинария: в Лондонската галерия на осъществените фигури имаше такива приспособления, които се задействаха от стъпване върху плочка на пода и караха експонатите да се движат, когато край тях минават посетители. Започнах да оглеждам пода за скритата плочка.

Ето! Щом стъпих на следващата дъска, фигурата отново се размърда: обърна глава към мъжа с плавно, естествено движение, което в никакъв случай не беше механично. Косата падна на лицето ѝ и тя я отметна с лек нервен жест, а с другата си ръка стисна дебелия памучен плат на нощницата. Изведнъж реших, че въпреки подвеждащото наименование „експонат“ това са истински актьори, които разиграват безвкусно представление пред мен, и се разсърдих на себе си за страха си, разсърдих се, но в същото време ме обзе зловещо предчувствие. Знаех какво ми предстои да видя, сякаш си бях припомнила събитие от собственото си минало, и подтиквана от нарастващ ужас, докоснах телената мрежа, която ме отделяше от сцената. Нервно извиках на детето:

– Момиченце!

То не реагира, а бързо тръгна към леглото. Аз извиках по-силно:

– Момиченце! Ела тук! – гласът ми прозвуча пискливо, но момиченцето остана неподвижно като механична играчка. Опитах се отново да извикам, но вместо това влязох в клетката и се озовах в стаята. Изведнъж ми примая, аз залитнах и протегнах ръце към момиченцето, сякаш то можеше да ми помогне...

Отново бях на десет години, бях дошла да видя майка си, както правех всяка неделя. Обичах я и исках да бъда с нея всеки ден, но знаех, че е невъзможно: майка ми имаше работа и не искаше да ѝ се пречкам. Чудех се какво работи. Харесваше ми къщата ѝ, толкова голяма и пълна с красиви неща: статуи на слонове от Индия, драперии от Египет и килими от Персия, като в „Хиляда и една нощ“. Може би когато пораснех, щях да заживея с майка си вместо с леля Ема – и без това леля Ема не ми беше никаква леля, а учителка, и изобщо не харесваше майка ми. Не че говореше нещо против нея, но аз се досещах за мнението ѝ по смешната физиономия, с която казваше „бедната ви майка“, сякаш току-що бе глътнала лъжица рибено масло. Майка ми не ми даваше рибено масло. Позволяваше ми да се храня на масата с нея, вместо отделно с другите деца, и ми даваше торта и сладко, а понякога и малко червено вино, разредено с вода.

Случваше се хубавите млади жени, които живееха в къщата на майка ми, да идват при мен и да си говорим: харесвах ги, защото винаги

бяха много мили, даваха ми бисквити и бонбони и винаги ходеха с красиви рокли и бижута. Леля Ема не биваше да разбира за това: преди години, когато бях още малка, бях ѝ споменала и тя страшно се ядоса, каза: „Тази жена няма никакъв срам, води детето на онова място, при другите окаяни създания!“ Опитах се да ѝ обясня, че не са окаяни, че всеки ден общуват с интересни хора, но леля Ема беше прекалено ядосана, за да ме чуе. Затова сега не ѝ казвам нищо. Така е по-добре.

Но тази вечер майка ми каза, че трябва да си легна рано, защото очаква гости. Нямах нищо против: понякога се правя на заспала и докаато тя си мисли, че съм в леглото, аз се измъквам и гледам красивите дами и господата през дупките в парапета. Седя си съвсем тихо, никой не ме забелязва. Е, мен рядко изобщо ме забелязват. Но не и тази вечер.

Господинът беше много мил, каза, че няма да каже на майка ми. Дори не знаеше, че майка ми има дъщеря, и се изненада, но беше много любезен. Каза, че изглеждам много хубава в нощницата си и че ако се държа като добро момиче, ще дойде да ми пожелае лека нощ и ще ми разкаже приказка.

Аз обаче не знам дали да му вярвам. Изглежда смешен, гледа ме особено и ми се иска изобщо да не съм го канила в стаята си. Питам го:

– Ами приказката?

Но той сякаш изобщо не ме чува. Само продължава да ме гледа по своя смешен начин и аз започвам да съжалявам, че майка ми не е тук. Ако я повикам, тя ще разбере, че съм излизала от стаята си... Той се приближава, протяга ръце, може би само ще ме целуне за лека нощ и ще ме остави на мира.

– Каквато майката, такава и дъщерята – шепне господинът и ме дърпа към себе си, но аз не разбирам за какво говори. Мирише странно, на сол, като река след дъжд, а устните му са много студени. Опитвам се да го отблъсна; не знам защо, но ме е страх от него – той ме целува така, както възрастните господата целуват дамите.

Казвам му: „Не“, но той само се смее и ми говори: „Ела тук“... и други неща, които не разбирам. Толкова е силен, не мога да помръдна ръцете си, за да го отблъсна, иска ми се да го ухапя, но знам, че е гост на майка ми, а така копнея майка ми да ме обича и да ме вземе при себе си завинаги. Не искам да се държа като бебе. Не мога да дишам, опитвам се да кажа: „Спрете, прекалено силно ме притискате“, но думите не излизат от устата ми. Изведнъж той ме бута на леглото, толкова е тежък, страхувам се, че ще ме смачка, започва да съблича нощницата ми и този път успявам тихичко да извикам, но той запушва устата ми с ръка.

Започвам да се боря, вече не ме интересува дали ще ме помислят за бебе, дали майка ми ще разбере, че съм излизала от стаята, дали леля Ема... Успявам да ухапя ръката му и стисвам зъби, той има отвратителен вкус на пот и на парфюм, изругава и ме пуска. Аз си поемам дъх и започвам да крещя:

– Майко!

Той отново изругава и ме удря силно по лицето. Аз продължавам да крещя и той ме хваща за врата. Не спира да ругае: „Кучка! Млъкни, кучко, млъкни, млъкни...“ Но лицето ми е притиснато към възглавницата и аз не мога да дишам. Главата ми се издува като балон. Струва ми се, че ще се пръсне, и не мога да крещя, не мога да дишам, не мога да помръдна, така ме е затиснал с тялото си, не мога да дишам, задушavam се. Той като че ли се отдръпва, отстъпва, отдалечава се и аз вече не усещам възглавницата, допряна до устата ми, не усещам колосаната тъкан и уханието на лавандула върху дебелия ленен плат. В далечината чувам гласа на майка ми, която ме вика:

– Марта!

После – нищо.

## 15

Започвах да губя търпение: тя седеше в палатката от доста време, вече трябваше да са ѝ предсказали бъдещето поне десет пъти, а и аз бях този, който трябваше после да плати на циганката за свършената работа. Започваше да ми става студено от сяденето на едно място, затова накрая станах и влязох в палатката.

В първия момент изгубих ориентация: отвътре палатката изглеждаше бездънна, пълна с отражения на огньовете като пирамида на някой мъртъв фараон. После, когато очите ми свикнаха с полумрака, забелязах, че палатката всъщност е малка, напичена с обичайните атрибути на панаирджийските шарлатани, през отвора влизаше светлина и падаше върху позлатени и боядисани стъклени повърхности, разкривайки истинската им същност. Когато влязох, Ефи не трепна: остана да седи неподвижно с гръб към мен и глава, отпусната безжизнено на една страна. От „Шехеразада“ нямаше и следа.

През главата ми тутакси мина мисълта за измама и с един скок аз се озовах при Ефи. Започнах да я викам по име, разтърсих я, но тя беше отпусната като парцалена кукла с отворени очи, но празен поглед.

Изругах, вдигнах я от стола и я изнесох отвън на слънце, където виковете ми вече бяха привлекли малка групичка любопитни зяпачи. Без да обръщам внимание на ококорените им погледи, аз сложих Ефи на тревата и след като я огледах, за да се уверя, че няма видими наранявания, изпразних съдържанието на кесията ѝ, за да намеря амонячните соли. Някаква жена се развика – вероятно глупачката си мислеше, че се опитвам да оберя припадналата дама – и аз ѝ отвърнах с вулгарна забележка, която накара друга жена да ахне и да бръкне за своите амонячни соли. Представителен тип с военни мустаци ми поиска обяснения, докато безличен младеж предложи да донесе бренди, но не донесе, а жена с боядисана коса се опита да привлече вниманието върху себе си, като неубедително имитира припадък. О, сцената беше достойна за водевил; в суматохата някой бе успял да повика полицаия и аз започнах да се питам дали не е време добрият стар Моуз да си плюе на петите, когато очите на Ефи уплашено се впиха в моите и тя изпищя – пронизителен безумен писък на безпричинен ужас.

В този момент пристигна полицаят.

Посрещна го същински Вавилон от гласове: обират беззащитна жена, онзи мъж там нападнал бедната дама посред бял ден, тя получила припадък, едно от дивите животни избягало и уплашило дамите – това е недопустимо... Видях как очите на полицаия светнаха, той бръкна в джоба и извади бележника си.

Ефи успя да седне с моя помощ и смутено разтърка очи.

– Всичко е наред – извиках аз сред врявата. – Дамата е моя... съпруга. Припадна от горещината.

Но забелязах, че общественото мнение е против мен и като си представих неизбежните дълги и досадни обяснения в полицейския участък, отново се запитах дали не е по-разумно да изчезна сега, докато още има време и суматохата го позволява. Ефи щеше да се оправи; в края на краищата, донякъде тя беше отговорна за създалата се ситуация, ако не беше се разкрещяла по този идиотски начин, аз щях лесно да се измъкна. Благодарение на нея сега изглеждах като изнасилвач. Освен това трябваше да помислим за Хенри. Почти бях решил да побегна, когато забелязах, че до мен стои жена, и над врявата се разнесе ясен, познат глас:

– Марта, скъпа, добре ли си? Казах ти да не се преуморяваш! Хайде, ела!

Видях чифт присвити светли очи, които се изравниха с моите, и чух ожесточения ѝ шепот:

– Мълчи, идиот такъв! Вече направи достатъчно.

Аз се отместих стъписан и жената зае мястото ми до Ефи, поднесе към носа ѝ ароматно шишенце и замърмори утешителни думи.

– Фани! – възкликнах с недоумение.

Тя отново изсъска:

– Тихо! Хайде, Марта, миличка, опитай се да станеш. Нека ти помогна. Хвани се за мама, така. Добре. Браво на момичето ми.

Фани прегърна замаяната Ефи през кръста и се обърна към полица, който определено изглеждаше озадачен.

– Господин полица – отсече тя, – може би трябва да ви помолим да изпълните служебния си дълг и да разпръснете тази... тълпа, за да не тревожи повече дъщеря ми.

Полицаят се двоумеше: виждах как се бори с колебанието и подозренията си, как се мъчи да запази самообладание, готов да отстъпи пред по-силния характер.

– Е? – нетърпеливо го подкани Фани. – Трябва ли да търпим любопитството на тези вулгарни зяпачи? Дъщеря ми да не е експонат от изложба, та да я разглеждат така? – обзета от справедлив гняв, тя се обърна към тълпата. – Махайте се! – заповяда Фани. – Хайде, разотивайте се! Казах: разотивайте се!

Много от хората в края на групата неловко се размърдаха и се отдалечаха, само господинът с военната осанка не помръдна от мястото си.

– Настоявам да получа обяснение... – започна той.

Фани сложи ръце на кръста и пристъпи напред.

– Вижте сега... – тя направи още една крачка напред. Лицата им почти се докоснаха. Фани тихо зашушука нещо на господина.

Той подскочи като ужилен и побърза да се отдалечи, като спря само да погледне през рамо към Фани с изражение на почти суеверна тревога. Когато се върна при нас, на лицето ѝ се мъдреше най-безоблачната усмивка.

– Така се правят тези неща, господин полица – каза тя, но тъй като полицаят остана видимо неудовлетворен, добави: – Дъщеря ми е много чувствителна, господин полица, и най-слабото вълнение ѝ се отразява зле. Бях предупредила зет си да не я води на панаира, но той не се вслуша в съвета ми. И понеже изобщо не знае как да се държи с дама в нейното състояние...

– А, какво? – смотолели полицаят.

– Да. Дъщеря ми чака дете – мило обясни Фани.

Полицаят се изчерви и надраска нещо безсмислено в бележника си. Като се мъчеше да запази достойнство, той се обърна към Ефи.

– Много се извинявам, госпожо – каза. – Просто изпълнявах задълженията си. Тази дама ви е майка, така ли?

Ефи кимна.

– А господинът е ваш съпруг?

Разбира се.

– Имате ли нещо против да запиша името ви, моля?

Ефи едва забележимо трепна. Аз го забележах, но не мисля, че полицаят вида, защото тя бързо се опомни.

– Марта – каза и добави с по-уверен глас: – Марта – обърна се усмихната към Фани, прегърна я през кръста и изведнъж по необяснима причина се разсмя.

С Фани Милър се познавахме от години и аз я уважавах както някоя друга жена. Беше с десет години по-възрастна от мен, с тежка, солидна хубост, остър като бръснач ум и по мъжки непреклонна амбиция. И тя като мен оцеляваше сама в живота: майка ѝ била селско момиче, превърнато в проститутка на Хеймаркет и от тринайсетгодишна възраст Фани също започнала да се занимава с най-древната професия. Четири години по-късно майка ѝ починала и тя останала сама, готова да се бори с нокти и зъби срещу света, в който била попаднала. Била твърдо решена да се издигне и в следващите няколко години се научила да чете и пише, да пребърква джобове и да отключва врати, да напада с бръснач и с юмуци, да забърква отвари и отрови, да говори като дама, макар че така и не успяла да се отърве от заваленото произношение на майчиния си селски диалект, и да пие като мъж. Но най-вече се научила да презира мъжете, да открива слабостите им и да ги обръща в своя полза, в резултат на което скоро престанала да продава себе си и започнала да продава другите.

Фани печелела парите си по десетина различни начина, както почтени, така и непочтени: пеене във водевил, предсказване на бъдещето в пътуващ панаир, продажба на измислени отвари срещу ревматизъм, изнудване, кражби, измами. Когато я срещнах, тя вече държеше свой публичен дом, в който имаше десетина момичета. Всичките бяха хубави, но никоя не можеше да се мери с Фани. Тя беше висока почти колкото мен, със силни закръглени ръце, широки рамене и пищни извивки, освободени от всякакви корсети и банели. Имаше светли кехлибарени очи като на котка и гъста медночервена коса, която носеше прибрана на сложно оплетен възел на тила. Но Фани не беше за продан на никаква цена. Аз глупаво упорствах – врявах, че всяка жена си има цена – и тя настръхна



срещу мен точно като котка, нахвърли ми се с бърснач в ръце и нарочно не ме уцели с половин инч. Беше бърза – изобщо не я бях видял да вади бърснача – и още помня как ме погледна, когато с рязко движение го затвори и го прибра в полата си. Каза:

– Харесваш ми, Моуз. Наистина. Но ако още веднъж се самозабравиш, ще ти нарежа лицето. Разбра ли? – и гласът ѝ дори не трепна, сърцето ѝ не се разтуптя.

Понякога си мисля, че ако Фани Милър изобщо е имала сърце, трябва да го е загубила някъде по пътя заедно с всички други безполезни дреболии в живота си; във всеки случай, когато се запознах с нея, тя беше като от желязо. Никога не съм я виждал да трепне. Никога. И ето че сега се появи отново – моят личен демон, непроменен, с изключение на някой и друг бял косъм в разкошната си коса, – за да ме измъкне от малкото ми затруднение.

Не бях особено щастлив, макар че Фани несъмнено бе успяла да ми спести неприятностите: просто не обичам да дължа нещо на жена. Впрочем аз вече бях съчинил своя версия за случката с Ефи и се притеснявах, че Фани я знаеше; тя беше от хората, които умеят да извличат полза за себе си от всяка ситуация, а и не ми допадна почти инстинктивната близост на Ефи с нея, сякаш наистина Фани ѝ беше майка. Така или иначе, не казах нищо, докато не напуснахме панаира и не излязохме отново на „Айлингтън Роуд“, където лесно можех да наема файтон и да изчезна, преди да ми се наложи да давам каквито и да било обяснения. Погледнах Фани, която още вървеше подръка с Ефи, и предпазливо започнах да опипвам почвата в търсене на своето място в създалата се ситуация.

– Отдавна не сме се виждали, Фани – небрежно започнах аз. – Как е животът напоследък?

– Един ден добре, друг ден зле – отвърна тя с усмивка.

– А търговията?

– Бих казала, че върви добре – същата усмивка, подигравателна, сякаш криеше нещо от мен. Все така усмихната се обърна към Ефи и лицата им почти се докоснаха. – Ще прощавате, госпожице, ако съм ви стреснала преди малко – весело продължи Фани, – но ми се стори, че суматохата не ви е по вкуса, а и предположих, че не бихте искали някой да ви познае.

Тя ми хвърли осведомен поглед, от който се почувствах неловко. Какво знаеше? Каква игра играеше?

– Ти си нашият ангел хранител – подхвърлих аз, като се опитах да пропъдя тревогата от гласа си. – Ефи, това е Епифани Милър. Фани,

това е Ефи Честър.

– Знам. Познавам добре съпруга ви – каза Фани.

Аз се стъписах, но Ефи не реагира.

– О, сигурно сте му позирали – каза, като гледаше Фани с глупаво упорство, и аз за пръв път почувствах, че губя всякакво търпение. Бях готов да ѝ се сопна, когато тя неочаквано попита: – Защо ме нарекохте така?

– Как, мила моя? – отвърна Фани с успокоителен тон.

– Марга.

– О, това ли? Просто то беше първото име, което ми дойде наум.

Да пукна, ако знаех каква игра играе. Не виждах причина, поради която би искала да се сприятелява с Ефи – с нея си приличаха единствено по това, че бяха жени, – нито да ни кани в къщата си, но тя го направи и въпреки злобните ми погледи Ефи се съгласи. Не бях на себе си от яд, знаех къде живее Фани: имаше къща на „Крук Стрийт“, близо до канала, където държеше няколко стаи за себе си и по една за десетината момичета, които живееха при нея. Това не беше място, на което бе редно да ме виждат с Ефи, освен ако не исках да разруша крехките си отношения с Хенри.

– Ефи, наистина, време е да се прибираш, не мислиш ли? – многозначително казах аз.

– Глупости! – отговори Фани. – Часът е едва три. Има достатъчно време за чаша чай и нещо за хапване.

– Наистина не смятам...

– Аз искам да дойда – прекъсна ме Ефи с решителен поглед. – Ако Моуз иска да си ходи, негова работа. Аз няма да стоя дълго.

Проклетото ѝ упорство!

– Не мога да те оставя да кръстосваш Лондон сама!

– Не съм сама. Госпожица Милър е с мен.

Проклетата госпожица Милър! Виждах, че Фани страшно се забавлява, затова бях принуден да замълча и да ги придружа. По-късно щях да се разправам с Ефи. Щях да я накарам да си плати.

## 16

Виждах, че Моуз се дразни от присъствието на Фани: влачеше крака по улицата, мръщеше се, нетърпеливо размахваше ръце и даваше ясно да се разбере, че иска да се разделим с нея. Знаех каква е причината:

въпреки че се беше държала безупречно на панаира, Фани скоро изостави добрия тон и макар дрехите ѝ да бяха скъпи, в пищността на тъмно-синята ѝ кадифена рокля, на същия цвят шапка с пера и на бароковата перлена огърлица около дългата ѝ шия имаше нещо повече от намек за авантюризм. Знаех какво мисли Хенри за жени, които се обличат, ходят и говорят като Фани, но това само я правеше още по-чаровна.

Защото в нея имаше чар: аз веднага изпитах въздействието му. Още щом я погледнах, почувствах, че тя крие някаква тайна, някакво дръзко послание, което трябва да разчета, и докато вървах до нея, бях сигурна, че по същия начин и тя е видяла нещо в мен.

Къщата на Фани се намиреше на „Крук Стрийт“, съвсем близо до канала, на пресечната точка на четири улици, които тръгваха от сградата като лъчи на звезда. В тази част на града имаше много стари къщи, строени преди век, някога много красиви и модерни, а сега с вид на разорени аристократи: едни занемарени, с окъсани стари пердета, провиснали в зъбатите усти на прозорците с натрошени стъкла, други прясно боядисани и безупречни като фалшивите фасади на театрален декор.

Къщата на Фани беше по-голяма от другите, построена от същия почернял от сажди лондонски камък, но почтително чиста, с ярки тежки пердета на прозорците и саксии мушкато по первазите. В тази част на града тя изпъкваше с провинциална неуместност. Вратата беше зелена, с лъскаво медно чукало, а на прага седеше дебела жълта котка, която измяука, щом се приближихме.

– Влизай, Алекто – каза Фани, като отвори вратата, и едрото животно безшумно понесе гладкото си тежко тяло по коридора. – Заповядайте – тя ми направи знак да вляза и тримата – Фани, Моуз и аз – се озовахме в коридора. Тукати ме лъхна миризма – на сандалово дърво, канела и изгорели дърва, – която сякаш идваше от мебелите и стените наоколо. После видях цветята в големи вази, алени, пурпурни и златисти, сложени на поставки във всеки ъгъл. По стените висяха богати пъстри драперии, а по паркетите на пода бяха постлани пищни килими.

Стори ми се, че с някаква магическа сила съм се пренесла в пещерата на Аладин: в тази обстановка Фани, след като свали шапката и ръкавиците си и разпусна косата си, заприлича на приказна хубавица с внушителни, митични пропорции, на гигантска Шехеразада, в чиито движения вече нямаше и следа от грубостта на Хеймаркет, същество, което се чувства на мястото си. Тя ни поведе по коридор покрай голяма вита стълба към уютна гостна, където вече гореше огън. Пред него като финксове седяха още две котки.

Щом се отпуснах в едно от огромните меки кресла, за миг излязох от тялото си и се погледнах отстрани – толкова чужда на тази уютна и чувствена атмосфера, бледа като мъртвец, – и едва не изкрещях. Когато светът отново си дойде на мястото, видях как лицето на Моуз се надвесва над мен огромно, като нещо видяно през стените на аквариум, и се отдръпнах с необяснимо отвращение, стаята се завъртя като кристално кълбо и очите му безмилостно се впиха в моите.

– Мило момиче, изглеждате ми болна. Изпейте това – посегнах към Фани с отчаяна благодарност, докато ми подаваше питие в меден бокал. То беше топло и сладко като винен пунш, с едва доловим аромат на ванилия и бахар. Направих опит да се усмихна.

– Благодаря – казах. – Аз...

Гласът на Моуз прозвуча рязко, подозрително:

– Какво е това?

– Една от личните ми рецепти – лениво отвърна Фани. – Възвръща силите, нищо повече. Не ми ли вярваш?

– Аз... чувствам се много по-добре – казах и с изненада установих, че е вярно. – Простете, че...

– Няма нищо! – бодро отсече Фани. – В тази къща извиненията са излишни. Хенри може да харесва такова глупаво покорство, но аз не мога да си представя нещо по-отегчително.

– О! – в първия миг не знаех дали да се разсмея или да се обидя от безцеремонния тон на Фани, а и току-що бе нарекла съпруга ми с малкото му име. Но в начина, по който ми отвърна, имаше някаква праволинейност, топла фамилиарност, която напук на себе си приех на драго сърце. Неловко се засмях и на един дъх допих остатъка от пиетието си. Котките – бяла и кафява – станаха от местата си край камината и дойдоха да подушат краищата на полата ми. Предпазливо протегнах ръка да ги погала.

– Мегера и Тисифона – каза Фани, като посочи котките. – Мисля, че ви харесват. Това е голяма чест, обикновено странят от непознати.

Повторих имената им:

– Мегера, Тисифона и Алекто. Какви странни имена. Означават ли нещо?

– О, аз имам слабост към древната митология – безгрижно отговори Фани.

– Може ли... може ли да ви наричам Фани? – попитах аз.

Тя кимна.

– Разбира се. Няма нужда да се церемоните с мен. Аз съм

достатъчно стара, за да ви бъда майка, макар и недотам почтена, без съмнение. Пийнете си още – Фани напълни отново бокала и ми го подаде. – А ти искаш ли? – обърна се тя към Моуз, седнал на единствения твърд стол в стаята с вид на вироглаво дете. – Приличаш ми на човек, който има нужда от питие.

– Не.

– Мисля, че трябва да пийнеш – небрежно настоя Фани, – ще ти успокои нервите.

Моуз се усмихна кисело и пое предложената му чаша.

– Благодаря.

– Като че ли не се радваш да ме видиш – каза тя. – Не се съмнявам, че сега си се сдобил с репутация, която трябва да пазиш. И все пак никога не би ми хрумвало, че можеш да имаш вземане-даване с Хенри Честър, драги ми Моуз. Сигурно на стари години си решил да ставаш почтен!

Моуз се намести неловко, а Фани ми намигна и се усмихна.

– За малко да забравя новата ти роля на меценат на господин Честър! – добави тя. – Да не вземеш да станеш приятел със стария Хенри! Надявам се до няколко месеца да се вразумиш.

Фани рязко се обърна към мен.

– Толкова сте хубава, мила моя. В каква каша сте се забъркали с Хенри Честър от едната страна и Моуз от другата! Сцила и Харибда. Внимавайте: Моуз е злодей до мозъка на костите, а Хенри... е, и двете познаваме Хенри, надявам се. Можем да станем приятелки. Разбира се, това страшно ще ядоса и двамата – мъжете имат толкова изкривени представи за приличие! Представете си как ще се смае Хенри, ако разбере! Но той не вижда по-далеч от платната си. Дори в очите ви, толкова дълбоки и чисти, не вижда нищичко.

Тонът ѝ беше безгрижен, думите се стрелкаха край мен като пъстри рибки, описвайки нищо не значещи фигури. По-малката – кафявата – котка скочи в скута ми и аз се зарадвах на възможността да насоча вниманието си в друга посока. Зарових ръце в меката козина. Опитах да се съсредоточа върху думите на Фани, но ми се зави свят. Поисках още едно питие, за да проясна мислите си, и през воала на нереалното, спуснал се пред очите ми, осъзнах, че Моуз се взира в мен със злобен поглед. Помъчих се да кажа нещо, но не можех да се ориентирам в тона на маниерите в тази гостна и вместо любезната забележка, която бях намислила да изрека, аз произнесох първото изречение, дошло ми наум:

– Това публичен дом ли е? – в първия миг се стъписах, ужасена от

думите си, после почувствах как гореща руменина ме облива от главата до петите. Започнах да заеквам, разлях питието по полата си и почти се просълзих: – Аз... аз...

Но Фани избухна в смях – дълбок, гърлен смях, какъвто човек би очаквал да чуе от дух в бутилка. Тя се надвеси над мен и за миг аз изгубих всякаква представа за перспектива: Фани беше гигантка, страховита, внушителна в пищните си кадифени одежди; когато ме прегърна, уханието на мускус и подправки от щедрата ѝ плът ме замая. Още чувах смеха ѝ, когато светът около мен се намести и истерията ми утихна.

– Напълно права сте, мила моя – каза тя и се изкикоти. – Колко сте свежа! „Това публичен дом ли е?“ Моуз, това дете е съкровище.

Заровила лице в рамото ѝ, аз понечих да възразя.

– Не биваше да ѝ даваш толкова пунш. Тя не е свикнала – гласът на Моуз продължаваше да звучи неодобрително, но забелязах как напук на себе си се усмихна.

Аз също се разсмях – нервно, през сълзи. Изведнъж се сетих за нещо и събрала смелост от алкохола в пунша и от непринуденото поведение на безцеремонната ни домакиня, казах:

– Но... Казахте, че познавате съпруга ми... Позирали ли сте му?

Фани сви рамене.

– Не съм негов тип, скъпа моя. Но от време на време му намирам такива, които са. Не само за позиране.

– Така ли... – трябваше ми известно време, за да осмисля значение то на думите ѝ. Нима Хенри ми изневеряваше? След всичките му претенции и проповеди Хенри е посещавал тайно дома на Фани? Не знаех дали да се разсмея или да се развикам на този горчив фарс; мисля, че се разсмях. През всичките тези години, през които беше моят герой, моят Ланселот, той се е промъквал в дома на „Крук Стрийт“ като крадец! Разсмях се, но в смеха ми имаше горчивина.

Моуз също остана изненадан.

– Хенри е идвал тук? – недоверчиво попита той.

– Често. И още идва. Всеки четвъртък вечер, като по часовник.

– Дявол да го вземе! Никога не бих си помислил, че старият лицемер е способен на това. А и ходи на църква всяка неделя, проклетникът, и чете морал, и поучава, същинска божа кравичка! Какви момичета харесва, Фани?

Фани се усмихна презрително и понечи да каже нещо, но аз я прекъснах – изведнъж осъзнах, че знам отговора.

– Деца – казах беззвучно. – Той харесва деца. У дома ме кара да му

сядам на коляното и да го наричам „господин Честър“. Той... – млъкнах, защото ми прилоша, и избухнах в неудържим плач. За пръв път споделях с някого омразата си, срама и отвращението си. Притиснах се към Фани Милър, като намокрих кадифената ѝ рокля със сълзите си, и изпитах необяснимо облекчение.

После двете си поговорихме малко и аз научих още подробности от историята, която тя бе започнала да разказва. Каза, че се запознала с Хенри – или господин Луис, както се представяше на другите посетители в къщата – преди много години и оттогава той редовно посещавал заведението ѝ. Понякога сядал в салона и пиел пунш с другите посетители, но по-често избягвал останалата „компания“ и се уединявал с някое от момичетата – винаги най-младото и най-неопитното. Обикновено идвал в четвъртък – деня, в който твърдеше, че ходи в клуба.

Слушах разказа за предателството на Хенри с почти безразлично спокойствие. Струваше ми се, че целият свят около мен се е сгромолясал, но инстинктивно криех чувствата си, като току подавах бокала си на Фани за ново питие.

– Не пий повече от това – сопна ми се Моуз. – Става късно. Нека те изпратя до вкъщи.

Аз поклатих глава.

– Искам да поостана още малко – казах с привидно хладнокръвие. – Хенри ще се прибере от ателието след няколко часа, а дори да закъснея, никога няма да разбере къде съм била – тук се изсмях с горчива невъздържаност. – Може би трябва да му кажа!

– Надявам се, че това беше опит за шега – отбеляза Моуз, опасно спокоен.

– Не се и съмнявам – чух докачливата нотка в гласа си и се опитах да възприема небрежния самоуверен тон на Фани. – Но ти имаш интерес от благоразположението на Хенри. В края на краищата съблзавяваш жена му, нали? – видях как на лицето му се изписа презрение и гняв, но не можех да се спра. – Имаш странни представи за приличие, Моуз – добавих. – Смея да кажа, че според теб като че ли на мъжа му е простено всяко престъпление, всяко предателство, доколкото се пази привидното приличие. Струва ми се, че изобщо не те е грижа дали на мен ми е добре или не.

– Преиграваш – хладно отсече той.

– Ни най-малко! – казах аз и дрезгаво се изсмях. – Сигурна съм, че знаеш всичко за актьорската игра – в края на краищата ти си специалист.

– Какви ги приказваш?

Изведнъж изгубих нишката и вече не знаех. Преди миг бях изпитала такъв непреодолим гняв, че се бях оставила да избухна, но сега ми се струваше, че това не ме засяга, че гневът принадлежи на някой друг – на някой по-смел и по-силен от мен... на непознат човек.

Какво ме беше прихванало? Сега всичко ми се струваше неясно, като дия от сън, разсеяла се след събуждането.

– Аз... извинявай, Моуз, не исках да те обидя. Моля те, нека не си тръгваме толкова бързо – в гласа ми прозвуча отчаяна молба, но Моуз не се трогна. Видях как сините му очи се свиха до цепки, тънки като бръснач, той рязко се обърна и заговори с леден тон:

– Знаеше, че не искам да идвам тук – каза. – Дойдох само заради теб. Сега искам и ти да си тръгнеш заради мен, защото иначе, Бог ми е свидетел, ще си тръгна без теб.

– Моуз...

– Опитай се да проявиш малко разбиране, драги ми Моуз – намеси се Фани с неизменно присмехулен тон. – Ефи току-що научи доста смущаващи неща, не мислиш ли? Или може би трябваше да я оставя да тъне в блажено неведение?

Моуз погледна и двете ни с изкривена от злоба физиономия.

– Няма да оставя две пачаври да ми казват какво да правя! – избухна той. – Ефи, аз търпя сълзите и нервите ти. Днес за малко да ме арестуват заради истеричните ти крясъци. Обичам те повече, отколкото съм обичал която и да е друга жена, но чашата преля. Няма да се оставя да ме тъпчат, особено под този покрив. Така че тръгваш ли с мен или не?

Две пачаври! Думите потънаха като камъни в тъмния кладенец на съзнанието ми. Две пачаври... Той посегна да хване ръката ми, но аз го отблъснах. Котката бясно изсъска, скочи изпод стола и се скри под гардероба.

– Не ме докосвай!

– Ефи...

– Махай се!

– Само ме изслушай...

Аз се обърнах и го погледнах хладнокръвно. За пръв път забелязах напрегнатите бръчки около присвитите му устни, студеното безразличие в дълбините на очите му.

– Махай се – казах. – Отвращаваш ме. Сама ще се прибера. Не искам да те виждам повече.

В първия миг челюстта му увисна, после устните му се изкривиха



презрително.

- Ах, ти, малка нахална...
- Казах: махай се!
- Ще си платиш за това – тихо и злобно промърмори той.
- Махай се!

Последва неловка пауза, в която Моуз остана вцепенен, скръстил ръце отбранително, и тогава ми се стори, че се е уплашил – като човек, чийто безобиден домашен любимец се е научил да хапе, – и съзнанието за този страх ме порази до такава степен, че замайването изчезна, обзе ме див възторг и някакъв подивял глас вътре в мен заповтаря: ухапи го, ухапи го, ухапи го... Моуз сви рамене, обърна се, излезе от стаята и затръшна вратата зад себе си. Аз рухнах: целият ми триумф се разтопи в порой от сълзи.

Фани ме остави да поплача около минута, после много внимателно сложи ръка на раменете ми.

- Обичаш го, нали?
- Аз...
- Така ли е?
- Да, струва ми се.

Тя кимна.

– Тогава по-добре го настигни, момичето ми. Знам, че пак ще ми дойдеш на гости. Ето... – Фани взе котката, която се беше върнала при мен, след като Моуз излезе, и я сложи в ръцете ми. – Тиси те харесва. Вземи я със себе си, грижи се за нея и тя ще ти бъде добра приятелка. По очите ти познавам, че си много самотна с Хенри Честър.

Аз кимнах и притиснах котката към себе си.

- Мога ли да дойда пак?
- Разбира се. Идвай когато поискаш. Довиждане, Марта.
- Какво казахте?
- Казах: „Довиждане, мила моя.“
- Стори ми се, че казахте...
- Ш-шт – прекъсна ме Фани. – Тръгвай сега и помни какво ти казах. Внимавай.

Аз се вгледах в странните ѝ очи и видях единствено отражения. И докато ме изпращаше по коридора и на вратата, тя не престана да се усмихва.

Кучка. Кучка! И двете са кучки. Докато вървах към дома си, пламнал от гняв заради несправедливия начин, по който тя се бе отнесла с мен, бях на път да се откажа от всичко, да я оставя на съпруга ѝ пуритан и да забравя и за двамата. Или може би да напиша някое хубаво анонимно писъмце, изпъстрено с интимни подробности... това щеше да им подпали чергата. Щеше да види тя. Но въпреки гнева си се чувствах неловко. Не беше само желанието за отмъщение, нали? Не. Беше и фактът, че аз бях сгрешил в преценката си за нея, че Асът се беше показал като най-прост Шут, че бях подценил своята малка Ефи, че бях крайно, непоростимо глупав да мисля, че я държа в ръцете си... А тя избра да ме стъпче точно пред Фани – пред Фани!

Е, щом искаше Фани, щеше да я получи. Достатъчно бе да пошушна и една дума на Хенри – и той щеше да се разведе с нея на секундата. Какво? Не вярвате ли? Една-две пикантни подробности – и нямаше да я погледне повече. Тя щеше да се озове на улицата без пукната пара, без никого, към когото да се обърне – не си мислете, че майка ѝ би я приела, след като е съсипала сполучливия си брак. Вулгарен ли съм? Е, нека бъда вулгарен. Сама и без пари, казвам ви, и без никого, към когото да се обърне, освен приятелката си Фани. Само след месец щеше да има своя стая и да посреща клиенти наред с останалите момичета. И за това трябваше само да... Е, може би щях го направя, когато ми омръзнеше. Но засега все още я исках. Тя беше хубава, в края на краищата; а и новината, че умееше да показва нокти, не беше чак толкова лоша. Но Фани!

Това вече болеше.

О, тя бързо ме настигна. Знаех си, че няма да издържи дълго без мен, затова не се учудих, когато две минути по-късно я видях да излиза тичешком от къщата. Тревожеше ме не глупавият ѝ истеричен изблик, а начинът, по който двете с Фани се съюзиха срещу мен, почти инстинктивно, като членове на някакво тайно женско братство. Пътувахме към „Кромвел Скуеър“ в мълчание; тя току ме поглеждаше изпод периферията на бонето си, а аз гледах право пред себе си, потънал в горчивите си размисли. Когато стигнахме Хайгейт, тя плахо подсмърчаше и аз се чувствах много по-добре.

Нищо, казвах си, Фани няма винаги да е край нея, за да ѝ влияе. Щом Ефи станеше отново моя, аз щях да я посласам малко, да я разплача и целият епизод щеше да бъде забравен. Поне за известно време.

Първите ден-два аз се правих на недостъпен. Пропусках срещите ни на гробището и демонстративно минавах с файтон покрай къщата на Честър на връщане от ателието. В края на седмицата Хенри ме покани на вечеря и аз се държах хладно, говорих надълго и нашироко с Хенри за изкуство и политика и почти не обръщах внимание на горката малка Ефи. Видях, че е доста бледа и че от време на време ме поглежда тревожно, но не реагирах и останах чудовишно весел до края на вечерта, пих много, смях се с цяло гърло, като същевременно я оставях да забележи, че сърцето ми е разбито. Самият Кийн не би изиграл тази роля по-виртуозно.

По някаква причина Хенри беше крайно раздражителен с Ефи. В редките случаи, когато тя си позволяваше да изкаже мнение, той ставаше нетърпелив и язвителен, сякаш я понасяше единствено защото аз бях там. Не се съмнявам, че ако ме нямаше, Хенри не би могъл да изтърпи компанията ѝ, без да избухне. Аз се преструвах, че нищо не забелязвам, и съзнателно отбягвах погледа ѝ.

По време на вечерята Хенри за пореден път изяви желание Ефи да му позира за картината.

– Макар че бих предпочел тъмнокос модел – каза. – Мисля, че русокоса жена би изглеждала твърде безлична в такава картина – той се подвоуми. – Разбира се, Ефи би могла да ми позира за основните контури, за позата на тялото и лицето. А за косата мога да намеря друг модел – Хенри като че ли се замисли. – Струва ми се, че това е решението. Какво мислите, Харпър?

Аз кимнах и се заех да изучавам Ефи за нейно очевидно неудобство.

– Забелязах един панаир край „Айлингтън Роуд“ – казах невинно. – Там е много вероятно да намерите някоя циганка с подходящия тип коса, която да ви позира.

С крайчеца на окоото си видях как Ефи трепна при споменаването на панаира и вътрешно се усмихнах.

– Искам да започна да рисувам жената колкото може по-скоро – продължи Хенри. – Сега е още хладно, но когато настанат летните жегги, здравето на Ефи няма да ѝ позволява да позира с часове в ателието.

Тя неспокойно се размърда, взе вилицата, после я остави, без да докосне храната.

– Мислех... – каза Ефи тихо, почти шепнешком.

– Какво има? – попита Хенри с ясно доловимо нетърпение. –

Говори, момиче.

– Мислех, че се бяхме разбрали да не ходя повече в ателието. Моите главоболия...

– Бях ти казал, че можеш да не ходиш, когато си болна. Сега не си болна и не виждам защо покрай всичко останало трябва да плащам и на модел, когато имам теб.

Ефи махна безпомощно с ръце, сякаш да се предпази.

– А колкото до главоболията ти, при теб няма нищо, което малко лауданум да не може да излекува. Елате, Харпър – обърна се той към мен внезапно развеселен. – Имам отлично кларе в избата си. Искам да го опитате и да ми кажете какво мислите.

При тези думи Хенри излезе и ни остави сами. Още щом вратата се затвори, Ефи скочи разплакана и закри устата си с ръце. Знаех, че отново ми принадлежи.

– Да се видим тази нощ, Ефи – бързо зашепнах аз. – Ела на Ливанския кръг в полунощ.

Очите ѝ се разшириха.

– Но... Моуз...

– Ако държиш на мен, ела – изсъсках аз и присвих очи.

– Ако не дойдеш, ще приема, че не ме обичаш вече и, повярвай ми, ще го преживея.

И макар вътрешно да тържествувах, не го показах и се извърнах точно в мига, когато Хенри влезе. Ефи сведе поглед, пребледняла като платно, и за миг се запитах дали наистина не е болна. После забелязах, че ме наблюдава, и осъзнах, че просто играе поредната си игричка – о, повярвайте ми, Ефи не беше простоватото невинно момиче, за което всички вие я мислехте, никой от вас не е надничал в мрачното дъно на сърцето ѝ. Накрая Ефи изигра всички ни. Дори мен.

## 18

Преди да срещна Моуз, аз няхах представа колко празен е животът ми и сега, когато виждах, че мога да го загубя, имах чувството, че ще полудея. Споменът ми за причината, предизвикала разправията в къщата на Фани, беше толкова далечен, че всичко това сякаш се бе случило с друго момиче, по-самоуверено и по-силно. Напразно чаках Моуз на всичките ни обичайни места за срещи и седях с часове на прозореца да наблюдавам улицата – той не се появяваше. Дори любимите ми поети не

ме утешавах, бях неспокойна, подскачах като котка при всеки шум, неспособна да задържа и за две минути вниманието си върху един предмет, и Хенри се кълнеше, че ще полудее от постоянното ми въртене.

Вземах лауданум, но вместо да успокоява нервите ми, лекарството като че ли парализираше сетивата и аз исках да помръдна, но не можех, исках да виждам, да усещам, да говоря, но единственият начин, по който възприемах света, бе чрез фантазии и сънища наяве.

Таби ми приготвяше горещ шоколад и сладкиши, които аз не докосвах, гневно ѝ крещях да ме остави на мира и тутакси съжалявах за това. Прегръщах я и обещавах да изпия шоколада. Казвах, че съм уморена, че не съм искала да я обидя, тя го знае, нали? Таби ухаеше на камфор и топъл хляб и ръката ѝ срамежливо посягаше да погали косата ми. Почти си представях, че отново съм на „Кранборн Али“ и с майка ми, Таби и леля Мей печем сладкиши в кухнята. Притисках глава към ръката ѝ и тръпнех от самота.

Хенри смяташе, че аз се преструвам на болна, за да не му позирам. Казваше, че главоболията ми се дължат на безделие, че съм изоставила бродерията си, че от седмица не съм ходила на църква, че съм своенравна и намусена, че отговарям глупаво и бегло на въпросите му, че се държа непохватно с гостите. Не харесваше и Тиси, твърдеше, че е глупаво да прибирам у дома улична котка без позволение му, че е детински каприз да я оставям да спи на леглото ми нощем и в скута ми денем.

Сякаш за да ми покаже, че няма да проявява снизхождение към въображаемата ми болест, същата седмица Хенри два пъти покани гости у дома, макар че това не беше обичайно: първия път доктор на име Ръсел, негов приятел от клуба, слаб дребен мъж с хитро лице, който ме гледаше със странно любопитство иззад очилата си с метални рамки и говореше надълго и нашироко за мании и фобии; втория път Моуз, с хладни и блеснали очи, с усмивка, тънка като бръснач.

Когато ми постави зловещия си ултиматум, нервите ми бяха така опънати, самотата ми – толкова непоносима, че бях готова да направя всичко, за да го спечеля отново, независимо дали ме обича или не.

Сигурно ме мислите за слабо, презряно същество. Самата аз го мисля – знам го. Ясно съзнавах, че Моуз ме наказва за краткия ми бунт в дома на Фани; ако искаше да ме види, лесно би могъл да го направи през деня или поне в дома си, но несъмнено смяташе, че гробището в полунощ със зловещата си мрачна атмосфера е идеалният декор за сцената на жестоко помирение, която ни предстоеше да изиграем. Досещаш се за това и не можех да не го мразя някъде дълбоко в себе си, но

останалата част от мен бе изпълнена с такава любов и неутолим копнеж, че ако ме помолеше, бих влязла и в огъня за него.

Не беше трудно да се измъкна от къщи: Таби и Ем спяха в слугинското помещение на тавана, Едуин имаше своя къщичка на „Хай Стрийт“ и се прибираше да ношува там, а Хенри винаги спеше дълбоко и си лягаше доста рано. В единайсет и половина аз излязох от стаята си, като закривах пламъка на свещта с ръка. Бях облякла само тъмна фланелена рокля, без фусти, за да не шумят в коридора, и така съвсем тихо се спуснах по стълбите към кухнята. Ключовете висяха до вратата и аз със затаен дъх взех тежкия ключ на входната врата, отключих и се измъкнах навън в нощта.

Тиси, която седеше до вратата, с мъркане се заувива около глезени-те ми. За миг се поколебах – не ми се искаше да тръгвам, чувствах се странно уютно в присъствието на котката, почти бях готова да я увия в пелерината си и да я взема със себе си. После се сгълчах наум, сложих качулката на главата си и разтреперана побягнах към гробището.

Докато се изкачвах по Хайгейт, срещнах няколко души: едно момче изтича от близката кръчма със стомна ейл в ръка, просякиня, загърната в окъсан шал, равнодушно обикаляше от врата на врата. На завоя се разминах с група мъже, които миришеха на ейл, говореха на висок глас и се подпираха един на друг на път за къщи. Един от тях ми подвикна, докато минавах тичешком покрай тях, но не тръгна след мен. Уличните лампи започнаха да се срещат все по-нарядко, аз се гушех в гъстите сенки и след десетина минути се озовах пред обширните черни очертания на гробището, проснати на фона на лондонските светлини като заспал дракон. Беше много тихо и аз усетих как с приближаването ми към портата сърцето ми заби по-силно. Никъде не се мяркаше нощен пазач и аз нямах причини да се бавя, но известно време постоях отпред, безпомощно загледана в портата със същото зловещо любопитство, с което онзи ден на панаира се вирах в отвора на червената палатка.

При мисълта за това в съзнанието ми се пробуди бегъл спомен и аз си представих как с приближаването ми хилядите мъртъвци се надигат от гробовете си и главите им се подават изпод камъните като механични играчки. Насред гъстия мрак тази картина ми се стори почти непоносима, но мисълта, че Моуз ме чака само на няколкостотин крачки от тук, ми вдъхна смелост: Моуз не се страхуваше нито от мъртвите, нито от живите – той определено обичаше страшни и ужасяващи истории. Беше ми разказал за една жена, погребана жива, как после я намерили и видели, че се е задушила, скованите ѝ ръце – протегнати за глътка въздух,

лицето ѝ – само на сантиметри от повърхността, пръстите ѝ – протрити до кокал в отчаяни опити да разкопае земята, за да излезе. А в годината, когато имало епидемия на холера, мъртвите били толкова много, че ги заравяли в общи гробове, без да слагат надгробни плочи и надписи, само ги заливали с негасена вар. Трупите били толкова многочислени, че от топлината на разлагането някои изскачали над повърхността и след време двама влюбени се натъкнали на четири глави, които стърчали от земята като огромни гъби, вмирисани на смърт. Моуз знаеше колко мразя такива истории, мисля, че тъкмо затова ми ги разказваше – за да се присмива на слабостта ми, – и никога по-рано не се бях замисляла колко жестокост има в смеха му.

Вътре мракът беше почти непрогледен: на гробището нямаше лампи, а луната едва мъждукаше и хвърляше бледа, мъртвешка светлина върху камъните. Миризмата на земя и мрак ме обгръщаше, когато минавах покрай дървета, ги разпознавах по мириса: кедри, златен дъжд, тисове, рододендрони. От време на време се препъвях в някой камък или дънер и звукът от стъпките ми ме ужасяваше дори повече от гъстата заплашителна тишина. Изведнъж ми се стори, че зад гърба си чух стъпки, и бързо се прилепих към един надгробен камък, цялата разтреперана от блъскането на сърцето си. Стъпките бяха тежки и докато стоях неподвижно в черната сянка на камъка, ми се стори, че чувам дишане, хрипящо и астматично като духало.

Почти бях стигнала Ливанския кръг – оставаше да извървя само една дълга алея с дървета, – но не можех да помръдна, скована от ужас. За миг целият ми здрав разум се разсея в нощта като дъжд от конфети и аз останах в пусто безвремие, отчайващо далеч от светлината. После, когато силата на мисълта ми се възвърна, почувствах как светът полека си идва на мястото. Запълзях на колене, като опипвах пътеката покрай надгробния камък – пръстите ми изведнъж се бяха превърнали в чудни сетива. Напредвах тихо. Когато стъпките се приближиха към мен, аз отново застинах неподвижно, като напразно се вирах в тъмното, за да различа силуета на човека. Чувствах как през полата ми се процежда кал и вода, но въпреки това легнах на земята и захлупих главата си с качулката, за да не ме издаде светлата ми коса. Стъпките се приближиха още повече, сега бяха почти до мен. Затаих дъх и усетих вкуса на вечността. Стъпките спряха. Напук на себе си – като Орфей – аз погледнах през рамо и видях мъжки силует на мътния фон на небето, невъзможно огромен и заплашителен, с очи – ярки точки в зеницата на нощта.

## ЛУНАТА

### 19

Знам, знам. Бях преднамерено жесток. И наистина се забавлявах, докато я гледах как се лута между гробовете, обзета от паника, как се мъчи да се скрие, пада, препъва се и накрая пълзи по земята, а когато я вдигнах от калната пътека, тя се притисна към мен като дете, сълзите й намокриха косата, разпиляна по лицето й. Сега можех да си позволя да бъда щедър: тя отново беше моя.

Докато я утешавах, започнах да разбирам донякъде Хенри Честър: властта, която имах над нея, беше невероятно еротична, сълзите й бяха най-силният афродизиак. За пръв път в безпътния си живот притежавах една жена изцяло, телом и духом. Тя всячески се стремеше да ми се хареса, в сладък пристъп на разкаяние обсипваше лицето ми с целувки. Кълнеше се, че никога вече няма да ми противоречи и в същия миг признаваше, че ако я изоставя, ще умре, въртеше ме на въртележка от различни чувства. Отново се влюбих в нея; в мига, когато бях започнал да мисля, че ми е омръзнала, тя бе дошла при мен изцяло обновена.

Безумни, задъхани думи пълзяха в мрака по солената ми коса:

– О, Моуз... сърцето ми се къса... имам нужда от теб... никога няма да те оставя и няма да ти позволя да ме оставиш... по-скоро бих те убила... – тя си пое дъх на пресекулки и обърна бледото си лице към мен. За миг игра на светлосенки, отражение от далечни улични лампи разкри чертите й в драматична светлина: огромни очи, черни и непрогледни, устни, подчертани от сянка, красиво лице, изкривено от такава измъчена страст, че аз се почувствах неловко. Тя приличаше на отмъстителен черен ангел, понесъл безумие и смърт в протегнатите си ръце. Вече беше захвърлила горните си дрехи и кожата й сияеше със синкав блясък на призрачната светлина. Пристъпи напред, произнасяйки името ми като проклетие, хвърли се в прегръдките ми и от кожата й се разнесе ухание на лавандула, пръст и пот. Любихме се направо там, където бяхме застанали, тя не преставаше да мърмори лудите си безсмислици. По-късно ми се струваше, че някак неусетно, в черните дебри на страстта си съм обещал нещо, което после ще ми се наложи да спазя. Ефи седеше на една надгробна плоча, свила се като дете, цялата разтреперана; аз сложих ръка на челото й и разбрах, че има треска. Опитах се да я убедя да



се облече по-бързо, за да не настигне. Тя почти не помръдна, само ме погледна с празни, тъжни очи и аз почувствах как раздражението ми се връща.

– Няма ли да ми помогнеш, за бога? – попитах ядосано, докато се суетях с връзките на роклята ѝ.

Ефи продължи да ме гледа в мрака като удавница от дъното на езеро.

– Хайде, Ефи, не можеш да останеш тук цяла нощ – казах аз, този път по-меко. – Трябва да се прибереш у дома, преди Хенри да е забелязал, че те няма.

Но тя продължаваше да седи на камъка. Изглеждаше болна, кожата ѝ – бяла като гореща сяра. Не можех да я върна на „Кромвел Скуеър“ в такова състояние, освен ако не исках да се вдигне шумен скандал, но не можех и да я оставя на гробището, беше студено – дори аз бях започнал да треперя, а тя вече имаше треска. На всичкото отгоре Ефи трябваше да се преоблече: дрехите ѝ бяха кални, роклята ѝ съдрана. Оставаше само една възможност и докато я обмислях, почувствах как дълбоко в стомаха ми се надига парливо задоволство: в тази идея имаше нещо поетично...

– Ела, скъпа моя – рязко казах аз и бързо изправих Ефи на крака. – Ще те заведа при Фани. Тя ще ти помогне да се измиеш, ще ти даде чисти дрехи и после ще се прибереш у дома, преди слугите да са станали.

Нямаше как да разбере дали ме е чула, но се остави да я поведе по пътеката към улицата. Веднъж се стресна от някакъв шум зад нас и заби острите си нокти в китката ми, но през останалото време беше пасивна. Оставих я до портата, докато отида да намеря файтон, и забелязах как файтонджията вдигна вежди, когато я внесох на ръце във файтона – една гвинея в дланта скоро сложи край на любопитството му, – но няколкото минувачи дори не ни погледнаха. Още по-добре.

Къщата на „Крук Стрийт“ светеше, разбира се, и вратата ни отвори забележително красиво червенокосо момиче, което ми направи знак да вляза. Ефи покорно ме последва и аз я оставих с хубавото момиче, докато отида да потърся Фани.

Трябва да отбележа, че Фани винаги поддържаше изискана обстановка в къщата си: салон за карти, салон за пушене, гостна, в която господата се отпускаха сред разкош и уют и разговаряха с момичетата. Тя не позволяваше непочтително държане в салоните – за тази цел имаше стаи за уединение на първия етаж – и всеки, който не отговаряше на изискванията, не биваше допускан повторно там. Срещал съм

благородници, в чиито домове редът не е толкова строг, колкото редът в къщата на Фани Милър.

Заварих я в салона за пушене – тя открай време обичаше тънките черни пури, – красиво, макар и малко ексцентрично издокарана с пурпурна шапка и същия цвят смокинг. Медните ѝ къдрици, леко обуздани от няколко аметистови шноли, блестяха на тъмното кадифе. Една от котките ѝ ме погледна хладно от коленете ѝ.

– А, Моуз – каза тя с приветливо спокойствие, – какво те води насам?

– Дребен проблем – безгрижно отвърнах аз – и един общ приятел. Може ли да ви я отнема за момент? – последното се отнасяше до събеседника на Фани, възрастен господин с треперещи ръце и физиономия на мошеник.

Ахатените очи на Фани се преместиха от калните ми обувки към лицето и ръцете ми.

– Извинете ме, моля – каза тя на възрастния си приятел и като остави пурата си в порцеланов пепелник и свали шапката и смокинга, излезе с мен в коридора.

– Е, какво има? – попита настоятелно и не толкова любезно.

– Ефи е тук.

– Какво? – изведнъж очите ѝ замятаха искри. – Къде?

Аз не разбрах внезапния ѝ гняв и започнах накратко да обяснявам какво се е случило. Фани ме прекъсна с нетърпелив жест.

– За бога, говори по-тихо! – изсъска тя. – Къде е?

Описах ѝ момичето, при което съм оставил Ефи, и без повече да ме погледне, Фани се втурна по стълбите, ядосано присвила хубавите си устни.

– Какъв е проблемът? – извиках аз след нея и я дръпнах за ръкава на кадифената рокля.

Тя се извъртя, вдигна ръка да ме удари и с голямо усилие на волята се спря. Когато отново заговори, гласът ѝ зазвуча с отровно спокойствие:

– Хенри също е тук.

## 20

По някаква причина стаята ми се струваше позната. Докато витаех и душата ми ту излизаше от тялото, ту се прибираще в него като дух в

бутилка, сякаш видях малкото легло с юргана на кръпки, нощната масичка, стола, картинките на стената с очите на спомена. Моуз, Хенри, необяснимата лудост, която ме беше обзела на гробището – всичко сега бе сведено до сън, сън в съня всред плаващия мрак. Смътно помнех пристигането си на „Крук Стрийт“, качването по стълбите... приятелски ръце в моите, лица, имена. Момиче приблизително на моята възраст с лъскава червена коса и изумрудени обеци на ушите: Изи. Закръглена добродушна дама, с дълбоко изрязано деколте над пищната бяла гърд: Вайълет. Стройно момиче с китайски черти и коса като гарваново крило, с по един нефритен пръстен на всеки пръст: Гейбриъл Чоу.

Помнех имената им, гласовете им, нежното преплитане на ухания от напудрените им кожи, докато ме събличаха и миеха лицето ми с топла ароматна вода... после всичко потъна в мъгла за кратко, а след това се озовах чиста и удобно сгушена на тясното детско креватче, облечена в детска ленена нощница, с коса, сресана и сплетена за сън. Поспах малко, събудих се и повиках майка си, отново десетгодишна и уплашена от тъмното. После дойде Фани и ми донесе нещо топло и сладко за пиене, но в съзнанието си я обърках с майка си и започнах тихо да плача.

– Не му позволявай да се върне... – молех я аз. – Не го пускай да влезе, не пускай лошия човек!

По някаква причина се страхувах, че Хенри ще дойде и ще ме нарани, макар Хенри да спеше в леглото си на мили от тук, а в трескавото си объркване аз се притисках към Фани, наричах я „майко“ и плачех. Може би в питието имаше лауданум, защото отново заспах за кратко, а когато се събудих с пламнала глава и пресъхнала уста, изпитах страх. Сkochих в леглото с чувството, че някой стои отвън. Дъските на пода изскърцаха и когато погледнах тънкия сноп светлина под вратата, видях нечия сянка, дочух тихо дрезгаво дишане. В този миг ме обзе дива, буйна паника, аз легнах и се завих презглава с юргана, но дори през шума на чаршафите дишането продължаваше да отеква в главата ми и ми се стори, че чувам скърцане на метал по дърво, сякаш чудовището завърташе дръжката на вратата. Напук на себе си надзърнах и видях как снопът светлина става все по-широка и по-широка ивица, докато на вратата се появи четвъртит силует на мъж.

Хенри!

В първия миг се усъмних дали лекарството не предизвиква халюцинации: всяка разумна мисъл бе потънала в непрогледен ужас и аз отново започнах да губя представа за самоличността си. Вече не бях Ефи, а помладо момиче, дете, призрак...

– Кой е там? – гласът му прозвуча рязко, но не гневно: можех да отгатна, че се чувства неловко. Тъй като не отговорих, той повиши тон почти до пискливост: – Попитах кой е там! Чувам, че има някой. Кой е?

Аз се размърдах безпомощно и Хенри пристъпи напред.

– Чувам те, малка вещице. Чувам те в тъмното. Коя си?

С глас, който не приличаше на моя, промърморих първото име, което ми хрумна:

– Марта... Марта Милър. Моля ви, оставете ме, вървете си.

Хенри тъкмо беше пристъпил отново напред, когато чу името. Беше на три крачки от мен и макар че той не ме виждаше, аз различавах лицето му на светлината от стълбището – ококорено и стъписано от нещо подобно на страх.

– Искам да те видя – в гласа му долових нещо повече от любопитство. – Излез на светло, за да те видя!

Той ме сграбчи, аз се отдръпнах и паднах от леглото, като се озовах на място, където мракът беше още по-гъст. Ударих крака си в леглото и се развиках:

– Моля ви! Оставете ме! Махнете се!

Хенри тихо изруга и пристъпи още напред в мрака.

– Няма да те нараня, обещавам – каза с треперещ, престорено нежен глас. – Просто искам да видя лицето ти. По дяволите! – изруга той, когато се удари в нощната масичка. – Ела тук, ти казвам!

Изведнъж по стълбището отекнаха забързани стъпки; аз надникнах иззад крака на леглото и видях Фани с поднос с мляко и бисквити в ръце, вдигнала вежди в хладно изумление. Хенри за секунда изскочи от стаята. Когато ги зърнах за пръв път застанали един до друг на стълбището, останах поразена от това колко висока изглеждаше Фани: тя гордо се извисяваше над Хенри, внушителна като египетска богиня. Видимо стреснат, той разпери ръце с молба.

– Кой беше там, в стаята? – попита, сякаш се извиняваше.

Усмивката на Фани бе блестяща и хладна като натрошено стъкло.

– Племенницата ми Марта – отвърна тя. – Болна е, има треска. Защо питаш? – във въпроса й личеше предизвикателство, но Хенри отместил поглед неловко, явно неудовлетворен.

– Дочух шум... – започна да се оправдава той. – Аз... Шумът ме изнерви. А и тя не искаше да се покаже, палавницата... – Хенри се изсмя пресилено. – Не знаех, че имаш племенница – в забележката му се долавяше въпрос.

– Някой ден ще я видиш – обеща Фани, влезе в стаята, остави

подноса на ношната масичка и затвори вратата. – Хайде, Хенри – твърдо каза тя, тъй като той явно се колебаеше, и след малко чух стъпките им да се отдалечават по коридора към стълбите.

## 21

Беше почти сутрин, когато стигнах „Кромуюел Скуеър“. Бях изтощен, съзнанието ми бе замъглено от пиене и от дивашката миризма в онази къща, знойна смес от тамян, дим от пури и животински мирис на котки и на жени. За наказание си бях забранил да вземам фойтон до вкъщи, но напук на всичко изпитвах трайно чувство на мръсно задоволство, което никакво ходене пеша не можеше да пропъди. Тя беше млада – на около петнайсет, едва ли бе по-малка, както твърдеше Фани – и хубава, с къдрава кестенява коса и свежи румени бузи. Не беше девица, но бе подготвена да се държи като такава с мен, преструвайки се на непорочна и дори готова да се разплаче с истински сълзи заради мен.

Не ме гледайте така! Тя беше само проститутка, на която се плащаше, за да задоволява желанията ми: ако не ѝ харесваше, щеше да си избере друга, по-прилична професия. Сега една златна гвинея бързо изсуши сълзите ѝ и само след десет минути я видях бодро да се качва по стълбите с друг клиент. Уверявам ви, че цялото ви съчувствие към подобни създания е напразно: те са невъобразимо порочни от най-ранна възраст. Аз поне утолявах виновната си жажда с тях вместо с Ефи. Заради нея правех всичко това: вярвайте ми, казвам ви, че дълбоко в сърцето си не съм я предал. Тя беше моята икона на чистотата, моята спяща красавица... Знам, че и тя носеше в себе си кълновете на порока, но от мен зависеше да не ги оставя да израстат. Любовта ми към нея можеше да я запази чиста и каквито и жертви да се изискваха от мен, аз бях готов да ги направя заради нея.

О, случваше се и да залитна. Понякога заспалата ѝ чувственост се пробуждаше и аз не можех да устоя на моментната си слабост, но ѝ прощавах природата ѝ, макар да я правеше да изглежда евтина в очите ми, точно както простих на майка си за това, че бе предизвикала първата ми непростима слабост.

Промъкнах се покрай стаята на Ефи и отворих вратата към своята. Беше тъмно и на светлината от свещта едва успях да различа очертанията на умивалника, леглото и гардероба. Затворих вратата зад себе си и оставих свещта на полицата над камината. Съблякох дрехите си,

тръгнах към леглото – и духът ми замря от ужас. В трепкащите сенки съзрях детско личице на възглавницата: ослепителните зелени очи светеха с жестоко и отмъстително изражение на омраза.

Това беше абсурдно, разбира се: нямаше никакво дете. Откъде би могло да се вземе посред нощ в леглото ми? Нямаше дете. За да го докажа, аз се насилих да погледна по-отблизо. Злобният поглед отново се втрени в мен: този път видях остри зъби, оголени в страховитата гримаса. Аз се отдръпнах и грабнах свещта. Замахнах с дългия пламък така, че той остави димна следа, и хвърлих свещта по видението. Капки горещ восък се разлетяха по леглото и по голата ми кожа. Създанието ми се нахвърли със злобно съскане и със смесица от яд и отчаяно облекчение аз разпознах тънкия кафяв силует на котката на Ефи. Животното профуча край мен и потъна в мрака между пердетата и отворения прозорец.

Лицето ми, отразено в огледалото на гардероба, беше изпъстрено с ярки драскотини, а устата ми се бе изкривила от напрежение.

Ядосах се на себе си за това, че една нищо и никаква котка ме е хвърлила в такъв неразумен ужас, но още повече ме беше яд на Ефи, която бе прибрала животното от улицата по своя нелепа прищявка. Как я беше нарекла – Тисифона? Предположих, че е някаква причудлива безсмислица от книга: знаех, че не съм прибрал всичките ѝ книги. Обещах си още на сутринта да претърся грижливо стаята ѝ, за да намеря нещата, които крие от мен. А колкото до котката... тръснах глава, за да пропъдя видението с лицето на възглавницата ми и зелените очи, взиращи се с люта омраза в моите... Една нищо и никаква котка. Въпреки всичко взех десет кристалчета хлорал – ново лекарство, препоръчано ми от доктор Ръсел, – за да събера смелост да положа глава на онази възглавница.

## 22

Помня хладната ѝ силна ръка върху косата си. Лицето ѝ на светлината от лампата, уханието на парфюма ѝ – топло и златисто като кехлибар. Гласът ѝ, плътен и спокоен, тананика без думи в ритъм с галенето на косата ми. От горе до долу... от горе до долу. Хенри беше лош сън, който сега се разсейваше на милиони ситни капчици светлина. Часовникът над камината тиктакаше по-силно от биенето на сърцето ми: моето сърце бе леко като глава на глухарче, отброяваше миговете на горещата лятна нощ като копринени семена. Очите ми бяха затворени, леки

мечтателни мисли потъваха в желаната тъмнина на съня. Гласът на Фани звучеше много нежно, много галовно, всяка дума беше милувка.

– Ш-шт... спи. Спи, малко момиче... толкова ти се спи... ш-шт...

Аз се усмихвах и мърморех нещо, а кичурите на косата ѝ докосваха лицето ми.

– Точно така. Ш-шт... Спи, милата ми, малката ми Марта, любимото ми дете.

Люлката на ръцете ѝ ме люлееше и аз се оставих на течението. Докато Фани галеше косата ми, аз видях как спомените ми се понесоха като летящи балони. Моуз... гробището... изложбата... Хенри... Колкото и ясни да бяха спомените, аз ги оставях да отлетят и след време видях множество пъстри балони, навързани едни за други, цветовете им сияеха на залязващото слънце. Гледката беше толкова красива, че аз като че ли заговорих на глас – с гласа на изгубено малко момиче:

– Виж балоните, мамо, всичките отлитат. Къде отиват?

Гласът на Фани прозвуча едва чуто, заглушен от косата ми:

– Надалеч, много надалеч. Отлитат в небето, право в облаците... и всичките са с различни цветове, червени, жълти, сини... Виждаш ли ги?

Аз кимнах.

– Издигни се с тях. Можеш ли?

Отново кимнах.

– Чувстваш ли как се издигаш нагоре... нагоре във въздуха, с балоните? Точно така. Ш-шт...

Осъзнах, че започвам да се издигам – без начален тласък, само с мисъл. Издигнах се над тялото си и се понесох, без да откъсвам поглед от мирната гледка на балоните в спящото си съзнание.

– И преди си се издигала така – тихо каза Фани. – Помниш ли?

– Помня – гласът ми прозвуча като шипот, но тя го чу.

– На панаира – продължи Фани.

– Да.

– Можеш ли пак да отидеш на същото място?

– Аз... не искам. Искам да следвам балоните.

– Ш-шт, мила моя... всичко е наред. Нищо лошо не може да ти се случи. Просто трябва да ми помогнеш. Искам да се върнеш там и да ми кажеш какво виждаш. Да ми кажеш името му.

Аз се носех в небето, толкова синьо, че ме болеше да го гледам. Виждах как балоните се издигат над хоризонта. Под мен – много надолу – се открояваха палатките и навесите на панаира.

– Палатки... – промърморих.

– Спусни се. Влез в палатката и погледни.

– Н-не... аз...

– Всичко е наред. Нищо лошо не може да ти се случи. Спусни се. Какво виждаш?

– Картини. Скулптури. Не, восъчни фигури.

– Приблужи се.

– Не...

– Приблужи се!

Изведнъж отново се озовах на същото място. Бях десетгодишна, свита на кълбо до стената на стаята си, а към мен вървеше лошият човек, в погледа му се четеше похот и смърт.

Закресях:

– Не! Мамо! Не му позволявай! Не давай на лошия човек да се приблужи! Не давай на лошия човек да се приблужи!

В червената мъгла на пулсиращата си кръв аз чух гласа ѝ, съвсем спокоен:

– Кой е, Марта?

– Не-е-е-е!

– Каж ми кой е!

Вдигнах глава и го погледнах в лицето. Обзе ме ужас, застинала вечност... тогава го познах. Ужасът се разсея и аз се събудих в силните ръце на Фани, сълзите ми потекоха по смачканото кадифе на роклята ѝ.

Тя повтори много тихо:

– Каж ми кой е.

След миг ѝ казах.

Майка ми ме притисна към гърдите си.

## 23

Предполагам, че само век по-рано биха ме нарекли вещица. Е, наричали са ме и с по-лоши думи, някои от тях верни, но никога не ме е било грижа какво мислят хората. Аз зная да приготвям отвари за лекуване на треска или за летене насън и понякога в огледалото си виждам неща, които не са отражения. Знам какво би казал Хенри Честър за това, но и аз имам свои думи за хора като Хенри Честър – те не са такива, каквито можете да прочетете в книга.

Ако не беше Хенри Честър, този юли Марта щеше да навърши двайсет години. Аз съм достатъчно богата, можех да ѝ оставя щедро



наследство: нямаше да ѝ се налага да се скита по улиците. Щях да ѝ намеря къща, съпруг, ако пожелаеше: щях да ѝ дам каквото поиска. Но Хенри Честър ми я отне, когато беше десетгодишна, и аз чаках още десет години, за да му отнема неговата Ефи. В живота си не съм имала много време за поезия, но в това виждам страховита симетрия и тази справедливост ми е достатъчна. Зла справедливост, няма съмнение, но не по-малко горчива.

Когато родих Марта, бях млада – ако изобщо някога съм била такава. Имаше поне трийсет мъже, които можеха да ѝ бъдат бащи, но това не ме тревожеше. Тя беше само моя... и докато растеше, аз всячески се стараех да я ограждам от живота, който водех. Изпратих я в добро училище и ѝ дадох образование, каквото самата аз никога не бях имала, купувах ѝ дрехи и играчки, устройох я в почтен дом при една учителка – далечна роднина на майка ми. Марта идваше да ме вижда всеки път, щом дръзнях да я поканя – не исках да общува с хората, които посещаваха къщата ми, и никога не позволявах на клиенти да се качват в малкото таванско помещение, което бях превърнала в детска стая. Поканих я у дома за рождения ѝ ден и макар че същата вечер очаквах гости, обещах, че ще си наваксаме за времето, в което съм я пренебрегнала. Целунах я за лека нощ... и повече не я видях жива.

В десет вечерта я чух да ме вика и се затичах към стаята ѝ, но тя беше вече мъртва, лежеше напреки на леглото с ношница, омотана около врата.

Знаех, че убиецът е някой от клиентите ми, но когато настоях пред полицаите да разследват, те само ми се изсмяха. Аз бях проститутка, дъщеря ми беше дъщеря на проститутка. А клиентите бяха заможни, уважавани мъже. Имах късмет, че не ме арестуваха. Погребах дъщеря си под бяла мраморна плоча на гробището в Хайгейт и оставих убица ѝ да я забрави за десет години.

О, аз се мъчих да го откроя. Знаех, че е наблизно, надушвах вината му под почтената фасада. Знаете ли какво е омразата? Омразата е онова, с което се хранех и дишах. В сънищата ми тя вървеше до мен по дирите на убица и заедно боядисвахме улиците на Лондон с кръвта му.

Запазих стаята на Марта така, както я беше оставила: със свежи цветя на нощната масичка и всичките ѝ играчки, събрани в коша в ъгъла. Всяка нощ ходех там и я виках – знаех, че ме чува, – молах я да ми каже името, само името. Ако още тогава го беше назовала, аз щях да го убия без никакви угризения. Щях да увисна на бесилото, окъпана в библейска слава. Но за десет години омразата ми изпостая и освирепя като

гладен вълк. Стана по-хитра и предпазлива, дебнеше всички със същото подозрително кехлибарено око: всички, но най-вече един.

Не забравяйте, че го познавах: познавах ненаситния му срамен апетит, резките му пристъпи на омраза към себе си, на гузна съвест. Винаги искаше най-младите и неопитни момичета, девствениците. Не че при нас имаше много такива, но го виждах как гледа просещите деца по улиците, а бях виждала и картините на стария лицемер: болните му копнения биха отвратили всяка почтена жена. Но той не беше единственият, когото подозирах, и не можех да бъда сигурна. Опитах се да повикам на помощ малката си Марта: отначало със свещи и огледало, а после и с карти. Винаги излизаха едни и същи карти: Отшелникът, Звездата, Великата жрица, Валето на жълтиците, Промяна и Смърт. Винаги същите карти, макар и в различен ред, но Отшелникът винаги вървеше с деветка спатия и картата на Смъртта. Дали обаче Хенри Честър беше Отшелникът?

Той беше хитър, нали разбирате. Ако се бе опитал да избяга, веднага щях да разбера, но Хенри беше хладнокръвен. Продължи да идва – не много често, може би веднъж месечно, – винаги любезен, винаги щедър. Аз тръгнах по дирите на други жертви: мъже, които след смъртта на Марта бяха престанали да посещават къщата ми. Познат лекар, един от дългогодишните ми клиенти, предположи, че малкото ми момиче е починало от някакъв припадък, може би епилептичен. Не му повярвах нито за миг. Но мъката и времето размиха увереността ми и аз започнах да се съмнявам в справедливостта на омразата си. Може би наистина беше припадък, а може би дело на крадец, подмамен от изгледи за лесна плячка. Струваше ми се невъзможно някой от клиентите ни да е извършил подобно нещо и да остане неразкрит толкова дълго време.

Желанието ми за мъст спеше. После научих, че Хенри се е оженил. За дете, едва станало от училищната скамейка – така разправяха. Седемнайсетгодишно девойче. В мен отново се надигна подозрение – никога не можех да бъда сигурна в Хенри, никога – и омразата ми се насочи към двойката като рояк оси. Какво право имаха те на щастие, когато Марта гниеше в Хайгейт: какво право имаше изобщо някой на щастие?

Един ден ги проследих до църквата с надеждата да зърна младата съпруга, но тя беше цялата загърната в черно като оплаквачка и аз успях да видя само изпитото ѝ лице под бонето. Изглеждаше болна и това неволно събуди у мен симпатия, почти съжаление. Толкова приличаше на бедната ми изгубена Марта.

Никога не съм обичала проповедниците: бях дошла да видя Честър

и жена му, не да слушам проповеди, затова първа забелязах как момичето се отнесе. В един момент слушаше, в следващия се отнесе, килнала напред глава като дете, което се моли. Е, аз открай време виждам неща, които повечето хора не виждат или не искат да видят, и още щом госпожа Честър се свлече на земята, ми стана ясно, че това не е обикновен припадък. Видях я как изскача от тялото си, гола както майка я е родила – да е жива и здрава – и ако се съдеше по изненаданото ѝ изражение, явно ѝ се случваше за пръв път.

Пък беше и хубава – нищо общо с призрачните картини на Хенри Честър – с красота, естествена като дървото или камъка. Никой друг не я видя – и нищо чудно, при цялата тази пасмина ревностни богомолци. Никой не я беше учил на това, по всяка вероятност тя се бе научила сама и аз предположих, че момичето притежава и други способности, за които не подозира. Още тогава се запитах дали не знае нещо, с което би могла да ми помогне... Повиках я наум и тя ме стрелна с поглед, остър като бръснач: разбрах, че това момиче е отговорът на всичките ми въпроси. Трябваше само да я накарам да дойде при мен.

Името ѝ беше Ефи и аз я наблюдавах често, без тя да подозира, виках я от стаята на Марта на тавана. Виждах, че е нещастна: първо с Хенри, а после и с Моуз. Горкото самотно момиче, знаех, че е само въпрос на време да дойде при мен, за да се погрижа за нея като за своя дъщеря. Познавах мислите ѝ, страховете ѝ... и когато я видях на панаира, разбрах, че това е шансът ми да поговоря с нея насаме.

Ясновидката с кристалното кълбо нямаше нищо против да ми отстъпи мястото си срещу една гвинея: аз седнах в тъмното с воал на лицето и Ефи не забеляза нищо. Беше така чувствителна към мислите ми, че дори не ми се наложи да я приспивам: тя го направи сама... но едва когато заговори с гласа на дъщеря ми, аз наистина разбрах колко уникална, колко ценна е за мен. След като можеше да говори с гласа на дъщеря ми, какво друго умееше? Главата ми се замая от възможностите, които ми се предоставяха: да видя отново момичето си, да го докосна... защо не? Повярвайте ми, не желяех злото на Ефи, но реакцията ѝ при излизането от транса стъписа дори мен. Момичето беше прекалено ценно, за да го загубя: не можех да си позволя да го изпусна.

Разбира се, нямаше нужда да отивам твърде далеч: тя бързо ми даде името, което търсех. Хенри Честър, Отшелникът, Убиецът на дъщеря ми...

Отдавна бе минало времето, когато бях готова да изкрещя омразата си от ешафода. Ако трябваше да има жертва, този път нямаше да бъде

аз.

## 24

Беше нещастен случай, казвам ви. Изобщо нямах намерение да я убивам. Щях да ви разкажа за това, но се случи толкова отдавна...

С прекомерната си внушителност майка й винаги ме е карала да се чувствам неловко. До нея изглеждах като джудже, пицната й плът ме омагьосваше и отблъскваше. Тя не приличаше на човек: сякаш под розовата си кожа вместо кръв и мускули на обикновена жена криеше странна сплав от черна пръст и гранит, египетски идол с ахатени очи. Ухаеше на покварена сладост като милион розови листа, като натрапчива окултна ласка, долитаща от всички тайни кътчета на женското й тяло, за да утоли срамните копнежи на сърцето ми. И тази жена имаше дъщеря!

Видях я да наднича през перилата. Очи, зелени като стъкло, ме гледаха втренчено от полумрака на стълбището и когато срещнаха моите, тя се изсмя и скочи на крака, готова да излезне нагоре по стълбите, ако помръдна. Беше боса и слабата светлина очертаваше тялото й през тъканта на нощницата. У момичето нямаше и следа от страховитата внушителност на майката: то бе малко, почти безплътно създание, с черна права коса, която се спускаше над любопитно лице с остри черти... и все пак имаше прилика. Нещо в очите може би или в плавната грация на движенията: така златната Деметра се отразява в бледата Персефона.

Попитах я за името й.

Тя вдигна глава към мен и в очите й заиграха светлинки.

– Не ми е позволено да казвам – корнуолският й акцент беше лек, едва доловим като на майка й, с леко завалване на сричките.

– Защо?

– Не трябваше да слизам. Обещах да не го правя – ако не беше усмивката и начинът, по който тялото й се открояваше на светлината, щях да повярвам в невинността й, но тя стоеше над мен като пародия на Жулиета на балкона и аз разбрах, че въпреки крехката си възраст е порочна като майка си, зачената в грях и отгледана да съблазнява грешници като мен. От мястото, където стоях, почти долавях уханието й: смущаваща, измамна комбинация, нещо като кехлибар в блатна вода.

– Обещах – повтори тя и се отдръпна от парапета. – Трябва да вървя.

– Почакай! – не можах да се сдържа и така припряно заизкачвах

стълбите, че по слепоочията ми изби пот. – Не си отивай. Няма да кажа на никого. Виж – аз затършувах из джобовете си. – Ще ти дам шоколад.

Тя се поколеба, после протегна ръка за лакомството, веднага го разгъна и започна да яде. Аз се възползвах от предимството си, усмихнах се и сложих ръка на рамото ѝ.

– Ела – казах любезно. – Ще те заведа в стаята ти и ще ти разкажа приказка.

Тя кимна важно и тихо се втурна по стълбите пред мен, белите ѝ стъпала запърхаха като нощни пеперуди в тъмното. Нямах друг избор, освен да я последвам.

Стаята ѝ се помещаваше на тавана на къщата. Момичето скочи на леглото, подгъна крака под себе си и се зави с покривалото. Беше изляла шоколада и започна да облизва пръстите си с такова усърдие, че аз почувствах как коленете ми се огъват.

– Ами приказката? – попита наперено.

– По-късно.

– Защо не веднага?

– По-късно!

Сега уханието ѝ ме обгръщаше. Тя го изтърси от косата си като водопад от цветя и наред водопада долових остра миризма, която може би идваше от собствената ми похот.

Не можех да издържам повече. Пристъпих напред, грабнах я в прегръдките си и зарових лице в нея, потопих се в нея. Краката ми се подкошиха и аз паднах отгоре ѝ на леглото, като отчаяно я притисках към себе си. За миг почувствах непреодолимата ѝ власт, очите ѝ се разшириха като водни кръгове в мрака, отворената ѝ уста занарежда мълчаливи проклятия. Тя започна да блъска и да рита, косата ѝ ме удряше в лицето като ято черни прилепи, задушаваше ме с тежестта си. В този миг, докато змийски гъвкавото ѝ тяло се гърчеше прилепено към моето, косата ѝ пълзеше към гърлото ми, а задушливият мирис на шоколад изпълваше ноздрите ми, разбрах, че тя ще ме убие.

Кръвта забуча в ушите ми, обзе ме страшна паника. Закресях от ужас и отвращение. Аз бях жертвата, тя – гранитната богиня на смъртта, която жадуваше кръвта ми. С последните останки здрав разум напипах врата ѝ и започнах да стискам колкото сила имах... малката вещица се бореше като демон, пицеше и хапеше, но аз почувствах как силите ми се възвръщат...

Бог беше с мен тогава: само ако бях имал смелостта да напусна къщата и никога да не се върна, може би Той нямаше да отвърне лицето

Си от мен... но дори когато след време разтреперан си спомнях онази страшна битка, аз изпитвах богохулна възбуда, победоносно въодушевление, сякаш вместо да укротя прилива на похот в себе си, аз бях отворил вратата към друг вид похот, която никога вече не можеше да бъде заситена.

## 25

Смътно помня как се прибрах на „Кромуюел Скуеър“: почти се бе съмнало и след час-два слугите щяха да станат, но Хенри още беше навън. Аз спокойно влязох, съблякох се и се мушнах в леглото. Поспах малко, но ми се наложи да взема лауданум, за да се преборя с кошмари-те, които дебнеха в съня ми. Вече не можех да различавам въображаемо от действително и се питах дали случилото се на „Крук Стрийт“ не е било само сън... Наистина ли бях говорила с Хенри? Наистина ли Фани беше идвала при мен, докато спях? Към шест сутринта потънах в дълбок сън и се събудих два часа по-късно, когато Таби влезе в стаята ми с чаша шоколад. Главата ми се пръскаше от болка, тресеше ме и макар че се мъчех да изглеждам весела, Таби веднага забеляза, че нещо не е наред.

– Госпожо Честър, не изглеждате никак добре! – възкликна тя, дръпна пердетата и се приближи до леглото ми. – Бледа сте като платно!

– Не, Таби – възразих аз, – просто съм малко уморена. Ей сега ще се оправя.

– Ще кажа на господин Честър, че не сте добре, мадам – твърдо заяви Таби.

– Не! – възкликнах аз и веднага побързах да смекча тона: нищо нямаше да спечеля, ако ѝ покажех тревогата си. – Не. Не е необходимо.

Тя ме изгледа подозрително.

– Може би имате нужда от капка лауданум, госпожо?

Аз поклатих отрицателно глава.

– Моля те, няма нужда. Просто имам малко главоболие. Този превъзходен шоколад ще ми помогне – насилих се да отпия, макар че още пареше, и се усмихнах успокоително. – Благодаря, Таби, можеш да си вървиш.

Тя излезе от стаята с видимо нежелание, като на тръгване погледна през рамо, и аз си казах, че не мога да разчитам на нея да запази болестта ми в тайна от Хенри. Естествено, след десет минути той влезе в

стоята с чаша и шишето лауданум.

– Таби казва, че не искаш да си вземеш лекарството – очите му се спряха върху Тиси, която се беше сгушила на леглото ми, и устните му се изкривиха в кисела гримаса. – И преди сме говорили да не пускаш тази котка в стаята си нощем. Няма да се учудя, ако се окаже, че тя е причината за заболяването ти.

– Струва ми се – заговорих аз, – че двамата с Таби сте прекалено загрижени за здравето ми!

Резкият ми отговор озадачи и Хенри, и самата мен. Аз се изчервих и промърморих някакво смутено извинение. Опитах се да си спомня причината за внезапната си враждебност към Хенри... и тогава в паметта ми изплува сънят (сън ли беше?), в който бях станала свидетел на... Беше заседнало някъде в съзнанието ми, мъчително близо, но не можех да си го припомня. Имах само общо впечатление, чувство на отвращение и омраза, жажда за мъст, която като че ли не беше моя. Ожесточението на чувствата ме разтърсваше още по-силно поради това, че не можех да си спомня защо ги изпитвам, затова с треперещ глас продължих:

– Ще се оправя. Моля те, не ми давай повече лауданум.

Той ме изгледа с презрение и започна да отмерва капките от шишето в чашата.

– Ще правиш каквото ти кажа, Ефи. Тази сутрин не съм в настроение да търпя капризите ти. Изпий си лекарството сега, а на обяд ще вземеш още няколко капки, иначе ще ме ядосаш.

– Но аз нямам нужда от лекарства. Само ме пусни да се поразходя на чист въздух...

– Ефи! – хладно ме прекъсна Хенри. – Няма да допусна да ми противоречиш. Знаем, че нервите ти не са наред, но започваш да ме изкарваш от търпение! Ако беше истинска съпруга... – той прехапа устни и не довърши изречението.

– Ако продължаваш с това своенравно поведение – добави по-спокойно, – ще си измия ръцете и ще те оставя на доктор Ръсел. Той има достатъчно опит с истерички.

– Аз не съм истеричка! Аз... – забелязах изражението му, затова се примирих и взех лекарството. Мразех го, но не можех да му се противопоставя.

– Така е по-добре – Хенри ме изгледа важно и победоносно. – И помни: ако не бях толкова търпелив, отдавна щях да сложа край на нервните ти пристъпи. Обещавам ти, че ако продължаваш да ме предизвикваш със сълзите и упорството си, ще повикам доктор Ръсел да те

прегледа. Не пиеш ли лекарството си, ще те принудя да го пиеш, не се ли държиш като добра съпруга, ще позволя на доктора да ти постави диагноза. Разбра ли ме?

Кимнах и видях как очите му се усмигнаха: хитра, потайна усмивка.

– Аз те превърнах в това, което си, Ефи – тихо каза той. – Преди да те открия, ти беше едно нищо. Ще бъдеш такава, каквато аз кажа. Не си мисли, че докторът ще повярва на теб вместо на мен; ако му кажа, че си луда, той ще се съгласи. Мога да му го кажа винаги, когато поискам, Ефи. Ще те накарам да правиш това, което искам.

Понечих да отвърна, но тържествуващото му лице се разми пред уморените ми очи и аз изпитах непреодолимо желание да плача. Може би Хенри го забеляза, защото надменната резка на присвитите му устни омекна, той се наведе и леко ме целуна по устата.

– Аз те обичам, Ефи – прошепна с нежност, по-зловеща дори от гнева му. – Правя всичко това, защото те обичам. Искам да бъдеш моя, да си в безопасност, да си добре. Нямах представа колко мръсотия има по света, какви опасности дебнат хубаво момиче като теб... Трябва да ми вярваш, Ефи. Да ми вярваш и да ми се подчиняваш – той нежно, но твърдо обърна лицето ми към своето. Погледът му беше загрижен, но дълбоко в очите му още танцуваха жестоки, зловни искрици. – Готов съм да направя всичко, за да те предпазя, Ефи – упоритото му присъствие бе непоносимо.

– Дори да ме затвориш в лудница? – прошепнах аз едва чуто.

Очите му не трепнаха, равният му глас почти скриваше лукавата злоба.

– О, да, Ефи. По-скоро бих те убил, отколкото да те видя развалена.

Той излезе от стаята и докато лежах в леглото си с упоено и размътеното съзнание, аз се мъчех да си припомня какво бях научила за Хенри Честър, но единственото, което ми идваше наум, беше спокойното лице на Фани, допирът на ръцете ѝ до косата ми и балони...

Събудих се около дванайсет на обяд и се почувствах отпочинала, но много замаяна и объркана. Измих се, облякох се и слязох във всекидневната. Хенри вече беше излязъл. Реших да се разходя до Хайгейт, за да сложа в ред мислите си и да избягам от тираничния дух в къщата. Тъкмо си слагах пелерината, когато Таби влезе в стаята ми с поднос и като ме видя облечена за излизане, застина от учудване.

– Ама моля ви, госпожо! Нали няма да излизате, след като тази



сутрин бяхте толкова болна?

– Таби, сега се чувствам много по-добре – ведро отговорих аз. – Мисля, че една разходка ще ми се отрази добре.

– Но вие нищичко не сте хапнали! Вижте, сложила съм да пека кифлички с джинджифил, след няколко минути ще бъдат готови, а вие обичате топли кифлички!

– Таби, не съм гладна, благодаря. Може би ще хапна по-късно, когато се прибера. Моля те, не се тревожи.

Таби поклати глава.

– Господин Честър никак няма да остане доволен, ако ви пусна да излезете днес. Той каза, че във вашето състояние не бива да излизате по никаква причина – тя леко се изчерви. – Знам, че ви се излиза, господарке, но се опитайте да разберете. Не бива да тревожите допълнително горкия господар... а и той ме предупреди, госпожо.

Между веждите ѝ се появи бръчка. Тя беше искрено привързана към мен... но Хенри беше господарят на къщата.

– Разбирам – в мен започна да се надига недоволство: какво значение имаха указанията на Хенри? После си спомних какво ми беше казал за доктор Ръсел, спомних си и думите на Таби – „във вашето състояние“. Побиха ме тръпки.

– Може би все пак ще остана – обях аз с престорено безразличие, свалих пелерината и се насилих да седна.

– Мисля, че така е по-добре, госпожо – каза Таби с майчинска загриженост. – Може би искате да ви донеса чай? Или шоколад? Или малко кифлички, щом станат готови?

Аз кимнах и се усмигнах пресилено, та чак челюстта ме заболя.

– Благодаря ти.

Помъчих се да запазя спокойствие, докато Таби почисти всекидневната. Тя като че ли се въртя из стаята цяла вечност: палеше камината, оправяше възглавниците, питаше дали имам нужда от нещо. Разбира се, можех да ѝ кажа, че предпочитам да остана сама, но предаността ѝ към мен беше истинска и трогателна, а освен това не ми се искаше да докладва на Хенри, че съм била изнервена или неуравновесена. Заплахата му беше съвсем недвусмислена... Само при мисълта за това ме обземаше истерия, но аз се мъчех да я овладее: ако докторът ме обявеше за твърде болна и нестабилна, за да излизам от къщата сама, кога щях да видя Моуз? Кога щях да видя Фани?

Скочих на крака и изтичах до прозореца. Погледнах в градината, където току-що бе завалил дъжд. Отворих прозореца, протегнах ръце

навън и усетих влагата по лицето си, по дланите си. Дъждът беше топъл, уханието на мократа градина ме изпълни със силна носталгия – напомни ми за гробището нощем – и аз почувствах как паниката ми започва да се разсейва. Оставих прозореца широко отворен, върнах се на мястото си и се опитах да сложа в ред мислите си, но колкото повече се мъчех да ги подреда, толкова по-надалеч се отнасях в полуреалния свят на отминалата нощ, където всеки спомен ми се струваше изкривен от наркотична измама. Може би Хенри беше прав, може би наистина полудявах. Само ако можех да видя Моуз...

Не! Още не. Първо трябваше да убедя Хенри, че съм достатъчно здрава, за да мога да излизам сама. Той е врагът, повтарях си, той е виновният, не аз. Имам право да го мразя. Имам право да се чувствам нещастна.

За пръв път признах толкова неща пред себе си; в този ден мълчаливо обявих война на Хенри, война, изпълнена с омраза и лукавство. Той може би си мислеше, че държи всички оръжия в ръцете си, но и аз не бях хубавичката глупачка, за която ме смяташе, и щях да му го докажа. Аз поне разполагах с предимството на изненадата...

## 26

На следващия ден не видях Ефи и да ви кажа честно, не усетих липсата ѝ: в ума ми се въртяха по-сериозни неща. Като начало цяло ято кредитори бяха намерили за уместно да ме връхлетят едновременно, за да ми искат пари. Ако разполагах с кристалното кълбо на Фани, несъмнено бих се погрижил да бъда някъде другаде, когато дойдат да ме търсят, но тъжният факт беше, че се видях принуден да им платя сума от близо сто лири. Това ме остави в тъжно разположение на духа и аз прекарах мъчителен следобед в преглеждане на сметки, след което трябваше да призная, че съм загънал до уши в дългове на обща сума над четиристотин лири – сума, която дори за мен беше трудно да намеря. Страдалческото писмо на Ефи с нищо не подобри настроението ми: прислужницата ѝ – мисля, че се казваше Ем – ми го донесе в шест вечерта, когато аз вече седях приятно замаян на бутилка вино и никак не ми се искаше да повтарям приключенията от миналата нощ. Разгънах писмото (здраво запечатано) и на светлината от свещта се заех да разчитам заплетените дракулки на Ефи:

„Скъпи ми Моуз,

Трябва да те видя възможно най-скоро, намирам се в отчайващо положение. Хенри не ме пуска да излизам от къщата и заплашва, че ще повика доктора, ако не се подчиня. Трябва да избягам, но няма къде да отида. Моля те, мини, докато Хенри е на работа. Трябва да ми помогнеш. Обичам те.

Е.“

След като прочетох непринуденото ѝ послание, не изпитах особена радост. По почерка ѝ личеше, че го е написала в състояние на силно вълнение, но не помислих, че е нещо сериозно. Знаех колко лесно Ефи може да изпадне в истерия и тъй като не съм сър Галахад, не обърнах внимание на писмото.

Не се извинявам: не мога да тичам при всяка жена, която ме повика, особено ако е нещастна; предпочитам да оставя приказките за принцове и принцеси на хора като Хенри Честър. Приказки, в които красивият принц спасява принцесата, винаги като че ли завършват със сватба – и в краткото писмо на Ефи аз долових неминуема заплаха. Затова не му обърнах внимание. Казах си, че това е най-доброто, което мога да направя, бързо да приключа връзката, да я оставя с мечтите ѝ и скоро тя ще си намери друг мъж, на когото да възложи надеждите си. Аз бях достатъчно привързан към нея, за да се погрижа от мен да не излезе нищо, което да предизвика скандал.

Скандал. Това се казва идея.

Бях толкова погълнат от мисли за Ефи, че за миг бях забравил личните си финансови проблеми. В краткия си пристъп на филантропия бях пропуснал да забележа възможността, която ми се натрапваше, бляскава и ясна като слънцето... и която наистина можеше да разреши проблемите ми, а и тези на Ефи. През винената мъгла умът ми започна бързо да пресмята.

Не го наричайте изнудване: това е толкова грозна дума. Наречете го творческо капиталовложение, ако желаете. Аз не обичах Хенри Честър. Ако той беше достатъчно глупав да предпочита проститутки пред красивата си жена, значи можеше да плати за тази си привилегия. Хенри имаше куп пари, докато аз няхах никакви. Той беше затънал до уши в скрупулите си, а аз няхах и такива. Бог беше на негова страна – какво повече би могъл да иска?

Извадих писмото на Ефи от кошчето за боклук и замислено разгледих смачкания лист. Никак не ми харесваше да я лъжа, но засега бях

готов да играя по свирката ѝ.

Взех молив, подстрих го и бързо ѝ написах бележка. После се облякох и взех фойтон до „Крук Стрийт“. Имах чувството, че Фани с готовност ще ми помогне, ако я помоля за това.

## 27

Знаех, че ще дойде: алчността и егоизмът бяха най-силните и най-добрите му качества и аз бях сигурна, че няма да ме разочарова. Ако не дойдеше, предполагам, че рано или късно щях да му внуша тази идея, но много по-добре беше той сам да ми я предложи. Цяла вечер ме омайва с чара си, без да подозира, че целите ни са еднакви. Каза, че има нужда от мен, за да подготви малка скандална сцена, която ще разори Хенри, ако се разчуе. Изложбата му в Академията, бракът му, положението му в църквата – всичко ще рухне, ако дори само намек за тайните похождения на благочестивия господин Честър достигне до ушите на когото трябва. А, разбира се, трябваше да помислим и за Ефи: по всичко личеше, че Хенри я заплашва с лудница, ако не му се подчинява. Достатъчно беше тя да му разкаже какво знае за него и той щеше да престане да я заплашва.

Моуз не пропусна да изтъкне, че и други биха извлекли полза от заговора: Ефи щеше да се освободи от тиранията, а той щеше да получи скромна сума, от която така се нуждае (съвсем скромна, той не е алчен), колкото до мен... Е, тук го хванах натясно. Моуз не можеше да проумее защо отказвам пари: дали привързаността ми към Ефи е достатъчен мотив за мен? Дали по някаква причина имам зъб на добрия стар Хенри? Виждах, че умира от любопитство да научи, но му се изсмях и нищо не му казах. Той беше прекалено хитър и безскрупулен, за да му се доверя, а и никога не би ми повярвал.

– Не, не, Моуз – повтарях аз усмихната. – Нищо няма да ти кажа. Ако щеш, наречи го неприязън или просто женско лукавство. Впрочем Ефи е добро момиче и никак не ми е приятно да я гледам нещастна заради онзи лицемер. Какъв е планът ти?

Моуз се ухили.

– Ще ми кажеш кога очакваш Хенри в дома си – обясни той. – Ще ми уредиш да го видя в компанията на някое момиче. По-нататък трябва само да напиша едно хубаво писмо с цитати, описания и обещание да разкрия подробности на всички заинтересовани лица, ако Хенри не

плати колкото и когато му кажа, и колкото пъти пожелае. И без каквото и да било риск за нас.

Аз се намръщих.

– Но как всичко това ще помогне на Ефи? – попитах. – Дотук виждам как ще помогне на теб, но за да се съглася на подобен план, трябва да съм сигурна, че Ефи ще остане доволна. Предполагам, че би могъл да пишеш и на нея... – подхвърлих накрая.

– Не! – лицето на Моуз светна. – Имам далеч по-добра идея. Ще уредя тя да дойде тук с мен и да види Хенри. После ако той заяви, че блъфирам и откаже да плати, аз ще разполагам с благонадежден свидетел – а има ли по-добър свидетел от жена му? Ако Ефи каже, че го е видяла в бардак, кой от благовъзпитаните му приятели ще му проговори?

Аз го погледнах с известно възхищение. Какъв схватлив ученик беше! И толкова арогантен, че дори не подозираше колко лесно се е оставил да бъде манипулиран.

– И Ефи да дойде тук... – казах замислено. – Никога нямаше да се сетя. Но ми харесва – решително заключих аз. – Мисля, че ще свърши работа. Кажи на Ефи, че Хенри ще идва другия четвъртък в полунощ. Нека тя дойде към единайсет. Ще я скрия, преди той да е пристигнал. А ти ела в дванайсет и двайсет, за да има време Хенри да се приготви. Аз ще се погрижа за останалото.

## 28

Целия ден работих в ателието си върху „Картоиграчите“. Бях много доволен от картината, беше въздействаща: Харпър седнал и подпрял лакти на масата, лицето му – леко обърнато към светлината, гледа в картите си с онова хитро и невъзмутимо изражение, така типично за него. Над главата му виси газена лампа, която хвърля мъждива зелена светлина върху мръсните стени и nelaкираната грапава повърхност на масата и създава контраст с гъстите сенки от големите чаши, пълни с млечнозеленикав абсент.

Бях скицирал с въглен фигурата на жената, като използвах модел от улицата само за позата: исках да седи в профил с една ръка на масата пред себе си, а с другата не принудено да върти Дама пика, поднасяйки я към устните си... Скоро щях да имам нужда от по-фин материал, някоя мургава непозната. Реших, че няма да бъде Ефи, определено няма да бъде тя. Първо не исках да я гледам седнала толкова близо до Харпър, пък

било то и само на картината, а второ... Второто беше смътно нежелание, неудобство от това да седи в ателието ми. Защо трябва да се чувстввам неудобно, питах се. Тя ми беше позирала хиляди пъти. Защо не този път? Не можех да си отговоря. Вместо отговор паметта ми подхвърляше бегла картина, студена и натрапчива като призрачен допир без видение... малко личице, което ме гледа в тъмното, глас като коприна и скреж, шумолящи едновременно, мирис на шоколад...

Откъде изплува този неясен спомен? И това лице, неоформено и същевременно познато, лице на малка Персефона, бяло мътно петно в мрака на отвъдното? Стиснах юруци: вече я бях виждал някъде, тази моя Дама пика. Коя беше?

Коя беше?

Когато се прибрах у дома, Ефи кротко се трудеше над бродерията си като послушно дете. Копринените конци се бяха разпилели по дивана, по столчето за крака, по сивия фланелен плат на роклята ѝ: те и бродерията бяха единствените цветни петна по нея. Тя можеше да мине за монахиня с разпуснатата си коса, увиснала като монашеска забрадка по раменете ѝ, и за миг очевидната ѝ чистота ме заслепи, ужаси ме като видение на Пресветата Дева. Когато вдигна поглед към мен, лицето ѝ бе като на отмъстителна старица, изпълнена с омраза и ярост, белокоса скандинавска Норна, по-стара от времето, нанизала живота ми на конец, чийто край стиска в костеливите си пръсти. Едва се съдържах да не изкрещя.

После светлината трепна и тя отново стана Ефи с лице, кротко и невинно като на спящата красавица от бродерията ѝ. Запитах се какви ли зловни мисли се въртят в главата ѝ и като я видях да се усмихва, твърдо реших да разнищя това. В усмивката ѝ имаше някакво знание: долових го и в кротия тон, с който ме поздрави. Дали беше излизала? Дали беше чела забранените си книги? Дали беше ровила в стаята ми?

Насилих се да се усмихна в отговор.

– По-добре ли се чувстваш, Ефи? – попитах я аз.

– Да, благодаря, много по-добре. Главоболието ми почти утихна и цял следобед бродирам – сякаш да подсили ефекта от казаното, тя остава бродерията и започна да намотава конците на стегнати кълбенца.

– Отлично – отвърнах. – Все пак като се има предвид състоянието ти сутринта, не мисля, че ще е добре през следващите няколко дни да излизаш навън – очаквах да възрази на това, понеже знаех от Таби, че обича да се разхожда, но Ефи дори не трепна.

– Да – съгласи се тя, – мисля, че не бива да излизам, докато не се

почувствам по-добре: край гробището е студено и мога да се разболея.

– И никакво четене – добавих аз, като мислех, че ако не друго, то споменаването на скъпоценните ѝ книги ще я извади от равновесие. – Убеден съм, че на момиче с твоя темперамент романите и поезията могат само да навредят. Аз имам няколко поучителни книги, както и множество трактати, които можеш да прочетеш, ако желаеш, но останалите ти книги са извадени от библиотеката и се надявам да не си купуваш други.

Този път не се съмнявах, че ще избухне, но тя само кимна – това на устните ѝ усмивка ли беше? – и започна да прибира бродерията си в кошницата.

– Иска ми се да завърша бродерията до края на годината, ако мога – каза Ефи. – Струва ми се, че ще стои добре над камината или над леглото. Какво мислиш?

– Както желаеш – хладнокръвно отвърнах аз. – Не разбирам от такива неща.

Останах изненадан и доста объркан. Същата сутрин беше безпомощна и истерична, крещеше и хленчеше като разглезено дете, а сега излъчваше спокойствие и самообладание, любезността ѝ сякаш бе форма на презрение. Каква тайна криеше от мен?

Внимателно я наблюдавах по време на вечеря. Ефи ядеше малко, както обикновено, но когато отбелязах липсата ѝ на апетит, тя прие да хапне хляб с масло. Беше покорна, мила и очарователна, но защо тогава стомахът ми се свиваше от покорството и любезността ѝ? Тревогата и неудовлетворението ми нараснаха и аз се оттеглих в салона за пушене, като я оставих сама.

Казах си, че просто съм изнервен: предишната нощ не бях мигнал, цял ден бях работил в ателието си и бях уморен. Нищо повече. Но по някаква причина ми се струваше, че това не е всичко. Нещо се беше случило с Ефи в мое отсъствие, нещо загадъчно, може би дори опасно. По странен и необясним начин чувствах, че тя вече не е е сама, не е моя. Същата нощ дълго не можах да заспя, пуших и пих, блъсках си главата да разбере какво е пробудило от съня моята бледа сестра.

## ПРОМЯНАТА

29

Пет дни.

Пет дни чаках. Не можех да се храня, страхувах се да заспя, за да не изкрещя мислите си на глас, и лауданумът беше единствената почивка, която се осмелявах да дам на размътения си ум. Виждах, че Хенри е подозрителен: понякога усещах, че ме наблюдава, а понякога се взираше в очите ми с пресметливо изражение. Само преди месец не бих могла да понеса напрежението на изпитателния му поглед, но сега в мен имаше нова сила, усещане за промяна, нова тъмнина в сърцето ми, която ме изпълваше с ужас и радост. Чувствах се защитена, тъй както безформената бъдеща пеперуда опипва слепешком в тъмното твърдия си пашкул, както осата се намества в уютната си обвивка и сънува тежки отмъстителни сънища за летене.

А аз? Ще полетя ли? Или ще ужиля?

В сънищата си летях, носех се в безкрайни изменчиви небеса, а косата ми се влачеше след мен като опашка на комета. И в сънищата си виждах Хенри Честър седнал в детска стая, пълна с балони, и неспокойните полусъзнателни спомени, които ме бяха споходили в къщата на Фани, се връщаха с поразителна яснота. Гласове ми говореха от тъмното, виждах лица, чувах имена и ги приветствах като стари познайници: там беше Йоланда, с късо подстригана коса, момчешка фигура и неизменната черна пура в ръка, Лили, с навити догоре ръкави на мъжката си риза, под която се виждаха здрави червени ръце; Изи, Вайълет и Гейбриъл Чоу... но най-ясно от всички си спомнях Марта, която се носеше в притъмнелия въздух с балони в ръце, все по-близо и по-близо, докато Фани галеше косата ми и пееше... Аз бях там в нощта, когато Хенри дойде с почернели от гузна похот очи... Знаех, че съм била там и приветствах неусетната промяна, която ме връхлиташе с необузdana радост.

На моменти се боях, че ще полудея. Но винаги устоявах: когато лауданумът не беше достатъчен, за да потисне пристъпа на истерия и когато ме болеше от самота, от тъга по Моуз и Фани, когато пръстите ми трепереха от желание да разкъсат почти завършената „Спяща красавица“ на кървави парчета, аз се затварях в стаята си, където в дъното на едно от чекмеджетата бях скрила писмото от Моуз и бележката от



Фани. Препрочитах ги отново и отново и се уверявах, че съм в безопасност, че съм с всички си, че скоро ще се освободя от влиянието и заплахите на Хенри... и ще бъда сред приятели, които ме обичат.

Във четвъртък се оплаках от главоболие, за да мога да си легна рано, и в десет и половина се измъкнах навън. На разумно разстояние от къщи взех файтон до „Крук Стрийт“ и пристигнах към единайсет, както беше уговорено. Още щом прекрачих прага, отново изпитах онова странно усещане за спираловидно издигане нагоре, приповдигнатия ужас от наркотичните ми сънища, голата безформеност на нощните ми полети. Отвори ми едно момиче и зяпна учудено, лицето ѝ изглеждаше някак размазано на зеленикавата светлина, зад него изникна лицето на друго момиче, отзад – още едно и още едно, докато всички се сляха в множество размити черти, източени по дължината на коридора... Спнах се в стъпало, но запазих равновесие, като се облегнах на касата на вратата, десетки ръце се протегнаха към мен и докато ме водеха по коридора, аз зърнах лицето си в огледалата, окачени на стените: поредица от образи, умножени до безкрайност, бяло лице, бяла коса, приличах на старица сред хубавите лица, начервените устни и ярките панделки на другите момичета. Изведнъж отляво се отвори врата и до мен застана Фани.

– Здравей, мила моя – каза тя и ме взе за ръката, за да ме въведе в гостната. – Как си?

Аз зарових глава в зеления сатенен ръкав на роклята ѝ, за да се опомня.

– О, Фани – прошепнах, – прегърни ме за малко. Толкова ме е страх. Дори не знам какво търся тук.

– Ш-шт... – тя ме придърпа към себе си и ме прегърна с една ръка. Аз усетих мириса на тютюн, кехлибар и сапун по кожата ѝ: странно успокояваща смесица, която по някакъв начин ми напомни за Моуз. – Довери ми се, мила моя – тихо каза Фани. – Прави каквото ти казвам и ще бъдеш в безопасност. Не се доверявай на никого другото. Сега може и да не разбираш какво става, но, повярвай ми, аз разбирам. Хенри Честър направи достатъчно – няма да му позволя да те нарани отново. Ще ти дам възможност да отмъстиш.

Аз почти не я слушах: стигаше ми да чувствам силната ѝ ръка на раменете си и върху косата си. Затворих очи и за пръв път от много дни почувствах, че мога да заспя, без да се страхувам от сънищата си.

– Къде е Моуз? – попитах сънено. – Каза, че ще дойде. Къде е?

– По-късно – увери ме Фани. – Ще дойде, обещавам. Ето, поседни за малко.

Тя ме побутна леко, но настоятелно, аз отворих очи и видях малък диван пред камината. С чувство на благодарност се отпуснах на възглавниците.

– Благодаря ти, Фани – казах. – Толкова съм... уморена.

– Изпий това – предложи тя и ми подаде малка чаша, пълна с топла сладка течност с аромат на ванилия и къпини. Аз я изпих и почувствах как по треперещото ми тяло се разлива приятна топлина.

– Браво, момичето ми. А сега си почини.

Усмехнах се и оставих погледа си лениво да блуждае из малката гостна. Стаята беше тясна, цялата в нюанси на червеното, мебелирана със същия ориенталски разкош като останалата част от къщата. На пода имаше хубав персийски килим, по стените висяха ветрила и маски, а китайски параван скриваше до половината светлината от камината. Мебелите бяха от кедър и палисандрово дърво, тапицериите – в синкавочервено и пурпурно. Мегера и Алекто лежаха на рогозка пред паравана, а на масата стоеше ваза от цветно стъкло с червени рози в нея. Когато поднесох ръце към лицето си, видях, че по някакво чудо и аз съм се сляла с обстановката: кожата ми бе придобила сияйния нюанс на пламъците, на светлината от лампата косата ми имаше цвят на слънчев залез. Преливах от топлина и радост от живота. Почти несъзнателно поех втора чаша с пунша на Фани и почувствах как нова енергия се стича на тънка огнена струйка по гърлото ми. Главата ми се изпълни с внезапна натрапчива яснота.

– Чувствам се много по-добре, Фани – казах аз с по-силен глас. – Моля те, кажи ми какво ще правим.

Тя кимна, седна до мен на дивана и полите ѝ изшумоляха. Двете котки веднага дойдоха при нея, започнаха да трият меките си муцуни в ръцете ѝ и да мъркат. Тя им заговори, като ги наричаше с имената им.

– Как е Тиси? – попита изведнъж. – Добре ли се грижи за теб?

– Да – отвърнах аз с усмивка. – Нощем спи на леглото ми и ми прави компания, когато съм сама. Хенри я мрази, но не ме интересува.

– Добре – за миг пищните устни на Фани се свиха почти злобно и тя се загледа в котките с напрегнато, строго ожесточение. Стори ми се, че съвсем забрави за присъствието ми.

– Фани!

– Какво, мила моя? – усмивката ѝ се върна, лицето ѝ стана невъзмутимо като преди. Започнах да се съмнявам, че изобщо съм видяла

някаква промяна.

– Какво да правя, когато дойде Хенри? Да се скрия ли, както каза Моуз?

Фани поклати глава.

– Не, мила, няма да се криеш. Само ще ми се довериш, като не забравяш, че те обичам и че няма да позволя на никого да те нарани. Но трябва да бъдеш смела и да правиш точно каквото ти казвам. Ще го направиш ли?

Аз кимнах.

– Добре. Тогава не задавай въпроси. Обещавах ли?

– Обещавам.

За миг погледът ми се откъсна от нея, привлечен от нещо в стаята – нещо, което приличаше на балони. Стъписах се, неволно се втрених в предмета и усетих как пръстите на Фани се стягат – съвсем леко – около ръката ми.

– Какво е това?

Нямаше балони. Само кръгло петно в далечния ъгъл на стаята, близо до вратата.

– Ш-шт, мила моя... – замърмори Фани утешително. – Не се бой. Тук си в безопасност.

– Стори ми се, че видях... – думите ми тежаха, всяка сричка беше безформена маса, която си проправяше път през разлагащата се тъкан на изтощението ми. – Балони. Какво... какво търсят балони...?

– Ш-шт... Затвори очи. Точно така. Ш-шт... Така. Спи, момичето ми. Спи. Днес е рожденият ти ден и ще има балони. Обещавам.

## 30

Часовникът над камината показваше единайсет и четвърт. Погледнах я как спи на дивана и сякаш костите под кожата на лицето ѝ се бяха разместили, чертите бяха станали по-меки и неоформени като на незавършено детско лице.

– Марта!

Щом чу гласа ми, тя леко помръдна и поднесе пръсти към устата си с онзи детски жест, така характерен за нея.

– Марта, време е да ставаш.

Тя отвори очи и отначало се стъписа, после ме погледна с мило доверие, което ме разтопи.

– Заспала ли съм? – попита и разтърка очи.

– Да, Марта, преди много време... – сърцето ми подскочи от радост: това беше грубоватият детски глас на Марта, удебелен от съня, с лек акцент като носталгичен отзвук от начина на говорене на майка ми.

– Той тук ли е вече?

– Не, но скоро ще дойде. Трябва да те приготвим. Ела с мен.

Тя покорно стана и мълчаливо ме последва, като ме държеше за ръка. Молах се да не греша.

– Първо трябва да направим така, че да не те познае – казах ѝ аз и я поведох нагоре по стълбите към стаята си. – Ще ти дам една от роклите си, после ще променим лицето и косата ти.

– Добре – милата ѝ усмивка не трепна. – И няма да се страхувам, нали?

– Не – отвърнах, – няма да се страхуваш. Ще бъдеш силна и смела, както ти казах.

– Да...

– Той изобщо няма да те познае. А когато попита за името ти, какво ще му отговориш?

– Марта.

– Добре.

– Това се нарича къна, Марта – говорех аз, докато миех косата ѝ. – Косата ти ще стане по-тъмна и Хенри няма да те познае. Когато си отиде, ще те измием с една смес, от която косата ти ще възвърне предишния си цвят. Разбра ли?

– Да.

– Сега ще ти помогна да облечеш роклята ми: отдавна не съм я носила, а тогава бях по-млада и по-стройна. Хубава е, нали?

– Да.

– А после ще сложим на лицето ти малко пудра и руж, за да те променим.

– Той няма да ме познае.

– Не и сега, когато си пораснала.

Представете си как образ от фотографска плака преминава върху хартия, как потъмнява все повече и повече, от бяло към бледозлатисто, от кехлибареножълто към черве-нокафяво. Представете си луната, която бавно обръща тънкия си профил в анфас и повлича приливите и отливите след себе си. Представете си как какавидата разкъсва твърдата килия на ларвата и оголва крилето си на слънцето. Дали имагото скърби по

гъсеницата, която някога е било? Дали изобщо помни?

## 31

Това е лъжа, аз не сънувам. Знаете ли, има хора, които не сънуват: моите нощи в Хайгейт са частици забрава, в които дори Бог не може да проникне. А щом Бог не може, кажете ми, как тя би могла да спохожда сънищата ми, да ги изпълва с мирис на люляк и измама, нежна и смъртоносна като отровна риза? Аз не я виждам, не усещам как косата ѝ докосва лицето ми в малките часове на нощта, не чувам шумоленето на копринената рокля по кожата ѝ, не поглеждам крадешком в долния край на леглото, за да я видя застанала там.

Не лежа буден, изпълнен с копнеж по нея.

Мислех, че отдавна съм излязъл от възрастта, в която търсех Шехеразада: изорах хиляди бразди в хиляди момичета... млади, с руси, тъмни и червени коси, невзрачни и хубави, покорни и непокорни. Разтварях тайната им плът, храних ги и се храних от тях, но така и не открих Загадката. Всеки път, когато се надигах от нечие зловонно ложе, заситен и разкъсан от неутолимия женски глад, знаех, че има Загадка, но колкото по-дълбоко порех, толкова повече ми убягваше същината ѝ. Те ме гледаха с равнодушни, глупави очи, гладни, знаещи... Загадката се губеше като митичен замък във вълшебна приказка, никога не оставаше на едно място за повече от час. Започвам да разбирам султана Шахрияр, който се женел за невестите си на вечерта, а на сутринта заповядвал да ги убият: може би и той като мен се е надявал да зърне Загадката в опустошените останки от нощната оргия, може би и той като мен се е прибирал у дома, твърде блед на безпощадната дневна светлина, с ръце, изцапани единствено с кръв и семе. Но и двамата – братя по разочарование – имаме нещо общо: никога не губим надежда.

Може би ако по силата на някаква магия се върнех до състояние на зародиш, за да се гмурна обратно в кървавия мрак на майчината утроба, може би тогава щях да разгадая Загадката, без да има нужда от бой и разрушение... но не притежавам магия. Последната ми невъзможна мечта бе Шехеразада, която се възражда всяка сутрин като феникс от тлеещите въглени на похотта ми, за да предаде ново послание за надежда и примирение, всяка нощ нова плът, различно лице: хиляда и една непъкътнати стъкленици с еликсир, който дава възхитителна, библейска сила... загадката на вечния живот.

Сънувам ли я?

Може би.

Преди да изляза от къщи, взех девет кристалчета хлорал: изпитвах необясним страх, непрекъснато докосвах устата си като дете, заловено на местопрестъплението след някаква лудория. В главата ми се шураха мисли като зловещи предзнаменования: докато минавах покрай гробището, ми се стори, че видях силует на дете, облечено цялото в бяло. То стоеше босо зад портата и ме наблюдаваше. Извиках на файтонджията да спре, но когато отново погледнах, осъзнах, че няма никакво дете: просто един бял надгробен камък точно до портата отразяваше лунната светлина. Докато се взирах в него, една котка скочи отгоре и ме погледна с диви светещи очи над тъмната шир. Придобила нереална яснота в светлата нощ, тя сякаш скръцна зловещо и предупредително със зъби, точно когато потеглях. В изнервеното си състояние за малко да обърна и да се прибера, но ме гонеше глад, много по-силен от плътското желание: не можех да се върна. Къщата ме викаше.

\* \* \*

Фани ме покани да вляза и както обикновено успя да ме зашемети с необятната пищност на яркозелената си рокля, големите пера и парфюма си. В къщата както винаги ме лъхна рой ухания и за миг сякаш се удавих в тях. После Фани почтително ме поведе по коридора към една от малките странични гостни – стая, която през всичките години, откакто идвах тук, изобщо не помнех да съм виждал.

– Тук има някой, с когото може би ще ви хареса да се запознаете – каза Фани с лека усмивка.

Почувствах как лицето ми се изопва: в погледа ѝ имаше нещо, което ме смути, някаква спокойна увереност. Освободих ръката си от изнедаващо силната ѝ хватка, при което изгубих равновесие и забих рамо в касата на вратата. Фани отново се усмихна и на светлината от лампата лицето ѝ придоби злобно-отмъстително изражение.

– Господин Честър... – гласът ѝ прозвуча почтително, а от злобното изражение – ако изобщо имаше такова – не остана и следа. – Днес не ми изглеждате добре. Надявам се, че не чувствате слабост, нали?

„Слабост“. Със специфичното ѝ произношение думата придоби призрачно ехо, което плъзна в съзнанието ми като змии. Улових се за ръката ѝ, за да не падна.

С-с-слабос-ст.

– Не, благодаря ти, Фани – казах напосоки. – Много съм добре.

Наистина съм добре – добавих аз, щом почувствах, че светът се стабилизира. Усмихнах се принудено весело. – Е, с кого ще ме запознаеш? – попитах непринудено. – С някое ново протеже?

Фани кимна.

– Да, донякъде. Но първо ще ви предложи да опитате от специалния ми пунш. За повдигане на духа. Да влизаме – тя вдигна резето на вратата, отвори я и ме дръпна вътре.

Светлината беше червеникава. Очите ми привикнаха трудно, почти както с пълен мрак. Миришеше на благовония – еротично ухание, подобно на пачули, и когато Фани ме отведе до дивана и ми сипа питие – очевидно не й беше никак трудно да се ориентира в стаята, – аз забелязах по стените позлатени драперии, инкрустирани с фалшиви скъпоценни камъни, медни орнаменти по мебелите и най-вече една статуя, голям бронзов кръг, в който стоеше бог с четири ръце, сякаш застинал в танцувална поза. На мъждивата червена светлина ми се стори, че божеството помръдна.

Фани ми подаде чаша топъл пунш и аз я поех, без да откъсвам очи от статуята.

– Какво е това?

– Шива, бог на луната – отвърна Фани. – И на смъртта.

Аз отпих от чашата, за да скрия рязкото връщане на неразположението ми. Течността беше стипчива, накара сетивата ми да изтръпнат; отвъд стипчивостта долових горчив вкус.

– Езически глупости – казах аз с по-силен глас, отколкото очаквах. – Изглежда... доста дивашки.

– Целият свят е дивашки – непринудено отбеляза Фани. – Този бог ми се вижда съвсем уместен. Но ако ви притеснява... – гласът й замлъкна, насмешлив и дори подигравателен.

Казах сковано:

– Разбира се, че не. Това е само статуя.

– Тогава ще ви оставя, господин Честър – тя любезно се покашля и аз си спомних, че трябва да й платя, затова измъкнах от джоба си няколко гвинеи. Фани прибра монетите с женска ловкост, като магьосница, без дори да ги погледне. После се обърна и тръгна към вратата.

– Ще оставя Марта сама да ви се представи – каза и излезе.

В първия момент аз останах загледан във вратата в очакване момичето да влезе, но дочух тих шум зад гърба си и рязко се обърнах, като разлях питието в сияйна дъга около себе си. Бях изпълнен със суеверното убеждение, че статуята на Шива е оживяла и протяга към мен

четирите си ръце, а в очите ѝ блести зла умисъл. За малко да изкрещя.

После я забелязах да седи в тъмното, почти невидима сред тежките дипли на една индийска драперия. Възвърнах самообладанието си, доколкото можах, като се помъчих да овладее гнева си от това, че бях заварен неподготвен. Допих питието, което Фани ми даде, и оставих чашата на полицата над камината, а когато отново се обърнах, бях по-спокоен, дори съумях да се усмихна окуражително на момичето, вирайки се в полумрака да различа чертите ѝ.

Видях, че е млада, към петнайсетгодишна, много стройна и крехка. Дългата ѝ разпусната коса изглеждаше черна, но очите ѝ можеха да бъдат всякакъв цвят, защото отразяваха червената светлина като рубини. Клепачите и веждите ѝ бяха силно изрисувани в черно и златисто, а кожата ѝ притежаваше топъл златен оттенък, характерен за циганките. Беше облечена в копринено кимоно от матова червена материя, която подчертаваше по детски стройната ѝ фигура, а по врата, ръцете и ушите ѝ тлееха и искряха тежки пурпурни камъни.

За миг затаих дъх пред красотата ѝ.

– М-марта? – попитах със заекване. – Така ли се казваш?

– Аз съм Марта – каза тя и гласът ѝ прозвуча като шепот, леко дрезгав, но с мил провинциален акцент, обогрен с присмехулни нотки, съвсем като на Фани.

– Но аз... – спомних си. – Аз съм те виждал. Веднъж влязох по погрешка в стаята ти.

Отговор не последва.

– Надявам се, че сега си по-добре – закачливият намек, който се бях опитал да вложа в изречението, прозвуча тъжно и плоско. – Ти... – отново се затруднявах да подбера подходящите думи. – Ти нова ли си... искам да кажа... Тук ли...?

Долових насмешката ѝ, опияняваща и неустоима.

– Тук съм заради вас – промърмори тя и изведнъж си представих, че е дошла да ми вземе душата, същински Ангел на смъртта. – Само заради вас.

– А... – почувствах се абсурдно нищожен, непохватен като ученик, попаднал в една стая с много по-възрастна проститутка. Сякаш... сякаш това момиче беше не петнайсетгодишна пачавра, а девица – пазителка на някаква безсмъртна тайна. Аз се наместих неловко на стола си – желеях я, но не можех да го изрека. Тя владееше положението.

– Приближете се, господин Честър – прошепна. – Ще ви разкажа приказка.



„Младият момък тръгнал да дири Вещицата, а тя отдалеч го видяла в огледалото си и се усмихнала. Чакала го толкова дълго и от три дни усещала присъствието му навсякъде – в млечнобялото зимно небе, във влажната мъглива пустош, в кестените, които пукали на огъня, а тази сутрин и в окоето на Обесения. Нищо определено: само поглед, бегло многозначително намигване, но за Вещицата това било достатъчно и тя чакала, като току мятала някой торфен брикет в огъня и се взираше в картите, за да зърне лицето му.

Хората по пътя го гледали и клатели глави: те не знаели историята му, макар че от нея ставала хубава приказка за зимна вечер, и не искали да я знаят – само безгрешните и лудите ходели да търсят вещици, а даровете, които вещиците им давали, понякога се оказвали тежко бреме. Но момъкът бил безразсъдно смел и самоуверен, яздел из пустошта с решимостта на човек, който никога не се отклонявал от правия път. В сърцето му имало гняв и жажда за мъст, защото под хубавото му лице се криел звяр: звяр, който всяка нощ излизал в тъмното да се храни с човешка плът. Проклятието на Вещицата било създавало звяра в него и момъкът знаел, че само ако убие Вещицата, ще може да развали проклятието.“

Тя млъкна и сложи на лицето ми малката си хладна длан. Почувствах как ръцете ѝ пълзят по мен и след малко шепотът ѝ запърха в косата на тила ми, от което всички косми на врата ми настръгнаха. Усещането беше едновременно еротично и тревожно.

– И така... – тя продължи и аз долових усмивката в гласа ѝ. – „Момъкът яздил през пустошта, докато стигнал до ма на Вещицата, и щом зърнал червената ѝ колиба в ниското между хълмовете, изпитал трепетна радост и ужас. Вече се свечерявало, под прикритието на кървавия залез той се промъкнал към колибата и надникнал вътре.

Вещицата го очаквала. Щом го видяла на вратата със сабя в ръка, тя прихнала да се смее.

– Пригответи се да умреш, Вещице! – извикал момъкът.

Вещицата излязла на светло и младият мъж видял колко е красива. Тя разгърнала робата си... ето така.“

С изящен жест Марта свали кимоното си и то падна на пода. За миг я видях пред себе си като езическа богиня, с медночервена кожа на розовата светлина, с разпусната коса, стигаща чак до кръста. Зад нея Шива простираше ръце в грациозен жест на диво желание. С едно плавно движение тя посегна към ризата ми и я разкопча: сякаш станал жертва на

проклятие, аз не можех да помръдна, прикован от всички страни от бликащата чувственост, която почти видимо я ограждаше като огньовете на свети Елмо. Когато обърна лице към светлината, аз я зърнах през червения воал на косата ѝ: гледката ме разтърси до основи и ме привлече неудържимо към нея... Но в очите ѝ нямаше любов, нямаше нежност: само нещо като глад, неразгадаем устрем, който можеше да бъде похот или желание за мъст, или дори омраза. Открих, че изобщо не ме е грижа.

Тя ме яхна като червен кентавър, вдигна лице към тавана, всеки мускул – напрегнат до крайност. Стори ми се, че ме разкъсва, насладата беше неопишуема, унищожителна, мъчителна...

„...и когато всичко свършило, момъкът извадил сабята си и отсякъл главата на Вещицата, та никой да не разбере как нахранил с нея звяра в себе си, нито колко лакомо звярът я изял“.

Тя отново се озова зад мен, водопадът на косата ѝ се изливаше върху лявото ми рамо, уханието на нежната ѝ топла кожа ме обгръщаше. Почти не чувах какво говори, просто се наслаждавах на присъствието ѝ.

„После момъкът спал часове наред и когато се събудил, видял, че слънцето вече е изгряло и че колибата е празна. Тръгнал да си върви, но изведнъж забелязал кутията за карти на Вещицата, оставена отворена на масата. Обзело го необяснимо желание да надзърне в кутията и да разгледа картите. Те били красиви, гладки като слонова кост и пищно изрисувани в най-малки детайли.“

Очаквах всеки момент да ме връхлети обичайният пристъп на отращение към себе си: похотта ми беше задоволена, а аз никога не се залежавах с проститутките, след като свърших с тях... най-често изобщо не исках да ги виждам повече. Но този път беше различно. За пръв път в живота си изпитвах нежност към тази жена – към това момиче, – каквато не бях изпитвал дори към Ефи. Най-вече към Ефи. Нещо в мен копнееше да я вкуся, да я опозная, сякаш между нас още нищо не се бе случило... нищо не беше разкрито, нищо не беше развалено. И с внезапна трезва яснота аз осъзнах, че това е Загадката. Това момиче, тази нежност.

„Момъкът наредил картите на масата във формата, която знаел като Дърво на живота. Отшелникът, Звездата, Любовниците, Валето на жълтиците, Любов, Разврат, Великата жрица, Промяна... Изведнъж момъкът се уплашил. Не искал да вижда последната карта, картата на Съдбата. С треперееща ръка посегнал към нея и предпазливо я обърнал – страхувал се да погледне.“

Обесеният... ужасен, момъкът извърнал поглед. Но това не

означавало нищо! Картите нямали власт над него. И въпреки това очите му отново потърсили картата на масата, колебливо, боязливо.“

Аз докосвах врата ѝ, ръката ѝ, стегнатата извивка на бедрото ѝ.

– Марта...

„Лицето на картата му се сторило познато. Момъкът отново погледнал: тъмна коса, ясно чело, правилни черти... Той отстъпил крачка назад.

Не! Невъзможно! Очите му го лъжели. И все пак, когато погледнал картата от разстояние, почти бил готов да повярва, че е разpoznал лицето на Обесения... почти бил сигурен...“

– Марта...

– Да?

– Обичам те.

Целувката ѝ в тъмното беше сладка.

## 32

Отначало се ядосах.

На себе си за това, че бях допуснал да повярвам, че Фани наистина ще ми помогне, на Ефи, че се бе оставила да я въвлекат в този опасен, идиотски маскаррад, но най-вече на Фани. Проклех я да гори в шест кръга на ада, когато научих, че Ефи е в стаята с Хенри, и настоях незабавно да ми каже каква игра играе.

Фани беше влудяващо съдържана.

– Твоята игра, драги ми Моуз – сладко отвърна тя. – Фабрикуваме скандал, за да можеш да zlepоставиш Хенри и да сложиш ръка на парите му. Не е ли така?

Така беше, но аз не исках всичко да излезе наяве, преди да съм извлякъл полза от положението, и ѝ го казах.

– Няма да излезе наяве – отбеляза тя с усмивка. – Хенри няма да я познае.

Това беше нелепо. Хенри ѝ беше съпруг, за бога!

– Да ти кажа честно – продължи Фани, – не вярвам, че и ти би я познал. Тя е много добра... актриса.

Аз промърморих някаква ругатня, която я накара да се усмихне.

– Само гледай – шеговито ме подразни тя. – Уверявам те, че няма да загубиш скъпоценните си пари.

Нямаше какво друго да правя, освен да се подчиня. В стената зад

един гоблен имаше дупка и през нея можех да наблюдавам какво става в гостната, без никаква опасност да ме забележат. Спомням си, че още щом доближих око до дупката, с неудобство се запитах колко ли още такива дупки има в къщата и колко често ги използват.

Не очаквах нищо повече от смехотворен сблъсък между Ефи и Хенри: той щеше да я познае, а тя щеше да избухне или да изпадне в истерия. Аз щях да имам късмет, ако успеех да отгърва ареста, а стига само да пожелаеше, Хенри щеше да има най-доброто оправдание да затвори жена си в лудница завинаги. Нещо повече: ако тя беше достатъчно глупава да вярва, че той няма да я познае, наистина заслужаваше да попадне там.

Бях толкова погълнат от нерадостните си мисли, че известно време не забелязвах актьорите в малката пиеса, която Фани беше поставила за мен. Скоро обаче се зах да наблюдавам с отвлечено, недоверчиво любопитство и дори усетих как в мен се обажда чувството ми за хумор. Като се замислих, цялата ситуация наистина наподобяваше черна комедия. До седмица можех да се озова в затвора или за банкрут, или за измама, но започвах да чувствам как на лицето ми се появява кисела усмивка.

Не чувах какво се говори в стаята, но когато очите ми свикнаха с червеникавата светлина, успях да различа чертите на Хенри и на момичето с него.

Ефи?

Присвих очи, за да виждам по-добре, и се намръщих.

– Това не е Ефи – неволно произнесох на глас и чух как Фани се изкиска до мен. Отново надникнах, като се мъчех да открия някаква прилика.

Определено не беше Ефи. О, имаше известна прилика, нещо повърхностно във фигурата и очертанията на лицето, но това момиче беше по-младо и с по-тъмна коса. На измамната светлина косата ѝ можеше да бъде с всеки нюанс между черното и кестенявото, но изглеждаше по-гъста от тази на Ефи. Очите също бяха по-тъмни, с тежък грим, веждите бяха дебели и черни. Но най-съществената разлика беше в начина, по който момичето се движеше: то притежаваше змийски плавното изящество на екзотична танцьорка, предизвикателните маниери на родена куртизанка. Ефи беше непохватна, търсеца, страстна, а това момиче бе уверено, грациозно във всяко движение, но хладно, със съвършено, почти мъчително самообладание.

И точно когато в гневно облекчение се готвех да се нахвърля върху Фани с нови упреци, аз видях, че всъщност това наистина е Ефи, но Ефи

в светлина, в каквато никога не бях виждал. В първия миг се изпълних с възхищение – и с нещо по-примитивно. Пожелая това момиче, тази мургава циганка. Пожелая я може би дори повече, отколкото желях парите на Хенри... поне това е единственото обяснение, което мога да дам за факта, че още същата вечер не сложих край на този опасен маскарад.

Когато Хенри най-после си тръгна, Фани влезе при Ефи в гостната и я заведе в стаята си, за да ѝ помогне да се преоблече. Там аз видях целия арсенал от хитрини, с помощта на които бяха създали лицето на име Марта: гримове, пудри, бои и мазила, които Фани започна да сваля с най-различни кремове и лосиони. После тя изми косата на Ефи с бистра миризлива течност за сваляне на боята и я изплакна с чиста вода.

През цялото време Ефи седеше пасивна, незаинтересована от забележките и дори похвалите ми за блестящото ѝ представяне, а когато всички следи от дегизирането ѝ бяха чаличени, тя изпадна в състояние на тежък полусън, сякаш беше упоена, и почти не реагираше, щом я заговорех. Поглеждах Фани и се питах дали Марта всъщност не е нейно творение, родено от някой силен афродизиак. Питах се – и не за пръв път – какво цели Фани.

В три часа сутринта най-после можех да изпратя Ефи до дома ѝ. Тя дълго си суши косата пред камината, преди Фани да обяви, че вече можем да тръгваме, и аз помня как ги наблюдавах: Ефи, сложила глава в скута на Фани, която разресва влажната ѝ коса с дълги плавни движения, а самата Ефи несъзнателно ги повтаря, галейки котките в краката си. Останах поразен от приликата в симетрията на позите и в спокойствието на лицата – бяха като сестри, като любовници. Аз бях изключен – със сигурност неволно, но бях изключен, и макар че не бях влюбен в Ефи, изпитах нещо като смут и гняв. Бях така унесен в мислите си, че когато Фани най-после заговори, аз се сепнах виновно.

– А сега, мила моя – тихо каза тя, – е време за събуждане. Хайде, събуди се.

Ефи, която, доколкото можех да съдя, не беше заспала, се размърда и леко вдигна глава.

– Ш-шт, да, знам, че си уморена, но трябва да се прибиращ. Помниш ли?

Ефи издаде слаб звук на пробуждане или протест.

– Хайде, Ефи. Скоро пак ще дойдеш.

Тя вдигна глава и щом ме видя, объркването на лицето ѝ се смени с усмивка, по-жива от поведението ѝ през цялата вечер.

– Моуз! – възкликна Ефи, сякаш не бях седял до нея половината

нощ. – О, Моуз!

И ако щете вярвайте, тутакси скочи и обви ръце около врата ми.

Бях готов да ѝ отвърна със саркастична забележка, но в този миг забелязах върховното задоволство, изписано на лицето на Фани, и реших да си замълча. Нещо се мътеше във вещерската ѝ глава и аз не бях такъв глупак, че да не го забележа. Опасна жена е тази Фани Милър: запомнете го, в случай че някога я срещнете.

Та, както казах, трябваше да заведе Ефи у дома, преди слугите да са се събудили: косата ѝ вече бе почти суха, тя беше облякла предишната си рокля и пелерината. Изглеждаше развеселена, макар да не говореше за събитията, които бях наблюдавал в гостната. Във фойтона се осмелих да ѝ задам въпроса направо, но тя ме погледна със странно недоумение.

– Питай Марта – каза лаконично и не обели дума повече.

Аз се въздържах и не ѝ отвърнах. Предположих, че знае, че съм я наблюдавал, и изпитва известно неудобство да говори за това. Реших, че е естествено. Не, по-добре беше да говоря с Фани: тя беше човекът, който дърпаше конците. Ефи бе само инструмент в ръцете ѝ. Вече беше късно, но след като оставих Ефи пред вратата ѝ, аз отново се върнах на „Крук Стрийт“.

## 33

Знаех, че ще се върне. Бях забелязала с каква злоба ме гледа и знаех, че не е останал удовлетворен. Моуз обичаше да държи нещата в свои ръце. Не му харесваше да го държат в неведение и мразеше да го използват, а беше достатъчно умен, за да разбере, че в известен смисъл е бил използван. За мен бе важно да запазя благоразположението му, докато престане да ми бъде необходим.

Погрижих се да го посрещна по-топло, отколкото при предишната ни среща: честно казано, не ми беше трудно. Планът ми се развиваше дори по-добре, отколкото бях очаквала, и когато Моуз пристигна, настроението ми беше приповдигнато и аз преливах от енергия. Той от своя страна беше сдържан и предпазлив, подозираше заговор, но не знаеше какво и къде да търси. Влезе в гостната с ръце в джобовете и леко свъсени вежди.

– Моуз, каква прият...

– Това беше доста опасна игра с бъдещето ми, Фани – сухо ме прекъсна той. – Може би ще ми обясниш какво, по дяволите, се опитваше

да направиш?

Аз го удостоих с най-привлекателната си усмивка.

– Много си докачлив, Моуз – подразних го шеговито. – От какво се оплакваш? За теб нямаше никаква опасност и ти го знаеш.

– Не става дума за това – сонна ми се той. – Ние имахме уговорка и аз очаквах да я спазиш. Каквото и да говориш, ти пое риск и аз бях залогът: ами ако Честър беше познал Ефи? Аз щях да плащам за това. Хенри е влиятелен кучи син, мислиш ли, че би ме оставил да се отърва само с дребно обвинение? Той би направил всичко...

– О, стига си хленчил – весело го прекъснах аз. – И седни най-после. Не мога да си кривя врата заради теб. Нямаше никакъв риск. На тази светлина и с този грим никой не би могъл да познае Ефи. Особено пък Хенри. Той не е способен да си представи, че ще завари жена си в такава обстановка.

– Може би. Но защо трябваше да рискуваш?

– Седни! – заповядах аз.

Той седна намусен и аз се усмихнах победоносно. Падна ми в ръцете!

– Помниш ли с каква цел замислихме всичко това? – попитах.

Моуз кимна.

– Ти ме попита какъв е мотивът ми да участвам.

По погледа му личеше, че е заинтригуван.

– Преди години – започнах аз – Хенри Честър... е, няма да ти казвам какво точно направи, но това беше най-голямото зло, което някой някога ми е причинявал, и оттогава копнея да му отмъстя. Знам, че бих могла да го убия, но вече остарявам. Не искам да свърша на бесилото. А и искам отмъщението ми да бъде страшно. Искам напълно да съсия този човек. Разбираш ли ме?

Очите му блестяха от любопитство. Той кимна.

– Не искам да му отнемам живота. Искам да го лиша от положение, кариера, семейство, разсъдък. Всичко.

Напук на себе си Моуз се усмихна.

– Никога не правиш нищо наполовина, а, Фани?

Аз се разсмях.

– Така е! И сега интересите ни съвпадат, Моузес. Прави каквото ти казвам и ще си получиш парите, куп пари. Но... – помълчах малко, за да се уверя, че ме слуша. – Ако ти хрумне да действаш на своя глава или ако направиш нещо, с което да попречиш на плана ми, ще пострадаш. Не искам да те наранявам, но това е много по-важно от теб. Готова съм

и да те убия, ако се наложи. Веднъж вече те предупредих. Помниш ли?

Моуз се усмихна по своя очарователен начин и аз разбрах, че не може да му се вярва.

– Дали помня? Знам, че с теб шега не бива, Фани.

Полуобещание. Невинното му изражение тежеше колкото монета от шест пенса, но все беше по-добре от нищо. Повярвайте ми, не излъгах, наистина харесвах Моуз въпреки двуличната му натура, но се надявах, че знае какво правни.

– Искам Хенри отново да се срещне с Марта. Идната седмица.

– Така ли? – гласът му прозвуча спокойно и незаинтересовано.

– Всъщност искам Хенри да опознае Марта.

Чувството му за хумор започна да се възвръща и аз го видях да се усмихва.

– Разбирам – той въздъхна. – Поне оценявам развлекателната страна на ситуацията, но не проумявам как това ще ни помогне, особено като се има предвид, че не мога да изнудвам Хенри за пари.

– Имай търпение – казах му аз. – Скоро ще си получиш парите. Разбираш ли, драги ми Моуз, с малко предварителна подготовка и проста химия Хенри вече е почти влюбен в Марта.

Моуз се изсмя.

– Това се казва номер! – дяволито възкликна той.

– И то такъв, който съвсем скоро ще се превърне в предимство за теб – подхвърлих аз.

От намусеното му изражение вече нямаше и следа: виждах как с тънкото си чувство за хумор Моуз оценява цялата ирония на ситуацията и знаех, че поне заради това мога да разчитам на него. За известно време, разбира се. А докато държах в ръцете си Моуз, държах и Ефи.

Ефи, която щеше да бъде моето Асо спатия.

Някъде четох – сигурно е било приказка, – че всеки мъж е тайно влюбен в собствената си смърт и я преследва с отчаянието на отхвърлен любим. Ако Ефи не ми беше казала с гласа на Марта, че Хенри Честър е Отшелникът, сама щях да се досетя, след като го видях да си тръгва същата нощ с мрачно сияние в очите. Защото знаех, че някъде дълбоко в гузната си душа я е познал – не, не Ефи, не бедното слабо създание, което чакаше по-силен дух да го завладее, а Марта, моята Марта, пробудила се за живот в очите на Ефи... Да, познал я беше старият му Отшелник и се бе поддал на чара ѝ, тъй както човек се поддава на студената съблазън на гроба. В онези дни аз виждах някои неща – и още го правя,



когато ми се прииска – и почувствала мрачния му копнеж, се зах да го подхранвам. О, има билки за размътване на ума и корени за пробуждането му, еликсири, които отварят очите и душата, и отвари, които прегъват действителността като лястовички от хартия... има и духове, да, и призраци, независимо дали вярвате в тях или не, те крачат по коридорите на гузното сърце и чакат сгоден случай, за да се възродят.

Мога да ви разкажа за майка си, която веднъж вдъхна живот в човече от глина, нашепна странни спомени в безмозъчната му глава и накара истински човек да полудее, или за хубавото момиче, което изяде един корен, за да говори с мъртвия си любим, или за болното дете, което напусна тялото си и отлетя при умиращия си баща, за да нашепне молитва в ухото му... виждала съм и повече от това. Можете да клатите глави и да говорите за наука, ако желаете, но преди петдесет години биха нарекли вашата наука магия. Виждате ли, всичко се променя, движи се на приливи и отливи. Ние се носим с тъмните загадъчни води. Приливът връща мъртвите – трябва само вяра и време. Всичко, от което се нуждаехме, беше време. За мен – да я приближа към себе си. За Марта – да стане по-силна.

И двете чакахме.

## 34

Странно как времето се съгва като ленени чаршафи в скрина, събира миналото и настоящето така, че събитията от тях се допират, дори се припокриват. Докато вървах от „Крук Стрийт“ към „Кромвел Скуеър“, изведнъж ме връхлетя спомен, толкова натрапчив, че не можех да проумея как е отсъствал от съзнанието ми толкова дълго: сякаш червенокосото момиче беше отключило заспалата половина от мозъка ми и бе освободило чудовищата от миналото.

Възторгът ми беше горчив, населен с адски образи, подобни на кошмари: можех да понеса вината – познавах я като линиите на дланта си, – но вината не беше единственото чувство, което изпитвах. Наред с нея изпитвах безумна, готическа радост. За пръв път се опивах от вината си, разголвайки се безсрамно като евтина уличница пред суровия образ на баща ми, който носех в душата си. На охреножълтата светлина от чезнешката луна аз тичах и парливата греховна ядка на радостта изгаряше вътрешностите ми. В тишината богохулно крещях името ѝ: Марта!

Струваше ми се, че още усещам допира ѝ по кожата си, уханието ѝ

все така изпълваше ноздрите ми, уханье на загадка и огнена наслада... Смеех се без причина като луд – наистина чувствах как здравият разум започва да ми убягва, тъй както срамежлива девица закрива лицето си с воал.

И си спомних.

Първото ми причастие – само четири седмици след онова тайно, срамно деяние в стаята на майка ми... Лятото се преобрази в презряла декадентска есен: дебели кафяви оси коварно кръжаха около ябълковите дървета и дори въздухът бе изпълнен с жълтеникава влажна мъгла и болнав сладък мирис, които предвещаваха проливни дъждове след прибирането на реколтата и плодове, оставени да изгният по клоните.

В онзи ден шестима от нас получаваха първо причастие: четири момчета и две момичета. Трябваше да тръгнем тържествено от селото към църквата, следвани от хора, които пее химни, и роднините със свеци в ръце. Това беше важен ден за баща ми, макар че майка ми, която не понасяше жегата, нямаше да присъства, и аз знаех, че не бива да се оплаквам, но не харесвах бялата роба, която толкова приличаше на момичешка рокля, и стихаря над нея. Не ми харесваше мазилото, с което бавачката беше пригладила косата ми: то миришеше на нещо презряло и сладко като гнили ябълки и аз се страхувах, че осите ще дойдат да кръжат над главата ми, смълчани и дебели. Денят беше горещ и потта се стичаше, от косата и лицето ми по стихаря, капеше и пълзеше под мишниците ми, по корема, по слабините. Опитвах се да не й обръщам внимание, да слушам нежните, леко пискливи гласове на момчетата от хора (само преди седмица моят глас ми беше изневерил: нямаше повече хор за мен) и дълбокия строг глас на баща ми. Опитвах се да мисля за това, че днешният ден е важен за мен, че днес ще бъде приет за пълноправен член на църквата и че следващата неделя, когато възрастните се наредят за причастие, за да отпият глътка вино от украсената със скъпоценни камъни чаша и да отворят уста за загадъчните бели кръгчета нафора, аз ще бъда сред тях, ще вкуся от кръвта и тялото на Спасителя.

Изведнъж започнах да треperia. Бях чел за преосъществяването в книгите на баща ми, за чудото на Кръвта и Тялото Господне. Но едва сега си представих ужасната картина. Какво ще стане, ако захая чистата бяла нафора и усетя как тя се превръща в сурова плът в устата ми? Дали виното ще придобие гъстата консистенция на кръвта, щом допра устни до чашата? И ако е така, как ще се удържа да не припадна пред олтара?

За миг ме споходи кошмарно видение: аз, блед като мъртвец, опръскан с кръв, повръщам на мощни раздиращи пристъпи, докато

богомолците гледат ужасени и потресени, а баща ми стои в стъписано мълчание с подноса с нафора в ръка.

Едва не припаднах още на мига. Може би това е наказанието ми, помислих си с отчаяна, гузна логика. Смятах, че никой не ме е видял в стаята на майка ми, не изповядах греха си – не можех да го изповядам пред баща ми дори в изповедалнята – и в злата си глупост вярвах, че съм избегнал наказанието. Но Бог ме беше наблюдавал през цялото време, Той беше видял и сега щеше да ми даде да пия кръв, и аз знаех, че ще припадна, наистина ще припадна, защото почти усещах мътната хлъзгава кръв в гърлото си, а който оскверни причастието, е проклет навеки...

С неимоверно усилие преглътнах ужаса си. Трябваше да продължа. Трябваше да участвам в церемонията. Ако не го сторех, баща ми щеше да разбере какво съм направил, защото щеше да се наложи да му кажа, и само мисълта за това какво ще направи с мен ме извади от вцепенението и ме пришпори към църквата. Не е кръв, ядосано си казвах аз. Само евтино вино. И не е мъртва плът от някакво древно разпнато тяло. Това е нафора, нафора от изсъхнал хляб: виждал съм го в кутията, която баща ми държи във вестиария. Погледнах нагоре и видях църковната паст, готова да погълне шестима ни, облечени в бяло досущ като шест малки бели нафори, и с мъка потиснах богохулното си желание да се засмея. Вирнах нос и си казах: „Не ме е грях... не ме е страх... можеш да си завреш тъпите нафори отзад.“

Този път наистина се изкикотих – толкова силно, че баща ми ме стрелна с поглед и аз веднага превърнах кикотенето в кашляне. Сега се чувствах много по-добре.

Чакахме, както ми се стори, часове, а службата вървеше ли, вървеше, думите на баща ми тежаха като дебелите, раздути от сладост оси в ябълковата градина. Аз гледах втренчено двете момичета, седнали в същия ред отляво на пътеката: Лиз Башфорт, безлична и с румени бузи, в бяла рокля, с няколко номера по-малка, и Приси Махони, чиято майка бе „загубила“ съпруга си преди десет години. Носеше се слух, че не е имало никакъв съпруг, само сладкодумен ирландски нехранимайко, забегнал в Лондон и оставил „жена си“ и дъщеря си да се оправят сами. Така или иначе, по всичко личеше, че майката на Приси се оправя доста добре, защото дъщеря ѝ беше облечена в чисто нова роба за причастие с дантели и бели ленти, бели ръкавици и хубави бели обувки. Докато я поглеждах срамежливо над сборника си с химни, виждах как косата ѝ се спуска на две грижливо сресани снопчета на гърдите. Мисленото

произнасяне на тази дума ме накара леко да се изчервя, но бях във възраст, когато любопитството към момичетата далеч надхвърляше оскъдните познания, които имах за тях, и след малко се улових, че отново я гледам, а очите ми неумолимо пълзят към двете малки хълмчета сред дантеления набор на роклята. Приси ме погледна и почти се усмихна, аз бързо извърнах глава и силно се изчервих. Но продължих да я гледам.

Почти не обръщах внимание на службата, когато баща ми най-после ми направи знак за причастие. Аз рязко станах и свалил очи от Приси, заех мястото си в редицата. Докато вървахме към олтара, забелязах, че тя още си мисли, че я гледам, затова с премерена небрежност отмята кестенявата си коса през рамо и върти хълбоци с детинска пародия на съблазън.

Бях толкова погълнат от нея, че не обрънах внимание как я гледат другите момчета и как скришом се кикотят. Отначало бях искрено озадачен, после застинах от ужас. Отзад по бялата рокля на Приси имаше кръв, тя се процеждаше през лъскавата коприна точно там, където краката се съединяваха с туловището: малко петънце с неправилна форма, в което кръвта бавно беше капала през часовете, прекарани в седене на пейката. Почувствах как в стомаха ми се надига кисела паника и изведнъж лепкава пот стегна цялото ми тяло като с въжета. Сякаш богохулните ми мисли за причастието се бяха материализирали: аз пристъпвах несигурно по пътеката, запленил и ужасен от кървавото петно на роклята на Приси, неспособен да откъсна очи от него. В този кошмарен миг си спомних за музикалните играчки на баща ми и си представих Приси Махони като танцуващата Коломбина в синьо-бялата ѝ рокля, приведена в постоянно движение от собствените ми светотатствени мисли. Видях и как се завърта, отначало неравномерно и тромаво, после с нечовешката плавност на пробудения си механизъм, косата ѝ се мята, голите ѝ крака ритат във въздуха, гърдите ѝ се тресат отпуснати под дантелите, а тя през цялото време се усмихва с пародийната си зловеща усмивка и кръвта се стича по краката ѝ, сякаш никога няма да спре...

Много по-късно научих за менструацията и макар че отвращението ми към нея така и не изчезна, постепенно разбрах, че горката Приси не е чудовището, за което я смятах на дванайсет години. Но по онова време аз бях пълен невежа и знаех само, че Бог ме наблюдава с око, огромно и безмилостно като небето, знаех, че съм прокълнат за подигравките си със светото тайнство и за дързостта да приема причастие неизповядан. Знакът за това беше кръв, като кръвта в чашата за причастие и кръвта в сърцето на нафората, кръвта, наследена от първородния грях, кръв,

кръв...

По-късно ми разказаха, че съм паднал с кръсък на пътеката. Баща ми запазил ледено присъствие на духа, както винаги, и наредил да ме отнесат във вестиярия, докато другите получат причастие, а после ме отнесъл у дома и ме сложил в леглото, без да каже нито дума. Останах в леглото двайсет и четири часа, докато слуховете обиколят селото от единия до другия край: за това как съм обладан от дявола (защо иначе ще припадам при вида на Светото причастие?), как съм полудял, как съм умрял.

Не дойде да ме види лекар, но баща ми през цялото време седя до леглото ми с Библия и броеница в ръце и се моли, докато трая треската ми. Не знам дали съм говорил насън – дори да е така, не си спомням, а и баща ми не обели дума за това, – но на следващия ден, когато се събудих, той ме измъкна от леглото без обяснения, изми ме, изтърка ме и ми навлече дрехите за причастие. Мълчаливо отидохме в църквата и пред многобройна тълпа зяпачи аз приех нафората и виното, без нищо да ми се случи. Така слуховете – е, не изчезнаха, защото в едно село никой скандал не може да заглъхне завинаги, но утихнаха, поне в присъствието на баща ми. Официалната история гласеше, че съм получил лек епилептичен припадък и това беше прието като задоволително извинение, за да не ходя на училище и да не се влияя от другите момчета. Баща ми, подобно на Бог, ме следеше неотстъпно, но нито веднъж не спомена епизода в църквата и аз за втори път изпитах неловка, презряна радост от това, че съм се отървал. Когато пораснах, съвсем забравих за случката.

До този момент.

Приси Махони беше мъртва от двайсет години, баща ми беше мъртъв и аз никога повече не смяха да стъпя в родното си село... Но защо тогава събитията от онова отдавна забравено лято ми се струваха толкова близки, толкова живи? Тогава съм бил глупак, мислех си с ожесточение, нищо повече. Сега няма кой да ме съди. Няма.

Но настроението ми се беше променило и макар че се опитах да възвърна предишното си чувство на безгрижна, безсрамна радост, не успях и се прибрах на „Кромвел Скуеър“ малко преди зазоряване с кисел вкус в стомаха и натежали очи.

Когато влязох, първо надзърнах в стаята на Ефи и останах поразен от горчивата си болка, когато я видях да лежи бяла и кротка сред смачканите чаршафи, невинна като дете. Какво право имаше тя да изглежда невинна? Аз я познавах, познавах и малкото, подобно на талисман късче

плът между краката ѝ, познавах влудяващата ѝ поквара. Лицемерка! Ако беше истинска съпруга, нямаше да ми се налага да прекарвам нощта с проститутка от Хеймаркет или да се прибирам у дома в студа преди изгрев слънце, преследван от фуриите на спомените...

Но тук гневът ми удари на камък: Марта не беше обикновена проститутка. Знаех го, макар че умът ми се мъчеше да разпали яростта в мен. С натрапчивото упорство на влюбен аз си спомнях допира ѝ, гласа ѝ, вкуса на кожата ѝ...

– Марта... – звукът ме накара да се сепна: не знаех, че съм произнесъл името ѝ на глас. Тревожно погледнах към Ефи. Стресната от гласа ми, тя се размърда под одеялото и намести глава на възглавницата с тих детински стон. Затаих дъх до вратата с надеждата да не съм я събудил. Минута-две стоях неподвижно, за да не я смутя, после отворих вратата и излязох в коридора.

Изведнъж нещо се отърка в крака ми и в абсурден пристъп на паника аз си представих как куклата Коломбина с лицето на Приси Махони протяга ръце към мен в тъмното. За малко да изкрещя. После видях зловещия блясък на очите ѝ в мрака и тихо изругах. Пак проклетата котка на Ефи!

Изсъсках срещу нея и тя ми изсъска в отговор, после се сля със стихията си – мрака – и аз се промъкнах в стаята си, където бях в безопасност.

## 35

Когато се събудих, слънцето надничаше през отворения прозорец и Таби седеше до леглото ми с поднос, на който имаше чаша шоколад и бисквити. Порових в паметта си за сънища от изминалата нощ, но не открих нищо освен няколко натрапчиви, откъслечни картини: Фани, седнала край камината с Мегера и Алекто, главата ми в скута ѝ, лицето на Моуз, охреножълто на светлината от огъня, устата на Хенри, разтеглена в усмивка, нежност, каквато не беше показвал от сватбата ни насам... Ярки картини, разхвърляни като рисунки по разпиляна колода карти... и въпреки това се чувствах освободена и жизнерадостна, както не се бях чувствала след смъртта на бебето ми.

Рязко седнах в леглото и изпитах силен глад. Изпих шоколада и изядох всички бисквити, след което помолих Таби да ми донесе препечени филийки.

– Кълна се, че тази сутрин се чувствам съвсем добре – весело отбелязах аз.

– Много се радвам да го чуя, господарке – предпазливо отговори Таби, – но се надявам, че няма да започнете да се преуморявате, преди да сте се възстановили напълно. Господин Честър каза...

– Господин Честър? Къде е той днес?

– Каза, че отива в ателието си да работи и ще се върне чак довечера.

Надявах се облекчението ми да не е било твърде явно.

– Разбирам – казах с престорено безгрижие. – Е, мисля, че днес мога да си позволя кратка разходка. Чистият въздух ще ми се отрази добре, а и денят е хубав, не мислиш ли?

– Но, господарке, господин Честър каза...

– Каза да не се преуморявам толкова скоро след боледуването си. Мисля, че съм достатъчно разумна, за да преценя сама дали една кратка разходка би ми навредила.

– Много добре, господарке.

Тайно се поздравих за победата, сякаш бях спечелила малка битка.

Позволих на Ем да ме облече в красива златиста рокля за разходки и подходящо боне. Погледнах се в огледалото и забелязах колко бледа съм станала за последните няколко седмици, колко тъмни изглеждат кръговете около очите ми под бонето. Храбро се усмихнах на отражението си, за да разведря страдалческата физиономия, която и сега като че ли прозираше изпод ведрината на лицето ми. Стига, казах си. Бях болна, но вече край с това: Моуз се е погрижил за всичко и скоро двамата ще можем... Изведнъж се почувствах объркана и закрих очите си с ръка. Какво бяхме правили снощи с Моуз? На „Крук Стрийт“ ли бях ходила? И ако е така, с каква цел?

Обля ме вълна на гадене, зави ми се свят и аз се хванах за тоалетната масичка, за да не падна. От обърканите ми мисли изплува бегъл спомен: как Фани мие косата ми в леген и я суши между пръстите си... как от бледите ми кичури се стича червена боя... Не, трябва да е било сън. Защо Фани ще боядисва косата ми? Намръщих се срещу отражението си в опит да си припомня, но щом погледнах в огледалото, очите ми сякаш промениха цвета си, косата ми потъмня, кожата ми се затопли до бледозлатисто като китайски чай... Почувствах как пръстите ми изтръпват, челюстта ми увисва, душата се изтръгва от тялото ми като лист, откъснат от книга... и знаех, че трябва да си припомня, но толкова по-лесно беше да се нося като балон, оставена на волята на ветровете, да слушам

тихия глас на Фани, който ми казва, че трябва да спя, че всичко е наред, че ще забравя, че всичко е наред...

Усетих изнервящия тласък, който ме върна обратно в тялото ми, и отново напъхах паметта си в сигурния мрак. Не исках да си спомням.

(Ш-шт, всичко е наред, не ти трябва, не ти е нужно, всичко е... ш-шт...)

Нямаше нужда да си спомням. Фани държеше всичко в свои ръце.

Излязох от къщи късно сутринта и към обяд стигнах при Моуз. Той тъкмо ставаше, очите му бяха зачервени от недоспиване, а светлите му кичури падаха безредно на пребледнялото лице. Но дори в това му състояние аз останах поразена, както винаги, от чистотата на чертите му, от почти женската му красота – женска, ако не се броят порочните бръчки около устата му, присвитите неустойими очи и неизменната насмешка в погледа му. Той ми се усмихна през процепа на вратата – полуусмивка, защото през тесния отвор се виждаше само половината му лице. От стаята ме лъхна на застоял въздух и тютюнев дим.

– Ефи! Почакай само минутка.

Вратата се затвори и след минути отново се отвори, за да разкрие гледка към разхвърляната стая на Моуз. Той очевидно се бе опитал да въведе подобие на ред и беше отворил прозорците. Целуна ме небрежно по устата и се плъсна на един стол, широко усмихнат.

– Искаш ли бренди, Ефи?

Аз поклатих глава и проследих движенията му, докато си наливаше щедро количество тъмна течност в една чаша. Пресуши я с ловък, отработен жест.

– Да празнуваме – обясни той и отново напълни чашата си. – Снощи се справи великолепно, скъпа.

– Снощи ли?

Сигурно беше забелязал озадаченото ми изражение, защото се усмихна още по-широко и шеговито вдигна чаша като за тост.

– Разбирам скромността ти, скъпа моя – закачливо каза Моуз. – Много грубо от моя страна изобщо да го споменавам. Но все пак благодарение на великолепното ти представяне добрият стар Хенри ни е вързан в кърпа. Трябва само да проявиш малко търпение и той ще ни падне в ръцете. В твоите ръце – поправи се той и довърши остатъка от питието в чашата си. – Изцяло в твоите ръце.

Накакъв инстинкт ми подсказа да не разкривам загубата на паметта си. Трябваше ми време да помисля.



– Искаш да кажеш, че планът ти е успял?

– Нещо повече – отвърна Моуз. – Хенри здраво налапа въдицата. Освен това Фани казва, че се е влюбил в Марта като ученик – той ми намигна с мамеща интимност. – След седмица-две скъпият ни Хенри ще бъде готов да плати колкото му поискаме.

– О! – поне това започвах да разбирам. – Но какво ще стане с мен? Ти каза...

– Търпение, мила моя – усмивката му ми се стори прекалено самоуверена. – Дай ми седмица-две да го обработя. После ще вземем парите и... Как ти звучи Франция, скъпа?

Аз го погледнах стъписана.

– Франция?

– Или Германия, или Италия, ако предпочиташ. Казват, че в Италия има добър пазар за живопис.

– Не разбирам.

Бях готова да се разплача: сега усмивката му изглеждаше чудовищно зловеща, като на трол.

– Разбира се, Хенри може да не ти даде развод – неуморно бърбеше Моуз, – така че е възможно никога да не се завърнем у дома. Но какво ще ти липсва? Кой ще ти липсва? Предлагам ти да станеш госпожа Моузес Харпър, глупачето ми – обясни той, като забеляза стъписаната ми физиономия. – С парите на Хенри ще се устроим достатъчно добре и ще можем да живеем прилично от картините ми. Разбира се, ще избухне скандал, но дотогава ти вече ще си изчезнала, така че какво значение има?

Продължавах да го гледам втренчено. Чувствах се като музикална играчка с развален механизъм, с много потенциал за движение, но застинала в глупава тишина.

– Е – каза Моуз след дълго мълчание, – това ще ме научи занаят да не бъда толкова самоуверен. А аз си мислех, че притежавам чар. Сега виждам, че по-скоро си готова да избягаш с кифладжията.

– Не! – думата остави метален, непознат вкус в устата ми и изскочи навън с отчаян плам. – Аз... никога не съм мислила... никога не съм си представяла, че мога да напусна Хенри, особено след като ти каза...

– Няма значение какво съм казал, Ефи. Казах, че те обичам, спомняш ли си?

Аз кимнах сковано.

– Освен това знаех, че при сегашното ми финансово състояние не бих могъл да се ожена за теб. По всяко време мога да вляза в затвора за

длъжници. Какъв брак би било това за теб?

– Значи ти...

– Излъгах те. Казах ти, че не искам да се жена за теб. Болеше ме, но не толкова, колкото би ме заболяло, ако ти бях казал истината – той ми се усмихна окуражително и сложи ръка около кръста ми. – Но сега, ако успея да убедя Хенри да сподели част от богатството си с нас, ще се уредим за цял живот. Впрочем Хенри ти дължи нещо за всички нещастия, които ти е причинил.

Моуз беше убедителен и аз се оставих на приятните двойствени фантазии, нарисувани със сръчната му ръка: как живеем в Париж, Рим или Виена и Моуз трупа състояние от картините си, а Хенри Честър е само смътен спомен.

И все пак мисълта за предишната нощ („великолепното ти представяне“) продължаваше мъчително да витае из периферията на съзнанието ми и да ме смуцава. Чувствах се странно отнесена и за миг дори ми се зави свят, но се хванах за облегалката на стола. После ме връхлетя картина, образ, който също беше спомен, натрапчив като широка усмивка, и аз се олюлях под напора на видението в съзнанието си...

Отново бях в стаята си, облечена за сън, гушнала любимата си кукла. В ъгъла виждах балоните, които майка ми беше купила за рождения ми ден, лекото течение ги караше да се удрят в прозореца. Бях въодушевена и щастлива, но смътно изпитвах неудобство и вина заради мъжа, когото бях срещнала на стълбите, и макар че той се бе държал дружелюбно, аз знаех, че майка ми не би искала да го каня в стаята си.

Решително тръснах глава, за да пропъдя спомена, и за миг светът си дойде на мястото, застана на остър, ясен фокус. После всичко се завъртя и аз отново...

Попаднах в стаята с (отшелника?) лошия човек, но този път не се страхувах. Вместо това усещах в устата си солена, метална вкус, който след известно време определих като омраза. Но (Хенри?) лошият човек ме наблюдаваше, аз уморено присвих очи като египетска котка и обърнах усмивка към него, подобно на китайска кукла. Лошият човек не ме позна (Хенри не ме позна?) и скоро аз щях да стана силна.

Изведнъж всичко се разпадна в объркан, нечленоразделен калейдоскоп от късчета от сцени: почувствах как спомените ми избухват и се разсипват във всички посоки, надигна се звук, отначало наподобяваше мърморене, но после достигна пронизителни и напрегнати висоти, докато се превърна във вой на маниак, извиращ от ръба на здравия разум. Открих, че в гласа мога да разпозная думи, мисли, отчаяни въпроси и

безформени отговори. Беше ограда от бодлива тел, в която разсъдъкът ми се блъскаше безцелно, като се мъчеше да не чува, да не помни.

Ще полетя ли, или ще...

О, мамо, лошият човек, не пускай лошия човек, о...

Ужиля, ужиля, ужиля-ужиля-ужиля-уж...

Беше Хенри, Хенри я уби, Хенри уби...

Марта...

Мен, аз бях, но се върнах, върнах се и сега...

О, ще бъде весело, ще се научим да жилим, сестричке, ние ще...

Полетим?

Защото Хенри уби моята...

Марта...

Марта...

Марта...

Писькът ми беше оглушителен и отчайващ, рой оси, бягащи от пламъци, блясък на бръснач в очите на здравия разум. Смътно усещах ръце, които притискат лицето ми, и глас – моят собствен – крещеше от пискливата обител на лудостта:

– Не! Махнете се! Махнете се! Махнете се! Аз съм Ефи! Ефи! Ефи! Еф... – повтарях името си отново и отново.

После чух гласа на Фани, гласа на майка си – моята котва, моята приятелка. Когато всички звуци в главата ми заглъхнаха, аз се потопих в памучно меко, опияняващо чувство на облекчение. Почти усещах как ръцете ѝ нежно гаят косата ми и пропъждат страховитите видения.

Ш-шт, всичко е наред, момичето ми, всичко е наред, няма нужда да си припомняш нищо...

Но, Фани, в главата ми имаше още някой, а аз бях...

Ш-шт, не за дълго, само докато се справим с Хенри...

Но аз...

Ш-шт, освен това ти харесва, иска ти се...

...?

Той нарани и теб, уплаши и теб, сега имаш приятелка, която разбира...

Марта?

Не се бой, ние разбираме, ние можем да ти помогнем, обичаме...

Обичате?

О, да, пусни ме да вляза, обичам...

Представете си как снежинка бавно пада в дълбок кладенец. Представете си как люспа сажди се спуска от мътното лондонско небе.

Обичам...

Аз...

После – нищо.

## 36

Горкият Моуз! И горката Ефи. Предполагам, че трябваше да очаквам нещо подобно. Наистина се опитах да я накарам да забрави всичко, което беше правила в състояние на транс – не мислех, че за нея е добре да си спомня, – но открих, че имам далеч по-малко власт над съзнанието ѝ, отколкото предполагах. Много хора вярват, че човек може да направи почти всичко под влияние на силна хипноза, но не е така. Марта беше Ефи във всеки смисъл или, ако щете, Ефи беше станала Марта. Иска ми се да мисля, че тя и моята Марта са свързани по някакъв начин, може би заради общите си преживявания с Хенри. Иска ми се да вярвам, че Ефи се е родила ясновидка и че Марта е намерила начин да разговаря с мен, да общува с мен чрез нея... но знам, че гласът на разума ми казва друго. Този злобен, хладен гласец ми казва, че Марта е плод единствено на собствените ми внушения и на зависимостта на Ефи от лауданума, че тя виждаше само онова, което аз исках да вижда и действаше съгласно моите заповеди. Може и така да е.

На мен гласът на разума ми звучи малко като този на Хенри Честър, слаб и раздражителен. Аз казвам, че днешната наука е вчерашната магия, а днешната магия може да се окаже утрешната наука. Любовта е единствената константа в този изменчив рационален свят, любовта и нейната тъмна половина – омразата. Можете и да не ми вярвате, но Ефи и аз викахме Марта с любов и омраза, за кратко ѝ дадохме дом и тя ни отвори очите за една загадка. Може би си мислите, че съм използвала Ефи за личните си цели: уверявам ви, не беше така. Аз я обичам толкова, колкото обичам и собствената си дъщеря, защото ги възприемам като двете лица на една и съща жена. Заедно ние образуваме троицата, Ериниите, неразделни и непобедими, обвързани от любовта. От любов карах Ефи да забрави онова, което съм ѝ показала, и любовта я върна при нас, когато тя имаше нужда от майка си и сестра си. Знаех, че това ще стане рано или късно. Просто стана по-рано, отколкото очаквах.

Беше петък, късно следобед, когато Моуз пристигна на „Крук Стрийт“ несресан и доста разтревожен. Ефи дошла при него и очевидно получила някакъв пристъп, който дълбоко го смутил. Аз му дадох

просто обяснение, което се надявах да разбере: гласът на разума се оказа достатъчно красноречив, за да го успокои поне за известно време, и той си тръгна неудовлетворен, но смирен. Каза ми, че Ефи се върнала на „Кромвел Скуеър“ с указания да не напуска къщата до следващия четвъртък, а аз ѝ вярвах достатъчно, за да бъде спокойна, че няма да даде на Хенри повод за подозрение. Трябваше ни само малко време.

## 37

Тази седмица виждах жена си по-малко от когато и да било. Нищо не можех да направя: изведнъж започнах да не понасям присъствието ѝ, миризмата ѝ, гласа ѝ. Бях вкусил по-вълнуваща плът и сега болнавата бледност на Ефи ме ужасяваше. Тя постоянно миришеше на лауданум – вземаше лекарството начесто, без да я карам – и забелязвах, че с напредъка на деня, когато лауданумът започваше да губи пъздействието си, Ефи ставаше все по-нервна. Ядеше малко и говореше още по-малко, димносивият ѝ поглед сякаш ме обвиняваше. Котката постоянно седеше в скута ѝ като зла познайница и ме съзерцаваше с присвитите си жълти очи. Напук на себе си постепенно започнах да си внушавам, че те двете ме съдят, че прозират в мен чак до гънките на мозъка ми.

Не можех да го понеса и написах на доктор Ръсел, като изразих загриженост за душевното състояние на жена си. До ден днешен не мога да си обясня защо го направих. Може би още тогава бях разбрал, че животът ми с Ефи ще бъде непоносим, след като съм попаднал във вълшебния плен на Марта. Няколко пъти се срещнах с доктор Ръсел, казах му, че новото лекарство хлорал е точно това, от което съм имал нужда, за да се преборя с безсънието си – докторът с основание отбеляза, че лекарството няма странични ефекти – и заговорих за явното пристрастяване на Ефи към лауданума.

Ръсел ме слушаше с любезен, почтителен интерес, умните му сиви очи блестяха от увлечение, докато изброяваше различните мании, на които са податливи жените, привеждайки примери на истерична катаlepsия, шизофрения и нимфомания. Колкото по-слаб е интелектът на жената, обясняваше ми той, толкова по-податлива е тя на психични заболявания и тази мисъл като че ли го изпълваше с абстрактната наслада на истинския учен. Хрумна ми, че в лицето на Ръсел имам безценен съюзник. Изследовател, който търси все по-екзотични случаи на лудост, колекционер на увредени мозъци. Един ден – мисълта за това вече се беше

оформила в главата ми, но аз деликатно я отлагах за по-далечно бъдеще – можех да го убедя да прибави и Ефи към колекцията си. Прибрах писмата му и ги заключих в едно чекмедже в бюрото си със съзнателната невъзможност на отровител, който прибира смъртоносното шишенце, за да го използва след време.

Прекарвах цели дни в ателието си, като се мъчех да довърша „Картоиграчите“, и за пръв път в живота си рисувах без модел пред себе си. Ровех се в паметта си за нейните полузапомнени черти и рисувах направо на платното с маслени бои и пастел. Откривах, че тя като по чудо придобива очертания под пръстите ми и си припомнях докосването на косата ѝ, топлината на кожата ѝ, небрежното завъртане на главата ѝ. Не правех етюди, а рисувах направо с усърдието на влюбен: на скулите ѝ грееше червеникава светлина и подчертаваше уязвимия дързък контур на долната челюст и бледата трепкаща извивка на устните, заблудена светлинка от камината се отразяваше във въглените на очите ѝ. Устата беше леко напрегната, жената гледаше седналия срещу нея играч, но на тъмните ѝ вежди играеше иронична извивка, която говореше за победоносна насмешка. Рисувах фигурата ѝ в тъмни цветове, за да подчертая лицето – може би най-изразителното, което някога бях рисувал – и подсилих водопада на косата с червен нимб, който ѝ придаваше опасно, двойствено сияние като на опожарен град. Пет дни се трудих трескаво над моята Дама пика, като потъмнявах завършените места на платното, за да може зрителят да се насочи към лицето ѝ – единствено към лицето ѝ.

Веднъж ми се стори, че в живите изменчиви черти долавям съвсем бегла прилика с Ефи, но още щом формулирах тази мисъл в главата си, осъзнах, че съм сгрешил. Марта така кипеше от живот, че не можеше да се сравнява с бедната ми малка просякиня – все едно да сравниш пламък с лист хартия. Инстинктивно предположих, че ако двете се срещнат, Ефи ще бъде изцяло погълната от хищната енергия на Марта.

Цяла седмица аз вехнех по нея, а нощем се въртях и мятах под тежките завивки и Божието око се впиваше като нокът в темето ми. Чаршафите ми пареха с горещата влага на тялото ми, не можех да понасям собствената си миризма, но продължавах да копнея по нея.

В продължение на шест нощи крадах сън от шишето с хлорал – помня блясъка на тъмносиньото стъкло, хладна противоотрова срещу пурпурните ми сънища. Съсипан от опустошителната си треска и похот, аз посрещнах утрото на четвъртък с предчувствие за обреченост. Грешка беше да отивам при нея втори път – сега го знаех. Нямаше

Шехеразада, нямаше феерично момиче с гранатови очи. Днес тя щеше да се окаже евтина проститутка, хитро осветена и гримирана, но все пак проститутка, изгубила цялата си нежна алхимия. Днес вече го знаех.

Пристигнах в полунощ: видях как часовникът в коридора отбелязва решителната минута и потръпнах от лошо предчувствие, когато отекнаха ударите на кръглия час. След като звуците потънаха в тишината, зад гърба ми се отвори врата и в коридора се появи Фани, ослепителна в жълтата си брокатена рокля и коси като лозови филизи. Около глезените ѝ се увиваха две котки и аз се помъчих да избегна мълчаливите им презрителни погледи, когато Фани ме поведе не към червената гостна от миналия път, а нагоре по стълбите към стая на първия етаж, в която никога преди не бях влизал.

Тя почука по вратата и безмълвно я отвори. Вътре беше почти тъмно, светлината от коридора за миг разруши деликатното осветление вътре в стаята. Чух как вратата се затръшна зад гърба ми и в първия миг се огледах объркан. Стаята беше просторна и почти празна, осветена от няколко газени лампи със сини стъклени абажури. За момент това ме наведе на мисълта за шишето хлорал, което обещаваеше хладна забрава, и аз потръпнах. Осъзнах, че това не е внушение: в стаята беше студено, мъртвият огън в камината беше заслонен от тъмен лакиран китайски параван. Част от пода беше покрита с килими, но стените бяха голи и стаята изглеждаше мъртва, без следа от разкоша на червената гостна. Единствената мебел, която успях да видя, беше малка масичка, на която стояха синя гарафа и чаша.

– Заповядай, сипи си питие – изсъска глас зад гърба ми и изведнъж тя се озова в стаята – странно колко невидима можеше да изглежда, когато пожелаеше. Черната ѝ коса (защо си бях помислил, че е червена? Тя беше гарвановочерна, черна като на Дамата пика) падаше като дъжд между разперените ѝ ръце. Тя беше бледа като дим на мъртвешката светлина, очертанията на устата ѝ бяха замъглени, очите ѝ искряха кобалтови на готически бледия фон на лицето. Роклята ѝ беше от някакъв твърд плат, който се издуваше над уязвимата ѝ плът и изглеждаше някак неуместно пищен в голата обстановка, сякаш момичето беше забравена кукла в пуста работилница и само чакаше да навият механизма ѝ.

Машинално си сипах ликьор от синята като метличина гарафа – той беше сладникав и силен, с натрапчив вкус на хвойна – и отново се помъчих да овладее усещането си за нереалност. За миг се запитах дали в пиетето няма хлорал, защото чувствах как потъвам в мътна забрава,

фигурата на Марта се полюшваше като призрак в подводна светлина – удавена русалка, от чиято коса се носи мирис на водорасли и разложение. После студените ѝ ръце се увиха около мен и аз почувствах как усните ѝ бегло докосват моите, гласът ѝ – едва доловим злокобен шепот в ушите ми. Паднах върху нея, стиснал роклята ѝ в ръце, и я съборих със себе си на пода, на мътното морско дъно, кръвта ѝ нахлу в ушите ми, плътта ѝ приятно удави чувството ми на греховна вина.

Когато най-после се почувствах удовлетворен, ние се отпуснахме на меките сини килими и тя ми зашепна дълга, подобна на сън приказка за една жена, която променяла облика си с луната и всеки месец израствала от малко момиче до красива жена и накрая до страшна старица... после аз отново я пожелах и се гмурнах в нея като делфин във вълна.

– Трябва да те видя отново. Трябва скоро да те видя пак.

– Идния четвъртък – шепотът ѝ прозвуча делово, безстрастно, почти сухо: глас на евтина уличница, която говори с клиент по работа.

– Не! Искам да се видим по-рано.

Тя разсеяно поклати глава. Матовият брокат на роклята ѝ покриваше коленете и глезените, а нагоре тялото ѝ беше голо като луната, зърнатата на гърдите ѝ изпъкваша в най-нежното синьо на фона на бялата кожа.

– Можем да се виждаме само веднъж в седмицата – търпеливо каза тя. – Само в четвъртък. Само тук.

– Защо? – гневът се разля в мен като киселина. – Нали ти плащам? Какво правиш през останалите дни от седмицата? С кого се виждаш?

Забравената Коломбина ми се усмихна нежно сред водопада от влажни къдрици.

– Но аз те обичам! – окаян стиснах тънката ѝ ръка, толкова силно, че можех да и оставя синини, жаден, неутолимо жаден. – Обичам... (Прозрение.) Обичам те!

Светлината се раздвижи: хлоралните очи отразиха молещото ми лице. Тя леко склони глава като дете, заслушано в приказка.

Невъзмутимо каза:

– Не. Не ме обичаш. Не достатъчно. Още не.

Тя махна с ръка, за да прекъсне гневния ми протест, и започна да облича роклята си с непохватна грация, като глезено момиченце, което навлича дрехите на майка си.

– Ще ме обикнеш, Хенри – каза тихо. – Скоро ще ме обикнеш.

Дълго лежах сам в синята стая, стгушен в копнежа си. На пода до краката ми лежеше забравено копринено шалче: аз го стисках и въртях в



ръцете си, сякаш някакво примитивно желание ме подтикваше да стисна и извия бледия ѝ врат... но Шехеразада си беше отишла, следвана по петите от своите вълци.

Марта. Марта. Марта! Това име ме подлудяваше. Марта, моята евтина сукуба, моето бледо чезнещо лунно дете. Къде се прибираш, любима моя? В някоя тъмна подводна крипта, където живеят русалки? В каменен кръг, където с други вещици танцуваш до зори? Или се разхождаш край реката с начервени устни и скъсена рокля? Търкаляш ли се в мръсни улички с бездомници и сакати просяци? Какво искаш от мен, Марта? Кажи ми какво е и ще го получиш. Каквото и да е то.

Каквото и да е.

## 38

Ние бяхме сами, съвсем сами, докато Хенри се шураше из къщата като семе в кратуна, унесен в собствените си измъчени видения... Бяхме сами.

Тя ме следваше като изкривено отражение в котешко око, блед отпечатък върху ретината, мое копие, което ми шепнеше в тъмното. Марта, моята сестра, моята сянка, моята обична приятелка. Нощем двете си говорехме тихо под завивките, като деца, които си споделят тайни; денем тя невидимо ме следваше, държеше ръката ми под масата, мърмореше утешителни думи в ухото ми. Не се виждах с Моуз той смяташе, че срещите ни могат да попречат на плановете му, – но не се чувствах самотна. Не се и страхувах: двете вече бяхме свикнали една с друга. За пръв път в живота си имах приятел.

Преструвах се на болна, за да бъдем заедно, вземах лауданум и се правех, че спя. Сънищата ми бяха магически кораби с платна като криле, които ги издигаха високо в прозрачния въздух. За пръв път от години се чувствах освободена от омразната, тревожна кула на вината, която Хенри беше изградил около мен, освободена от Хенри, освободена от себе си. Бях чиста като стъкло, бистра като изворна вода. Отварях прозорците на стаята си и чувствах как вятърът свисти в мен като във флейта...

– Ама, господарке!

Гласът на Таби ме изтръгна от еуфоричната ми замечтаност, аз се обърнах и изведнъж се почувствах замаяна и извадена от равновесие. Тя остави подноса, който държеше в ръце, и се втурна към мен; с

измамното си зрение успях да забележа, че е стъписана и разтревожена. Грабна ме в прегръдките си и за миг ми се стори, че това е Фани, дошла да ме отведе у дома. Не издържах и се разплаках.

– О, господарке!

Като ме държеше с една ръка през кръста, Таби почти ме занесе до леглото.

– Легнете си, госпожо. Аз ей сега ще се погрижа – тя зацъка смаяно с език, мигом затвори прозореца и преди да успее да кажа и дума, започна да трупа отгоре ми одеяла. – Как ви хрумна да стоите на студено гола-голеничка... Ще измръзнете до смърт, господарке, до смърт! Помислете само какво ще каже господин Честър, като научи... ай колко сте лека, като перце, не се храните, изобщо не ядете, госпожо, бива ли така...

– Моля те, Таби! – прекъснах я аз през смях. – Не се тревожи толкова! Сега съм много по-добре. А и обичам чистия въздух.

Таби разпалено поклати глава.

– Не този лош влажен въздух, не, господарке, ще ме прощавате. Той е отрова за дробовете, същинска отрова. Трябва ви голяма чаша шоколад и храна, не за каквато разправя онзи доктор Ръсел, приятелят на господин Честър, а истинска, питателна селска храна...

– Доктор Ръсел? – аз се опитах да потисна тревогата, но чух как гласът ми прозвуча рязко, безпомощно. – Хенри каза, че няма да вика доктор! Аз съм съвсем добре, Таби. Съвсем добре.

– Не се косете, господарке – утешително каза Таби. – Смея да кажа, че господин Честър се безпокои за вас, затова повика доктора за съвет. Може би не биваше да ви казвам.

– О, Таби, много добре направи, че ми каза. И какво го посъветва докторът? Кога дойде?

– Ами вчера, господарке, докато спяхте. Не знам какво е казал, защото двамата с господин Честър говориха насаме в библиотеката, но господарят ми нареди да се грижа да вземате редовно лекарството си, да ви нося топли напитки и лека храна. Пилешки бульон, желе и други такива. Но ако ме питате – тук лицето й потъмня, – вие имате нужда от добра силна храна, пудинги, червено месо и може би чаша тъмно пиво към него. Това ви трябва, не бульон и желета. Така и казах на господин Честър.

– Хенри... – промърморих аз, като се мъчех да овладее вълнението си. Много важно, че беше говорил с доктора. Скоро щеше да бъде късно да направи каквото и да било. А от мен се искаше само да запазя

спокойствие и да не му давам никакви поводи за недоволство. Скоро Моуз щеше да осъществи плана си. А дотогава...

Ш-шт... спи. Ш-шт...

Таби ми подаваше чаша шоколад.

– Ш-шт... Господарке, изпийте това и си починете. Ще се почувствате много по-добре.

Насилих се да взема чашата.

– А капките ви? Взехте ли ги вече, госпожо?

Напук на себе си се усмигнах. Изведнъж мисълта, че мога да не ги взема, ми се стори невероятно смешна. Кимнах, все още усмихната.

– Скоро ще трябва да отидеш при аптекаря, Таби, да купиш още. Шишето почти привърши.

– Разбира се, че ще отида, госпожо – увери ме Таби. – Още тази сутрин ще отида, не се тревожете. А сега си изпийте шоколада и аз ще ви донеса закуска – и с шеговита строгост добави: – И гледайте този път да хапнете нещо!

Аз отново кимнах и затворих очи от внезапната вълна на тревога, която ме заля заедно с болната ми глава. Чух как вратата зад гърба ѝ се затваря и отново отворих очи. Тиси леко скочи на леглото до ръката ми и аз машинално я погалих. Тя с мъркане се сгуши на възглавницата максимално близко до мен и двете заспахме.

Когато се събудих, видях на масичката до леглото чашата си със студен шоколад и обещаната закуска на Таби. Чай – отдавна изстинал – и препечени филийки с бекон и бъркани яйца. Сигурно бях спала най-малко час. Излях чая през прозореца и дадох яйцата и бекона на Тиси, която ги изяде с грациозна наслада – поне горката Таби щеше да остане доволна, че този път ѝ връщам чинията празна. Аз станах и облякох сива домашна рокля, след това прибрах косата си под бяла шапка, измих лицето си, като забелязах в огледалото колко бледа и изморена изглеждам. Дори очите ми бяха сякаш безцветни, а костите на лицето ми изпъкваха необичайно остро под строгата бяла шапка. Никога не се бях смятала за хубавица, дори в дните, когато бях любимката на господин Честър. Марта беше хубавата. Не аз.

Хенри работеше в ателието си както винаги: напоследък прекарваше цялото си време там. „Картоиграчите“ бяха завършени и той вече беше получил похвала от Ръскин заедно с препоръка да изложи картината в Кралската академия и обещание за бляскава статия във вестниците. Но Хенри изглеждаше отнесен, почти незаинтересован от всичко това. Каза ми, че сега работи върху нова картина, голямо платно, озаглавено

„Шехеразада“, но беше странно несловоохотлив на тази тема. Всъщност забелязах, че е несловоохотлив на каквато и да било тема: хранехме се в мълчание и дрънченето на приборите по порцелана страховито отекваше в трапезарията. Няколко пъти се извинявах с неразположение, за да избегна тези ужасяващи вечери, в които Хенри дъвчеше, пръстите ми барабаниях нервно по чашата, гласът ми раздираше тишината в отчаян опит да я наруши. От време на време Хенри излизаше от мрачното си съзерцателно състояние, за да избухне в жестока, немилостива тирада, и аз едва сега започвах да го разбирам: разбирах, че ме мрази със сляпа, непоносимо интимна страст отвъд всякакъв разум и логика, първична и несъзнателна като рой оси, подвластни единствено на непреодолимия си стремеж да жилият... И в новоосъзнатото си разбиране проумях още нещо: Хенри не знаеше, че ме мрази. Това чувство спеше в него, растеше в тъмното, чакаше своя час... И аз се надявах Моуз скоро да предприеме нещо.

Следващите четири седмици пребивавах в упоено, неориентирано полусънно състояние, подобно на ларва в пашкула си. Открих, че сетивата ми са придобили странни нови вкусове: аз поглъщах несметно количество сладкиши и кексове, за голяма безкритична радост на Таби, макар че по-рано изобщо не обичах такива неща, а вместо чай започнах да пия лимонада. Не ми позволяваха да излизам от градината – слугите се грижеха винаги с мен да има някой за компания, докато седя край езерото или на терасата – Ем с безгрижното си бърборене или Таби, мълчалива, но неизменно мила, с навити ръкави на пъстрата си рокля, под които се виждаха пухкавите ѝ зачервени ръце, сръчните ѝ отрудени пръсти, заети с шиене или кърпене. Когато времето беше лошо, аз седях с часове ва прозореца, гледах дъжда и се занимавах с бродерията си: за пръв път изпитвах истинско удоволствие от еднообразното редене на бод след бод. Понякога целият ми ден минаваше неусетно, без да съм формулирала и една членоразделна мисъл в главата си. В паметта ми имаше обширни бели полета, незаети от нито един спомен, а между тези полета се въртяха накъсани картини, които понякога ме заварваха неподготвена, ослепяваха ме с неочакваната си яснота.

Една сутрин, след като Хенри беше излязъл, на гости ми дойдоха леля Мей и майка ми: сетивата ми бяха така объркани, че за малко да не ги позная. Майка ми бе крещящо облечена в розово сако и боне с щраусови пера и въодушевено говореше за някой си господин Зелени, който я завел на разходка с двуколката си. Леля Мей изглеждаше състарена и

когато я целунах, едва не се разплаках без причина от връхлетялата ме носталгия по старите дни на „Кронбърн Али“.

Тя ме погледна пронизително с блестящите си черни очи, силно ме притисна към твърдата си плоска гърд и промърмори толкова тихо, че едва я чух:

– О, Ефи, ела си у дома. Знаеш, че при мен винаги имаш дом, каквото и да се случи. Ела си още сега, преди да е станало късно.

Доплака ми се отчасти защото знаех, че вече е станало късно. Сега имах нов дом, ново семейство. В този миг ме завладя страшно чувство, сякаш се потопих в чужди спомени... може би ако бяхме сами, щях да се опитам да обясня на леля Мей какво става с мен, но майка ми беше там и доволно изброяваше добродетелите на своя господин Зелени, Таби полираше дъските в коридора и гласът ѝ сърдечно напяваше мелодия от някакъв мюзикъл... всичко беше така далеч от „Крук Стрийт“, че не можех да намеря подходящите думи, с които да започна.

Една вечер, докато се приготвих за сън, изведнъж се сетих за Моуз и ме обзе болезнен копнеж: с учудване осъзнах, че от две седмици изобщо не съм мислила за него. Зави ми се свят и аз безпомощно се отпуснах на леглото, смутена, самотна и виновна. Как можех да забравя мъжа, когото обичах и за когото бях готова да умра? Какво ставаше с мен? Ако бях забравила Моуз, майка си, леля Мей, какво още не си спомнях? Може би наистина полудявах. Какво ставаше с мен нощем, докато си мислех, че спя дълбоко? Защо една сутрин намерих пелерината си съвсем мокра в гардероба, сякаш бях излизала в проливен дъжд? Защо лаундърът в бутилката прогресивно намаляваше, макар че аз изобщо не помнех да съм пила от него? И защо все повече се засилваше убеждението ми, че много скоро ще се случи нещо, нещо грандиозно?

Започнах да си водя дневник, за да не забравям, но когато препрочитах изписаните страници, установявах, че изобщо не помня да съм писала и половината неща в него. Откъси от стихотворения, имена, навърляни рисунки допълваха текста, на места почеркът беше толкова различен от моя, че се съмнявах изобщо да съм писала тези редове. Моят почерк беше равен и заоблен, а другият приличаше на безформени дракулки, сякаш лицето, на което принадлежеше, едва наскоро се бе научило да пише.

Веднъж отворих дневника и прочетох вътре името си – ЕУФИМИЯ МАДЛИН ЧЕСТЪР, – написано отново и отново. Друг път това бяха имената на котките на Фани: ТИСИФОНА, МЕГЕРА, АЛЕКТО,

ТИСИФОНА, МЕГЕРА, АЛЕКТО, ТИСИФОНА... Заемаха близо половин страница. Но се случваше и умът ми да сече с точността и яснотата на диамант и тъкмо в един от тези моменти бях успяла да разбера, че Хенри ме мрази. В паниката, обзела ме след това откритие, аз почти с радост осъзнах, че трябва да се боря с него с цялата хитрост, която при теждавам, използвайки собствената му омраза към мен. Чаках, наблюдавах и постепенно започвах да виждам какво крои.

Таби неволно ме беше предупредила: още щом спомена доктор Ръсел, аз разбрах, но страхът, който ме връхлетя тогава, отдавна утихна. Не можех да оставя Хенри да спечели. Записах в дневника си с големи кървавочервени букви, за да може, ако отново загубя паметта си, да си спомня: ще избягам от Хенри, ще избягам с Моуз, Фани ще се погрижи за това. Когато Хенри беше там, винаги се преструвах на отнесена и сънлива... но под отпуснатите клепачи очите ми зорко го следяха и аз чаках.

Знаех за какво да гледам.

## 39

Четири седмици се изнизиха мъчително бавно, подобно на онези летни следобеди, когато бях на дванайсет и всички съкровища на природата се простираха отвън, зад прашните зелени прозорци на класната стая. Аз чаках и нарочно се трудех в ателието до степен на крайно изтощение, за да може, когато се прибера у дома, да демонстрирам поне подобие на здрав разум. Стените на ателието бяха осеяни с етюди: лица в профил, анфас, три четвърти, ръце, кичури коса, очи, устни. Работех с бързина, която граничеше с лудост: разхвърлях по пода рисунки с акварел, тебешир и мастило, до една съвършени, породени от яснотата на влюбената ми памет.

В събота отидох при търговеца на „Бонд Стрийт“ и купих отлично платно, опънато и грундирано, най-голямото, което някога бях купувал. Беше цели осем фута високо и пет широко и понеже беше вече опънато на рамка, трябваше да платя на двама души да го пренесат от магазина до ателието ми. Но си струваше всяко пени от двайсетте лири, които бях дал за него, защото още щом го качих на статива, започнах трескаво да скицирам направо върху красивата млечнобяла повърхност внушителните, грандиозни форми от въображението си.

Сигурно сте виждали моята „Шехеразада“: тя и днес виси в

Академията, царствена сред картините на Росети, Милее и Хънт със загадъчните си очи, сияещи във всички цветове на дъгата. Изобразена е в свръхестествена големина, полугола на фона на загатната ориенталска драперия. Тялото ѝ е едва узряло, стегнато, стройно и грациозно, кожата ѝ има цвета на блед чай, ръцете ѝ са дълги и изразителни, с хищни, боядисани в зелено нокти. Косата ѝ се спуска почти до земята (тук леко съм се отклонил от действителността, но всичко останало е реално, повярвайте ми), позата ѝ едва загатва за движение, тя стои загледана в зрителя, предизвикателна в голотата си, и сякаш се присмива на гузното му желание. Шехеразада е победоносно нескромна, протяга ръка да приобщи зрителя към някаква екзотична приказка за опасно приключение, лицето ѝ сияе, одухотворено от разказа, а около устните ѝ се долавя насмешка и диво веселие. В краката ѝ лежи разтворена книга, листата са отгърнати напосоки, а в сенките в очакване лежат два вълка с оголени зъби и искрящи очи. Ако погледнете рамката, ще видите издълбан откъс от стихотворение:

Търсил ли си Шехеразада  
по суша и море?  
Мечтал ли си да я целунеш  
под звездното небе?

Аз търсих много дълги нощи –  
хиляда и една.  
Търсих сред зной и жарко слънце,  
под бледата луна.

О, остани, Шехеразада,  
след края на нощта.  
Аз ще те чакам под луната –  
хиляда и една.

В четвъртък се прибрах по-рано от обикновено: този ден образът на почти завършената Шехеразада ме преследваше неотстъпно. Бързо си тръгнах от ателието, като забравих да се преоблека, главата ми изведнъж започна да кънти от болка, която чудовищно напираше в кръвясалите орбити на очите ми. Бях оставил шишето с хлорал у дома и още щом се прибрах на „Кромуел Скуеър“, се втурнах право към стаята си и тъмносињото шише. Без да затварям вратата зад себе си, аз се устремих към шкафчето с лекарствата и в този момент я видях, застинала

неподвижно до бюрото ми, сякаш си въобразяваше, че ако не мърда, може да остане незабелязана.

За миг ми се стори, че е Марта. После в главата ми разцъфна гигантска гневна роза, която засенчи дори болката. Може би заради факта, че ме беше заварила неподготвен и уязвим, безпомощно заровен в шкафа с лекарствата в търсене на хлорала, може би защото почти извиках името на Марта, а може би заради лицето ѝ, брашноно бялото ѝ идиотско лице с празни безцветни очи и старческа коса... или писмата, които държеше в ръката си.

Писмата на Ръсел! Почти ги бях забравил.

В първия миг изгубих ума и дума, гледах я и единствената ми мисъл беше отвлеченото учудване: „Как е могла... как е могла?“ Ефи стоеше като вкаменена и ме изпиваше с мътния си сив поглед. Гласът ѝ прозвуча възмутено:

– Писал си на доктор Ръсел. Помолил си го да дойде да ме види.

Не намирах думи за дързостта ѝ. Нима се осмеляваше да ме обвинява, след като беше ровила в писмата ми?

– Защо не си ми казал, че си писал на доктор Ръсел? – попита тя с равен и непоколебим глас, размахвайки писмата пред мен като оръжие. Лицето ѝ изразяваше такава злоба, че аз едва не отстъпих към вратата. Яростта се лееше от нея на вълни.

– Ти си чела писмата ми – помъчих се да говоря със заповеден тон, но думите ми бяха безформена върволица от звуци, подобни на шепя разпилени карти. Мислите ми изведнъж станаха отвлечени и бавни, гневът им пречеше да се подредят. Направих още един опит: – Нямах право да се ровиш в книжата ми – казах и облизвах устни. – В личните ми книжа.

За пръв път не я видях да трепва от рязката нотка в гласа ми. Очите ѝ имаха цвят на камък и патина: котешки очи.

– Таби ми каза, че доктор Ръсел е идвал. Ти изобщо не си ми споменал за това. Защо не си ми казал, Хенри? Защо не си искал да знам?

Страхът ме полази на бавни, лепкави тръпки. Почувствах се някак нищожен пред изгарящия ѝ гняв, смалявах се пред нея, превръщах се в някой друг, някой по-млад... в съзнанието ми внезапно изплува образът на танцуващата Коломбина като омразен, грижливо забравен спомен и аз осъзнах, че съм започнал да се потя. Опитвах се да не гледам към шията с хлорал, което стоеше само на милиметри от ръката ми.

– А сега ме чуй, Ефи! – сопнах се аз. Да, така беше по-добре, много по-добре. – Допуснала си непозволена волност. Аз съм твой съпруг и



имам пълното право да взема всички мерки, които пожелаея, за да се погрижа за здравето ти. Знам, че не си добре с нервите, но това не е извинение да се ровиш в личните ми неща. Аз...

– Нямам никакви проблеми с нервите! – гневно повиши тон Ефи, но без истерия, каквато би могла да се очаква при подобен изблик. Вместо това с горчив сарказъм тя започна да чете на глас писмото, като злобно имитираше замислените паузи на доктора с точността на дръзко дете:

„Уважаеми господин Честър,

В духа на последния ни разговор аз съм напълно съгласен с Вашата диагноза за нервното състояние на скъпата Ви съпруга. Макар в момента маниакалното ѝ състояние да не изглежда особено изострено, налице са данни за определено влошаване. Аз бих препоръчал съпругата ви да продължи да приема начесто ладанум, за да се предотвратят бъдещи истерични пристъпи, а също да пази лека диета и много да си почива. Съгласен съм, че е много неразумно дамата да излиза на разходки, докато не се уверя лично в психическото ѝ състояние, а междувремежно Ви препоръчвам да я наглеждате и да съобщавате за всеки пристъп, припадък, истерия или каталепсия...“

– Ефи! – прекъснах я аз. – Ти не разбираш! – дори в моите уши думите прозвучаха неубедително и аз отново изпитах неловкото чувство на нищожност.

Главата ми пулсираше, а не се осмелявах да посегна към шишето с хлорала пред очите на Ефи. Веднъж протегнах трепереща ръка към него и го съборих зад останалите сиропи и мехлеми... сега вече не можех да го стигна, без да се обърна с гръб към нея и да изложи уязвимия си тил на изгарящата злоба на погледа ѝ.

– Искам само да ти помогна – избоботих аз. – Искам пак да си добре, знам, че дълго беше болна и... толкова беше зле след загубата на бебето... съвсем нормално е нервите ти да са малко разклатени. Само за това ставаше въпрос, честна дума, Ефи. Честна дума!

– Нямам никакви проблеми с нервите – заяви тя с каменно лице.

– Радвам се да го чуя, скъпа – отвърнах аз, като се окопитих, – и ако ти си добре, аз пръв ще бъда благодарен. Но не бива да си мислиш глупости. Тази... тази глупава приумица... Тази глупава идея, че ние с доктора по някакъв начин... сме се наговорили срещу теб... не виждаш ли,

че точно от това се боя? Ти си моя жена, Ефи. Коя жена подозира съпруга си така, както ти ме подозираш?

Тя се намръщи, но забелязах, че съм я трогнал. Пулсиращата болка в главата ми отслабна, аз се усмихнах и пристъпих напред да я прегърна. Ефи се скова, но не се отдръпна. Кожата ѝ гореше.

– Горката ми. Може би трябва да си легнеш – препоръчах аз. – Ще изпратя Таби да ти донесе чай – почувствах конвулсивния отпор на тялото ѝ в ръцете си.

– Не искам чай! – падналата на лицето коса заглуши гласа ѝ, но аз долових безпомощната ѝ раздражителност и вътрешно се усмихнах. Леденото ѝ яростно самообладание ме беше разтревожило за кратко, но както и очаквах, тя възвърна обичайното си поведение. Трябваше да се досетя, че покорството е така дълбоко вкоренено в нея, че тя не би могла дълго да ми противостои. И все пак в очите ѝ имаше нещо... нещо, което за кратко ме бе накарало да се почувствам незначителен, дори несъществуващ...

Дълго след като Ефи излезе от стаята, споменът за този момент не ме напускаше. Дори тъмносиньото шише се оказа безсилно да заглуши дрънченето на раздрънканите ми мисли и когато най-после заспах, сънувах танцуващата Коломбина на баща ми. Отново бях дванайсетгодишен и възторжено я гледах как танцува все по-бързо и по-бързо, докато започна да се гърчи в демонична лудост, а ръцете, краката и изцапаната с кръв пола се сляха в забързана мъгла. И и съня си аз бях обзет от хладната увереност, че съм задействал някакво зло, което от детските години досега не е преставало да ме дебне в очакване на сгоден случай да разкъса воала на спомена и да нанесе удара си...

Протегнах ръка през размътения въздух към въртележката от коприна и ножове, която представляваше Коломбина – почувствах как острие като на бръснач ме поряза, но въпреки това успях да я уловя. Тя започна да се гърчи в ръката ми като змия, аз обаче не я пусках, старателно се прицелих и я запратих в стената колкото сила имах. Последва трясък, стържене на колелца и механизми, прощален музикален звук... и когато отново се осмелих да погледна, тя лежеше счупена до стената, порцелановата ѝ глава беше разбита, а полите се бяха омотали около кръста ѝ. Обля ме силна, гореща вълна на облекчение. И когато започнах непохватно да се измъквам от съня, чух собствения си глас да казва с нереална, неуместна яснота:

– Да не беше се събудило, момиче.

## АСО СПАТИЯ

## 40

Сега те бяха заедно като призрачни близначки, лицата им преливаха едно в друго, така че се случваше Ефи да ме погледне с очите на дъщеря ми или смехът на Марта да избухне от кротката усмивка на Ефи. Най-после се беше върнала, почти я виждах и имах чувството, че сърцето ми ще се пръсне от любов към нея, от любов и към двете. Сега тя беше щастлива, по-щастлива, отколкото изобщо някога е била, защото знаеше, че се е завърнала у дома, че вече е в безопасност при майка си, при сестра си. От нощта, в която я попитах за името на Отшелника, аз нямах повече нужда от спомените ѝ: тази част от нея спеше, затъваше все по-дълбоко в мъглата от неща, които е по-добре да останат забравени; беше престанала да сънува лошия човек и онова, което той ѝ бе сторил преди много години. Всъщност благодарение на отварите ми тя си спомняше много малко.

Беше ѝ приятно да спи в стаята си, заобиколена от своите книги и играчки; играеше си с Мегера и Алекто, а когато Хенри идваше, си играеше и с него. С всяко посещение той затъваше все по-дълбоко, ние го уповахме с хлорал и силни афродизиаци, омайвахме го с целувки и го оставяхме да лежи без дъх на пода, дълго след като Марта излезеше от стаята. Беше изгубил способността си да различава въображаемо от действително и аз не се съмнявам, че ако му покажех Ефи без всякакъв грим, той не би я познал. Нейното тяло беше съвсем измършавяло и по ръцете и гърдите ѝ бяха имха избили червени петна, но Хенри нищо не забелязваше. Моята Марта сияеше през плътта на Ефи, променяше я, правеше я силна и той ѝ принадлежеше, принадлежеше ѝ изцяло. Гледах го как с всяка изминала седмица става все по-отнесен и равнодушен, как подскача в тъмното при всеки звук, и сърцето ми се изпълваше с черна радост. Ние – дъщеря ми и аз – го изпивахме. Не вярвайте, ако някой ви каже, че отмъщението не е сладко: сладко е. Знам го.

Моуз дойде два пъти да ме види. Каза, че кредиторите му не могат да чакат вечно и че самият той не разбира ние защо чакаме. Заех му петдесет лири, за да му затворя устата, и той като че ли се съгласи да потърпи още малко. Скоро, казах му. Скоро.

Само още малко време, за да може моята Марта да порасне.

Изминаха още пет седмици и след пет четвъртъка Хенри Честър се препъваше слепешком по стълбите на къщата ми, уловен в завладяващия кошмар на похотта. Моето момиче минаваше право през него, изпразваше го от съдържание, от цялата му самоувереност, от претенциозното му мъжко превъзходство, от религиозното му двуличиe, от иконите му и мечтите му. Ако не беше Хенри Честър, щях да се смиля над него, но мисълта за моя малък тъжен призрак и за някогашното момиче пропъждаше от главата ми всички съмнения. Хенри не се беше смилил над моята Марта.

В онези пет седмици видях как отлита сивата безрадостна есен и преждевременно идва зимата и суров, режещ черен вятър сковава пътищата в лед и раздира небето на тъмносиви дрипи. Спомням си коледните украшения по лондонските магазини, празничните дървета по „Оксфорд Стрийт“ и гирляндите по уличните фенери, но прозорците и вратите на „Крук Стрийт“ останаха без украса. Тук щяхме да празнуваме покъсно.

Хенри дойде за последен път на 22 декември: този ден се стъмни в три следобед, а към девет ситният дъжд премина в суграшица и после в сняг, като едва покри в бяло паважа, преди да почернее. Може би все пак щяхме да имаме снежна Коледа. Ефи дойде рано, загърната до очите в дебелата си пелерина, аз погледнах небето и почти бях готова да я отпратя, като си помислих, че в такава отвратителна мразовита нощ Хенри няма да дойде. Но вратата на Марта беше по-силна от моята.

– Ще дойде – каза тя с палава увереност, – особено тази нощ.

О, милата ми Марта! Усмивката ѝ беше толкова хубава, че се изкуших да изоставя плана си за отмъщение. Не ми ли стигаше, че отново е при мен, че мога да я прегръщам и да усещам хладния допир на кожата ѝ до бузата си? Защо да рискувам това заради някаква безплодна победа над мъж, който и без това беше обречен?

Но, разбира се, знаех защо.

Засега тя все още му принадлежеше. В неговите очи половината от нея беше Ефи и тя никога нямаше да бъде моя, ако той не се откажеше от претенциите си. Докато продължаваше да ги възприема като отделни личности, те никога не можеха да се слоят напълно и да се върнат към доброто сигурно гнездо, което бяха напуснали. Щяха да си останат две блуждаещи половини, които бавно се спускат в бездната на забравата, от която само майчината любов би могла да ги измъкне. Тя трябваше да бъде освободена.

– Марта.

Тя се усмихна сияйно зад зеленикавия поглед на Ефи.

– Каквото и да се случи, помни колко те обичам.

Почувствах как малката й ръка се плъзна по топлата извивка на врата ми.

– Обещавам ти, че скоро всичко ще свърши, мила моя – Прошепнах аз и я прегърнах. – Обещавам.

Усетих усмивката й върху кожата си.

– Знаем, майко – отвърна тя. – И аз те обичам.

## 41

След този сблъсък съпругата ми се превърна в най-големия ми враг: лека сянка, която с хладни синьозелени очи следеше стъпките ми из обитаваната ни от духове къща. Беше станала тънка като богомолка въпреки множеството лакомства, които поглъщаше, носеше се като удавена русалка из гъстия зеленикав въздух, осветен от газените лампи. Правех каквото мога, за да не я докосвам, но тя като че ли изпитваше удоволствие да се отърква в мен при всяка възможност и допирът ѝ беше като на зимна мъгла. Почти не ми говореше, но все си мърмореше с тъничък детски гласец. Понякога нощем, когато лежах буден, ми се струваше, че я чувам да пее в тъмното – детски песнички, залъгалки и една френска приспивна песен, която знаеше от дете:

На стълбите в палата,  
на стълбите в палата  
девойка хубава седи,  
девойка хубава седи...

Отново говорих с Ръсел и след много въздишки и няколко загатнати мъжки сълзи се оставих да ме убеди, че единствената надежда любимата ми Ефи да се излекува е поставянето ѝ под наблюдение в някоя престижна болница. Аз видимо трепнах, когато добрият доктор намекна, че мъката от загубата на детето може трайно да е увредила разсъдъка ѝ, но започнах да се колебая, след като подробно ми беше обяснено, че ако не направя нещо скоро, Ефи може сериозно да се нарани. Външно намръщен, но вътрешно усмихнат, аз подписах документ, който и докторът подписа след мен, и грижливо го прибрах в портфейла си. На път за къщи се отбих в клуба да обядвам – за пръв път от седмици – и ядох с вълчи апетит. С чашата бренди си позволих редкия лукс да запала

пура. Имах повод за празнуване.

Когато стигнах на „Кромуюел Скуеър“, вече се смрачаваше. Погледнах часовника си – беше само три и десет. Беше излязъл вятър, който разнасяше рояци черни листа по улиците, и ми се стори, че усетих жулене като от суграшица по лицето си. Платих на файтонджията и побързах да вляза в къщата. Смразяващ стържещ вятър развяваше полите на палтото ми, аз отворих вратата и шепа мъртви листа влетя в къщата преди мен; затръшнах вратата под носа на мрака и потръпнах. Тази нощ щеше да вали сняг.

Заварих Ефи в сумрачната всекидневна, седнала до незапалената камина с бродерията на коленете си. Прозорецът абсурдно зееше и вятърът духаше право в стаята. Подът беше осеян с мъртви листа. За кратък кошмарен миг отново ме обзе старият ужас, чувството на нищожна безпомощност, сякаш с готическата си бледност и призрачен вид тя по някакъв начин ме бе превърнала в призрак в собствения ми дом, сякаш аз бях безплътният, а тя – солидната жива плът. После си спомних за документа в портфейла си и всичко си дойде на мястото. С нетърпелив възглас направих две крачки напред и дръпнах шнура на звънеца, за да повикам Таби, след това направих усилие и се обърнах към Ефи, присвивайки очи в тъмното към сивото петно на лицето ѝ.

– Хубава работа, Ефи – сгълчах я аз. – Какво си въобразяваш, като седиш тук на студа? Ще се простудиш до смърт. И какво прави Таби, та те е оставила тук без огън? От колко време седиш така?

Тя се обърна към мен – половин момиче с лице, разсечено от светлината в коридора.

– Хенри... – гласът ѝ прозвуча равнодушно и безцветно като самата нея. При странното разместване на чертите ѝ като че ли само половината ѝ уста се движеше: единственото ѝ око беше втрънено в мен със зеница колкото малка точица на светлината.

– Не се тревожи, мила моя – продължих аз, – Таби ей сега ще дойде. Ще се погрижа да ти запали хубав огън и да ти донесе шоколад. Не искаме да се разболееш, нали?

– Нима? – в гласа ѝ долових леко иронична нотка.

– Разбира се, че не, мила моя – рязко отвърнах аз, за да не заекна. – Таби! Проклетата жена, трябваше отдавна да е тук. Таби! Нима иска да умреш от студ?

– Таби излезе – тихо каза Ефи. – Изпратих я до аптеката да ми купи от лекарството.

– О...

– Няма никой. Ем има свободен следобед. Едуин си отиде у дома. Сами сме, Хенри.

Отново ме обзе неразумен ужас и аз положих всички усилия да се овладеея. По някаква причина идеята, че съм насаме с Ефи, оставен на волята на странните мисли, които биха могли да се въртят в главата ѝ, ме плашеше. Бръкнах в джоба за запалката си и се насилих да застана с гръб към Ефи, за да запаля лампата... Почувствах как очите ѝ се впиват като нокти в тила ми и до болка стиснах зъби от омраза към нея.

– Така е по-добре, нали? Сега вече можем да се виждаме – това беше правилният тон: рязка неофициалност. Нямахме защо да мисля, че тя си е наумила да ми противоречи, нямаше причина да си въобразявам, че отнякъде вече е разбрала... Обърнах се с лице към нея и устата ми се разтегли в болезнена усмивка, която едва ли би успяла да я заблуди. – Ще затворя прозореца – казах аз. Забавих се колкото може по-дълго със затварянето, дърпането на пердето, събирането на листата по пода. Хвърлих ги в камината.

– Чудя се дали ще мога да запаля огън.

– Не ми е студено – каза Ефи.

– Но на мен ми е – отвърнах с престорена веселост. – Я да видим... Не може да е толкова трудно. Таби го прави всеки ден – коленичих пред камината и се заех да трупам хартия и сухи съчки върху въглените. Надигна се късо пламъче, нещо изпука и камината започна да пуши. – Виж ти – засмях се, – това било по-трудно, отколкото си мислех.

Устните на Ефи се изкривиха в прозорлива злобна полуусмивка.

– Не съм дете – внезапно избухна тя. – Не съм и луда. Няма нужда да ми говориш като на малоумна.

Реакцията ѝ беше толкова неочаквана, че аз отново се уплаших.

– Но защо, Ефи – започнах глупаво, – аз... – след като се съвзех, заговорих отчетливо и търпеливо като лекар. – Виждам, че си болна. Мога само да кажа, че се надявам след време да разбереш колко обидни и неблагоприятни са били думите ти към мен. Въпреки това...

– Не съм болна – прекъсна ме Ефи и в този момент аз ѝ повярвах: очите ѝ бяха зорки и блестящи като скалпел. – Въпреки всичко, което казваш и правиш, за да ми докажеш обратното, аз не съм болна. Моля те не си прави труда да ме лъжеш, Хенри. Съвсем сами сме в цялата къща, няма пред кого да се преструваш, освен пред себе си. Опитай се да бъдеш честен заради двамата ни.

Гласът ѝ беше сух и безстрастен като на кралица и за миг аз отново станах дванайсетгодишно момче, уплашено и наивно в стремежа си да

се отърве от наказание. Всяка дума сякаш утежняваше вината ми.

– Нямах право да ми говориш така! – гласът ми прозвуча слабо и колебливо и аз се опитах да му придам авторитет. – Търпението ми има граници, Ефи, макар да правя много компромиси с поведението ти. Дължиш ми уважение поне като на съпруг, ако не друго, и...

– Съпруг? – възкликна Ефи и аз със странно облекчение долових рязката нотка, която се прокрадваше в хладнокръвния ѝ тон. – Кога изобщо си искал да бъдеш мой съпруг? Ако кажа на някого какво...

– Какво? – попитах по-силно, отколкото исках, сякаш думите се изплъзваха от моята власт. – Че се грижих за теб, когато беше болна, че търпях истериите ти, че ти дадох всичко, което някога си искала? Аз...

– Леля Мей винаги казваше, че не е прилично мъж като теб да се жени за толкова по-младо момиче. Ако знаеше...

– Какво?

Тя зашепна:

– Ако знаеше как се държиш с мен... и къде ходиш посред нощ...

– Бълнуваш, момиче. Къде ходя, за бога?

– Знаеш къде. На „Крук Стрийт“.

Аз зяпнах от почуда. Откъде можеше да знае? Дали някой не ме беше познал? Или проследил? В главата ми нахлуха мисли за всички последници от това. Не можеше да бъде. Тя блъфираше.

– Ти си луда!

Ефи мълчаливо поклати глава.

– Ти си луда и аз мога да го докажа!

Трескаво бръкнах в джоба на палтото си и измъкнах документа от Ръсел. Задъхано го зачетох на глас, овладян от болна еуфория:

– „... че пациентката Еуфимия Мадлин Честър... показанията са твърде тежки, за да бъдат пренебрегнати... мания, истерия и каталепсия... опасна за себе си и за околните...

поради което препоръчвам да постъпи за лечение за неопределен период от време... където ще бъде в ръцете на... подготвени да...“ Чу какво казва: че трябва да те изпратя в болница, Ефи, в болница за луди! Никой няма да повярва на луда жена. Никой!

Лицето ѝ беше безизразно, ужасяващо празно. За миг се запитах дали изобщо ме е чула или отново се е затворила в странните си неразгадаеми мисли. Но когато заговори, гласът ѝ прозвуча много спокойно:

– Винаги съм знаела, че ще ме предадеш, Хенри – каза.

Понечих да отвърна, но в края на краищата тя беше права: наистина нямаше пред кого да се преструвам, освен пред себе си.



– Знаех, че не ме обичаш вече – Ефи се усмихна и за миг ми се стори почти красива. – Но това не ме тревожи, защото и аз отдавна не те обичам – тя склони глава, сякаш си припомняше нещо. – Но аз няма да ти позволя да ме пожертваш, Хенри. Няма да ти позволя да ме изпратиш в лудница. Не съм болна и един ден все някой ще го разбере. Тогава може би хората ще започнат да ми вярват – Ефи ме стрелна с поглед, изпълнен с лукавство. – А аз мога да им разкажа много неща, Хенри – хладнокръвно добави тя. – За къщата на „Крук Стрийт“ и за това какво правиш там... Фани Милър няма да лъже заради теб, нали?

Дъхът ми заседна като кълбо с игли в гърлото, гърдите ми се свиха с непоносима болка. Изведнъж изпитах отчаяна нужда от хлорал. Без да обръщам внимание на победоносната усмивка на Ефи, аз грабнах шишенцето, което висеше на врата ми, и рязко завъртях дозатора. С треперещи ръце капнах десет капки в една чаша и сипах отгоре им шери. Чашата се оказа прекалено пълна: част от течността се разли и опръска ръкава ми. Изведнъж в мен се надигна бурна омраза.

– Никой няма да повярва на такива нелепи твърдения – гласът ми отново прозвуча твърдо и аз изпитах огромно облекчение.

– Мисля, че може и да повярва – каза Ефи. – А и представи си скандала, който ще се разрази точно когато изкуството ти започва да се радва на признание. Дори намек за това, че си се опитал да затвориш жена си в лудница, за да ѝ попречиш да разкрие тайните ти прегрешения, ще те съсипе. Готов ли си да рискуваш?

Благодарих на тъмните богове, които и да бяха те, за хлорала: започнах да усещам как капакът на главата ми се отваря и вътре нахлува хладен въздух, който подхваща мислите ми, смалени до големината на прашинки. Чух гласа си да звучи от много далеч:

– Мила Ефи, ти си превъзбудена. Мисля, че трябва да си легнеш и да почакаш, докато Таби ти донесе капките.

– Няма да си легна! – осъзнала, че е изгубила предимството си, Ефи започна да губи и призрачното си самообладание и в гласа ѝ се доловиха резки нотки на истерия.

– Е, не си лягай тогава, скъпа – отвърнах аз. – Няма да те насилвам. Ще сляза да видя дали Таби се е върнала.

– Не ми вярваш, нали?

– Разбира се, че ти вярвам, мила моя. Разбира се, че ти вярвам.

– Мога да те съсия, Хенри (гласът ѝ трепна, колкото и да се мъчеше да го овладее). Мога и ще го направя!

Но призрачният силует с ведър хладен глас и синьозелени очи си

беше отишъл и заплахата ѝ сякаш се бе изпразнила от съдържание. Сълзи посребриха лицето ѝ и ръцете ѝ започнаха да треперят. Аз прибрах документа в предния си джоб и си позволих лукса да се усмихна.

– Приятни сънища, Ефи.

И когато излязох в осветения коридор, почувствах как юмрукът в гърдния ми кош се свива – радостно, жестоко. Никога не бих ѝ позволил да ме раздели с Марта. Никога.

По-скоро бих я убил.

Пристигнах на „Крук Стрийт“ с двацет минути закъснение. Бурята реवेशе с цяло гърло зад гърба ми. По паважа имаше сняг, който се топеше и се превръщаше в гъста, мазна зимна киша, по която колелата на файтона се плъзгаха и се кривяха. Бях странно спокоен въпреки неотдавнашната си разправия с Ефи – бях взел втора доза хлорал, преди да тръгна.

Като знаех, че Марта ме чака в края на пътя ми, не можех да мисля за Ефи: утре щях да уредя настаняването ѝ в прилична болница извън Лондон, където нямаше кой да слуша брътвежите ѝ – а дори да имаше, образцовият ми живот със сигурност щеше да отклони от мен всяко подозрение: в края на краищата тя беше само жена, при това бивш модел. Щяха да ме съжалят за провала на брака ми, но никой нямаше да ме обвини. Освен това... тя беше болна. Може би по-болна, отколкото се предполагаше. В такава нощ ми се струваше, че всичко е възможно.

Вратата на номер 18 се отвори и откри квадрат от розова светлина, аз се отърсих от злокобните си мисли и влязох, оставяйки дيريا от замръзнала кал след себе си. Фани беше цялата в коприна с цвят на магнолия, загърната в ефирен воал, което я правеше да изглежда абсурдно непорочна като млада булка, и аз с тревога се зачудих колко безгранични са способностите на жените да се представят за такива, каквито мъжете ги искат. Дори Марта.

Дори Марта.

Какви ли страшни тайни криеше съвършената ѝ плът?

Безмълвно тръгнах след шепота на Фани, която ме отведе чак до мансардата на къщата, при таваните и малките стайчки. Когато осъзнах накъде ме води, внезапно ме обзе ужас, сякаш след малко щеше да отвори вратата на малката спалня и да разкрие пред мен същата обстановка: играчките по пода, бялото легло, цветята на нощната масичка и детето на уличницата, голо под нощницата си, непроменено, само малко побледо след всичките години престой в тъмния ковчег, с протегнати към мен ръце и глас като на Марта...

Собственият ми глас отекна като ледена висулка:

– Защо трябва да идваме чак тук? Не може ли да отидем в някоя от гостните?

Фани не обърна внимание на неучтивостта ми.

– Това е личната стая на Марта, Хенри – разсъдливо обясни тя. – Имаш специална покана от нея да я посетиш тук.

– А... – думите ми се оплетоха като бодлива тел в устата ми. – Аз... ако тя не възразява, бих предпочел... тук не е ни малко мрачно? И студено. В тази част на къщата е много студено. Може би...

– Марта сама избра тази стая – невъзмутимо отвърна Фани. – Ако започнеш да се дърпаш, може да не поиска повече да те види.

– О! – нямаше какво повече да кажа. Опитах да се усмихна, но усмивката ми натежа като гримаса. – Аз... просто не съм разбрал. Естествено, след като Марта...

Но Фани вече вървеше напред по стълбите. Подът изглеждаше така, сякаш дълго време никой не бе смущавал покоя на праха по него. Погледнах вратата и почти очаквах да видя синьо-бялата емайлирана дръжка на стаята на майка ми. Пропъдих тази мисъл, преди да е разтърсила крехката ми самоувереност, придобита под влияние на хлорала. Каква глупост. Нямаше дръжка в синьо и бяло, нито бледо дете на улициница с тъмни, пълни с укор очи и следи от шоколад около устата, имаше само Марта, Марта, Марта, Марта... Сложих ръка на дръжката и забелязах олющената бяла боя, под която личаха пластове зелено, жълто, червено... но не синьо, казах си победоносно, не синьо. И точно до ръката си видях отпечатъци от малки пръсти, сякаш някое дете се беше опряло на вратата, притискайки о нея длан и три пръста... Марта?

Дори нейните ръце не можеха да бъдат толкова малки. И следите – лепкави, размазани петна – прясно личаха върху бялата боя. Дали не бяха от... шоколад?

Самообладанието ми ме напусна. Аз извиках и блъснах вратата с всичка сила. Тя не се отвори. В главата ми нямаше място за разсъждения: водеше ме безумна логика, внезапно непоклатимо убеждение, че след всичките тези години Бог най-после е измислил начин да ме накара да платя за стореното с детето на улициницата... да платя с Марта. Картината изглеждаше злоещо правдоподобна в размътеното ми съзнание: детето стои с ръка на вратата, ослушва се, влиза и вижда Марта, която ме чака. След време излиза, отмъстило за стореното... а Марта още чака с рокля, омотана около врата...

Отново извиках и започнах да удрям с ожулени юмуци по вратата.

– Марта! Марта! М-м...

После вратата се отвори и разкри мрак. Инерцията ме тласна навътре, блъсна ме в отсрещната стена и вратата се затръшна. В първия миг мракът беше непрогледен и аз продължих да крещя, убеден, че призрачното дете е в стаята при мен, толкова студено, толкова бледо, и още иска да му разкажа приказка.

Блесна светлина. Отначало ме ослепи, но след малко видях Марта да стои до прозореца с лампа в ръка. Изпитах такова силно облекчение, че едва не припаднах, пред очите ми избиха големи черни петна.

– Марта – опитах се да прикрия облекчението си. – Аз... Съжалявам. Днес... не съм съвсем на себе си – и слабо се усмихнах.

– Честно казано, и аз, господин Честър, и аз – тя ми отвърна с малка лукава усмивка, а гласът ѝ – шепот – шумолеше като слама под лятно небе. – Може би и двамата имаме нужда от питие.

Докато сипваше питиетата, аз я наблюдавах, чувствайки как ритъмът на сърцето ми се забавя почти до нормалното, и не след дълго бях в състояние да се огледам из стаята.

Тя беше почти гола. Тясно легло с бяло покривало, нощна масичка с кана и леген, маса и опърпано кресло – това бяха всички мебели в нея и на светлината от единствената лампа всичко изглеждаше още по-голо. По дъските на пода нямаше килими, по стените нямаше картини, липсваха и пердетата. А днес и Марта приличаше на стаята си: с проста бяла нощница, боса, с разпуснатата коса, която почти скриваше лицето ѝ. За миг отново ме обзе предишната тревога – приликите с онази нощ бяха твърде много, – сякаш това бе поредната дегизировка на Марта, която имаше за цел да ме извади от равновесие и да ме тласне към трайна лудост. Но когато обви ръце около мен, тя беше топла и ухаеше на прости детски аромати: сапун, лавандула, нещо сладко като петмез; тя, която ме омайваше с неустойима екзотична чувственост, сега беше най-обикновена невръстна съблазнителна, срамежлива, страстна четиринайсетгодишна девица, очарователно неопитна, болезнено искрена.

Разбира се, знаех, че това е поредното ѝ представление: истинската Марта ми беше също толкова непозната, колкото и в самото начало. Но аз се оставих на нежната илюзия и докато лежахме прегърнати като деца, тя зашепна в ухото ми приказка: за мъж, който се влюбил в портрета на мъртво момиче, купил го и го скрил на тавана от страх жена му да не започне да го разпитва. Всеки ден ходел при портрета и ставал все по-тъжен, но не можел да се откаже от удоволствието да го гледа. Жена му започнала да го подозира и един ден го проследила до тавана. Видяла

как седи пред портрета и го гледа. Измъчвана от ревност, тя го почакала да излезе, взела един нож и отишла при картината с намерението да я нареже на парчета. Но портретът бил обитаван от душата на мъртвото момиче и когато съперницата му дошла с ножа в ръка, то се нахвърлило върху нея. Последвала борба, но призрачното момиче било силно с отчаянието си. Ревнивата жена с писъци изскочила от тялото си и потънала в хаоса, а призракът взел живота ѝ за себе си. Момичето спокойно слязло по стълбите и заживяло със своя любим. Потръпнах, когато приказката свърши.

– Вярваш ли в призраци, Марта? – попитах аз.

Усетих кимането ѝ с голата си кожа и ми се стори, че чух приглушен смях. Този смях ме накара да се почувствам неловко и малко ядосано отвърнах:

– Няма призраци. Умрелите не се връщат да преследват живите. Не вярвам, че хората отиват някъде след смъртта си.

– Не вярваш ли, че отиват в Рая?

– Особено пък в Рая...

– Тогава... – гласът ѝ заглъхна дяволито. – Значи не се страхуваш от мъртвите?

– Че защо да се страхувам? Нямам от какво да се срамувам – лицето ми пламна и аз се запитах дали го е почувствала. – Не ми се говори за това.

– Добре – по детски се съгласи тя. – Разкажи ми тогава какво прави днес.

При тези думи избухнах в смях: не очаквах да чуя такава съпружеска реплика от нейната уста!

– Не, разкажи ми – настоя Марта.

Разказах ѝ – може би повече, отколкото исках. Тя лежеше кротко като дете в прегръдките ми, мълчалива: само от време на време издаваше звук, за да покаже, че ме слуша. Разказах ѝ за Ефи и за това как съм започнал да се боя от нея, за почти суеверното чувство, че съм станал призрак в собствения си дом, за решението ми да изпратя Ефи в лудница, където вече няма да бъде опасна за мен, за убеждението ми, че тя може да ме унищожи. Ефи беше разбрала за нас – макар че изобщо не си представях откъде, – Ефи, врагът, мълчаливият наблюдател от тъмното, призрачното дете... призракът. Ефи, която не биваше да се събужда, която трябваше да умре... Ефи, която трябваше да умре...

След малко забравих, че говоря с Марта; представих си, че стоя пред Божия престол и отчаяно се пазаря с Него, а Той седи с върховно,

глупаво безразличие и гледа как се пазаря с Него за живота си...

Нямах право: сега го знам. Бях взел Ефи, преди още да е пораснала достатъчно, за да разбере какво е любовта. Измамих я, като я лиших от възможността да бъде щастлива. Промених я така, че да задоволи собствения ми извратен вкус, а после, когато ми омръзна, я захвърлих.

Знам какъв съм.

И въпреки това докато държах Марта в прегръдките си и усещах влажната топлина на дъха ѝ върху кожата си, аз съзрях друга възможност – възможност, от която космите по ръцете ми настръхнаха и която ме изпълни с фина, екстатична омраза към себе си. Думите, които бях изрекъл пред Марта, кънтяха в кухия ми череп, сладки и звънки като невидими струни под клепачите ми:

„Няма призраци. Умрелите не се връщат да преследват живите. Не вярвам, че хората отиват някъде след смъртта си.“

Осъзнах, че съм повторил думите на глас, прекъсвайки потока на мъчителния си самоанализ. Но сега не помнех нищичко от изреченото.

Марта ме наблюдаваше с любопитство. Лицето ѝ беше каменно.

– Хенри...

Изведнъж разбрах какво ще каже и трепнах, уловен в капана на смъртоносния ѝ поглед. Започнах да говоря, без да ме е грижа какво казвам, само за да ѝ попреча да изрече думите – думата, която безмилостно отекваше в съзнанието ми...

– Хенри!

Погледнах я. Нямахше измъкване.

– Помниш ли, когато ми каза, че ме обичаш?

Мълчаливо кимнах.

– Тогава ми обеща нещо. Сериозно ли беше?

Поколебах се:

– Аз...

– Сериозно ли беше?

– Да.

Главата ми пулсираше, устата ми беше пълна с кисел вкус като след долнопробен джин.

– Чуй ме, Хенри – гласът ѝ прозвуча тихо, приятно, интимно като смъртта. – Ти вече не я обичаш. Обичаш мен. Нали?

Кимнах.

– Докато тя е с теб, аз никога няма да бъда твой. Винаги ще трябва да се криеш. Винаги ще трябва да идваш тайно.

Дъхът ми запърха между пресъхналите ми устни в неизречен

протест, но ужасяващата чистота на погледа ѝ ме накара да мълча.

– Казваш, че вече знае за нас: знае и може да те унищожи. Дори да я затвориш в лудница – ако изобщо успееш, – това може да не е достатъчно. Тя ще се разприказва и някои хора могат да я чуят. Мислиш ли, че семейството ѝ няма да ѝ повярва? Така или иначе ще избухне скандал. Калта е лепкава, Хенри.

– Аз...

Предчувствието за онова, което се готвеше да каже, нахлу в съзнанието ми като огнена стихия. Но което беше по-лошо, аз исках да го каже, исках да освободи вълците в главата ми. Сладката ми Шехеразада! Главата ми заплува в бесен световъртеж. Тя говореше за убийство, говореше за нещо, което да накара Ефи да замълчи завинаги...

За миг изцяло се оставих на образите, които се въртяха в главата ми, и долових в себе си възбуда от мисълта за убийство, натрапчива възбуда, която почти засенчи копнежа ми по Марта... после очарованието на Марта надделя и аз я притиснах в прегръдките си, заравяйки лице в сладостта и мекотата ѝ, в уханието на люляк и шоколад... може би дори се заплаках.

– О, Марта...

– Съжалявам, Хенри. Аз наистина те обичах и едва ли някога ще разбереш какво означаваша тези нощи за мен...

От дълбините на бездната съзнанието ми започна тревожно да се пита: какво означаваше това? Звучеше почти като...

– ... но след станалото не можем да се виждаме повече.

Вцепенението връхлетя сетивата ми като ледено одеяло. Само тъничкият безпомощен глас в главата ми глупаво повтаряше: това е сбогуване, едва ли е искала да каже това, и това е... Не! Невъзможно! Не това очаквах да чуя! Не това беше обещанието, което исках да спазя! В мен се надигаше истерия. Отдалеч чух собствения си смях – писклив, смразяващ смях като на обезумял клоун.

– Не! Не! Ще направя всичко за теб... всичко... каквото и да е... – и най-ужасното. – Не трябва да се разделяме така... – о, моя Марта, моя прохладна Гетсиманска градина. – Ще направя всичко!

Най-после ме чу. Обърна лице към светлината и очите ни се срещнаха. Повторих думите си, за да разбере, че казвам истината:

– Ще направя всичко.

Тя кимна бавно, крехка и неумолима. Аз направих мъчителен опит да овладее гласа си.

– Ефи е болна – казах. – Може да не издържи дълго. Постоянно

взема лауданум. Понякога забравя колко капки е взела.

Марта ме гледаше неподвижно със светещи като на котка очи.

– Може да умре... всеки момент.

Не беше достатъчно: разбрах го, щом погледът ѝ се отклони от моя. Тя не беше Ефи, която се луташе в сенките. Бях ѝ обещал всичко.

Отчаяно изрекох омразните думи – страхливо признание на вече поетата вина.

– Никой няма да разбере.

Тишината отекна оглушително между нас.

Скрепихме сделката, тъй както се скрепяват всички дяволски сделки. Представете си, ако можете, как е изглеждало всичко в Божиите очи: Честър се гърчи в мъките на плътта, а в ушите му шепне сладък демоничен глас – как ли се е смял Бог! Аз продадох душата си за една жена – как ли този безсмъртен шампион на абсурда се е превивал от смях, докато гласовете ни са долитали като мухи до небесния Му слух... и колко малко ме беше грижа! Марта беше моята душа.

След като дадох обета си, открих, че тя е ужасяващо практична. Марта беше тази, която измисли в подробности плана, с който несъмнено вече сте запознати. Като ми шепнеше сладко и ме докосваше с малките си ледени ръце, тя хладно очерта моята роля в него.

Всичко беше много просто. На следващия ден отивам в ателието си както обикновено и се прибирам с падането на нощта. Предупредил съм Таби да даде дневната доза лекарство на господарката си. След вечеря, когато Ефи отива да си легне, аз ѝ донасям чаша шоколад, щедро подправена с лауданум и малко бренди, за да прикрие мириса на лекарство. Ефи заспива дълбоко, толкова дълбоко, че дъхът ѝ спира: безболезнен край. След като се е стъмнило достатъчно, за да не може никой да ме види, аз изнасям тялото навън, където приятел на Марта ме чака с каруца. Откарваме Ефи на гробището и я скриваме в някоя гробница със саркофаг, който отваряме с помощта на инструменти, донесени от приятеля на Марта. След като поставим тялото и запечатваме саркофага, никой не може да ни пипне. Ако се погрижим да изберем семейство, чиито наследници са починали, можем да сме сигурни, че никой няма да намери тялото. Аз съобщавам на полицията, че съпругата ми е душевно болна – Ръсел със сигурност ще го потвърди – и често се държи странно. Остава да изиграя ролята на разтревожен съпруг и със случая е приключено. Ефи изчезва завинаги.

Тревожеше ме само един детайл: предложението за съучастник.



Разбирах, че имам нужда от помощник, който да пренесе с мен тялото и да стои на пост на гробището, но Марта не искаше да ми каже кого има предвид, като настояваше да ѝ се доверя. Накрая се ядоса и ме обвини, че си търся извинение, за да се измъкна. Помня как седеше на голото бяло легло с подвити крака като Дева Мария на Росети, гъстата ѝ коса се спускаше безредно по раменете, а стиснатите ѝ юмруци бяха като от кремък.

– Страх те е! – презрително отсече тя. – Само обещавах, обещавах... ако мислите бяха грехове, досега отдавна да си изгорял в ада, но щом се стигне до действие, подсмърчаш и въздишаш като момиче! Мислиш ли, че не мога да го направя сама? Мислиш ли?

– Марта... – отвърнах аз с молба.

Гневът ѝ беше великолепен – огън и жупел.

– Ма-арта-а – подигравателно повтори тя. – М-ма-арта-а...

Изведнъж отново станах на дванайсет, бях в училищния двор, заровил лице в ъгъла зад вратата, в устата си усещах вкус на сълзи и омраза (Бе-е-бе, плачи, бе-е-бе, вижте бебето как плаче...). За миг зрението ми се замъгли и сълзите закапаха по бузите ми. Не можех да разбера причината за внезапната ѝ жестокост. Марта се беше ядосала за нещо.

Само това ли можеш? – горчиво изкрещя тя. – Да плачеш? Аз те моля да освободиш себе си и мен, а ти хленчиш като ученик? Аз искам мъж, любовник, а ти не ми даваш нищо! Искам ти кръв, а ти ми даваш вода!

– М... М-м-м... – за малко да кажа „майко“. Кълбото от бодлива тел в устата ми изведнъж стана скъсана струна, Еолова пещера на болката и страха. Почувствах как лявата половина на лицето ми трепери неудържимо, клепачът ми – пеперуда, уловена в измъчената ми плът.

Презрението ѝ беше повече, отколкото можех да понеса. Закрещях с цялата любов и омраза, натрупани в натезалото ми сърце. Какви думи имаше в кръска ми – ако изобщо бяха думи – не знам.

Но имаше обещание: умиловивена, тя ме целуна.

Аз съм онзи, който съм.

## 42

Като го видях да се измъква от стаята на Марта и да се препъва надолу по стълбите, разбрах, че часът ни е ударил. Той беше захвърлил крехкото си самообладание, ледената презрителна маска на своята

почтителност и онова, което бе останало, нямаше нито облик, нито претенции – само глупав писък на измъчена плът и безгранично желание. Черният заснежен вятър го отнесе като удавено дете с огромни учудени очи, в които за миг съзрял някогашната невинност... Никога повече не го видях. Поне не по начина, който вие си представяте.

В онази сутрин не се съмна, но в седем часа Моуз се появи с подути очи, току-що изпълзял от нечие легло, и настоя да ме види. Влезе в стаята, без да чука, с разчорлена коса и кисела физиономия. Изглеждаше уморен и ядосан и аз предположих, че го боли глава, защото се запъти право към брентито и щедро си напълни една чаша.

– О, Моуз – казах небрежно, – изглеждаш отвратително. Наистина трябва повече да се грижиш за себе си, драги.

Той пресуши чашата и се намръщи.

– Добре си осведомена, нали, скъпа ми Фани? – отвърна той. – Един господ знае какво ми сипа снощи в чашата онази уличница. Главата ми се пръска. И на всичкото отгоре се осмели да ми поиска четири гвинеи!

– Снощи каза, че я намираш за очарователна – учтиво му напомних аз.

– Е, това си беше за снощи. Тази сутрин изглеждаше поне на четирийсет!

– Неблагодарник. Пийни си кафе – аз се усмихнах и му сипах. – Всички жени са илюзионистки, нали знаеш?

– Всичките сте вещици – отсеке той и взе чашата си. – И на първо място ти, Фани. Така че не се опитвай да ме омайваш, тази сутрин не съм в настроение.

Около половин минута Моуз пи кафе в надутото мълчание, после скочи и удари чашата си в масата толкова силно, че за малко да строши порцелана.

– Какво си намислила? – възнегодува той. – Уморих се да чакам, уморих се да бягам от кредиторите, когато бих могъл да припечеля нещо от цялата история. Кога ти и Ефи ще спрете да си играете и ще се заловите за работа?

– Седни, Моуз – казах спокойно.

– Не искам – дребнаво отсеке той. – Може да си мислиш, че съм глупав колкото нея, но не съм. Искам веднага да ми отговориш. Иначе, искаш или не, ще свърша всичко сам и вие с Ефи няма да видите и пени от парите на Честър. Разбра ли?

Аз въздъхнах.

– Виждам, че се налага да ти кажа.

## 43

Трябва да разберете, че бях ядосан. Нямах нищо против тях – поне тогава, – бях чакал, точно както Фани бе поискала, без да задавам въпроси. Но времето минаваше и един от главните ми кредитори отново дойде да ме навести. Колкото до Ефи, не бях говорил с нея от седмици. Виждах я само когато идваше на „Крук Стрийт“, бледа и безразлична, с празния малоумен поглед на човек, пристрастен към лауданум. Макар донякъде да я презирах за слабостта ѝ, понякога изпитвах болезнена тъга по хубавото страстно създание, каквото беше някога. Тя ми писа десетина пъти: писмата ѝ бяха отчаяни, жестоки и объркани, равният ѝ наклонен почерк се редуваше с груби драскулки, които едва успях да разчета. Не се осмеляваше да се срещне с мен. В деня, преди да отида при Фани, аз получих последно писмо от нея, по-кратко от останалите: лист, откъснат от тетрадка, без подпис и дата. Почеркът беше безформен, като на дете, най-отгоре на бележката с огромни букви беше изписано името ми:

„Моуз!

Боже мой, любими, любими, любими! Струва ми се, че мина толкова време. Болна ли бях? Помниш ли? Имам чувството, че съм спала, че съм проспала целия си живот... и съм сънувала толкова неща. Сънувах, че съм умряла, че Хенри Честър ме е убил и ме е скрил на таван, пълен с механични играчки. Казва, че съм луда... но очите му са като тунели. Понякога го чувам нощем, докато всички спят, чувам го как говори. Моуз! И ти ли я обичаш? Затова ли не искаш да се срещнеш с мен? Всички я обичат. Понякога си мисля, че ще умра от любов по нея... че бих дала живота си за нея, горкия си нещастен живот... ако не беше ти. Ти си моят живот. Ти ме следваш по тъмните коридори на заспалата ми памет – чувам смеха ти. Слагаш ръка на косата ми и аз заспивам за сто години. Клепачите ми се покриват с прах. Остарявам. Тя не обръща внимание на това – тя ще ме чака. А ти? Понякога поглеждам лицето си в огледалото и се чудя дали тя още ме чака. Моуз, събуди ме от съня.“

Помня, че когато бях в Оксфорд, веднъж отидох на парти у някакъв

състудент: полунощна веселба с непозволено много бренди и две-три кикотещи се момичета с конски физиономии, дошли от далечния край на града. Помня, че някой предложи да викаме духове и ние с много шеги и смях опразнихме една малка масичка за кафе, наредихме около нея столове и надраскахме с тебешир по ръба буквите от азбуката. Затъмнихме осветлението, момичетата се разписаха, младежите започнаха да се смеят и всички седнахме да се забавляваме. Щом всички се смълчаха, аз почуках по масата и отново предизвиках предишната какофония.

Отначало чашата в ръцете ни се въртеше безцелно по масата, едни крещяха „Тишина!“, за да заглушат изблиците смях, други се възмущаваха, че някой лъже.

После сякаш по собствена воля чашата се понесе по масата и започна да изписва нецензурни послания до отделни членове от компанията, което предизвика нови писъци сред пияните момичета. Аз винаги съм бил сръчен в ръцете.

Но после всичко се промени: ловките ми маневри бяха осуетени от някой по-сръчен на масата. Опитях се отново да овладее чашата, но тя изскочи от ръката ми и започна да обикаля масата със смайваща прецизност. Ядосан, аз огледах съседите си по маса... и, кълна се, никой не докосваше чашата. Никой.

Дори тогава продължих да смятам, че това е номер: не вярвах в духове и днес не вярвам. Така и не разбрах кой ме беше изиграл в онази нощ – приятелите ми бяха прекалено пияни, а и нямаха въображение за толкова ловък трик, – но изреченията, които се изписаха на масата в онази тъмна стая преди петнайсет години, думите, които отекнаха в главата ми, минути преди нервите ми да не издържат и аз да ритна масата...

Не знам защо ви разказвам това. Но накъсаните и несвързани изречения на Ефи и онези отчаяни думи на масата сякаш идваха от едно и също изгубено, разбито сърце: глас от мъртвите.

Събуди ме от съня...

Фани имаше свои причини да ме държи настрана от Ефи. Бог ми е свидетел, че не страдах от това; повдигаше ми се от маскарада им и ми се искаше никога да не съм се забърквал с тях. Когато идвах на „Крук Стрийт“, Фани се грижеше да имам пиене и забавления в изобилие, а двете с Ефи се затваряха горе и се съвещаваха до безкрайност. Но това далеч не беше най-лошото. Не.

Най-лошото беше онова име... Марта.

Това име беше въздишка, молитва, зов: на устните на Фани – целувка, в устата на Хенри – стон, в тази на Ефи – благослов, толкова могъщ, че цялото ѝ същество се изпълваше с любов и копнеж... Марта.

Тя бродеше след полунощ по тъмните коридори на къщата на „Крук Стрийт“. Когато минаваше покрай мен, аз усещах лекото ѝ иронично докосване по тила си. Долявах уханието ѝ по пердетата, през отворения прозорец дочувах сладкия ѝ дрезгав глас с лек акцент, който ми се смееше от влажната лондонска мъгла. Сънувах я както я бях видял през дупката в стената – горяща роза пурпурна плът, фурия с огнена коса, която се смее през пламъците като луда или като богиня...

И все пак Марта не съществуваше.

Понякога трябваше да си напомням този факт от страх да не полудея като останалите. Марта не съществуваше – знаех го: бях я видял да изчезва в червената вода в умивалника, в размазания грим по бялата ленена кърпа. И тя като Пепеляшка беше създадена от измамна среднощна магия, на сутринта от нея не оставаше нищо освен няколко боядисани косъма по възглавницата. И въпреки това ако не бях го видял с очите си...

Проклетата да е! Проклети да са отровните им игри.

Марта не съществува.

После и историята с Хенри Честър. О, не мислете, че съм имал някакви колебания. Нямах причини да обичам този човек, а и той не ме обичаше, но цялата работа започваше да ми се струва прекалено заплетена за моя вкус. Признавам, че отначало се изсмях при мисълта, че Ефи ще съблазнява собствения си съпруг – в това имаше нещо крайно извратено, което ми допадна, – но ако бяхте видели Честър с неговата съсредоточена и зловеща усмивка... Приличаше на обречен пред портите на ада.

Какво искаха от мен? Проклет да съм, ако знаех! Фани не можеше да не е разбрала още от началото, че дори ако успеем да измъкнем Ефи от къщата на „Кромвел Скуеър“, тя нямаше място при мен. Аз нямаше да се ожена за нея, никога не бях си го и помислял. Винаги когато заговореше за бъдещето, Фани казваше „когато отново се съберем“, сякаш ставаше дума за някакво семейно събиране. Аз не си го представях – Ефи да живее на „Крук Стрийт“? Колкото повече мислех, толкова по-абсурдно ми се струваше. Реших, че за мен ще е най-добре час по-скоро да изляза от играта.

Не се очертаваше и да получа някакви пари: този мрачен маскарад

се точеше до безкрайност. Сега, като погледна назад, си мисля, че още тогава трябваше да се измъкна – вярно, щях да изгубя възможността да изнудвам Хенри Честър, но не затова останах. Наречете го дързост, ако щете: не исках да се оставя на една жена да ме преметне. Така или иначе, здраво се оплетох в паяжината им. Трябва да съм бил луд.

Иска ми се да мисля, че в началото съм се поколебал: планът беше толкова готически, толкова чудовищен, че можеше да мине за либрето на някоя мрачна бурлеска. Докато ме посвещаваеше в тайната, Фани седеше на дивана като кокошка, която чисти перата си, и въпреки умопомрачителното си главоболие аз избухнах в смях.

– Фани, ти си неотразима! – казах. – За малко да си помисля, че говориш сериозно.

– Но аз говоря сериозно – невъзмутимо отвърна тя. – Съвсем сериозно – погледна ме със загадъчните си ахатени очи и едва забележимо се усмихна. – Разчитам на теб, драги ми Моуз. Наистина.

Аз въздъхнах с раздразнение.

– Искаш да кажеш, че Ефи е убедила Хенри да се съгласи на собственото ѝ убийство? – смехът ми беше болният нервен смях на истеричен човек. Изкаших се, за да прочистя гърлото си, сипах си още една чаша бренди и веднага гаврътнах половината.

Между нас се възцари мълчание.

– Не ми ли вярваш? – най-после попита Фани.

– Аз... Не вярвам, че Ефи...

– Само че не беше Ефи.

По дяволите! Гласът ѝ беше гладък като сметана и веднага разбрах какво ще каже.

– По дяволите, Фани, няма Марта! – чух как гласът ми се извиси далеч над нормалния си регистър и аз положих усилие, за да го овладее. – Няма Марта. Има само Ефи, която е три четвърти луда... и какво очаква да спечели от това? Какво иска?

Фани се усмихна снизходително.

– Би трябвало да знаеш – тя изчака, докато осмисля думите ѝ. – И тя, и аз разчитаме на теб – усмивката ѝ стана зловеща.

– И Марта, разбира се.

## 44

Не можех да се прибера на „Кромуел Скуеър“. Мисълта да вляза в

къщата, където спи тя, да мина покрай вратата ѝ, може би дори да се сблъскам с нея в коридора или да усетя безумния ѝ обвиняващ поглед върху тила си, да я гледам как пие шоколада си на закуска, как разгъва бродерията си във всекидневната... и през цялото това време да знам, че в полунощ ще лежи мъртва в безименен гроб в Хайгейт, може би дори същият, приютил неспокойния полусън на детето на уличницата... не можех да го понеса.

Затова тръгнах в тъмното към ателието си и когато стигнах, се опитах да поспя. Но вятърът пищеше отвън с гласа на Ефи, блъскаше по прозорците. Двайсет зрънца хлорал – само толкова се осмелих да взема. Но дори те не ми донесоха утеха, само летаргично състояние на духа, което бързо се смени с трескаво безпокойство. В един от шкафовете държах бутилка бренди: опитах се да пийна, но установих, че гърлото ми се е свило колкото иглено ухо. Задавих се и изплюх парещата течност в широка дъга около себе си. Изведнъж забелязах движение в далечния ъгъл на стаята, стори ми се, че сред гъстите сенки се повдигна край на драперия... че се мярна очертана женска ръка...

– Кой е там?

Нямаше отговор, само вятър.

– Попитах, кой е там?

Пристъпих напред и я видях да стои в ъгъла, лицето ѝ – бледо петно, ръцете – протегнати към мен. За миг изпаднах в пълен делириум, от устата ми изригна нечленоразделен поток от звуци... После разперените ми ръце се удариха в рамката и ноздрите ми се изпълниха с мирис на боя и лак.

– А... – помъчих се да овладее гласа си, да върна обичайното му звучене. Устата ми лепнеше, уловената пеперуда под левия ми клепач пърхаше отчаяно.

– Ш-ш... Шехеразада.

Така беше по-добре. Повторих името и почувствах как устата ми отново оформя трудните срички. Насилих се да докосна картината и се размях – неестествено и дрезгаво, но поне беше смях. Няма нищо, нищо страшно, повтарях си с ожесточение. Няма танцуваща Коломбина с празни очни орбити и хищни зъби, няма дете призрак с протегнати ръце и изцапани с шоколад пръсти, няма Приси Махони с петно от кръв на роклята, няма я майка ми, която ме гледа от смъртното си легло с изнурено красиво лице...

Стига! С неимоверно усилие обърнах гръб на картината (абсурдно беше да чувствам как очите на Марта се забиват като гвоздеи между

лопатките ми и безмилостно разсичат меката бяла връв на гръбначния ми мозък) и тръгнах към огъня. Погледнах часовника си. Два и половина. Намерих книга, оставена със заглавието надолу на един стол, и небрежно я взех с надеждата да убия времето. С отвращение забелязах, че е сборник стихотворения, отгърнах напосоки и зачетох:

### СЪНЯТ НА СЕСТРА МИ

Тя заспа в коледната нощ,  
тревожно склопила очи:  
тъй мъката ще облекчи  
сънят с покойната си мощ.

Нечия детска ръка беше подчертала с червен молив отделни моменти от стихотворението и аз разтреперан осъзнах на кого принадлежи тази книга: на заглавната страница имаше надпис със закръглен четлив почерк – „ЕУФИМИЯ МАДЛИН ШЕЛБЕК“, – който ме накара да я захвърля в най-далечния край на стаята. Проклетата да е! Никога ли нямаше да ме остави на мира?

Гласът на вятъра изви неземеен писък в комините и гредите, сградата призрачно зашумоля, заскърца, населена от невидими същества. Бях затворен в кутията на Пандора – сянка, която чака да излезе на свобода. Как можех да се страхувам от тъмното? Аз бях тъмното – есенцията на нощните чудовища. Нелепо беше да мисля, че едно чудовище би могло да се страхува, жалка гледка бе да си го представям как трепери на угасващата светлина от огъня в самата нощ на освобождаването си. Започвах почти да се забавлявам от тези мисли, когато вратата на ателието с трясък се отвори и аз отново се смразих от ужас.

В първия миг наистина ги видях – демоните на паметта ми, предвождани от майка ми като черен ангел, – после леден полъх на вятъра профуча покрай главата ми и вратата се затвори. Тогава видях котката – котката на Ефи, – седнала кротко до вратата сред купчина мъртви листа, довени от вятъра. Отначало си помислих, че листата са котката, после видях продълговатите ѝ ахатени очи, които бляскаха срещу мен от вратата, едната ѝ лапа, вдигната с изящна прецизност като жест за поздрав на хубава жена. Докато я гледах, тя се прозина като змия и започна да ближе протегнатата си лапа с вяла грация. За миг се вцепених от твърдото убеждение, че това е то – момичето призрак, загледано в мен с кошешки очи, призракът на първото ми убийство, дошъл да ме тревожи,



докато обмислям второто. Различавах ли думите?

*Ами... ами... ами приказката?*

– Махай се! – провикнах се аз.

*Ще изкрещи ли, Хенри? Ще се събуди ли, ще те види ли? Ще ухае ли на лавандула и шоколад, а, Хенри?*

– Въобразявам си.

*Така ли?*

– Тук няма котка.

*Хенри...*

– Тук няма котка!

Гласът ми прогърмя и отлетя в тъмното като изстрели и когато тишината отново се възцари около мен, аз осъзнах, че съм прав: онова, което бях взел за котка до вратата, наистина беше само куп кафяви листа, които нервно се наместваха от течението. Странно, но откритието ми не ме развесели, а скова сърцето ми с още по-силен студ. Обърнах се премалял и разтреперан. Зачудих се какво ли прави Марта.

Мисълта за нея, твърдата, сладка увереност в нея малко проясниха главата ми. Представих си я как лежи в прегръдките ми и съзнанието, че скоро тя ще бъде моя, изпълни душата ми с вълнуваща смелост. С помощта на Марта щях да се справя, да го направя без угризения: без черен ангел на вратата си, без есенна котка, свита на кълбо в сенките... без бледо призрачно дете. Не и този път. Този път Марта щеше да бъде моя и заедно щяхме да извървим хиляда и една нощ.

Взех още пет кристалчета хлорал и с благодарност усетих почти мигновеното им действие: горната част на главата ми се превърна в ясен хладен свод от ехтящи звуци, който приятно се носеше над тялото ми като детски балон. Мислите ми също бяха като балони, затворени в себе си и далечни, бавно и сънливо отлитащи в тъмното.

Три без двайсет и пет. Времето се развърташе като безкрайна спирала пред мен... толкова много време. Секундите бяха мълчаливи вълни, които се търкаляха по неприветлив сив бряг, отброявайки вечността. Довлякох се до статива и започнах да рисувам.

Сигурно сте я виждали: някои казват, че това е най-хубавата ми творба, макар че историята ѝ може би се доближава твърде много до тъмната сърцевина на създателя ѝ, за да бъде красива. Не си я представям да стои в една галерия с преситените куртизанки на Росети или глезените сладникави деца на Милес. Моята „Триумф на смъртта“ е врата към личния ми ад, възплъщение на всяка черна мисъл, вледеняващ страх, потъпкана нежност... Тя е бяла като кост, смъртоносно красива, косата

й се вее нагоре и около лицето като лъчите на тъмна звезда, очите й са слепи като юмруци. Тя стои с разкрачени крака и ръце, вдигнати към безмилостното немигашо Око на Бога, което наднича иззад накъсаните облаци над нея, гола и ужасяваща в голотата си, защото макар в поразителната й красота да няма нищо човешко, в чистите жестоки извивки на устните й – нищо нежно, тя все пак буди копнеж, ледения отчаян копнеж по гроба. В известен смисъл изглежда по-хубава, отколкото някога е била: червено-бяла като причастие, тя стои разкрачена над разхвърлян пейзаж от човешки кости, а зад гърба й сияе апокалиптично червено небе.

Макар да има лицето на Марта, тя не е Марта, нито Ефи, нито майка ми, нито Приси Махони, нито танцуващата Коломбина. Или, ако желаете, тя е като всички тях и дори повече. Тя е вашата майка, вашата сестра, вашата любима... вашият потаен, срамен сън, който сте сънували, когато светът е бил още млад. Тя е аз... тя е вие... на главата си има корона от тръни, в краката й лениво се прозява котка от мъртви листа, а по чувствеността на змиеподобното й, детски невръстно тяло, по двойния триъгълник, който се образува между устата, гърдите и тъмния облак на пубиса й, личат четирите окултни йероглифа на Тетраграматона: йод-хей-вав-хей. Тайното име на Бог.

Аз съм онзи, който съм.

## 45

Колкото повече мислех за това, толкова повече се изнервах. Моуз, казвах си, ти си полудял. Но залогът беше твърде голям, за да се дърпам заради някаква безобидна женска измама: планът беше прост, по детски прост, без какъвто и да било риск от провал. Трябваше само да помогна на Хенри да закара Ефи до гробището, да избира гробница, в която да скрия тялото, да сложа Ефи в саркофага, да го запечатам и когато Хенри се махне, да се върна, да я измъкна и да я откарам на „Крук Стрийт“. Там, каквото и да си мислеха Фани и Ефи, моята работа щеше да приключи и аз щях да започна да събирам печалбата. Просто.

Хенри щеше да реши, че Ефи е умряла – или от свръхдозата лауданум, или от студа в гроба (вече цял ден валеше сняг), – Фани щеше да бъде доволна и аз щях да получа някакви пари. Ефи, казвате? Е, никога не съм й обещавал чудеса, а и тя имаше добра приятелка в лицето на Фани – Фани щеше да се погрижи за нея. Можех дори да минавам от

време на време да я виждам, стига да не говори за Марта. Тази последната беше кучка, за която не исках да чувам и дума повече.

Пристигнах на „Кромвел Скуеър“ към дванайсет и половина през нощта. Снегът беше натрупал и правеше невъзможно пътуването с файтон, затова ми се наложи да вървя пеша от „Хайгейт Хай Стрийт“ до къщата със сняг в ботушите, в косата и във врата ми. Очертаваше се прекрасна Коледна нощ.

Десетина снежни човека наблюдаваха „Хай Стрийт“ като призрачни стражи – единият дори беше с полицейска каска, нахлупена на плешивата му глава – и въпреки късния час тук-там от осветените прозорци долитаха смях и песни. По вратите висяха цветни фенери и пъстри гирлянди, на прозорците грееха свещи, когато минах покрай една отворена врата, оттам ме лъхна силна миризма на канела, карамфил и борови иглички, снегът лъсна на светлината, когато няколко закъснели и подпийнали гости напуснаха веселбата и се понесоха безцелно в нощта. Усмигнах се. В такава нощ – особено тази нощ, – каквото и да направехме, щеше да мине незабелязано.

Блъсках по вратата около пет минути, преди Хенри да ми отвори. Когато най-после се появи – аз няхах търпение да видя изражението му, след като разбереше кой е „приятелят“ на Марта, – помислих, че ще ми затръшне вратата под носа, после му просветна и той мълчаливо ми направи знак да вляза. Изтърсих снега от ботушите и палтото си и влязох. Къщата изглеждаше занемарена, почти запусната: нямаше гирлянди, украса, нито едно клонче. На „Кромвел Скуеър“ 10 не чакаха Коледа. Хенри изглеждаше ужасно: с безупречния си черен костюм и колосана риза, с лицето си, което бе избърснал така гладко, че за малко да свали горния слой кожа, той приличаше на труп, току-що излязъл от погребално бюро. Очите му бяха огромни и празни, бялото му лице – изпито, а едно мускулче под лявото му око играеше и потрепваше – единственото живо нещо на мъртвешкото лице.

– Ти ли си приятелят на Марта? – първите му думи прозвучаха тромаво и дрезгаво. – Защо не ми е казала? Да не е мислила, че няма да посмея... Да не е...

В разширените му зеници блеснаха искрици на гняв и разбиране, той ме сграбчи за реверите и яростно ме разтърси. Видях порите на кожата му, уголемени през капките пот на горната му устна.

– Проклет да си! – изсъска Хенри. – Винаги съм знаел, че не може да ти се вярва. Ти си бил, нали? Ти си казал на Ефи за „Крук Стрийт“. Заради теб се случва всичко това, нали? – прогърмя гласът му и тикът

под лявото око се засили, като разтегли чертите му в грозна гримаса на гаргойл.

Освободих се от хватката му.

– Драги мой, нямам и най-малката представа за какво говорите – спокойно отвърнах аз. – Дойдох, защото Марта ме помоли. Тя ми има доверие. Ако вие не ми вярвате, оправяйте се сам.

Хенри ме изгледа злобно, като дишаше тежко.

– Проклет да си – каза той. – Защо трябваше да си ти? Ако споменеш на някого и дума за това...

– О, много е вероятно, нали? – саркастично отбелязах аз. – И моят залог е голям, да знаеш. Ще се погрижа всичко да мине както трябва – впрочем двамата можем взаимно да си осигурим алиби. Какво странно има в това преуспяващ художник да прекарва вечерта със своя благодетел? Така и двамата сме във от опасност – прокарах пръсти през влажната си коса и си придадох обидено изражение. – Хенри – добавих, – мислех, че сме приятели!

Злобният поглед в очите му угасна и Хенри бавно кимна.

– Просто съм малко... превъзбуден – избоботи той. – Разбира се, никога нямаше да се сетя, че си ти. Приятел на Марта... – Хенри неохватно стисна ръката ми. – Просто ме изненада, това е всичко – добави той, възвърнал самообладанието си. – Ела в гостната.

Аз предпазливо го последвах, като продължавах да гледам наумсено.

– Бренди? – попита Хенри, докато си наливаше пълна чаша.

– Ще ме стопли – весело отвърнах аз и побутнах своята чаша към него.

Известно време пихме в мълчание.

– Е – казах накрая, – къде са слугите?

– Изпратих Таби на гости при сестра ѝ в Клапхам. Коледно посещение, нали разбираш. Прислужницата на Ефи отдавна е в леглото, има зъбобол.

– Какъв късмет – отбелязах аз. – Човек ще рече, че е дело на провидението.

Хенри потръпна.

– Ясно съзнавам какво си мислиш за мен – каза малко сковано. – Положението... е крайно отчайващо – той конвулсивно преглътна. – Както впрочем... и много отблъскващо за мен.

– Разбира се – доброжелателно отвърнах аз.

Хенри ме погледна рязко и нервно като птица.

– Аз... – той се поколеба; несъмнено осъзнаваше, както и аз, целия фарс на положението. Тези благовъзпитани салонни маниери!

– Разбирам, повярвай ми – казах, като знаех, че ако не говоря, той може да остане до края на вечерта застинал с чаша в ръка и безсмислена усмивка на лицето. – Забелязах, че с госпожа Честър имате... проблеми.

– Да – Хенри енергично кимна. – Тя е болна, бедната, много болна. Доктор Ръсел, автор на няколко книги за психични разстройства, я прегледа. Тя е направо луда. Неизлечимо. Щеше да ми се наложи да изпратя горката Ефи в лудница, помисли си само за скандала!

– Всеки намек за скандал на този етап би съсипал кариерата ти – с готовност се съгласих аз, – особено сега, когато „Шехеразада“ се радва на такъв топъл прием от критиката. Чувам, че Ръскин се готви да пише статия за нея.

– Наистина ли? – но вниманието му се отклони само за миг. – Така че, както разбираш – продължи той, – най-безболезнената мярка... най-бързата и... – тикът отново се засили и аз видях как Хенри извади шишенцето си с хлорал и изгръска десетина кристалчета в дланта си с небрежен, заучен жест. Той забеляза погледа ми и ги погълна почти крадешком с глътка бренди. – Хлорал – каза тихо, сякаш се извиняваше. – Приятелят ми доктор Ръсел ми го препоръча. За нервите, нали разбираш. Няма вкус... няма мирис – той се поколеба. – Тя не е... страдала – добави мъчително. – Беше толкова... лесно. Тя просто заспа – последва дълг пауза, след която Хенри повтори думите, учуден и сякаш хипнотизирай от звученето им. – Тя заспа. В коледната нощ. Знаеш ли това стихотворение? Веднъж рисувах картина по него... – той се отнесе за секунди с празен поглед, отворена уста, почти неподвижен, с изключение на безмилостното подръпване на мускула под окото му.

– Няма по-подходящо време – ведро казах аз и погледнах часовника си. – Сега е нощта на Коледа, никой няма да се чуди защо сме излезли толкова късно. Ако ни видят да носим тяло, ще си помислят, че някой приятел се е напил, а и е достатъчно студено, за да сме плътно загърнати в шалове и пелерини, без да привличаме вниманието. А най-хубавото е, че цяла нощ ще вали и снегът ще скрие следите ни на гробището. Няма по-подходящо време, Хенри.

Мълчание. Видях го да кима, приел истината в думите ми.

– Така – казах аз делово. – Къде е Ефи?

Той трепна, сякаш някой беше дръпнал невидимите му конци.

– В... стаята си – останах поразен от това, че на лицето му беше изписано повече неудобство, отколкото вина. – Спи. Аз... Сложих го в

шоколада ѝ.

– Добре – постарях се да запазя неутрален тон. – А какво ще кажеш на слугите сутринта, когато разберат, че я няма?

Хенри се усмихна с присвити устни.

– Ще кажа на Таби, че Ефи е отишла да навести майка си за Коледа. Ще кажа също, че искам да я изненадам, затова трябва да украсим къщата за празника. Ще поръчаме всичко: джел, имел, гирлянди, най-голямото дърво, което Таби успее да намери... Ще я затрупам с работа. Колкото до мен, аз ще отида в центъра и ще купя коледен подарък за Ефи, сякаш нищо не се е случило – усмивката му беше почти ведра. – Ще ѝ купя нещо хубаво. Ще го сложа под дървото и ще помоля Таби да сготви нещо специално за нас – нещо, което Ефи наистина обича... – той млъкна и се намръщи, сякаш внезапен спомен бе прекъснал потока му от мисли. – Шоколад. Тя обича шоколад... – Хенри отново замълча, невидимите конци задърпаха клепача му и след малко той с усилие продължи: – Шоколадов сладкиш или нещо такова. После ще чакам. След известно време ще започна да се изнервям и ще изпратя някого до къщата на майка ѝ, за да провери защо Ефи се бави. Човекът ще се върне и ще каже, че тя изобщо не е ходила там. После аз ще повикам полицията и ще обявя жена си за изчезнала.

Когато срещнах непоколебимия му победоносен поглед, за миг изпитах нещо близко до възхищение. Запитах се дали аз щях да бъда толкова спокоен при подобни обстоятелства. Не че не съм проливал кръв един-два пъти през живота си, но никога не съм отравял хладнокръвно жена – което не означава, че не съм искал! Докато гледах Хенри Честър с бялото му лице и застиналия безмилостен поглед в очите, ми хрумна, че може да съм го подценил. За пръв път той изглеждаше истински жив, човек, който държи съдбата си в свои ръце. Човек, който гледа вината си право в очите и с тънка горчива усмивка казва: „Така. Да вървим. Аз съм онзи, който съм.“

## ДВОЙКА КУПА

46

Представете си как снежинка бавно пада в дълбок кладенец. Представете си как люспа сажди се спуска от мътното лондонско небе. Представете си го за миг.

Аз се носех през пластове мрак, танцувах сред страховити пейзажи. Виждах рицар с развети знамена, който маха на дама в медна кула, виждах стадо бели коне, виждах птица лира с опашка като комета... Моята тъмна сестра ме водеше за ръка и заедно следвахме приливите и отливите по бреговете на непознати морета, тя ми разказваше приказката за момичето, което спало сто години, докато всичко и всички около нея остарявали и умирали. Но момичето имало любим, който не пожелал да го забрави; той бдял над застиналия ѝ сън и чакал ли, чакал, толкова я обичал. Всеки ден сеядял до нея, говорел ѝ и ѝ разкривал любовта си. Всеки ден разресвал косите ѝ, забърсвал праха и паяжините от лицето ѝ и чакал. С времето той станал стар и немощен, слугите му, като го помислили за луд, го изоставили и се разотишли. Но влюбеният продължавал да чака. Един ден, както сеядял и се радвал на последните лъчи на есенното слънце, полусляп и изнемощял от старост и несгоди, му се сторило, че я видял да помръдва, да отваря очи и да се пробужда. В този миг издъхнал от радост, прегърнал красивата си любима, шепнейки името ѝ с умиращи устни.

Да, докато спях, тя ми разказваше приказки: аз усещах как ръката ѝ гали косата ми и гласът ѝ тихо напява:

На стълбите в палата,  
на стълбите в палата  
девойка хубава седи,  
девойка хубава седи...

Поглеждах надолу към тялото, проснато на леглото: горкото малко бледо момиче... ще го чака ли някой?

Моуз ще ме чака. Знаех, че ще ме чака: беше ми обещал да ме събуди. Знаех, че ще ме събуди. Когато Фани ми каза за плана, отначало аз отказвах. Уплаших се, не исках да лежа в тъмното, докато запечатват

саркофага над главата ми, бях сигурна, че дори упоена от лауданум ще полудея... но Фани ме увери, че след не повече от десет минути той ще дойде и аз ще се събудя. А после с Моуз ще бъдем заедно и нищо няма да ни раздели. Знаех го. Той ми беше обещал.

Хенри беше изпратил Таби да навести роднините си и сърцето ми страдаше по нея. Копнеех милата Таби да е до мен в тези студени, мрачни часове, да слушам любящото ѝ мъмрене, да вдишвам добрите ѝ ухаения на тесто, кола и сапун, да подпъхва одеялата, докато лежа в леглото...

Утре, казвах си, Таби ще помисли, че съм умряла. Леля Мей също, изведнъж ще се състари зад тезгяха на малкото дюкянче на „Кранборн Али“. Майка ми ще трябва да се откаже от фриволните си бонета и разходките с господин Зелини, ще носи черно, което не ѝ отива, ще скърби за дъщеря си, която никога не е разбирала. Ще се осмеля ли да им се обадя, когато вече бъде далеч от Хенри? Не мисля, че някога ще имам смелост. Аз ще бъда мъртва за тях, мъртва завинаги. Не бих рискувала Хенри да разбере, че не е така.

Нощта застудя: прозорецът ми се скова от скреж, снегът с писък влизаше през комина и съскаше по горещите плочи па камината. Вятърът виеше опечален и часовете се изнизваха. Тиси седеше на коляното ми и мъркаше, присвила очи в златни полумесеци на светлината от пламъците... Запитах се дали Хенри ще се грижи за котката ми, след като си отида.

Изведнъж подскочих от скърцане на стъпки по дъските пред вратата. Сърцето ми затупка бясно. Беше Хенри – може би не с отрова, а с нещо по-сигурно, с което да укроти тревожното ми сърце: нож, брадва, въже, сръчно вързано на възел. Вратата се отвори. На светлината от газената лампа лицето му изглеждаше зелено като детска рисунка на вещица, клепачите му хвърляха дълги пърхащи сенки. Благодарение на дисциплината, на която се бях научила през годините, в които позирах на Хенри, аз придадох на лицето си изражение на сънено спокойствие и се прозинах.

– Таби, ти ли си? – промърморих.

Гласът му прозвуча меко, почти нежно:

– Аз съм. Хенри. Донесох ти нещо – ръката му се плъзна по тила ми и ме опари с трескавата си жар. – Шоколад. За малкото ми момиче. Не исках да останеш пренебрегната само защото Таби я няма.

– Шоколад... Благодаря ти – аз се усмигнах унесено. – Ще ми



помогне да заспя, нали?

– Да, ще ти помогне да заспиш. Приятни сънища, Ефи... – той ме целуна по главата и усетих дъха му, горещ и влажен, по косата си. Почуствах допира на усмивката му.

– Лека нощ, господин Честър.

– Лека нощ, Ефи.

Когато излезе, аз излях шоколада, легнах в леглото и накарах голото си ефирно тяло да се надигне. Сега можех да го правя без всякакво усилие. Тръгнах да обикалям от стая в стая, прелетях из цялата къща и излязох навън на снега. Почуствах как снежинките преминават през тялото ми, но не изпитах студ, само изгарящо въодушевление от полета на душата. Закаках: в това състояние губех реална представа за времето и можех да се нося с часове, люляна в прегръдките на бурята. Най-после ги видях да излизат от къщата. Сърцето ми подскочи, когато разпознах Моуз, нахлупил старата си шапка на очите и вдигнал яката на палтото си, за да се предпази от студа. Хенри вървеше до него и от височината на полета си аз го виждах съвсем ясно.

## 47

Тя лежеше в леглото си с разпусната коса и дишаше толкова леко, че за миг се запитах дали наистина не е умряла. На нощната масичка до нея стояха шишето с лауданум и празната чаша от шоколад. С крайчеца на окото си видях как Хенри докосна чашата с ръка, уязвима и прозрачна като порцелана. Ефи беше облечена в сивата си рокля и на фона на безцветната тъкан кожата ѝ сякаш светеше, косата ѝ, която се спускаше по леглото чак до пода, излъчваше бледо сияние. За миг погледът ми падна върху брошката на яката ѝ, подарък от Фани: сребърна, във формата на котка с извит гръб, отразяваща зеленикавата светлина. Чух как за мен Хенри издаде нечленоразделен звук, подобен на сподавено покашляне.

– Спи – делово отбелязах аз: не исках решителността му да се пробуди. – Къде е пелерината ѝ?

Той ми посочи мястото зад вратата, където висеше пелерината.

– Помогни ми да я загърна. Има ли качулка? По-добре да намерим някоя шапка – Хенри не помръдна. – Побързай, човече! – нетърпеливо го пришпорих аз. – Не мога да се оправя сам.

Той безмълвно поклати глава с израз на отвращение.

– Аз... не мога да я докосна. Вземи това – каза и ми хвърли пелерината и едно боне. – Облечи я.

Гневно свих рамене и се заех с връзките на бонето и копчетата на пелерината. Ефи беше лека и аз открих, че мога да я метна на рамо като дете – главата ѝ висеше отзад, краката едва докосваха земята. Хенри изобщо не пожела да я носи; отваряше вратите пред мен, затваряше ги зад нас с обичайното си суетно внимание към детайлите, пренареж-даше предметите, а накрая угаси лампата в коридора и сложи ботушите и палтото си, без нито веднъж да погледне към мен или Ефи. След десетина минути излязохме на снега и Хенри заключи вратата. Нямаше връщане назад.

Изведнъж той спря и застина неподвижно. На пътя ни стоеше котка с вдигната лапа: познах Тиси, котката на Ефи, с жълти светещи очи, заледани с диво въодушевление в големите снежинки, които падаха наоколо. Щом видя котката, от устата на Хенри излезе сподавен звук. Погледнах лицето му и се уплаших, че е получил някакъв пристъп: чертите му бяха изкривени и застинали като бримки на плетиво.

– А-а-а...

– Не бъди глупак, човече! – сопнах му се аз по-рязко, отколкото бях възнамерявал. – Това е само една котка. Вземи се в ръце, за бога! – цялата тази работа започваше да изнервя и мен. – Поддръж я малко – заповядах преднамерено грубо. – Когато се отървеш от нея, можеш на воля да изпитваш угризения, но сега...

Той кимна и отново тръгна; в очите му видях омраза, но не се разтревожих. Това щеше да го разсее малко от другите му мисли.

При нормални обстоятелства пътят до Хайгейт ми отнемаше не повече от десет минути, но тази нощ ми се стори безкраен. Снегът беше натрупал на неравни преспи – сух, предателски сняг, който под повърхността се беше превърнал в лед и ни караше да се хлъзгаме. Пръстите на краката на Ефи се влачеха по тънката снежна кора и допълнително забавяха хода ни. Въпреки че беше лека, ни се налагаше да спираме на всеки няколко метра, да задъхаваше, с премръзнали ръце и плувнали в пот гърбове. По пътя си не срещнахме почти никого: двама мъже пред крайпътна кръчма ни изгледаха равнодушно, едно дете надникна иззад плюшената завеса на тъмен прозорец. Веднъж на Хенри му се стори, че вижда полицаи, и замръзна ужасен, но аз му обясних, че полицаите обикновено нямат копчета вместо очи и моркови вместо носове.

След половин час пристигнахме на гробището, където беше неестествено светло, почти ослепително ярко под мътното оранжево небе.

Щом наближихме, почувствах, че Хенри започва да припада и да виси на рамото ми, така че почти ми се наложи да го мъкна заедно с Ефи. Хвърлих последен поглед наоколо и установих, че няма жива душа. Всъщност видимостта беше толкова оскъдна, че с мъка виждах светлината на близкия уличен фенер, а падащият сняг вече бе започнал да заличава следите ни. Преместих Ефи на другото си рамо и свалих от колана си незапален фенер.

– Ето – казах на Хенри, – подръж я за малко.

Видях как той почти се свлече, когато главата на Ефи се търкулна на рамото му: връзките на бонето се бяха разхлабили и косата падаше на лицето ѝ призрачна като снега. От внезапен пристъп на паника Хенри за малко да я изпусне. Нададе приглушен вик и с погнуса се отдръпна от тялото, така че то падна на снега. Той отскочи назад и вдигна ръце в почти детски опит да се защити.

– Жива е! – прошепна. – Жива е и току-що помръдна.

– Възможно е – съгласих се аз, – но е в безсъзнание. Помогни ми да я вдигна – въпреки надигания се гняв съумях да запазя гласа си спокоен. – Още малко остана.

Хенри поклати глава.

– Усетих как помръдна. Събужда се. Знам, че се събужда. Ти я вземи. Дай ми фенера – той с мъка изговаряше думите и аз осъзнах, че е близко до припадък.

Подадох му фенера, вдигнах Ефи от снега и нахлупих бонето на разпиляната ѝ коса. Зад гърба ми Хенри бръкна в джоба си, извади шишето с хлорал и го поднесе към устата си. После с треперещи пръсти запали фенера, огледа се за последно и влезе с мен през вратите на гробището.

## 48

Зад стените на гробището, на завет от безкрайния режещ вой на вятъра тишината беше огромна, оглушителна. Небето над мен бе изпълнено с летящи частици като парчета от пъзел, нямаше луна, нямаше звезди, само тъмни снежинки, които кръжаха като мушици около фенера. А земята под краката ми сияеше като луна, сякаш по някакъв начин земята и небето бяха разменили местата си в тази чудовищна нощ.

Гледах в гърба на Харпър и вървах след него. Въпреки дълбокия сняг крачките му бяха големи и равномерни, той носеше Ефи на ръце и

косата ѝ се спускаше като мъгла върху дланите и китките му. За пръв път в живота си бях обладан от внезапна завист към този човек, който сякаш не изпитваше нито страх, нито угризения, нито вина. Защото и той беше виновен не по-малко от мен, но някак бе приел вината си, беше се примирил с нея... Как исках да бъда Моузес Харпър! Но когато хлоралът започна да действа, аз открих, че отново съм в състояние да приема огромното значение на това, което вършехме. Погълнат от собственото си мълчание, осъзнах, че съм изправен пред Загадка, пред завръщане по вълните и теченията, по които вече бях пътувал някога, по водите на детството си и греха си, към онази стая със синьо-бяла дръжка на вратата, извор на цялата ми омраза и злочестина... майка ми.

Отдавна бях престанал да чувствам студа. Усещах леко пощипване по пръстите на ръцете и краката, но освен тях като че ли няхах тяло – носех се на няколко сантиметра над снега, като леко докосвах с отпуснатите си крака тънката снежна повърхност. Осъзнах, че свети Павел е бил прав: първородният грях се предава на душата от тялото. Ето че сега бях извън тялото си и се чувствах чист, думата „убийство“ подскачаше пред очите ми, окъпана в ярки светлини: ако я гледаш прекалено дълго, откриваш, че е загубила смисъла си.

Помня, че минахме през Ливанския кръг: светлината от фенера очертаваше покритите със сняг гробове от двете страни на пътеката. После Харпър спря, остави чантата с инструменти на снега и се обърна към мен.

– Закрий фенера с ръка – каза – и остани да пазиш тук на пътеката – той кимна към вратата на гробницата пред нас, внимателно остави Ефи на земята и започна да рови в чантата си. – Никой не посещава тази гробница. Всички роднини са измрели. Това е идеалното място.

Не му отговорих. Цялото ми внимание беше погълнато от малката гробница. Беше нещо като параклис, на изронения камък личеше надпис с готически шрифт: „ИШЪРУД“. Забелязах, че на задната стена има прозорче със стъклопис, което сияеше неочаквано ярко на светлината от фенера. До прозореца имаше старо столче за крака, брокатът на някога изящната тапицерия беше прояден от старост и влага. Моуз с лекота беше отворил вратата и с ръце в ръкавици бършеше снега и листата, които се бяха натрупали по мраморния саркофаг.

– Виждаш ли? – попита той, без да ме поглежда. – Ето тук е капакът.

Над рамото му успях да видя само парче мрамор, малко по-светло от останалите, от което стърчеше желязна халка.

– Тук сигурно са погребани десетки хора – продължи Моуз и започна да дълбае около ръбовете на мраморния къс с помощта на малко длето. – По дяволите! – възкликна ядосан, когато длетото се изплъзна от ръката му. – Печатът е стар и държи много здраво. Ще трябва да очукам камъка.

Изведнъж нощта ме стисна за гърлото като гладен вълк. Предчувствието отново нахлу в премръзналите ми крайници и аз започнах да се потя. Знаех какво ще намерим в саркофата, след като Моуз го отвори. Докато горчивия въздух стягаше дробовете ми, като че ли усетих беглия мирис на жасмин и орлови нокти...

В този миг Ефи помръдна.

Сигурен съм: видях я. Леко се завъртя и ме погледна втренчено с ужасните си синьозелени очи. Казвам ви, видях я.

Харпър беше с гръб към нея. Беше успял да разхлаби мраморния къс и сега се мъчеше да го извади от дупката, дъхът му изригваше като на дракон и бледата пара обгръщаше лицето му. Той ме чу да викам, обърна се и огледа пътеката за някой случаен свидетел.

– Тя се събуди! Помръдна!

Видях как Харпър нетърпеливо махна с ръка. Но тя наистина мърдаше: отначало незабележимо, макар че аз виждах как по тънкото ѝ бяло тяло се разлива омраза и лицето ѝ заприличва на това на майка ми, на Приси Махони, на куклата Коломбина и на мъртвото дете на уличницата – всички мърдаха едновременно усти и оформяха думи в черен зов, сякаш по тяхна заповед земята можеше да се разтвори и от нея да изригне фонтан от кръв върху безупречния бял сняг... Но Харпър най-после забеляза: сънливото завъртане на главата в шапката, машиналното свиване на ръцете в юмруци... С един скок се озова при нея с шишето лауданум и обхвана раменете ѝ с ръка. Чух я да мърмори нещо с по детски сънен глас.

– М-м-о-оуз, аз...

– Ш-шт, тихо. Заспивай – гласът му прозвуча като милувка.

– Не... не искам... Не искам да... – тя беше на път да се събуди, бойки се със сенките на помътненото си съзнание. Гласът на Харпър се надигна в тъмното нежен, съблазнителен.

– Не, Ефи... заспивай... ш-шт, заспивай...

Очите ѝ рязко се отвориха и в този миг съзрях Окоето на Бог в разширените ѝ зеници. Почувствах как Окоето му се обръща към мен като лупа на слънце. Видях безграничното Му, чудовищно безразличие.

Изкрещях.

Като ругаех наум, аз се помъчих да придам на гласа си мекота и нежност. Мътните я взели! Още няколко минути – и цялата история щеше безславно да приключи. Загърнах лицето ѝ с пелерината, за да намаля съживителното въздействие на студа, обгърнах с ръка раменете ѝ и тихо ѝ зашепнах. Но Ефи бързо се съвземаше, очите ѝ тревожно трепкаха под затворените клепачи, дишането ѝ беше учестено и неравномерно. С една ръка отворих шишето с лауданум и се опитах да ѝ обясня, че трябва да глътне няколко капки.

– Хайде, Ефи... ш-шт... изпий това... хайде, добро момиче.

Но не можех да я накарам да изпие лекарството. Вместо това за голям мой ужас тя се разприказва.

Хенри чакаше наблизко: беше се паникьосал, че е отворила очи, и стоеше на пътеката, но само на няколко крачки от нас. Ако Ефи кажеше и една дума за плана ни, не се съмнявах, че дори в това състояние той ще се досети за останалото. Притиснах я по-силно към себе си и се опитах да заглуша думите ѝ:

– Хайде... – казах по-припряно. – Изпий това и замълчи.

Очите ѝ се впиха в моите.

– Моуз – съвсем ясно произнесе тя, – сънувах толкова странен сън...

– Няма нищо – отчаяно изсъсках аз.

– Аз... (слава богу, помислих си, пак се унася).

– Виж, изпий си лекарството като добро момиче и заспивай.

– Ти нали... ще дойдеш за мен... нали?

Проклета да е! Хенри се връщаше по пътеката. Помъчих се да ѝ запуша носа и да излея лауданума в гърлото ѝ, но тя продължи да говори:

– Точно като... Жулиета в гроба... картината на Хенри. Ще дойдеш, нали? – гласът ѝ отекна неочаквано ясно в нощта.

Трябва да разберете: никога не съм ѝ мислил злото. Само ако беше помълчала още няколко минути... наистина, вината не беше моя. Нямах избор! Хенри беше почти до мен: още една дума и всичко щеше да пропадне. Всичките ни усилия щяха да отидат на вятъра. Не можех да я накарам да млъкне.

Разберете, че действах чисто инстинктивно: изобщо не съм искал да я нараня, само да я накарам да помълчи няколко минути, докато се

оправя с Хенри. Беше тъмно, ръцете ми бяха изтръпнали от дълбаенето на камъка, а и бях изнервен – всеки щеше да бъде на мое място.

Добре, добре. Не се гордея с това, което направих, но и вие на мое място бихте направили същото, повярвайте ми. Ударих главата ѝ – леко, макар и по-силно, отколкото исках – в ръба на близкия гроб. Колкото да я накарам да млъкне. Самата тя нямаше да ми благодари, ако Хенри разкриеше плана ни, самата тя би очаквала да направя нещо за нея и за себе си.

Кучката можеше да провали всичко.

Свлече се в снега и когато я вдигнах, видях петно кръв там, където беше лежала главата ѝ: малко кръгло петънце с големината на монета. Обзе ме паника. Ами ако я бях убил? Тя беше крехка, едва се крепеше... не беше необходимо много, за да се довърши започнатото от Хенри. Доближих лице до нейното и се заслушах в дишането ѝ... такова нямаше. Какво очаквахте да направя в такъв момент? Не можех да реагирам: Хенри веднага щеше да заподозре нещо. Не можех да направя друго, освен да чакам. Десет минути – и Хенри щеше да си тръгне. После щях да се погрижа за Ефи. Не можех да повярвам, че лек удар по главата я е убил: по-вероятно беше да не съм чул дишането ѝ заради шума на вятъра. Не можех да си позволя да се тревожа за нещо толкова тривиално.

Леко изтръсках снега от нея и я отнесох до саркофага. Когато надзърнах в отвора, вътре нищо не се виждаше и аз окачих фенера над входа на гробницата, за да не падне в дупката. Имаше десетина стъпала, които водеха надолу, някои очукани и рухнали от старост. Внимателно внесох вътре безжизненото тяло на Ефи и се огледах в тъмното за място, където да я сложа. Вътре беше малко по-топло, отколкото отвън, и миришеше ужасно – на старост и мухъл, – но поне ковчезите не се виждаха: те бяха наредени по рафтове, скрити зад каменни блокове и зазидани с цимент. Отнесох Ефи в задната част на помещението, където все още имаше празен рафт, достатъчно широк, за да се легне на него. Подложих ѝ чантата си за възглавница, загърнах я плътно в пелерината, оставих я там и тръгнах нагоре по стълбите към Хенри.

Отново запечатах капака, като нахвърлях пръст и сухи листа по ръба, за да прикрия следите от скорошна работа. После затворих вратата на гробницата и я подпрях с камък. Обърнах се към Хенри, подадох му фенера и се усмихнах.

Известно време той ме гледаше с ококорени очи, после кимна и пое фенера.

– Значи... всичко свърши – каза тихо. – Наистина свърши.

Странно, но сега ми се стори по-грезв, отколкото през цялата нощ – гласът му прозвуча ясно и почти равнодушно.

– Не си забравил какво трябва да направиш, нали? – напомних му аз, разтревожен от спокойствието му. – Подаръците. Коледното дърво. Прислужницата. Всичко трябва да изглежда съвсем нормално – с неудобство осъзнах, че ако Хенри наистина е убил Ефи, аз рискувах главата си точно толкова, колкото и той.

– Разбира се – тонът му беше почти дързък. Хенри се обърна и аз останах със странното впечатление, че ме освобождава както господар – слугата си. Тази мисъл ме накара да се усмихна и най-неочаквано избухнах в смях, запревихах се от зловещ кикот сред гробовете и звукът отекна абсурдно в готическата нощ, докато едрите снежинки пълнеха устата ми, очите ми, косата ми. А Хенри Честър тръгна бавно по пътеката с високо вдигнат фенер като неумолим апостол, повел мъртвите по пътя към ада.

## 50

Във времето отвъд времето нямаше нищо. Бях отвъд движение, мисъл, сън. После светът започна да се връща: откъслечни мисли зазвъняха в главата ми като самотни ноти от незавършена симфония. Минавах през облаци от памет в търсене на себе си, докато изведнъж пред мен изплува лице като балон и аз си спомних име... после още едно и още едно... те се посипаха край мен като разпилени карти. Фани... Хенри... Моуз...

Но къде беше тя – тъмната ми сестра? Спътницата в сънищата ми, близначката ми, най-довереният ми приятел? С нарастваща паника се огледах за нея и осъзнах, че за пръв път, откакто сме се срещнали и откакто пътуваме заедно, аз съм сама – сама в мрака. Един спомен ме заля презглава като вълна и ме накара да извикам смаяна: гласът ми отекна странно, като сред замръзнали камъни, и когато подадох глава от черната вълна, осъзнах къде се намирам. Опитах се да помръдна, но тялото ми беше станало на камък, ръцете ми – на вкочанена глина. Когато се помъчих да размърдам изтръпналите си крайници, открих, че мога само да се надигна на лакти. Тревожно опипах около себе си с очи, вторачени в безграничния мрак. Лежах на нещо като парапет – скованите ми ръце не можеха да определят дали е дървен или каменен, но усещах, че свършва на няколко сантиметра вляво от мен. Какво имаше по-нататък,



можех само да гадая, затова предпочетох да остана неподвижно на мястото си, вместо да падна върху прогнилите дъски на някой стар ковчег... Далеч над главата си чувах звуците на нощта и силния вой на вятъра.

Като се замислих за нощта отвън, за момент загубих ориентация и си представих, че се намирам дълбоко под земята и около мен пълзят корени на дървета. Утре по заснежения път към църквата щяха да минават хора, деца с ярки палта и шапки щяха да се спускат по Хайгейт Хил, влюбени щяха да вървят ръка за ръка, заслепени от слънчевите лъчи върху снега... и през цялото това време аз щях да лежа под краката им, замръзнала сред тъмните камъни, заобиколена от мъртъвци...

Стреснах се и неволно извиках: He! Моуз ще дойде. Трябва само да почакам и той ще дойде да ме вземе. Тази мисъл ме изпълни с огромно облекчение. В първоначалния миг на объркване бях повярвала, че вече съм умряла, че съм затворена завинаги под снега и мрамора.

И в топлината на облекчението аз леко се измъкнах от тялото си и излязох на светло, където сестра ми вече ме чакаше.

## 51

Докато Хенри се отдалечаваше по „Хай Стрийт“, аз спрях да погледна часовника си. Беше два сутринта на Коледа. Бях подгизнал от пот и тъй като вече не носех Ефи, започваше да ми става студено. Реших да дам на Хенри половин час, за да се прибере у дома – исках да съм сигурен, че няма да ме види как отварям гробницата, – затова реших да отида до една кръчма половин миля нагоре по пътя, чийто собственик питаше здраво неуважение към часовете за затваряне и където можех да гаврътна набързо една-две чашки, за да пропъдя студа на мрачната нощ. Щом трябваше да се връщам на гробището, сам, предпочитах да го направя след няколко питиета.

Знам какво си мислите и донякъде сте прави. Разбирате ли, докато полагах безжизненото тяло на Ефи на рафта, ми хрумна нещо – нещо, което ми се струваше, че трябва да обмисля в по-спокойна обстановка. До този момент бях мислил само как да накарам Хенри да повярва, че Ефи е мъртва – нито аз, нито Фани бяхме отивали по-далеч от това. Никой не се беше питал какво ще стане с Ефи и с крехкото ѝ здраве, след като маскарадът свърши. Сега започвах да осъзнавам, че тя най-вероятно ще се нуждае от лечение, може би дори от постъпване в болница.

Щеше да ѝ трябва място, където да живее и където никой да не я познава, защото ако до ушите на Хенри достигнеше слух, че още е жива, това не само щеше да сложи край на хубавия ни план, но и много вероятно беше да ни арестуват. Всъщност всичко водеше към това, че Ефи...

Беше само мисъл. Човек може да мисли, нали? И все пак... кълна се, че никога не би ми хрумнало, ако дълбоко в себе си не предполагам, че може вече да е мъртва. Не мислете, че не ми е било мъчно за горката малка Ефи: знаете, че бях силно привързан към нея. Но не можете да не признаете, че смъртта ѝ би донесла облекчение на всички ни. Сякаш донякъде беше предначертана. А и толкова поетична, не смятате ли? Като Жулиета в гроба.

## 52

Докато вървах с бавна крачка към „Кромуюел Скуеър“, наоколо се стелеше тишина – безбрежна като смъртта. Безмилостните очи на Ефи ме бяха изпразнили от всички мисли и аз крачех разсеяно по натрупалия бял сняг.

Упорито се мъчех да предизвикам у себе си страдание: жестоко си повтарях, че съм убил Ефи, представях си я как лежи жива в гробницата, как се събужда, как вика, плаче, протрива пръстите си до кокал, опитвайки се да излезе... Но и най-зловещите ми представи не събуждаха в мен дори лек трепет, дори слабо угризение. Нищо. Докато вървах към къщи, започнах да долавям нещо като ехо в главата си, което постепенно се превърна в прост весел химн от една нота: той вибрираше в тъпанчетата ми в ритъм с биенето на сърцето: Марта, моята черна меса, моят реквием, моят зловещ танц. Чувствах как ме вика в нощта, как ме желае, желае душата ми с недоловим, но близък, интимен глас.

Прибрах се у дома и тя вече беше там: плътно загърната в черната си пелерина, така че се виждаше само бледият овал на лицето ѝ. Безмълвно ми направи знак да се приближа. Без дори да спра, за да запаля лампите, аз протегнах ръце към нея. Защо бе дошла, как беше влязла в къщата – това бяха въпроси, които дори не ми минаха през главата; стигаеше ми само да я прегърна – колко лека беше, почти безплътна под тежките вълнени гънки на пелерината, – да заровя лице в косата ѝ и да вдъхна упойващото ухание на нощта по кожата ѝ, нещо като жасмин, люляк и шоколад...

Устните ми горяха прилепени към нейните, но тялото ѝ беше

мъртвешки студено: докато ме събличаше, пръстите ѝ описваха спирали от леден огън по кожата ми. Тя зашепна в ухото ми и шепотът ѝ прозвуча като шумолене на кипариси в гробището Хайгейт. Пелерината се свлече от раменете ѝ и аз забелязах, че отдолу е гола, призрачна на зеленикавата светлина, лъскавата ѝ кожа отразяваше сиянието на снега... но това я правеше толкова хубава!

– О, Марта, какво направих за теб... какво съм готов да направя за теб...

Когато всичко свърши, помня как събрах дрехите си и тръгнах по коридора към своята стая. Тя ме последва, гола, с безшумни стъпки по дебелия килим. Хвърлих дрехите си на пода и се пъхнах в леглото между чаршафите: Марта направи същото и ние си легнахме като уморени деца. След време аз потънах в сън.

Когато се събудих в осем на следващата сутрин, тя си беше отишла.

## 53

Добре, добре. Изпих повече от две чаши. Е, в „Бегърс Кълб“ беше топло, срещнах няколко приятели, които играеха на карти, и те ме почерпиха. После и аз ги почерпих, а след това си поръчахме нещо за хапване и след студа, дългото ходене и питиетата... е, заседях се повечко. Може би не точно, но трябва да разберете, че през цялото време мислих и стигнах до труден извод.

Не ме гледайте така. Не мислете, че ми е било лесно да се реша. Всъщност, отчасти за да забравя тежкото си задължение, започнах първо с бренди, а после едното доведе до друго и накрая почти успях да я забравя. Спомням си, че погледнах часовника си към пет сутринта и се стреснах, но тогава, разбира се, беше вече късно. Решението бе извън моите ръце.

Бях прекалено омаян, за да се прибирам в такова време, затова дадох на старата харпия, която държеше кръчмата, последните си пари, тя ми даде стая и аз се хвърлих на леглото по риза с намерението да поспя, докато стане светло, и после да се прибера у дома, но не бяха минали и пет минути – аз вече сладко похърквах, – когато нещо ме стресна. Отново го чух – леко, едва доловимо драскане по вратата, като с нокти, които едва докосват неравната повърхност. Реших, че може би друг клиент се е напил до припадък и е пожелал да споделя стаята си с него, след като е видял, че всички други са пълни. Е, нямах никакво намерение да го

пускам.

– Стаята е заета – извиках изпод завивките.

Мълчание. Може би ми се беше причуло. Почти веднага започнах да се унасям отново. Изведнъж отново се стреснах от звук като от въртяща се дръжка на врата. Започнах да се дразня. По дяволите, нямаше ли този тип да ме остави на мира. Така или иначе, казах си, вратата е заключена. Щом се увереше, че говоря сериозно, щеше да ме остави на мира.

– Казах, че стаята е заета! – извиках по-силно аз. – Разкарай се като нормален човек и си потърси друго място!

Реших, че това ще свърши работа и се завъртях на другата страна, доволно сгушен в топлината на завивките и мекотата на ленените чаршафи.

В този миг вратата се отвори.

Отначало си помислих, че е вратата на съседната стая, но щом погледнах през рамо, видях сноп зеленикава светлина от прозореца в коридора и беглия силует на жена. Пречи да успее да реагирам, вратата се затвори отново и аз чух тихо шумолене на женски стъпки, които се приближаваха към леглото. Понечих да кажа нещо – главата ми още се въртеше от изпитото бренди, – когато тя спря до мен и аз забелязах, че се съблича.

Е, какво си мислите, че направих? Нали не сте очаквали да се завия презглава и да повикам съдържателката? Или да се направя на непорочен и да кажа: „О, госпожице, та ние не се познаваме!“ Не, нищо не казах, само зачаках: от малкото, което бях успял да зърна, можех да съдя, че момичето е младо и че има хубава фигура. Може би ме беше видяла в клуба и бе решила... Не се учудвайте толкова, и друг път ми се е случвало. Освен това ми хрумна, че може неволно да е объркала стаята и в този случай би било по-умно да си замълча, въпреки че вече не се чувствах толкова уморен, колкото преди минута.

Тя не каза нищо, дрехите ѝ се свлякоха на земята с копринено шумолене и в тъмното видях как бледата ѝ фигура се приближи към мен, усетих тежестта ѝ върху завивката, а после и под нея, когато се мушна при мен между чаршафите. Щом ме докосна, аз настръхнах. Беше леденостудена и за миг останах с неприятното усещане, че докосването ѝ прорязва кожата ми, но после тя обви ръце около мен с дразнеща еротика и въпреки студа, който проникваше в тялото ми, започнах да ѝ отвръщам, да се наслаждавам на сладостта на ледените ѝ ласки. Чувствах как дългата ѝ коса се спуска на лицето ми, коса, лека и студена като

паяжина, краката ѝ ме обгърнаха, стройни и студени, и здраво стиснаха гръдния ми кош. И все пак въпреки новите усещания бях готов да се закълна, че я познавам отнякъде... Острите ѝ нокти леко драскаха по треперещите ми рамене. Чух я да шепне нещо, едва доловимо, съвсем близо до лицето ми, и инстинктивно се обгърнах, за да чуя думите.

– Моуз...

Дори дъхът ѝ беше студен, караше космите на гърдите ми да настръхват, но по-силно от студа беше чувството за тревога, което сега растеше, убеждението, че съм я срещал и преди.

– Моуз... Толкова дълго те търсих... О, Моуз...

В този миг почти си спомних.

– Чаках, но ти не дойде. Толкова ми е студено.

Отново: почти, но не съвсем. А и някак не ми се искаше да я питам коя е – просто не бях сигурен... Размърдах се неловко, алкохолните пари продължаваха да замъгляват мозъка ми, но почти незабележимо в мъглата проблесна спомен – как седя на маса на онова отдавна отминало парти („Толкова ми е студено...“) и гледам чашата, която като че ли сама се плъзга по лакираната повърхност.

– Толкова ми е студено... – шепотът ѝ прозвуча отчаяно, далечно, като глас от паметта.

Опитах се да развеселя обстановката:

– Не за дълго, скъпа. Ей сега ще те стопля.

Всъщност започнах да усещам как възбудата ми се разсейва. Плъът ѝ започна да лепне като глина по вкочанените ми пръсти.

– Аз чаках, Моуз, толкова дълго... Чаках. Но ти не дойде. Ти така и... – поредната дълга въздишка като ехо в пещера.

После ме осени мисъл, толкова абсурдна, че за малко да се изсмея на глас, но смехът заседна в гърлото ми, когато осъзнах последиците...

– Ефи?

– Аз...

– О, божичко, Ефи! – изведнъж всяко съмнение изчезна. Беше тя: уханието на кожата ѝ, допирът на косата ѝ, изгубеният ѝ шепот в тъмното. Зави ми се свят и аз проклетх брeндитo, отдалеч чувах гласа си да повтаря името ѝ – глупаво, като развалена кукла. – Но как се измъкна? Аз... – неуверено добавих: – Исках да дойда, знаеш ли, наистина исках – прибързано започнах да съчинявам оправдание. – Пред вратата на гробището дежуреше полиция и не можах да вляза. Чаках и чаках... Щя да полудея от тревога.

– Аз те проследих – спокойно каза тя. – Проследих те до тук. Чаках

те да дойдеш. О, Моуз...

Реалността на моето предателство отекна между нас по-оглушително от всякакви думи. Насилих се да отговоря с престорена искреност:

– Боже мой, Ефи, не знаеш какво стана. Проклетият полицаи стоя там с часове... Когато най-после влязох, теб вече те нямаше. Може би съм те изпуснал за минути – целунах я с престорена страст. – Не може ли просто да се порадваме, че сме заедно и че ти си в безопасност? – Аз обвих ръце около нея, макар че треперех от студ. – Ей сега ще те стопля, мила моя, опитай се да поспиш.

– Да поспя... – гласът ѝ прозвуча едва чуто, дъхът ѝ – недоловим шепот в ухото на нощта. – Няма да спя повече. Спах достатъчно.

\* \* \*

Когато се събудих четири часа по-късно, тя си беше отишла и аз почти бях готов да повярвам, че съм сънувал всичко това, но сякаш за да докаже, че не е било сън, Ефи ми беше оставила визитната си картичка на нощното шкафче до леглото: сребърна брошка във формата на котка с извит гръб.

## 54

Рано сутринта навърх Коледа Таби се прибра от гостуването при роднините си: аз се събудих от шумната ѝ суетня под стълбището и побързах да се облека. Срегнахме се на стълбите, тя носеше шоколад и бисквити за Ефи.

– Добро утро, Таби – казах аз, усмихнах се и поех подноса. – За госпожа Честър е, нали? Аз ще ѝ го занеса.

– О, не се тревожете, господине... – започна тя, но аз учтиво я прекъснах:

– Бих казал, че днес те чака много работа, Таби. Виж дали имаме поща тази сутрин, после ела във всекидневната да ти кажа какво сме измислили с госпожа Честър за празника.

– Добре, господине.

Изтичах нагоре с подноса, излях шоколада през прозореца и изядох две бисквити. После разхвърлях леглото на Ефи, намачках нощницата ѝ и я пуснах на пода, дръпнах пердетата. Оставих чашата на нощната масичка – това беше обичайният безпорядък, в който Ефи живееше – и доволен от своята изобретателност, слязох долу да поговоря с Таби. Тази

сутрин се чувствах много по-овладян, забелязах, че мога спокойно да гледам стаята на Ефи, нещата ѝ, да докосвам нощницата и чашата, от която бе изпила шоколада с лауданум, без да се измъчвам. Сякаш среднощната ми среща с Марта бе ме изпълнила с нова, неукротима енергия. Светлината на деня беше пропъдила завинаги нощните демони и когато влязох във всекидневната, аз се погрижих да придам на гласа си весела нотка:

– Таби – казах с ведро настроение, – днес госпожа Честър реши да изненада майка си с празнично посещение. Докато е навън, ти и аз ще се погрижим да изненадаме нея.

– Как, господине? – учтиво попита Таби.

– Ще отидеш да купиш джел и имел, за да украсиш къщата, после ще ни приготвиш най-пищна коледна вечеря. Искам да има всичко: яйца от пьдпъдък, гьска, гьби... и, разбира се, хубав шоколадов сладкиш – знаеш, че госпожа Честър обича шоколад. Ако можем да направим нещо, за да я върнем към нормалното ѝ весело състояние, ще го сторим, нали, Таби?

Очите ѝ светнаха.

– О, да, господине – отвърна тя доволна. – Толкова се тревожа за бедната млада господарка! Тя е много слаба, господине, има нужда от храна. От добра питателна храна – нищо повече, каквото и да говорят лекарите...

– Точно така – прекъснах я аз. – Само че, Таби, нито дума. Нека го запазим в тайна, за да изненадаме госпожа Честър. Ако веднага излезеш, ще се върнеш тъкмо навреме, за да украсиш коледното дърво.

– О, господине! – грейна Таби. – Младата господарка така ще се зарадва!

– Искрено се надявам.

Щом Таби излезе от къщата с бодра крачка, аз си позволих лукса да се усмихна: най-лошото бе отминало. След като бях успял да я заблудя, че всичко е наред, с грижите ми беше свършено. Почти изпитвах въодушевление от празничното пазаруване!

Към единайсет часа наех файтон до „Оксфорд Стрийт“ и близо час обикалях по магазините. Купих си кестени от ирландски уличен търговец и започнах да ги ям с наслада, каквато не бях изпитвал от нито едно ястие, откакто бях срещнал Марта, като пусках горещите обелки в канала и ги гледах как се отдалечават по сивата река от разтопен сняг. От един дюкян купих златна лента, от друг – розови ръкавици от шевро, от трети – портокали. Почти забравих, че играя роля, и се улових, че

грижливо обмислям какво би се харесало най-много на Ефи: дали тази красива морскосиня брошка, този гребен от костенурка, това боне, този шал?

Влязох в една галантерия и се озовах пред витрина с нощно бельо. Безцелно заразглеждах нощниците, шапчиците, фустите. Изведнъж се вцепених. На витрината пред мен стоеше наметката на майка ми – копринена, с цвят на праскова, точно каквато я помнех, само че нова: дантелата стоеше на тънката коприна като морска пяна. Обзе ме непоносимо, жестоко желание: трябваше да я имам. Невъможно беше да отмина и да я оставя там – славен трофей от победата ми над вината. Купих я, замаях от въодушевление.

Не след дълго се озовах с цяла дузина дребни пакети в ръце, сред тях и скъпоценната придобивка: в ентузиазма си бях купил повече подаръци от всеки друг път. Имаше и малък пакет за Марта: красива рубинена висулка, която сияеше и трепкаше като сърце. Последната ми покупка беше огромно коледно дърво, което уредих да доставят на „Кромвел Скуеър“, и с опасно чувство на задоволство поех обратно към дома.

И тогава я видях: дребна стройна фигурка в тъмна пелерина с качулка, която почти скриваше лицето ѝ. Успях да я огледам достатъчно добре, за да забележа бялата ръка, стиснала вълнения плат и кичурите светла коса, които се открояваха в полумрака на уличката... после изчезна.

За миг цялата ми грижливо изградена роля се срива като къщичка от карти. Потиснах безумното си желание да се втурна след фигурата и да сваля качулката от главата ѝ. Но това беше нелепо. Нелепо беше дори да предполагам, че е била Ефи, абсурдно бе да си представям Ефи с полепнала по полите пръст и онзи ужасяващ, гладен поглед в очите...

Напук на себе си започнах тревожно да поглеждам към улицата, в която беше изчезнало момичето. Нищо няма да стане, ако проверя, казвах си, само да видя дали... Уличката беше тясна, паважът се хлъзгаше от разтопения сняг и нечистения от седмици боклук. Край канала малко кафяво коте душеше умряла птица, но момичето си беше отишло. Естествено, че ще си отиде, казах си ядосан. Нали не съм очаквал, че ще стои да ме чака? По улицата имаше къщи, магазинчета, в които би могла да влезе; нямаше никакво готическо привидение, дошло да ми отмъсти.

Въпреки това ми беше студено, толкова студено... и когато решително се обърнах, за да изляза от улицата и да се върна сред светлините и звуците на „Оксфорд Стрийт“, бях готов да се закълна, че всички врати на тази самотна уличка бяха заковани с дъски – да, а също и всички



прозорци.

## 55

Събудих се от биене на камбани: оглушителни, нестройни камбани, които къртяха в съня ми и рязко, жестоко ме връщаха към действителността. Улицата пред клуба беше бяла, въздухът – също. В далечината виждах малка група хора, които пореха мъглата на път към църквата. Позвъних за чаша кафе и без да обръщам внимание на бодрото „Весела Коледа!“ на прислужницата, гаврътнах чашата и докато топлината се разливаше по вените ми, аз открих, че мога да мисля за събитията от миналата нощ с обичайното си безпристрастие. Не мислете, че не бях потресен: нощта беше оставила своя отпечатък във формата на сънища и страховити видения, но това бяха само сънища.

Виждате ли, това е разликата между Хенри Честър и мен. Той на съскваше кошмарите си срещу себе си като гладни демони, аз възприемах своите такива, каквито са – видения след тежка нощ, – и все пак те намериха начин да ме изиграят, тъй както ние бяхме изиграли горкия Хенри... Но аз не съм от хората, които ще страдат: един комарджия трябва да умее да губи с достойнство. Просто не разбирам как го направиха.

Облякох дрехите си от предишната нощ и започнах да обмислям следващия си ход. Бог знае какво беше разказала Ефи на Фани – през нощта не бях успял да преценя дали Ефи изобщо е разбрала, че съм я изоставил. Но Фани щеше да разбере, а тя е човек, който ако си науми, може да създаде много проблеми.

Да, Фани беше тази, с която трябваше да се срещна, преди още да ми е хрумнало да ходя при Хенри.

Затова аз облякох палтото си и тръгнах пеша към „Крук Стрийт“. Докато вървах, мислите в главата ми се проясниха – въздухът беше свеж, бляскав и напоен с мирис на бор и ароматни подправки – и щом наближих вратата на Фани, почувствах, че съм готов да се изправя пред нея с най-опасния блъф, който някога бях разигравал.

Няколко минути тропях по вратата, но никой не отваряше. Тъкмо започнах да си мисля, че в къщата няма никой, когато чух как резето се дръпна и отвътре ме погледна лицето на Фани, бяло и безизразно като циферблата на часовника в коридора. Първата ми мисъл беше, че еходила на църква, защото цялата бе облечена в черно. Дебели гънки меко

кадифе обгръщаха тялото ѝ от шията до глезените и на фона на лъскавата тъкан кожата ѝ излеждаше поразително бяла, ахатените ѝ очи – покотешки отвсякога, но зачервени, сякаш беше плакала. Когато си го представих, се почувствах странно и някак неловко. През всичките години на познанството ни не бях видял Фани Милър да пролее и една сълза. Пристъпих тромаво с усмивка, гротескно разтеглена на лицето ми.

– Фани, весела Коледа!

Тя ми махна да вляза, без да се усмихне. Аз изтръсках снега от богушите си, влязох и окачих палтото си в коридора. Не се виждаше нито едно от момичетата на Фани и за миг ме обзе нереалното усещане, че къщата е изоставена. Замириса на прах – или подобие на прах, – наплас-тен по гнили дъски. За кратък миг чух как тиктакането на часовника в коридора се усили до оглушително туптене, като на гигантско сърце... после тиктакането секна и стрелките глупаво застинаха на дванайсет без една.

– Часовникът ти е спрял – казах.

Фани не отговори.

– Дойдох веднага щом можах – твърдоглаво започнах аз. – Ефи добре ли е?

Очите ѝ бяха неразгадаеми, зениците – миниатюрни.

– Няма Ефи – каза тя почти с безразличие. – Ефи е мъртва.

– Но... снощи аз...

– Няма Ефи – повтори Фани и гласът ѝ прозвуча толкова незаинтересовано, че се запитах да не би и тя като Хенри Честър да се е пристрастила към отварите си. – Няма Ефи. Сега има само Марта.

Пак тази кучка!

– О, разбирам, дегизирала се е – казах неуверено. – Е, идеята е добра, така няма да я познаят. А колкото до снощи... – аз колебливо пристъпих от крак на крак. – Ами... е, планът мина... искам да кажа... Хенри здравата се върза. Жалко, че не беше там го видиш.

Отговор не последва. Дори не можех да разбера дали ме слуша.

– Разтревожих се за Ефи. Щях веднага да се върна за нея, но... Ефи може да ти е разказала... натъкнах се на някои затруднения. На входа на гробището стоеше полицаи.

Може да е забелязал светлината от фенера и да е решил да провери... Чаках с часове. Най-после влязох, но Ефи вече я нямаше. Толкова се разтревожих.

Мълчанието ѝ ставаше все по-тягостно. Тъкмо се готвех да

заговоря отново, когато чух звук в коридора зад гърба си – шумолене на коприна. Изнервен, рязко се обърнах и видях сянка, която падаше гротескно издължена върху шарения тапет: в полумрака на коридора почти не виждах фигурата. Можех само да гадая за чертите ѝ по бледия овал на лицето, по гънките на сивата рокля, които падаха меко до земята в съвършена извивка, по черната коса, разпусната и права...

– Ефи? – гласът ми прозвуча дрезгаво, престорено радушно.

– Аз съм Марта.

Разбира се. Опитвах да се изсмея, но звукът гротескно се удави в тишината. Гласът ѝ беше безцветен, безкръвен: шум от падащ сняг.

Аз казах неуверено:

– Тъкмо минавах да видя дали си добре. Ъ-ъ-ъ... Не си болна, нали?

Мълчание. Стори ми се, че я чух да въздиша: дъхът ѝ бе като търкане на кожа по замръзнала трева.

– По-късно ще намина да видя Хенри – глупаво продължих. – Делово посещение, нали разбираш. Ще си говорим за пари.

Думите пареха непоносимо гърлото ми, като язви. Изпитвах физическа болка от говоренето. Мътните ги взели, защо мълчаха? Видях как устата на Ефи се отваря – не, не беше Ефи, нали? Беше Марта, онази кучка Марта, черният ангел на Хенри, изкусителката, мъчителката... Тя нямаше нищо общо с Ефи и дори да беше измислица, родена от грим и пудра, осъзнах, че това я прави още по-опасна. Защото беше истинска, проклета да е, истинска като вас и мен, и аз усещах как пасивно се забавлява, докато ме гледа как се оплитам в накъсани изречения, търсейки обяснение за нещо, което само преди минути отвън на снега ми се струваше съвсем ясно. Щеше да го каже: знаех, че ще го каже. Изведнъж почувствах, че се задушавам – тя пристъпи напред и ме докосна. Гневът ѝ бе заслепяващ, но деликатното ѝ докосване беше неуловимо – не усетих нищо.

– Ти ме изостави, Моуз. Остави ме да умра в тъмното – гласът ѝ сякаш ме хипнотизираше: за малко да го призная.

– Не! Аз...

– Знам.

– Не, тъкмо казвах на Фани...

– Знам. Сега е мой ред – каза тя отвлечено, почти безизразно, но опънатите ми нерви бързо доловиха гнева, примесен с нещо като присмех.

– Ефи...

– Няма Ефи.

Сега вече бях готов да повярвам в това.

Тръгнах си по най-бързия начин, точно преди да се задуша, давейки се в дълбините на гъстия кафяв въздух и мириса на прах, изпълнил уста-та ми, ноздрите ми, дробовете ми... Фани не обели и дума повече, аз грабнах палтото си и с несигурна крачка излязох навън на снега. Хвърлих страхлив поглед през рамо и за последно ги видях да стоят една до друга, хванати за ръка, загледани в мен с мълчаливите си диви очи. В този миг можеха да минат за майка и дъщеря: лицата им бяха еднакви, омразата им – удвоена като с огледало. Обзе ме паника и аз паднах в снега, влагата проникна през дрехите ми до коленете и лактите, пръстите ми се вкочаниха...

Когато отново погледнах назад, вратата беше затворена, но омразата им продължаваше да ме следва, жестоко, изтънчено женска като полъх на парфюм във въздуха. Намерих отворена кръчма и се опитах да обуздая нервите си, но гневът на Марта ме следваше дори в опиянението и вгорчаваше топлината. Проклети да са и двете! Човек би си помислил, че наистина съм убил Ефи. Какво очаквах? Аз ѝ помогнах да избяга, нали, нищо че нещата не минаха съвсем по план! Аз залъгах Хенри и аз щях да им осигурия парите – сигурен бях, че те нямаше да дръзнат да се изправят сами срещу Честър. Вчера беше: „Имам нужда от теб, Моуз, разчитам на теб, Моузес“, а днес... Няма защо да се залъгам – те ме бяха използвали. Със сигурност нямах причини да се чувствам виновен заради поведението си. Погледнах часовника си: два и половина. Запитах се какво ли прави Хенри. Мисълта за това веднага ме ободри. Може би беше време да го посетя.

## 56

Еуфорията ми трая до пристигането на „Кромуел Скуеър“. Там видях клонките джел на вратата и ме обзе някаква апатия, сетивата ми изтъпнаха при мисълта за сцената, която трябваше да разиграя пред Таби, когато неизбежно Ефи не си дойдеше у дома. Ръката ми беше на дръжката, когато вратата рязко се отвори и се показа лицето на Таби, усмихнато и сияещо от въодушевление. Тя хвърли поглед към пакетите в ръцете ми и нададе радостен възглас.

– О, господине – каза, – как ще се зарадва госпожа Честър! Къщата също стана чудна, а сладкишът изстива във фурната. О, боже мой!

Аз кимнах малко вдървено.

– Много работа си свъртяла. Би ли отнесла тези пакети в гостната? – подадох ѝ покупките. – А после може би ще пийна чаша бренди.

– Разбира се, господине.

Тя се засуети с подаръците, развълнувана като дете, и аз кисело се усмигнах.

Докато пиех брендито си в библиотеката, донесоха и коледното дърво. Видях как носачът и Таби го сложиха в гостната, а после тя започна да го украсява със стъклени топки и гирлянди и да лепи с восък малки бели свещички по върховете на клоните. Гледката беше странно приятна. Аз седях пред камината с притворени очи, свежият носталгичен мирис на борови иглички изпълваше ноздрите ми и изведнъж се почувствах приятно объркан, сякаш друг, по-млад Хенри Честър очакваше Коледа и вълшебна изненада...

Започна да се стъмнява: Таби запали свещи над камината и сложи още дърва в огъня, стаята се изпълни с домашна топлина, с блясък, който въпреки иронията на обстоятелствата ми подействаха много силно: действителността на миналата нощ ми се стори далечна като спомените от детството и когато се обърнах към Таби, почти бях убеден в собствената си измислица.

– Таби, колко е часът?

– Малко след четири, господине – отвърна тя, като сложи последната свещичка на дървото. – Може би ще искате чаша чай и парче пай с месо?

– Да, много добре ще ми дойде – одобрително казах аз. – Всъщност можеш да донесеш цял чайник: госпожа Честър каза, че ще си дойде най-късно в четири.

– Ще ѝ донеса и парче от празничния сладкиш – добродушно предложи Таби. – Сигурно ще е премръзнала.

Е, чайникът, паят и сладкишът стояха на масата близо час, преди да започна да се преструвам на неспокоен. Беше по-просто, отколкото очаквах. Всъщност с приближаването на нощта досегашното ми безразличие започна да се разсейва и аз станах неспокоен, без да знам защо. Допи ми се и си сипах бренди, но от брендито ми стана горещо и главата ми се замая. Погледът ми току се спираше на пакета с копринената наметка, сложен под коледното дърво. Не ме свърташе.

Накрая позвъних на Таби.

– Няма ли вести от госпожа Честър? – попитах аз. – Каза, че ще се върне към четири, а сега минава пет.

– Няма, господине – кротко отвърна Таби. – Но аз не бих се тревожила. Сигурно е спряла да поприказва с някого. Едва ли ще се забави.

– Надявам се да не се е случило нещо – казах.

– О, не, господине – отговори тя и поклати глава. – Убедена съм, че пътува насам.

Изчаках, докато коледните свещи над камината изгоряха. Свещичките на дървото отдавна бяха угаснали и Таби вече ги беше заменила с нови, за да може Ефи да ги види, като се върне. Аз пих кафе, за да се съвзема, опитах се да чета, но не можах да се съсредоточа върху танцуващите редове. Накрая извадих скицника и започнах да рисувам, като насочвах мислите си към линиите и повърхността на хартията, към молива, но главата ми беше като кошер смълчани пчели. Когато часовникът на камината удари седем, аз вдигнах глава и посегнах към шнура на звънеца. Движението ми замря до средата, ръката ми увисна във въздуха като ръка на марионетка: забелязах нещо край елхата. Ето. Пердето се помръдна – съвсем леко, сякаш подръпнато от невидими пръсти. Напрегнах слуха си и долових нещо подобно на ехтене, като струна, докосната от вятър. Стана течение и ярката хартия на подаръците под елхата изшумоля. Стъклена топка се завъртя от само себе си и по близката стена пробягаха арпеджи от светлина. После – тишина.

Абсурдно, казах си с укротен гняв. Беше течение, неуплътнена рамка на прозореца, отворена врата някъде в къщата. Абсурдно бе да си въобразявам, че Ефи стои отвън на прозореца, Ефи с дългата си светла коса, развяна около бялото гладно лице... Ефи, дошла да вземе подаръка си... и може би да остави подарък.

– Абсурдно! – произнесох аз и гласът ми отекна утешително плътен на фона на нощта. Абсурдно.

И все пак въпреки абсурда осъзнах, че трябва да отида до прозореца, да отметна тежкия брокат, да надзърна през дебелото стъкло навън. Осветена от лампите, улицата беше пуста, бяла: нито една следа не смущаваше повърхността на искрящия сняг.

Дръпнах шнура на звънеца.

– Таби, няма ли вести от госпожа Честър?

– Не, господине – този път тя не изглеждаше толкова безгрижна: Ефи закъсняваше с три часа, а снегът отново бе започнал да вали, задушвайки нощта под тежестта си.

– Искам да отидеш с файтон до „Кранборн Али“ и да провериш дали госпожа Честър е тръгнала за къщи. Аз ще остана да чакам тук за

всеки случай, ако нещо е станало.

– Господине? – колебливо попита Таби. – Нали не мислите, че може... Не знам дали...

– Прави каквото ти казвам – сопнах се аз и сложих две гвинее в ръката ѝ. – Побързай и не спирай никъде по пътя – направих опит за мрачна усмивка. – Може би излишно се тревожа, Таби, но в град като Лондон... Върви. И бързо се връщай!

– Да, господине – отвърна тя намръщена и през прозореца я видях как увита от глава до пети в шаловете и пелерината си, бързо нагазва в недокоснатия сняг.

Когато се върна, с нея имаше двама полицаи.

Не можах да не се стъписам виновно, когато ги видях да влизат през портата – единият висок и слаб, другият набит като Таби – и тромаво да си проправят път през гъстия сняг до вратата на къщата ми. Дори в паниката, която барабанеше по гръбнака ми, аз едва потиснах смеха си – колкото горчив, толкова и неустоим. С една ръка измъкнах окаченото на верижка шишенце хлорал, изтръсках три кристалчета и ги изпих с последната глътка бренди. Почувствах как гримасата на киселото ми веселие се отпуска. Наложих си да седна и да чакам.

Когато ги чух да чукат на вратата, скочих от стола си и едва не се търкулнах по стълбите, докато тичах да отворя. При вида на Таби, която стоеше със зачервени от напирашите сълзи очи, и на служителите на реда, гологлави, с пресилено безизразни физиономии, аз почувствах как лицето ми увисва в уплашено предчувствие.

– Ефи! – гласът ми прозвуча дрезгаво: позволих на цялото напрегнато отчаяние на вечерта да се излее в тези две срички. – Намерихте ли я? Добре ли е?

Високият полицай заговори, като грижливо поддържаше неутрален тон:

– Сержант Мърл, господине. А това – той с дълга костелива ръка посочи колегата до себе си – е полицай Хокинс.

– Съпругата ми... – гласът ми отекна неравно от едва овладения смях – несъмнено сержант Мърл бе решил, че съм отчаян. – Къде е съпругата ми?

– Господине, боя се, че госпожа Честър изобщо не е пристигнала на „Кранборн Али“. Госпожа Шелбек не си бе ше вкъщи, но госпожица Шелбек, сестра ѝ, беше много разтревожена. Едва я убедихме да не идва с нас до тук.

Намръщих се и объркано поклатих глава.

– Но...

– Може ли да влезем за момент, господине?

– Разбира се – тук почти не ми се налагаше да играя: от пиенето, хлорала и опънатите нерви вече ми се виеше свят и залитах. Улових се за рамката на вратата, за да запазя равновесие. Едва не паднах.

Тънката ръка на Мърл се оказа изненадващо силна. Когато залитнах, той ме улови и ме поведе към топлината на гостната. Полицай Хокинс ни последва, а Таби завършваше шествието.

– Госпожо Гонт, може би трябва да донесете чаша чай на господин Честър – тихо предложи Мърл. – Не ми изглежда добре.

Таби излезе от стаята, като хвърли поглед през рамо към двамата полицаи и на лицето ѝ се изписа уплаха. Аз тежко се отпуснах на дивана.

– Извинете, сержант – казах. – Наскоро боледувах, а и състоянието на жена ми ме изтощи донякъде. Моля ви, не се бойте да ми кажете истината. Госпожица Шелбек изненадана ли беше, че Ефи е искала да отиде на „Кранборн Али“?

– Много беше изненадана, господине – отвърна Мърл с равен глас. – Каза, че съпругата ви не е споменала и дума за това.

– О, боже! – обхванах главата си с ръце, за да прикрия насмешката, която чувствах, че мъчително се прокрадва на изопнатото ми лице. – Изобщо не биваше да я пускам! Трябваше да отида с нея, независимо от мнението на лекаря. Трябваше да се досетя.

– Господине?

Аз погледнах с подивели очи.

– Жена ми не за пръв път страда от... пропуски в паметта – обясних тъжно. – Приятелят ми доктор Ръсел, специалист по душевни болести, я прегледа преди десетина дни. Тя страда от... истерия, мисли, че някой я преследва – оставих лицето си да затрепери, сякаш бях готов да се разплача. – Боже мой! – възкликнах отчаяно. – Защо я пуснах да излезе? – рязко станах и хванах Мърл за ръката. – Трябва да я намерите, сержант. Бог знае къде се е загубила. Всичко... – гласът ми тревожно потрепера. – Всичко може да се е случило.

И тогава се разплаках, наистина се разплаках, сълзите потекоха по лицето ми, задавиха ме. Разтърсих се от силни истерични ридания, освождавайки мъката и отровния си смях на неравни глътки. Но докато плачех, заровил лице в ръцете си, не можех да не почувствам нещо като злобна радост, хладно, механично трепкане в камерите на сърцето си, съзнанието, че мъката ми – ако наистина беше мъка – не е по Ефи или



който и да било друг, за когото можех да се сетя.

## 57

Чак след седем реших да предприема закъснялото си посещение у Хенри. Взех фойтон до „Хай Стрийт“ и от гробището тръгнах към „Кромуел Скуеър“. Подминах група деца, които пееха коледни песни – сред тях имаше момиче на около дванайсет години, което излъчваше неземна, кристално чиста хубост: аз намигнах на хубавото дете, раздадох по шест пенса на всяко от компанията – в края на краищата, сега можех да си го позволя – и тананикайки си, бодро продължих към дома на Честър.

Хенри ми отвори почти веднага, сякаш очакваше посетители. По физиономията му се досетих, че съвсем не съм добре дошъл, но след като огледа предпазливо улицата, той ме пусна да вляза. Не видях никъде слугинята и предположих, че е излязла. Още по-добре: това улесняваше разговора ми с Хенри.

– Весела Коледа, Хенри – бодро поздравих аз. – Тази вечер къщата изглежда много празнично. Разбирам – добавих победоносно, – имаме какво да празнуваме, нали?

Той рязко ме изгледа.

– Така ли?

Аз повдигнах въпросително вежди.

– Хайде, хайде, Хенри, не се преструвай – казах. – И двамата знаем за какво говоря. Да речем, че тази Коледа и двамата успяхме да намерим разрешение на някои... затруднения, ако мога така да се изразя. Твоите бяха от семейно естество, докато моите са чисто финансови. Но с теб много бързо ще ги разрешим.

Хенри не беше глупак: започваше да разбира. Миналата нощ го бях видял зашеметен от чувство за вина и хлорал, но тази вечер главата му беше по-бистра, отколкото очаквах, и той просто седеше и ме гледаше по типичния си високомерен начин.

– Не мисля, че ще ги разрешим, Харпър – спокойно каза Хенри. – Всъщност съмнявам се занапред ти и аз да се виждаме достатъчно често. А сега, ако ме извиниш...

– Със сигурност ще намериш време за едно коледно питие със стар приятел – отвърнах усмихнат. – Аз пия бренди, ако нямаш нищо против. Никога не говоря по делови въпроси с пресъхнало гърло.

Хенри не помръдна, затова аз се обслужих от близката гарафа.

– Няма ли да ми направиш компания? – предложих любезно.

– Какво искаш? – попита той със стиснати зъби.

– Какво искам? – отвърнах аз натъжен. – Защо мислиш, че искам нещо? Боя се, че не си ме разбрал, Хенри: аз не съм толкова вулгарен, че да искам... Разбира се, ако ти ми предложиш – в името на нашето приятелство, – да кажем, триста лири, за да платя на кредиторите си в качеството на коледен подарък, не бих отказал.

Той присви очи с омраза и разбиране.

– Не можеш да ме изнудваш! И ти имаш пръст в това. Направиш ли го, ще те накусна.

– Аз имам свидетели, драги приятелю – казах небрежно. – Имам приятели, които са готови да излъжат заради мен, ако се наложи. Ти имаш ли?

Оставих го да осмисли казаното. После гаврътнах чашата си на един дъх и добавих:

– Защо просто не се порадваме заедно на Коледа? Услуга за услуга. Помисли за това. Какво са триста лири за човек като теб? Не си ли заслужава да ги дадеш, дори само за да се отървеш от мен?

Хенри помълча около минута. После се обърна към мен със зловна физиономия.

– Почакай тук – нареди той, завъртя се на токовете си и излезе от стаята.

След няколко минути се върна с малка метална кутия, която хвърли в ръцете ми, сякаш искаше да ме удари.

– Вземи, негоднико. Парите са вътре – Хенри помълча, стиснал устни така, че изглеждаха невидимо тънки. – Изобщо не биваше да ти се доверявам – каза тихо. – Планирал си го от самото начало, нали? Никога не си имал намерението да помагаш на другото, освен на себе си. Махни се от очите ми! Не искам никога повече да те виждам.

– Разбира се, че няма да искаш, драги – весело отвърнах аз и прибрах кутията в джоба си. – Но пък кой знае? В края на краищата, животът е пълен с изненади. Току-виж сме се срещнали отново... на изложба или в някой клуб... или на гробището, знае ли човек? Жалко ще бъде да се загубим, нали? Не ме изпращай, знам пътя към вратата. Весела Коледа!

Половин час по-късно седях в едно от любимите си заведения на Хеймаркет, грижливо прибрал кутията във вътрешния си джоб, пиех хубаво бренди пред топла камина и ядях кестени, сварени в ябълково вино от петнайсетгодишна хубавица с коса като самурена кожа и уста като

резен праскова.

Дори нямах време да изпитвам вина. Сприхавостта на Хенри повдигна настроението ми и признавам, че покрай това, момичето и кутията с банкноти всички тревожни мисли за Ефи бързо ме напуснаха. В ума ми се въртяха други, по-важни неща.

Пих за бъдещето.

## 58

След като си тръгна, аз закрачих из салона в пристъп на неудържима ярост. О, добре ме беше изиграл: сега го разбирах съвсем ясно. Всичко, което ми бе наговорил за творбите ми... часовете, които бе прекарал в дома ми, докато пиеше брендите ми и гледаше жена ми... през цялото това време той само бе чакал удобния момент, за да ме изиграе, присмивайки се скришом на моята непохватна, глупава любезност. Проклет да е! В гнева си почти бях готов да разкажа цялата тъмна история на полицията само заради удоволствието да го видя увиснал на бесилото... Но аз щях да му отмъстя – не сега, когато трябваше да запазя спокойствие и да изглеждам уравновесен пред полицията. Но щях да му го върна.

Отидох в стаята си и малко хлорал, разтворен в бренди, потопа яростта ми на морското дъно: сетивата ми бързо се притъпиха, аз бях в състояние да седна в креслото си, да овладеем треперенето на ръцете си и да чакам.

Но нощта беше изпълнена със звуци: тук рязко изпукване на дърво в огъня, там шепот на балончета газ в лампата, което толкова напомняше лекото неравномерно дишане на заспало дете... Седнах по-близо до камината и се заслушах: стори ми се, че зад обичайното скърцане и шумолене на зимата в старата къща долових още нещо – поредица от звуци, които измъченият ми мозък най-после разпозна като стъпки на някого, който тихо обикаля от стая в стая около мен. Отначало не им обръщах внимание (галещото докосване на женска пола до копринения тапет), защото беше невъзможно някой да е влязъл в къщата без ключ, а аз бях заключил веднага след като Харпър си тръгна (леки стъпки по дебелия килим, скърцане на кожено кресло, сякаш някой сяда в него за малко). Сипах си още една чаша бренди с хлорал (леко дрънчене на порцелан от гостната, сякаш някой опитва от сладкиша – тя много обичаше шоколадов сладкиш).

Изведнъж стана непоносимо. Скочих на крака, рязко отворих

вратата и в коридора падна дълга ивица светлина от стаята ми. Никой. Вратата към гостната беше откритата – така ли я бях оставил? Не можех да си спомня. Подтикнат от сялапо желание, много по-силно от страха, аз я побутнах, като я оставих леко да се отвори. За миг я видях: момиче от листа с котка от листа в ръцете си, очите им – огледала, които отразяваха лицето ми, малко като точка в дълбоките кладенци на зениците им... После – нищо. Нищо, само отражение на плачеща върба, очертано в бяло в мрака на прозореца.

Нямаше никакво момиче. И не беше имало. Бързо огледах стаята: сладкишът беше недокоснат, порцелановите чинии – така, както ги бях оставил, диплите на пердето – равномерни до степен на математическа точност. Нито полъх не смущаваше пламъците на свещите, нито сянка не падаше върху стената. Нито следа от мирис на люляк. И все пак имаше нещо... Намръщих се, опитах се да открия разликата: възглавниците не бяха смачкани, украсата беше недокосната, елхата...

Вцепених се.

Под дървото на килима се виждаше малко триъгълниче разкъсана опаковъчна хартия. Само едно триъгълниче. Глупаво започнах да се чудя откъде се е взело. Направих две тромави крачки напред и видях, че най-горният подарък – прасковената копринена наметка – стои настрана от купчината. Машинално се наведох да го вдигна и забелязах, че връвчицата е прерязана и пакетът е разопакован: от твърдата кафява хартия се подаваха дипли коприна и дантела.

Съзнанието за видяното отказваше да се свърже с която и да било част от здравия ми разум и докато част от мен трепереше и викаше, друга просто гледаше невъзмутимо отворения подарък. Обзе ме необятно спокойствие. Може би беше от хлорала, но мислите ми се забавиха до безкрайност, като скачаха от подаръка към разкъсаната хартия, прерязаното въже и обратно към подаръка с идиотска незаинтересованост. Около мен цареше безгранична тишина, аз стоях сам с подаръка в ръце, разкъсаната хартия се изплъзна и започна да пада неестествено бавно на пода, който се намираще на мили под мен. Коприната в ръцете ми беше хипнотична, аз прозирах в нея с нечовешка яснота, изучавайки тъканта, преплетените нишки на нагънатата дантела, спирали вътре в спирали... Наметката сякаш изпълни целия свят, така че не остави място за мисъл, само за възприятие, безгранично възприятие, безгранично съзерцание...

От дъното на бездната си осъзнах, че се смея.

Поразително е, нали? Колко бързо се стопяват парите! Платих дълговете си – онези, които повече не можех да отлагам, макар и далеч не всичките – и в продължение на няколко дни живях със стил, с който лесно можех да свикна. Хранех се добре, пиех само най-доброто. Колкото до жените, те бяха повече, отколкото можех да запомня, всичките хубави, всичките приятно нетърпеливи да усетят вкуса на парите на Хенри. Не мислете, че не съм му бил благодарен: грижех се да пия за негово здраве всеки път, щом отворех нова бутилка, а когато на „Нюмаркет“ се състезаваше Бегър Мейд, аз залагах на нея по десет лири – веднъж дори спечелих при петнайсет към едно. Струваше ми се, че в нищо не мога да загубя.

Не че покрай прахосничеството си не следях внимателно събитията. За изчезването на Ефи Честър писаха в „Таймс“, като споменаваха за вероятно престъпление: тя излязла в коледната сутрин да посети майка си на „Кранборн Али“ и така и не пристигнала там. Дамата била „с крехко здраве и слаби нерви“ и от полицията били разтревожени за безопасността ѝ. Предположих, че Хенри добре е изиграл ролята си: във вестника го описваха като „покрусен“. Но аз знаех, че е нестабилен, хлорал и религия в равни количества бяха нарушили равновесието на свободната му воля. Досещах се, че след първите няколко седмици хитруване е много вероятно да изпадне в нещо като глупаво разказание и да си представя как го връхлитат какви ли не възмездия.

Чувствах, че съществува възможността Хенри да не издържи и в пристъп на угризения да се предаде на полицията – и тогава, разбира се, край на охолното време за вашия покорен слуга. Предполагах, че Фани е разчитала на това от самото начало, макар да не проумявах защо. Единственото логично обяснение беше, че иска да види Хенри арестуван и разорен, но все още не разбирах защо се бе спряла на толкова непредсказуем план, за да го постигне. При всички случаи аз бях в безопасност. Хладното посрещане на „Крук Стрийт“ ме беше убедило, че нямам повече задължения към двете неблагодарници; ако Хенри се опиташе да ме обвини, аз щях да разкрия истината – дотолкова, доколкото бе необходимо. Фани щеше сама да обяснява мотивите си и да отговаря за евентуално отвличане, Ефи щеше да обяснява за Марта. Аз няхах нищо общо с тях. Никой не можеше да ме обвини в нещо повече от разврат или изнудване, а всеки опит за намиране на тялото бе обречен на

смехотворен провал, защото в този момент „трупът“ се разхождаше из къщата на Фани с боядисана коса и стомах, пълен с лауданум.

Фани! Признавам, че тя продължаваше да бъде загадка за мен, бих се радвал да я навестя, дори само за да видя как е. Но няхах никакво желание да се срещам повече с онази кучка Марта. Затова реших отново да посетя Хенри.

Трябва да е било... чакайте да помисля... около 30 декември. Бях оставил на Хенри около седмица време да се погрижи за делата си, а и почти бях свършил парите. Затова отидох до къщата му и настоях да го видя. Прислужницата ме погледна високомерно и каза, че господин Честър не си е у дома. Реших, че най-вероятно не си е у дома само за мен, затова отвърнах, че ще почакам. Е, тя ме покани в гостната и аз зачаках. След известно време започна да не ме свърта и се огледах из стаята: тя все още беше с коледна-та украса и под елхата имаше множество подаръци в очакване да бъдат разопаковани от момичето, което никога нямаше да се завърне у дома. Трогателно, помислих си с възхищение, на полицаите сигурно им е допаднало. Освен това Хенри беше покрил с калфи всичките си картини по стените: ефектът беше смущаващ и аз се запитах защо ли го е направил. Близо два часа крачих безцелно из гостната, когато осъзнах, че прислужницата не ме е излъгала: господин Честър не си беше у дома.

Позвъних за чаша бренди и когато жената дойде с подноса, пъгнах в ръката ѝ една гвинея и ѝ подарих най-подкупващата си усмивка.

– Кажете, госпожо... боя се, че не знам името ви – едва ли някой я беше наричал „госпожо“ през последните години, защото тя се сепна.

– Гонт, господине, но господин и госпожа Честър...

– Госпожо Гонт – усмивката ми беше повече от очарователна. – Както сигурно си спомняте, аз съм стар приятел на господин Честър. Представям си колко му е тежко в момента...

– О, господине – започна тя и разтърка очи, – горката млада господарка! Толкова се тревожим, че някой мъж... – прислужницата млъкна, видимо разстроена. Аз положих усилие да не се изсмея.

– Разбирам – утешително отвърнах. – Но ако, да пази Бог, се е случило най-лошото, нашите мисли трябва да останат с живите. Господин Честър има нужда от приятели, които да му помогнат в такъв момент. Разбирам, че може да ви е казал да отправяте или, иначе казано, да давате погрешна информация на посетителите – аз я погледнах с укор, – но ние с вас знаем, госпожо Гонт, че за негово добро...

– О, да, господине – съгласи се тя. – Знам. Горкият господин

Честър! Не се храни, почти не спи, с часове седи в онова свое ателие или се разхожда из гробището. Той толкова обичаше младата господарка, че не може дори да я споменава... а нали виждате как е покрил всичките си хубави картини, на които я е рисувал: не мога да ги гледам, казва.

– Значи не знаете къде е днес?

Прислужницата поклати глава.

– Но няма да ми попречите да го утеша, когато пак мина да го навестя, нали?

– О, господине! – укорът ѝ беше недвусмислен. – Как бих могла, господине... Но има хора, нали знаете, които не биха...

– Разбира се.

– Бог да ви пази, господине.

Аз се усмихнах.

– Нали мога да му оставя бележка? И после ще си тръгна. Може би не бива да му споменавате, че съм идвал.

– Добре, господине – тя недоумяваше, но се съгласи.

– Знам пътя към вратата, госпожо Гонт.

След като прислужницата изчезна, аз отворих вратата на гостната и тихо се промъкнах в стаята на Хенри. Извадих от джоба си брошката на Ефи – онази, която ми беше оставила до леглото – и я закачих за възглавницата му. Тя блесна в полумрака. Над леглото видях друга покрита картина и свалих покривалото. Ефи полетя над леглото като блед призрак. Тази нощ Хенри щеше да спи добре...

След като излязох от къщата на „Кромуюел Скуеър“, тръгнах към ателието на Хенри. Светлината отслабваше – вече беше късен следобед – и когато пристигнах, навън се беше стъмнило. Ателието се намираще в жилищна сграда на втория етаж. Входната врата беше отворена, стълбите – слабо осветени от една-единствена бръждяща газена лампа. Трябваше да се държа здраво за перилата, за да не падна по разкривените стъпала. Когато стигнах до вратата с надпис „Честър“, установих, че е заключена.

Изругах. Е, нищо не можех да направя. Обърнах се да си вървя, но внезапно ме обзе силно любопитство, непреодолимо желание да видя какво има в ателието, може би дори да оставя още една визитна картичка. Погледнах ключалката – изглеждаше съвсем проста. След две завъртания с джобното ми ножче тя щракна и се отвори, аз повдигнах резето и бутнах вратата. В ателието беше тъмно, няколко минути се борих с

газената лампа в почти пълен мрак. Чувах как под краката ми шумоли хартия, но не можех да видя по какво стъпвам. После лампата се запали и аз се заех да оглеждам стаята.

Първата ми мисъл беше, че съм сбъркал ателието. Познавах Хенри като дребнав, вманиачен по чистотата човек: последния път, когато идвах тук, имаше платна в рамки, наредени по стените, платна без рамки, прибори отляво до вратата, сандък с костюми и предмети в дъното, няколко стола и маса до стената. Сега тук цареше маниакален безпорядък. Картините бяха изтръгнати от стените – по някои личаха следи от хартия и гипс – и струпани надве-натри пред камината. По пода навсякъде се въргаляха картини без рамки, разпилени като карти. И навсякъде по всяка част на пода, върху всяка повърхност имаше рисунки, смачкани, разкъсани или цели, рисунки върху хартия, платно или картон, някои от които поразителни. Никога не бях подозирал, че Хенри притежава такъв талант. Камината беше задръстена с тях – полуовъглени жалки останки – и аз запълзах на ръце и колене, оглеждайки разхищението, като въртях картините в ръце и се мъчех да открия причината за тази жестокост.

След малко ми се зави свят. Имаше толкова много рисунки на нея, рисунки с акварел, креда, молив, маслени бои, темпера: контури с неизразима чистота, ескизи на очи, устни, скули, коса... профил, анфас, три четвърти... Всичките поразителни, трогателни и истински. През всичките тези години аз бях грешил по отношение на Хенри: декадентската унилоост на картините му, скованият символизъм на всичките му по-ранни творби беше крил ясната, почти ориенталска чистота на виждането му. Всеки удар с четката или молива беше съвършен: жестокост и нежност деликатно се преливаха... и тези шедьоври до един бяха разрушени с непонятни за мен гняв и любов, всяка разруха – равностилна на убийство... Не можех да го проумея.

Донякъде почти изпитах завист към Хенри Честър. Винаги съм знаел, разбира се, че един човек на изкуството трябва да страда, за да стане велик. Но страдание, толкова изтънчено, за да породи това... Може би си струваше да се изпита... Тази страст, която надделява над всичко...

Няколко минути седях наред разрухата и скърбях като дете. Но после умът ми се върна към по-прозаични неща и аз отново станах себе си. Въпросът за парите все още оставаше нерешен.

Станах и се опитах да разсъждавам логично. Къде се беше дянал този човек? Прехвърлих всички възможности в главата си... И изведнъж се сетих. Разбира се! Четвъртък. Беше четвъртък. Денят на Марта. Погледнах часовника си – седем и пет. Където и да се намираще в



момента, по които и лондонски улици да се скиташе, в който и леден кръг на ада да витаеше, аз знаех, че в полунощ ще бъде там, на „Крук Стрийт“, за срещата с дамата на сърцето си. Независимо от риска, независимо от страданията, на които се подлагаше, щеше да бъде там.

За миг очите ми се спряха на рисунката, която случайно бях извадил измежду стотиците други на пода: твърдо, орфано парче хартия, изрисувано с кафява креда, на което очите й тлееха до безкрайност, обещаваха до безкрайност...

Случва се човек да се влюби.

Свих рамене и пуснах рисунката обратно в камината.

Не и аз, Хенри. Не и аз.

## 60

От мига, в който видях разопакования подарък под коледното дърво, разбрах, че Ефи най-после се е завърнала у дома. Аз чувах стъпките ѝ в коридора, дишането ѝ в мрачните стаи, долавях уханието ѝ край вратите, откривах косми от косата ѝ по дрехите си, носните ѝ кърпички по джобовете си. Тя беше във въздуха, който дишах, в ризите, които носех, движеше се под повърхността на картините ми като удавено момиче под вода, затова накрая се принудих да ги покрия, за да не виждам лицето ѝ, очите ѝ, пълни с укор. Тя беше в шишето с хлорал, така че колкото и да вземах от лекарството, не намирах покой, само образът ѝ изпъкваше по-ярко в съзнанието ми... А когато спях – защото въпреки всичките си опити да излъжа съня аз понякога спях, – тя нахлуваше в сънищата ми, крещеше ми с глас, писклив и нечовешки като на паун: „Ами приказката? Ами приказката? Ами приказката?“

Тя знаеше всичките ми тайни. Нощ след нощ идваше при мен с подаръци: шише парфюм с аромат на жасмин, синьо-бяла дръжка на врата, а веднъж и малка бяла нафора, на която личеше червена следа от устните ѝ...

Нощ след нощ аз се будех плувнал в горчива пот, изпълнен с ужас и угризения. Не можех да се храня: усещах вкуса на Ефи във всяка хапка, която поднасях към устата си, тя ме гледаше през уплашените ми очи, всеки път щом се погледнех в огледалото. Осъзнавах, че вземам много повече хлорал, отколкото е полезно за мен, но не можех да намаля дозите.

И въпреки всичко търпях, търпях заради нея – моята Марта, моята

Шехеразада. Дали го знае? Дали се буди нощем и шепне името ми? Дори без нежност – дали го шепне? Дали ме обича моята бледа Персефона?

Да можех да разбера.

Изчаках до четвъртък, както бях обещал. Не се осмелявах да постъпя другояче – моята Шехеразада не беше милостива, а аз не бих понесъл да бъда отхвърлен заради това, че не съм се подчинил. В четвъртък вечер зачах Таби да си легне – дори изпих чашата ѝ горещо мляко, преди да се оттегля – и се затворих в стаята си. Още щом отворих вратата, надуших промяната: бегъл мирис на лауданум и шоколад в студения въздух, трепване на дантелената завеса пред откренатия прозорец... Тромаво се засуетих около газената лампа, ръцете ми толкова трепереха, че ми отне близо минута да я запала; и през цялото време я усещах в тъмното зад гърба си – Просякинята, която драскаше с острите си нокти по коприненото покривало на леглото, а дъхът ѝ... Боже мой, дъхът ѝ! Лампата припламна и забръждя. Аз рязко се извърнах и я видях: за миг очите ни се срещнаха и останаха така. Аз стоях като парализиран, със зяпнала уста, с пресъхнало гърло, здравият ми разум се развиваше като кълбо, което пада в бездънен кладенец. После видях покривалото на картината да лежи на леглото и облекчението ме връхлетя като огромна гореща вълна. Картината. Беше картината. Покривалото се беше изплъзнало някак и... Замаян от облекчение, близко до истеричен смях, аз се втурнах към леглото... и облекчението заседна в гърлото ми, размекна краката ми. На възглавницата беше закачена сребърната брошка, която добре помнех. Ефи беше с нея в онази нощ – помня как среброто блесна, когато я видях да мърда в снега, как заискри извитият гръб на котката, когато Ефи се втрени в мен със своите котешки сребристи очи...

Глупаво започнах да опипвам брошката, като се мъчех да забавя водовъртежа на обърканите си мисли. Под лявото ми око се развя тревожен флаг – сигнал за паника.

*Ами... ами... ами... приказката ми?*

Ако я бях чул да го казва на глас, със сигурност щях да полудея, но осъзнах, че тя говори само в мислите ми.

*Ами... ами... ами...*

Пуснах в ход единствената магия, която знаех. За да заглуша безмилостния глас в главата си, аз произнесох магическата дума: призовах магьосницата с целия мъчителен копнеж, на който бях способен.

– Марга.

Мълчание.

Това и нещо подобно на надежда. Нещо подобно на покой.

Зачаках в подводна тишина – време, което ми се стори като безкрайни часове. После в десет станах от стола си, измих се със студена вода, грижливо и старателно се облякох. Незабелязано се измъкнах от къщата и потънах в бездиханната нощ. Снегът беше спрял да вали и над града се стелеше сънно спокойствие, с него дойде и мъглата, толкова гъста, че затъмни дори уличните лампи, зеленикавите им глобуси се изгубиха в безкрайното бяло. Под мъглата снегът светеше сякаш със собствено сияние, с нещо като неземна светлина, подобна на котешки очи, която превръщаше редките минавачи в ходещи трупове. Но хлоралът и близостта на „Крук Стрийт“ укротиха призраците ми: нямаше малка просякиня, която да ме преследва, протягайки тънки голи ръце в ледена заплаха, призраците – ако бяха призраци – не се осмеляваха да напуснат къщата на „Кро-муел Скуеър“.

Докато си проправях път през снега, ограден от мъглата със светлината на фенера си, аз отново се почувствах силен, уверен, че тя ме чака: Марта, моята Марта. Под палтото си криех подарък: прасковената копринена наметка, която бях купил на „Оксфорд Стрийт“, опакована наново в яркочервена хартия и овързана със златна панделка... Докато вървах, ръката ми неуверено опипваше пакета, претегляше го, аз си представях как ще стои прасковената коприна на кожата ѝ, как предизвикателно ще се спуска по раменете ѝ, как фината ѝ прозрачна тъкан ще се плъзга по по-жилавата тъкан на косата ѝ...

Беше почти полунощ, когато наближих „Крук Стрийт“, и избликът ми на въодушевление и нетърпение бе толкова силен, че известно време стоях пред вратата, без да забелязвам, че съм сгрешил: къщата беше тъмна, нито един прозорец не светеше, дори нямаше фенер на вратата. Стъписан, аз спрях сред снега и се заслушах... но от къщата на Фани не долиташе и звук, и най-далечна музика или смях – нищо освен страховитото бръмчене на тишината, което заглушаваше всичко.

Чукането ми отекна глухо в къщата и изведнъж разбрах, че са си заминали – Марта и Фани, и всички, – че просто са си стегнали багажа и са изчезнали като цигани в непостоянния сняг, оставяйки след себе си единствено тъга и полъх на магия във въздуха. Убеждението ми беше толкова непохватно, че аз закрепях с цяло гърло, заблъсках с юмруци по вратата... и тя се отвори бавно като усмивка, ясно чух как часовникът в коридора удари дванайсет и възвести преминаването от ден към нощ.

Спрях на прага и ноздрите ми се изпълниха с леко ухание на подправки и стар тамян. В коридора не светеше, но сиянието на снега бе достатъчно, за да хвърли блед, призрачен блясък върху полирания под и лъскавите медни орнаменти, сянката ми се очерта поразително ясно на лунната светлина и запълзя разкривена през пруста към вътрешността. Топъл уханен въздух докосна лицето ми като дъх.

– Фани? – гласът ми отекна натрапчиво, твърде дрезгав в приглушения шепот на къщата: след толкова години най-после осъзнавах колко е голяма, коридори след коридори образуваха постлан с килими лабиринт, подминавах врати, които не помнех досега да съм забелязвал, картини на жадни нимфи и сатири с разкривени прозорливи лица, крещящи вакханки с бедра като колони, преследвани от озъбени джуджета и зли гоблини, сурови средновековни слуги на Пандемониума с мършави тела и загадъчни пронизващи очи... Докато вървах из мрачни галерии с изтънчени картини на разврат в позлатени рамки, тъмнината ме лишаваше от всякаква перспектива. Ускорих крачка, ядосан на глухите си и някак заплашителни стъпки по дебелия килими.

Опитах се да намеря стълбището, но вместо това тръгнах по друг коридор и започнах подред да въртя дръжките на вратите, които все се оказваха заключени, а отвътре се разнасяше шепот, сякаш зад тях дремеше някаква загадка.

– Фани! Марта! – вече съвсем се бях загубил, къщата се простираше на неизмерими разстояния във всички посоки и аз имах чувството, че съм пробягал няколко мили.

– Марта! – тишината затрепери. На сто мили по-нататък се разнесе тиха механична музика. След секунда я разпознах.

– Марта! – гласът ми увисна на високата нота на паниката и аз се затичах слепешком по коридора, като се блъсках с ръце в стените и отчаяно виках името й. Свих зад един ъгъл и се втурнах право към врата, с която коридорът свършваше. Паниката ми се разсея безследно и аз почувствах как пулсът ми се забавя почти до нормалното. Сложих ръка на порцелановата дръжка и вратата се отвори към друг коридор.

Пред мен бяха стълбите – не можех да проумея как съм ги пропуснал първия път, когато минах от тук, – виждах как лунната светлина влиза през малкия прозорец със стъклопис и хвърля отражения по полираното дърво. Светлината беше толкова ярка, че дори различавах цветове: тук по перилата червено, едно-две зелени петна на стъпалата, син триъгълник на стената... а горе на стълбите стоеше гола фигура, нежният контур на хълбока и бедрото й изпъкваше в пурпурно, синьо и

индиго, вълнистият водопад на косата ѝ се спускаше като тъмен воал над нощта.

Лунната светлина падна върху едното око от засенченото лице и придаде на ириса опален блясък. Тя стоеше като котка, готова за скок: виждах напрежението в бялата ѝ шия, мускулите, изопнати като на танцьорка, виждах свода на стъпалото ѝ, извит като дъга – напрежение във всеки нерв от тялото ѝ – и се изпълних с възхищение от тази неземна красота. За миг бях толкова погълнат, че дори не изпитах желание. После, когато тръгнах към нея, тя отскочи от мен с тих смях и се затича нагоре по стълбите. Аз я последвах. Почти я докоснах – помня как кичуриците на косата ѝ се плъзнаха по пръстите ми и изпълниха цялото ми тяло с горещ трепет. Тя беше по-бърза от мен, измъкваше се от непохватните ми прегръдки, докато тромаво тичах след нея. Щом стигнах най-горното стъпало, ми се стори, че чувам смяха ѝ през вратата – дразнеше ме.

Нададох тих нетърпелив стон, изтънчената наситеност на мига ме тласна към вратата ѝ (дръжката беше от синьо-бял порцелан, но аз нямах време да осмисля този факт). Бях започнах да свалям дрехите си още преди да съм влязъл, оставяйки дияря от захвърлени кожи (сако, риза, шал) по стълбите зад себе си. Всъщност, когато отворих вратата, бях абсурдно разсъблечен, останал по чорапи, шапка и един крачол на панталона, и тъй като бях твърде зает да се доразсъбличам, не успях да огледам стаята. Сега, когато имам предимството на ретроспекцията, съм убеден, че съм я познал: това беше стаята от сънищата ми, нейната стая, стаята на майка ми, пренесена по силата на някаква магическа ирония на „Крук Стрийт“. На слабата светлина от заслонена свещ аз различих детайлите от онзи пръв, ужасен ден, сведени почти до незначителност от близостта на Марта: тук беше и тоалетната маса с флотилията от бурканчета и шишенца, и столът с висока облегалка и брокатена тапицерия, с небрежно метнат отгоре зелен шал, на пода – друг шал, на леглото – купчина рокли, смесица от дантела, тафта, дамска и коприна...

Ако и да бях забелязал всичко това, то беше единствено с очите на желанието. Нямах усещане за опасност, нямах смъртно предчувствие, само детско чувство на доволство и радост, чисто физически. Скочих на леглото, където Марта вече ме чакаше. Заедно се търкулнахме сред роклите, кожата и пелерините, като мачкахме антикварната дантела и скъпото кадифе в мълчаливо боричкане. Веднъж неволно бутнах с ръка една маса, от нея се посипаха пръстени, огърлици и гривни и аз безумно се разсмях, заровил лице в сладостното жасминово ухание на плътта ѝ. Целувах я, сякаш не можех да оставя и инч от кожата ѝ непокорен.

След като първоначалната неудържима лудост се уталожил, аз бях в състояние отново да мисля трезво и да ѝ се насладя по начини, които приборзаността на изгарящия ми копнеж не допускаше. Забелязах, че тя е студена, устните ѝ – бледи, дъхът ѝ – тънък леден полъх в лицето ми.

– Бедната ми, да не си болна? Толкова си студена.

Отговорът ѝ беше недоловим, леден при допира си до бузата ми.

– Нека те стопля.

Обвих ръце около нея и тя положи чело в извивката на врата ми. Косата ѝ беше леко влажна, дишането ѝ – трескаво и забързано. Аз захвих и двама ни с одеяло и разтреперан след угасването на страстта, посегнах към верижката с шишето хлорал на врата си. Изтърсих от него десет кристалчета. Погълнах пет и дадох останалите на Марта – тя се намръщи от горчивия вкус, ъгълчетата на устните ѝ увиснаха в странно детинско изражение, което ме накара да се усмихна.

– Ето, сега ще се оправяш – нежно ѝ казах аз. – Скоро ще се стоплиш. Само затвори очи. Ш-шт. Затвори очи и поспи.

Почувствах как тя трепна до мен и се изпълни с нежност: в края на краищата тя беше толкова млада, толкова уязвима въпреки привидното си самообладание. Оставих ръцете си леко да се плъзнат по заплетената ѝ коса.

– Всичко е наред – прошепнах колкото за нейно, толкова и за свое успокоение. – Всичко е наред. Всичко свърши. Сега сме заедно, любов моя, можем спокойно да си починем. Опитай да си починеш.

И за известно време наистина се отпуснахме. Свещта мъждука, мъждука и накрая угасна. И за миг дори Бог заспа...

Може би съм задрямал, трудно ми е да си припомня в мъглата от впечатления. Понесох се сред жасмин и хлорал, мислите ми плуваха, а когато се събудих, осъзнах, че макар да ми бе топло под одеялото, Марта не беше до мен. Седнах в леглото и примижах на светлината, която се процеждаше през пердетата – свещта отдавна беше изгоряла. В тъмното успях да различа някои детайли в стаята, пищната дантела и кадифе, застинали в сребриста пепел на лунната светлина, шишенцата и бурканчетата на тоалетната масичка, които блещукаха като ледени висулки върху тъмното дърво.

– Марта?

Тишина. Стаята чакаше. Нещо в студеното огнище се размърда – обърнах се с разтуптяно сърце... Нищо. Само люспа сажди в комина. Камината ми се усмихна озъбена с медната си решетка.

Изведнъж осъзнах, че съм сам в къщата. Обзет от паника, скочих на

крака, одеялото се свлече от раменете ми и с глас, в който се надигаше истерия, аз изкрещях името ѝ:

– Марта!

Нещо се вкопчи в крака ми, нещо студено. Извиках от погнуса и се дръпнах от леглото: нещото продължаваше да ме стиска и аз усетих сухи парливи драскотини по кожата си.

– Марта!

Започнах бясно да се дърпам, да тегля нещото с вкочанени пръсти... Чух тежкото изпукване на разкъсана тъкан, напипах накъсана дантела в треперещите си ръце и се разсмях като луд: краката ми се бяха оплели в гънките на някаква рокля, която лежеше на леглото, а сега се търкаляше по пода – купчина разкъсани фусти, почти разполовен корсет. Промърморих подигравателно:

– Рокля. Да се боря с рокля.

Но бях потресен от начина, по който отекна разтрепераният ми глас. Затворих очи от внезапен пристъп на гадене и се заслушах в биенето на сърцето си, което постепенно затупка в ритъм с пулсирането на левия ми клепач. След време отново отворих очи и като се мъчех да мисля разумно, отидох до камината и се опитах да запаля огън. Марта скоро ще се върне, казах си. Всеки момент ще се появи на вратата... А дори да не го направи, нямам причини да мисля, че тази стая – нищо и никаква стая, за Бога! – би могла да иска нещо от мен, както ми се струваше в стаята на майка ми преди много години... И какво да иска? Жертвоприношение може би? Признание?

Абсурдно! Това дори не беше същата стая.

И все пак в тишината имаше нещо, нещо подобно на злорадство. Засуетих се пред камината, като се борех с желанието да погледна през рамо към вратата. Запалих клечка кибрит и за миг стаята се озари от червена светлина. Примигна и умря. Аз изругах. Отново. Отново. Най-после успях да склоня пламъчето да се разгори, хартията пламна, а след нея и дървото. Огледах се и видях как по стените заподскачаха гигантски сенки, после се обърнах с гръб към огъня и с победоносно чувство долових колебливата топлина на новите пламъци.

– Няма нищо по-хубаво от огъня – промърморих тихо. – Нищо по-хубаво... – думите заседнаха в гърлото ми. – Марта? – за малко да кажа „майко“.

Тя седеше на леглото с крак, подвит под тялото, леко килнала глава на една страна, и ме гледаше с безизразно лице. Беше облякла наметката на майка ми. Не, сигурно бе намерила подаръка ми, беше го отворила и

облякла наметката, за да ми достави удоволствие. Може би през цялото време бе чакала да я забележа.

– Марта – аз овладях гласа си и опитах да се усмихна. – Чудно ти стои – преглътнах. – Направо чудно – тя склони кокетно глава и лицето ѝ потъна в сянка. – Подарък за теб – обясних аз.

– Подарък... – прошепна тя.

– Да – добавих по-весело. – Още щом го видях, се сетих за теб – не беше съвсем вярно, разбира се, но си помислих, че ще ѝ доставя удоволствие, ако го кажа. – И изглеждаш много хубава с него.

Тя кимна замислена, сякаш знаеше.

– Дойде време и за твоя подарък – каза.

„Имало едно време...“

Докато шепнеше в тъмното, дъхът ѝ вледеняваше врата ми, пръстите ѝ описваха малки кръгове по голия ми гръб. Усещах коприната и прасковената дантела под влажните си длани заедно с уханье на жасмин, тежко и упойващо, розово по трескавата ѝ кожа, примесено с потъмен, по-остър мирис... През измъченото ми съзнание пробягаха въображаеми вълци.

„Имало едно време цар и царица. Те си имали син.“

Затворих очи и потънах в блажената светлина на подземния свят. Гласът ѝ беше като шумолене на пяна в краката ми, докосването ѝ – като студено течение от дълбините.

„Принцът обичал и двамата си родители, но майка му владеела сърцето му – той не се откъсвал от нея. Имал всичко, което пожелал... с изключение на едно. В замъка имало една стая, в която му било забранено да влиза, стая, която стояла винаги заключена, а ключът бил на сигурно място в джоба на майка му. Годишите минавали, а принцът все повече мислел за тайната стая, копнееше да види какво има вътре. Един ден, когато двамата му родители били излезли, той случайно минал покрай тайната врата и я заварил откритата. Гласкан от любопитство, принцът я бутнал и влязъл.“

Въздухът беше потъмнял от мирис на жасмин: Марта, знам.

„Стаята била златна, но принцът вече притежавал всички богатства, за които можел да мечтае. В стаята имало алени, пурпурни и изумрудени тъкани, но принцът имал сърма и кадифе колкото поиска.“

О, Марта, владетелка на сънищата ми, дете на най-съкровения ми мрак... Виждах приказката ѝ – тя беше и моя, – виждах тайната стая и себе си четиринайсетгодишен до вратата с отражения на милиони



елмази в черните очи.

„Стаята ухаела на хиляди цветя, но принцът живеел в градина, където не настъпвала зима. Вътре нямало нищо, което да си заслужавало такава потайност.“

Шехеразада разпери дългите си бели пръсти и дланите ѝ заприличаха на алени кръгове на огнената светлина.

„И все пак нещо го задържало в стаята. Измъчвало го силно любопитство и той започнал безцелно да рови в ракли и сандъци, докато най-после видял малка и съвсем проста дървена кутия, която никога досега не бил виждал.“

Сърцето ми заби по-силно, слепоочията ми болезнено се стегнаха.

„Защо ли държат тази грозна стара кутия, казал си учуден принцът, когато всичко друго в двореца е толкова богато и разкошно? Той отворил кутията и надникнал вътре.“

Тя млъкна – видях искрящата ѝ пурпурна усмивка и в този миг осъзнах, че знае Тайната, че винаги я е знаела. Това беше жената, която можеше да ме преведе отвъд прокълнатите окови на греха и плътта: тя разбираше болката ми, безнадеждното ми съжаление. Това беше нейният подарък: откровението.

– Продължавай, моля те, продължавай – почувствах как по бузите ми потече пот само при мисълта, че дори сега може да не го разкрие докрай. – Марта, моля те...

– Ш-шт, затвори очи – прошепна тя. – Затвори очи и ще видиш. Заспи и аз ще ти покажа.

– Какво видял принцът?

– Ш-шт...

– Какво съм...

– Спи.

Представете си морско дъно под неразгадаема кафява тиня.

Представете си покоя...

„Принцът разтъркал очи: в първия миг не съзрял нищо, само тъмно петно като дим, но когато се напрегнал да види какво има вътре, най-после успял да различи пръчка от леска, увита в зацапана черна пелерина. Долко странно – казал си принцът – да държат в тайна нещо толкова старо и грозно.“ И понеже бил млад и любопитен, извадил двата предмета от кутията. Онова, което принцът не знаел обаче – което никой не знаел, – било, че царичката била вещица от далечна северна земя отвъд морето, дошла в царството преди много, много години. С магии накарала царя да я обикне и с магии пазела в тайна истинската си същност.

Пелерината била вълшебна, както и пръчката, и само царицата можела да си служи с тях. Но принцът ѝ бил син и кръвта на вещицата течала във вените му. Щом сложил вълшебната пелерина и вдигнал пръчката с дясна ръка, той изведнъж почувствал как в него се надига сила. Размахал пръчката и силата грейнала в него като слънце... но духовете на пръчката видели, че господарят им е само момче, разбунтували се и се изскубнали от властта му. Те полетели с победоносни писъци, изподраскали с ноктите си лицето на принца и дъхнали в него злобния си дъх, и той паднал като покосен на земята.

Когато се събудил, духовете си били отишли и пръчката се въргала счупена до него. Като видял това, принцът се уплашил. Прибрал пръчката и пелерината в кутията и избягал от стаята. Когато царицата се върнала, видяла, че някой е пипал пръчката ѝ, но не можела дори да спомене за това, защото никой не знаел, че е вещица. И тя зачакала да дойде нощта с тъмната луна, за да направи магия на злосторника, страшна магия; защото като счупил пръчката ѝ, той бил отнел и силата ѝ и сега тя била осъдена да остарее като всички смъртни жени. Царицата вложила цялата си омраза в проклятието и зачакала, като знаела, че скоро ще подейства.

Същата нощ принцът се събудил с вик след страшен кошмар и в следващите дни и седмици започнал да бледнее и да линее, да не спи добре нощем, да не яде и да не намира покой денем. Минали месеци. Царят свикал всички най-добри лекари в царството, за да прегледат сина му, но никой не можал да намери лек за бавната му и мъчителна болест. Допълнително бремене за царя било и това, че царицата също легнала болна, от ден на ден ставала все по-слаба и бледа. Цялото царство се молело за възстановяването ѝ.

Но ето че един ден в двореца дошъл стар отшелник, свят човек, и настоял да види царя. „Мисля, че ще мога да отгатна какво мъчи сина ви и жена ви – казал той, – нека само ги видя.“ Царят, обезумял от скръб, се съгласил и отшелникът отишъл първо в стаята на царицата, а после и при принца. Без да каже и дума, той погледнал принца в очите. Освободил стражата и тихо заговорил:

– Ти си прокълнат, синко – казал отшелникът – от царицата, твоята майка, която е вещица. Ако не предприемеш нещо скоро, ще умреш, а тя ще се оправи.

Принцът заплакал, защото обичал майка си.

– Какво трябва да направя? – попитал той накрая.

– Трябва да отидеш в стаята ѝ и да я убиеш – отвърнал отшелникът.

– Нищо друго не може да премахне проклятието.

Принцът поклатил глава и отново се разплакал, но отшелникът бил неумолим.

– Царицата няма други деца – мрачно казал той, – а баща ти е стар. Искаш ли вещица да управлява царството ви за вечни времена?

И така, принцът се съгласил с болка в сърцето. Същата нощ станал от леглото и тихо тръгнал по дългите коридори на двореца към стаята на майка си.

Вратата беше отворена, знам. Виждам я от леглото си от солена тиня: порите в бялото дърво, дръжката от синьо-бял порцелан – колко лесно се връща всичко! На втората дъска отстрани има драскотина – веднъж, без да искам, я ударих с топка за крикет. Къщата е тъмна, а някъде далеч отзад чувам баща си в стаята с механичните играчки, няколко пискливи ноти от механизма на танцуващата Коломбина, разпилени в мрака. Аз нося полуизгоряла свещ в чинийка на цветя: миризмата на лой дразни ноздрите ми. Дебела бяла сълза пълзи по свещта и се стича на порцелана, като образува локвичка върху едно от сините цветя. Дишането ми се струва оглушително в гъстия въздух.

Килимът е мек и покорен под краката ми, но въпреки това чувам шума от стъпките си. Около мен светлината от свещта се отразява в стъклените шишенца и бурканчета и хвърля хиляди призми по огледалото и стената. В първия миг не мога да разбера дали бебето е в стаята при нея, но люлката е празна – дойката го е отнесла, за да не събуди майка ми, ако заплаче. Закривам свещта с искрящия червен щит на дланта си и поглеждам лицето ѝ на розовата светлина с радостно любопитство, още по-ценно поради това, че е забранено. Шишето с лауданум искри на нощната масичка до нея: тя няма да се събуди.

Гледам лицето ѝ и изведнъж ме обзема мъчителна нежност: виждам тънките ѝ сини клепачи, съвършената извивка на скулите, водопада от тъмна коса, който се лее по възглавницата и се разпилява по гънките на одеялото чак до пода... толкова е красива. Макар измъчена и бледа, дори сега тя е най-красивата жена на света и сърцето ми се къса от отчаяна, наранена любов, далеч надрасла моите четиринайсет години. Детското ми сърце всеки миг ще се пръсне под напора на тези зрели чувства: разкъсваща ревност, самота, мъчителна необходимост да я докосна, тя да ме докосне, сякаш допирът ѝ може да спре нашествието на змията в стомаха ми, сякаш ръцете ѝ могат да пропъдят нощта. Когато спи, аз мога да се приближа и почти се осмелявам да протегна ръка към косата ѝ, лицето ѝ, мога дори да докосна бледите ѝ устни със своите... тя никога

няма да узнае.

В съня си тя почти се усмихва, очите ѝ са невидими и меки под виолетовите клепащи, моравата сянка на челюстта ѝ е съвършен удар с китайска четка по порцелановата ѝ кожа... гърдите ѝ едва забележимо се издуват през ленената тъкан на нощницата ѝ. Ръката ми се движи сякаш по своя воля, безплътна комета в мрачната кафява нощ. Следя движението ѝ като хипнотизиран, виждам как пръстите докосват лицето ѝ – съвсем леко, – как с чудна дързост пълзят към врата ѝ... Отдръпвам се с пламнало лице, цялата ми кожа пулсира от вина и въодушевление. Но ръката се движи съвсем сама, спуска се по завивката със страшна целенасоченост, сега отдръпва завивката, за да разкрие спящите форми, нощницата, повдигната до коленете, голите стегнати прасци, меката извивка на бедрото.

Тук има синина, точно над коляното, и аз чувствам как погледът ми е привлечен неудържимо към изящната ѝ тъмна форма. Ръката ми посяга да я докосне и тя е като напудрен сатен под пръстите ми, безкрайна загадка, безкрайна нежност, поглъщаща мекота като подводен пясък... Уханието ѝ на жасмин скрива друг аромат, подобен на солена бисквита, и без дори да се усетя, аз доближавам лице до нейното, заравям го в топлината и сладостта ѝ, настръхнал от болка и възбуда. Пръстите ми намират гърдите ѝ с дива радост, ръцете ми се увиват около нея, устните ми изведнъж закопняват за нейните... Дъхът ѝ е леко парлив, като болест, но сега тялото ми е един-единствен нерв, изпънат като струна, която изпълва въздуха с непоносимо чист звук, по-висок и по-висок, до степен на лудост и по-нагоре... нямам тяло, виждам душата си изопната като фина сребърна тел, чиста, трептяща до оглушителен звън... чувам смях и осъзнавам, че е моят собствен...

Очите ѝ се отварят.

Усещам как линията на устата ѝ се стяга под устните ми.

– Майко – безпомощно се отдръпвам, стомахът ми е леден юмрук.

Очите ѝ са зорки до ожесточение, знам, че вижда всичко. Всичко. Годиците падат от мен, само преди миг съм се чувствал стар, а сега се катурвам в детството си: тринайсет, дванайсет, единайсет, и докато аз се смалявам, тя се разраства, чудовищна... осем, седем... виждам как уста-та ѝ се отваря, чувам нестройните срички:

– Хенри? Какво...

Шест, пет. Зъбите ѝ са остри, невъзможно диви. Кръвта блъска в слепоочията ми. От дробовете ми се изтръгва вик: гневът ѝ е безграничен. Още по-лошо е презрението ѝ, омразата ѝ, като приливна вълна,

която носи в себе си мъртъвци. Едва чувам гласа ѝ през бученето в ушите си, в ръцете ми има нещо меко, нещо, което с чудовищна сила се бори с мен. Приливът ме подмята като отломка, аз стискам очи, за да не виждам...

Внезапно чудотворно мълчание.

Лежа на черния пясък, докато водата се отдръпва, дъхът ѝ пулсира в ушите ми, идването в съзнание е като милиони светли иглички по ретината ми, устата ми е пълна с кръв от прехапания език. Пълза на колелета по въртящия се килим и оставям по пода дيريا от кървава слюнка, а възглавницата още е в свитите ми юмруци.

– Майко?

Изцъклените ѝ очи ме гледат, все още строги, сякаш разгневени заради непристойната ѝ поза.

– Ма-айко! – чувствам как палецът ми се плъзва към ъгъла на устата ми, коленете ми се свиват и опират в лактите. В далечно кътче на съзнанието си разбирам, че ако успея да се свия на съвсем малка топка, ще мога да се върна в онова полузапомнено сигурно място, в соленото място, където има мрак и топлина. Смалявам се... смалявам се. Три, две, едно...

Тишина.

Далеч над мен ехти смях, огромният тролоподобен смях на Бог. Черният ангел грабва косата си и фуриите се разлитат с писъци, за да си намерят нова играчка – аз познавам лицата им. Детето на уличницата с шоколад около устата... водните очи на Ефи и косата ѝ, бяла като морска пяна... майка ми, толкова отдавна забравена в благословената ми слепота, но сега припомнена за вечни времена, довлечена обратно на тъмния си пиедестал, с пръсти като остриета. По-близо – гласът на омайницата Шехеразада, вълците в краката ѝ... неземният ѝ смях. В полусънното си състояние се мъча да я извикам, да произнеса името ѝ като заклинание срещу приближаващия кошмар.

– Марта!

Отварям кръвясалите си очи, усещам топлината на огъня по премръзалите си крайници. Непокорният мускул на бузата ми затваря окоето в поредица от пърхаци спазми, твърде бързи, за да ги преброя. Споменът, съживен от приказката на Марта, е мраморен саркофаг от някаква гротескна легенда, която се носи високо над облаците. Протягам ръка за утеха...

Изведнъж светлината става безмилостно ярка. Вдигам ръце, за да

закрия очите си, и я виждам – Шехеразада, златната ми немезида. Смее се.

– Марта?

Гласът ми е едва доловим шепот, но дори докато изричам името, знам, че това не е Марта. Това е Ефи, бледа и тържествуваща, това е майка ми, порочна и отровна, това е призрачното дете. Трите говорят едновременно, протягат гладни ръце към мен и докато падам назад върху леглото и почти не усещам болка от удара на гръбнака ми в ръба, аз осъзнавам какво е тя, какво са те. Тисифона, Мегера и Алекто. Отмъстителките за кръвните роднини. Ериниите!

По тялото ми пробягва непоносима болка, сякаш в гръбнака ми се забиват остриета, и цялата ми лява половина започва да трепери.

Докато потъвам в блажена забрава, чувам гласа ѝ, искрящ от злъч и насмешка:

– Ами приказката, Хенри? Ами приказката?

И в далечината чувам дивашкия смях на Бог.

## 61

Снегът заваля, щом излязох от ателието на Хенри. Когато стигнах на „Крук Стрийт“, нощта сияеше с призрачна яснота, която осветяваше стъпките ми и покриваше дрехите с искрящ прах. От завоя погледнах към къщата на Фани и забелязах, че фенерът, който обикновено виси на входа, не свети. Продължих напред и видях, че прозорците също са тъмни, пердетата са спуснати и през тежките дипли не се мярка нито лъч светлина. Забелязах, че някой е утъпкал снега по стълбите, макар че през прозорчето на вратата не се виждаше друго освен мрак. Помислих си, че може да има някой в задната част на къщата, затова се приближих до вратата и почуках. Нищо. Натиснах дръжката: както и очаквах, беше заключено. Отново почуках, извиках през процепа на пощенската кутия... но никой не се обади.

Озадачен, отидох на страничния вход, но и там не намерих никого. Тъкмо се канех да си тръгна, когато видях в сянката до стената да лежи нещо тъмно и обемисто, почти скрито от навалелия сняг. Отначало помислих, че е захвърлен чувал за въглища, но после забелязах, че от снега стърчи ток на мъжки ботуш. Реших, че е скитник, дошъл да търси подслон и настигнат от студа. Имах шише бренди в джоба, извадих го и тръгнах през натрупалия сняг към тялото – може би в него все още

имаше живот. Измъкнах го от дупката му до стената, избърсах застина-  
ла маска от изкривеното, вкаменено лице и познах Хенри Честър.

Едното му око беше отворено, на другото клепачът странно висе-  
ше. Мускулите на лявата буза и слепоочието бяха странно разкривени  
като разтопен восък, лявата му ръка беше свита в юмрук, а рамото стър-  
чеше гротескно, хълбокът му бе сякаш изместен и кракът висеше под  
уродлив ъгъл. Докато не помръдна, бях готов да се закълна, че е умрял.

От устните му се изтръгна звук: дълъг носов стон.

– А-а-д-а-а. А-а-а-а.

Аз пъхнах гърлото на бутилката между стиснатите му зъби.

– Пийни, Хенри. Не се опитвай да говориш.

Брендито изтече от двете страни на устата му и лицето му отново се  
разкриви чудовищно, докато се опитваше да оформи срички. Натрапчи-  
вата му потребност да говори беше мъчителна.

– Всичко е наред – неловко казах аз. – Не говори. Ще отида да по-  
търся помощ.

Прозорците на съседните къщи светеха, със сигурност някой щеше  
да го прибере, докато отида да повикам лекар. Впрочем последното, ко-  
ето исках, беше да оставам насаме с Хенри.

– М-а-а. Ма-а-а-а... – дясната му ръка се вкопчи в ръкава ми, глава-  
та му се килна и от устата му потече слюнка. – Ма-а-а.

– Марта – тихо казах аз.

– А-а-а – той кимна конвулсивно.

– Дошъл си да видиш Марта? – попитах търпеливо.

– А-а.

– Но тя не е била тук и ти си седнал да я чакаш. Така ли?

Поредният спазъм: главата му бясно се завъртя и едното му око  
погледна нагоре.

– Н-на. М-м-а-а-а. А-а-а. А-а... – дясната му ръка увисна безпомощ-  
но и от дясното му око потекоха сълзи, докато другото остана затворено  
като глупав възел непотребна плът.

Непоносимо, болно състрадание ме накара да скоча на крака.

– Не мога да остана, Хенри – казах аз, като се мъчех да не го гле-  
дам. – Отивам за помощ. Ще се оправяш.

Той нададе животински стон, в който все още долавях вледенява-  
щите нотки на човешки глас, думи, които се бореа с умиращата плът.  
Думи? Една дума. Едно име. Не можех да понасям звука, умирация  
звук на лудостта му. Проклех себе си, обърнах се и се затичах.

Лесно беше да намеря човек да помогне: една жена от съседна

къща прие от мен една гвинея, за да повика доктор и да приюти измръз-  
налия човек, след два час докторът пристигна и откарахме Хенри на  
„Кромвел Скуеър“. Лекарят каза, че е получил удар, силен сърдечен  
пристъп. Пациентът трябваше да мълчи, за да се възстанови, ако изобщо  
имаше такава възможност, и дозата хлорал, примесена с вода и търпели-  
во излята капка по капка между скованите му устни, го успокои. Когато  
най-после си тръгнах, убеден, че не мога да направя нищо повече, Хен-  
ри беше изпаднал в тежък ступор, дишането му бе едва доловимо, очите  
му бяха изцъклени. Стига толкова, казах си, не съм болногледачка. По  
всяка вероятност бях спасил живота му, какво още можеше да се желае?  
Тръгнах си тихо и незабелязано през задната врата и изчезнах сред пус-  
тите улици.

За да спестя време и на двамата ни, на тръгване взех портфейла на  
Хенри: всеки можеше да види, че тази вечер горкият човек не е в състо-  
яние да говори по работа.

## 62

Тихо течение ме довлече до мълчалив свят на смътни форми и не-  
ясни перспективи. Мракът беше тъмноизумруден, но в далечината виж-  
дах фигури – безлики форми без контури или ясно определение, а на  
преден план лице, гротескно непропорционално, плуваше като раздута  
риба и ту влизаше, ту излизаше от фокус. За миг излезе от полезрението  
ми и аз се опитах да завъртя глава, за да го проследя, но открих, че нещо  
ми пречи да го направя. Опитах се да си припомня ужаса и необходи-  
мостта, които ме бяха принудили да потърся убежище на морското дъ-  
но, но бях странно спокоен, сякаш наблюдавах събитията през тъмен  
кристал. Тълпа зародиши трмаво пълзяха по риф от зелени корали, а  
бледо момиче се носеше, дългата му бяла коса се издигаше като водо-  
расли в мътносивото на подводното небе.

Лицето отново се надвеси над мен като луна, устата му се разтвори  
като пещера... сричките изплуваха странно раздути под водата, като ме-  
хури, в поредица от безформени звуци. По някакъв начин звуците имаха  
смисъл, но не можех да си припомня какъв. Заплувах и лицето отново се  
изгуби. Но звуците останаха, все по-ясно и по-ясно долавях натрапчи-  
вия им смисъл. Лицето също ми се струваше някак познато, зорките  
очи, тънкият нос и малката заострена брада. Някога познавах това лице.

Устата се отвори и аз чух името си отдалеч:



– Господин Честър... Господин Честър...

За пръв път от отплаването си видях лавиците с книги зад лицето, вратата, отворения прозорец с кадифените пердета, картината на стената... действителността зина в лицето ми с безмилостна отчетливост.

– Господин Честър? Чувате ли ме? – гласът беше на доктор Ръсел. Опитих се да отговоря, но открих, че езикът ми се плези на доктора със зловна самостоятелност; от устата ми излезе звук като гъргорене, който ме ужаси.

– Моля ви, господин Честър. Кимнете, ако ме чувате.

Почувствах как вратът ми се гърчи конвулсивно.

– Получихте удар, господин Честър – гласът му беше прекалено силен, прекалено ясен, сякаш говореше на глухо дете: забелязах, че очите му упорито избягват моите. – Бяхте много болен, господин Честър. Помислихме, че ще ви загубим.

– Ко-о-о... – блеещият звук, който представляваше моят глас, ме изненада. – Ко-о-о... Ко-олко време... – така беше по-добре. Все още ми беше трудно да контролирам схванатата си челюст, но поне можех да оформям думи. – К-колко време... откакто...

– Три дни, господин Честър – долавях неудобството му, нетърпението му от мъчителните ми опити да говоря. – Преподобният отец дори ми даде последно причастие.

– А-а-а...

– Преподобният Блейкбъро, от Оксфорд. Изпратих вест до брат ви Уилям. Той предложи отецът да дойде.

За пръв път забелязах невзрачния дребен човечец с нежно детско лице, седнал в ъгъла на стаята. Когато забеляза погледа ми – той не се страхуваше да ме погледне в очите, – преподобният Блейкбъро се усмихна и стана: видях, че е доста нисък на ръст.

– Когато баща ви почина, аз поех енорията – любезно обясни отецът. – Бях много привързан към преподобния Честър и съм убеден, че той би искал да ви посети, но досега не знаех къде живеете.

– А-а-а... А-аз...

– Моля ви, не се преуморявайте – каза преподобният Блейкбъро. – Докторът и, разбира се, вашата добра госпожа Гонт ми разказаха всичко. Наистина трябва да си почивате, като се убиете, няма да върнете бедната си съпруга.

Той ме погледна със състрадание, което ме трогна, почувствах как устата ми зина в безсловесен смях, а от дясното ми око потекоха сълзи, за кого – не знаех. Преподобният Блейкбъро направи крачка напред и

леко сложи ръка на раменете ми.

– Докторът казва, че се нуждаете от почивка, Хенри – мило обясни той, – и аз съм съгласен с него. Промяната на обстановката, селският въздух ще ви помогнат повече, отколкото ако останете на това мрачно място. Затова елате с мен в Оксфорд. Можете да отседнете при мен, ако желаете, и прислужницата ви може да дойде да се грижи за вас. Мога да ви препоръчам отличен лекар.

Преподобният ми се усмихна. Усетих мириса на мента и тютюн от дъха му, примесена с уютна, позната миризма на стари книги и терпентин, идваща от дрехите му... Изведнъж ме обзе носталгия, непреодолимо желание да приема невинната, непретенциозна покана на свещеника, да се върна отново в старото си село, да видя мястото, където съм се родил. Кой знае, може би стаята със синьо-бяла порцеланова дръжка на вратата още си стои непроменена, с дъбовото легло на майка ми и прозореца със стъклопис. Заридах искрено, с безсрамно самосъжаление и мъчителна скръб по човека, който можех да бъда.

Това дойде в повече на доктор Ръсел: със застиналото си око го видях да се обръща и тихо да излиза от стаята с лице, изкривено от отвращение и неудобство... но любезността на свещеника не помръкна: той ме прегърна и аз заплаках за себе си, за Ефи, за Марта и за майка си, за събудените спомени, които трябваше да си останат заспали, за студеното малко призрочно дете, за червената стая, за копринената наметка, за първото причастие на Приси Махони, за коледното дърво, което още искреше с изкуствени снежинки... и за това, че исках да се върна в Оксфорд.

Исках топлотата на този дребен човечец, покоя на простия му живот, пеенето на птиците в кипарисите, шпиловете на колежа във вечерната мъгла... Повече от всичко, което някога бях желал, исках тези неща, исках вселенската любов на преподобния Блейкбъро. Исках опрощение.

Плаках, лигавих се и за пръв път някой, който не беше уличница, ме прегръщаше и ме люлееше.

– Значи се разбрахме – каза преподобният Блейкбъро.

– Н-не!

– Защо не? – стъписа се свещеникът. – Не искате ли най-после да се завърнете у дома?

Кимнах – нямах вяра на гласа си.

– Тогава защо?

Помъчих се да изговоря думите ясно, устата ми сякаш бе пълна с

кал.

– Трябва... да се... изповядам – болезнено произнесох аз.

– Да, разбира се – весело отвърна свещеникът. – Но трябва да изчакаме, докато се почувствате по-добре, нали? Със сигурност може да почака.

– Не! Н-няма... време – казах. – Т-трябва... веднага. Ако аз... вие... трябва да... знаете. Не... мога да... се върна... с вас... ако...

– Разбирам – дребният свещеник кимна. – Е, ако това ще ви накара да се почувствате по-добре, разбира се, че ще ви изповядам. Откога не сте се изповядвали?

– От... д-двайсет години.

– О! – преподобният Блейкбъро за миг се стресна, но скоро възвърна самообладанието си. – Разбирам. Добре... ъ-ъ-ъ... говорете спокойно.

Историята ми бе дълга и мъчителна. На два пъти спирах, твърде изтощен, за да продължа, но мисълта, че може никога повече да не събера смелост, ме принуждаваше да говоря. Когато свърших, вече падаше нощта и преподобният Блейкбъро отдавна мълчеше. Кръглото му лице беше бледо и стреснато, а когато свърших разказа си, той скочи от стола. Чух го как се плиска в умивалника зад мен и когато отново дойде, беше почти мъртвешки блед, устата му беше пресъхнала като на болен човек и не смееше да ме погледне в очите. Колкото до мен, аз осъзнах, че разрушителният ми подтик да се изповядам по никакъв начин не е облекчил чувството ми за вина, още я носех в себе си непокътната и тържествуваща в черния кивот на сърцето си.

Божие Око не се излъга. Усещах неизменното му лукавство – не бях се измъкнал от Бога. По-лошото беше, че бях покварил този невинен човечец, бях предал вярата му в изначалното добро на света и неговите обитатели. Преподобният Блейкбъро нямаше сили да ме погледне и самоувереността му, импулсивната му топлина бяха изчезнали, сменени от озадачено смущение и предателство. Той не повтори поканата си и си тръгна със следващия влак.

След това събитията бяха произволни предмети, нанизани на бреницата на живота ми. Ателието ми беше изпразнено и картината „Триумф на смъртта“ представена в Академията. Доктор Ръсел идваше и си отиваше, придружаван от множество специалисти, които бяха на различни мнения за станалото със сърцето ми. Онова, за което бяха съгласни обаче, беше фактът, че по всяка вероятност никога вече няма да ходя,

нито да движа лявата си ръка, макар да бях овладял донякъде дясната ръка и главата си. Таби тревожно сновеше край мен с лекарството ми – сега вземах хлорал на два часа и ако пропуснех някоя доза, започвах да треперя и да се потя. Един господин от „Таймс“ дойде да ме види, но Таби бързо го отпрати.

А нощем, докато лежах в леглото си, те идваха, моите любими Ерини, смееха се тихо в тъмното, ледени и тържествуващи, нежни и безмилостни, с безкрайно любящи, неустойимо съблазнителни нокти и зъби. Заедно изучавах лабиринтите на мозъка ми, с майчинска нежност разкъсвах, разрязвах с грижлива изтънченост... Денем бяха невидими, пълзяха като бодлива тел под кожата ми, с мрежичка от фино желязо свиваха и отпускаха кървавото ядро на сърцето ми. Молах се – или поне се опитвах, – но Бог не искаше молитвите ми. Страданието и вината ми бяха по-изискани деликатеси. Бог се хранеше добре с Хенри Честър.

Седмица, седем дни кошунствен делириум в ръцете на любимите ми изкусителки. И те като Бог бяха гладни, озлобени в отчаянието си.

Знаех какво искат – дърпаха каишката, ръмжаха и виеха за плячка. Знаех какво искат. Историята. Моята история. И аз исках да я разкажа.

## ОБЕСЕНИЯТ

63

Аз се гърчех между хищните бедра на последната си любима, когато дойдоха да ме арестуват.

О, бяха много почитителни. Двамата полицаи учтиво изчакаха да стана, скромно да се загърна в халат от китайска коприна и да ги изслушам. По-възрастният от двамата ме уведоми – с леко извинителен тон, – че съм арестуван за убийството на Еуфимия Честър и че лондонската полиция ще ми бъде признателна, ако ги придружа до участъка при първа възможност.

Признавам, че ситуацията ме порази със своята комичност. Значи Хенри беше разкрил всичко, така ли? Горкият Хенри! Ако не беше въпросът за парите, щях да се разсмея с глас, но сега изпълних ролята си блестящо. Усмихнах се, обърнах се към момичето (което се мъчеше да скрие прелестите си с чаршаф), изпратих му въздушна целувка, леко се поклоних на полицаите, взех дрехите си и излязох с ориенталския си вид от стаята. Наистина се забавлявах.

Чаках цял час в килия на „Боу Стрийт“, докато полицаите обсъждаха въображаемото ми престъпление пред вратата – аз прекарах времето в редене на пасианси (бях намерил колода карти в джоба на самото си), – и когато двама служители на реда, единият висок и флегматичен, другият нисък и холеричен, най-после влязоха в килията ми, подът представляваше мозайка от цветни правоъгълници. Аз невинно им се усмихнах.

– А, господа – казах весело, – колко е приятно, че най-после си имам компания. Няма ли да седнете? Боя се, че е малко голо, но както виждате... – махнах към пейката в ъгъла.

– Сержант Мърл, господине – представи се високият, – а това е полицай Хокинс...

Едно ще ви кажа за английската полиция: винаги уважават класовата принадлежност. Каквото и да е извършил един джентълмен, той си остава джентълмен, а джентълмените имат определени права. Правото на ексцентричност например: сержант Мърл и колегата му търпеливо слушаха, докато им обяснявах истината за отношенията си с Ефи, Фани и Марта и за опита ни да инсценираме смъртта на Ефи в гробището.

Полицаяте мълчаха важно и не задаваха въпроси (от време на време Мърл записваше нещо в бележника си), докато не свърших разказа си. Те изглеждаха почтително незаинтересовани. О, да, обичам английската полиция.

Когато млъкнах, сержант Мърл се обърна към подчинения си и тихо му каза нещо, после отново ме погледна.

– Значи – започна той, свъсил вежди в размисъл – вие, господине, твърдите, че макар господин Честър да смята госпожа Честър за мъртва...

– Тя е жива. Виждам, че поразително точно сте уловили основните моменти в разказа ми.

Сержантът присви очи и аз мило му се усмихнах.

– А... имате ли доказателства за това, господине?

– Същата нощ я видях, сержант, както и няколко пъти след това. На „Крук Стрийт“. Знам със сигурност, че Честър се е видял с нея в нощта, когато получи удара. Тогава е била съвсем жива.

– Разбирам, господине.

– Препоръчвам ви да изпратите човек на „Крук Стрийт“, сержант, за да разпита Фани Милър и момичетата й. Ще видите, че госпожица Милър ще потвърди разказа ми. Може дори да заварите там госпожа Честър.

– Благодаря ви, господине.

– Освен това със сигурност ще ви бъде от полза да отворите гробницата на Ишъруд на гробището в Хайгейт, където уж е погребана госпожа Честър.

– Да, господине.

– И след като свършите тези неща, сержант, ще ви бъда благодарен, ако вземете предвид факта, че въпреки естественото си желание да помагам на полицията в разследването, имам свой живот и бих искал да ми бъде позволено час по-скоро да се върна към него – аз се усмихнах.

Суровата любезност на Мърл не трепна.

– Чиста формалност, господине – каза той.

Минаха часове. От прозореца на килията си видях как небето се стъмни, а в седем дойде пазач с храна и кана кафе; в осем се върна и взе подноса. В десет аз заудрях по вратата на килията и настоях да науча защо още не са ме пуснали на свобода. Пазачът беше учтив и непроницаем, даде ми възглавница и няколко одеяла и ме посъветва да поспя. Не след дълго така и направих.

Предполагам, че съм сънувал: помня, че се събудих от мирис на тютюнев дим и бренди, с празна глава и липса на перспектива. Беше почти тъмно с изключение на червеникавата светлина от малката лампа до леглото, стените бяха скрити от сенки, прозорецът бе сляпо око в нощта.

По средата на килията имаше кръгла маса и когато очите ми привикнаха към тъмното, аз познах масата – беше като онази, която имах в кабинета си в Оксфорд преди много години. Колко странно, че я виждам тук, помислих си, докато протягах ръка да докосна полираната повърхност и похабения ръб... колко странно. И някой играеше на карти: те бяха наредени по цялата кръгла маса, в концентрични кръгове, много бели в мрака, почти искрящи с мека отразена светлина, като сняг...

Осъзнах, че съм станал – машинално тръгнах към масата. Стол, който допреди малко беше отдолу, се плъзна по пода и аз седнах, приковал поглед в картите. Не бяха обикновени карти: всяка имаше по средата богато украсена буква от азбуката, сложно вплетена в рисунката на картата като барокова гора.

Намръщих се и се запитах каква ли е тази игра, към която съм се присъединил. Огледах кръга от карти, като се мъчех да отгатна дали не е някакъв сложен пасианс. Окоето ми долови сияние на кристал, отразено в повърхността на масата. Забравена чаша, все още наполовина пълна с бренди, искреше на червената светлина. Погледнах нагоре и трябва да съм бутнал масата, защото чашата се наклони и падна, разливайки питието в широка сияйна дъга. На пътя ѝ се озоваха две карти, които отхвърчаха към мен. Капки черна течност се стекоха по ръката ми и аз видях, че картите са вале купа и дама пика: „валето купа – млад красавец – с дама пика...“. Буквите бяха М и Е.

В този момент, разбира се, осъзнах, че сънувам. Абсурдната символика, неувимото загатване за Бодлер и бароковата образност на смъртта... художникът в мен веднага ги разпозна въпреки странно реалистичното естество на съня: хладното гладко дърво под пръстите ми, мокрото петно на панталоните ми там, където се беше разлило брендито, внезапният студ във въздуха. Беше толкова студено, че усещах пощипване в ноздрите, а дъхът ми се издигаше като нимб над лицето. Отново погледнах към масата и видях, че разлятото бренди е замръзнало – ледена паяжина по тъмния дъб, – а празната чаша се беше запотила от студ. Започнах да треперя въпреки убеждението си, че това е само сън – може би в килията е студено, разсъждавах аз, и сънният ми ум е създал тази картина (достатъчно зловеща, за да изпълни Хенри Честър с

ентузиазъм). Заглавие: „Угризения, или Търпението на призрак“; за да се превърне в готически шедьовър, липсваше само дама в духа на прерафаелитите, бледа от дългия сън, но смъртоносно красива, страховита девойка с кръв по устните и мъст в очите...

Мисълта беше толкова абсурдна, че се разсмях с глас. Господи! Да ме преследва собственото ми въображение! Фани би го оценила. Изведнъж си спомних лицето на Ефи, бледите ѝ устни, сляпата омраза в гласа, когато каза:

– Няма Ефи.

Само Марта.

Проклетата кучка.

– Няма Марта! – извиках с цяло гърло (насън човек може да прави каквото си поиска) и почувствах как напрежението охлаби хватката си. Отново казах:

– Няма Марта.

Тишината погълна думите ми.

Неловка тишина.

После изведнъж се появи тя – седеше пред мен на масата с чаша млечнобял абсент в ръка. Косата ѝ беше разпусната, падаше по облегалката на стола чак до пода във водопад от тежки вълни, които сияеха като чаша кларе на пурпурната светлина. Беше със същата рокля, с която бе нарисувана в „Картоиграчите“ – тъмночервено кадифе с дълбоко деколте, над което кожата ѝ искреше. Очите ѝ бяха огромни и неразгадаеми, усмивката – така различна от сладката, открита усмивка на Ефи – беше като прерязано гърло.

– Ефи... – опитах се да придам безгрижност на гласа си: нямаше причина гърлото ми да се свива, устните ми да се напукват, нямаше причина капките пот да жилят подмишниците ми. Нямаше причина...

– Не, не е Ефи – гласът не беше на Ефи, беше онзи дрезгав, прегракнал сребрист шепот, така характерен за Марта.

– Марта? – напук на себе си останах като омагьосан.

– Да, Марта – тя вдигна чашата си и отпи: аз видях как бистрият кристал се замъгли и замръзна там, където го бе ше докоснала. Приятен детайл, помислих си. Ще го използвам в някоя картина.

– Само че Марта не съществува – казах. В съня ми изведнъж стана много важно да ѝ докажа, че говоря истината. – Видях ви как създадохте Марта. Направихте я от грим, боя и парфюм. Тя е просто поредната роля, която трябва да играеш, като Малката просякния или Спящата красавица. Марта не съществува!



– Вече съществува – това беше Ефи с типичното си детинско упорство. За миг дори сякаш я видях – видях призрака ѝ, – после тъмните очи отново я скриха като облак и тя стана отново Марта. – И ти е много сърдита, Моуз – спря, за да отпие от чашата си и аз почувствах ледената ѝ омраза, гнева ѝ, подобен на полъх от вятър. – Много ти е сърдита – тихо повтори тя.

– Това е нелепо! – възкликнах. – Няма Марта. Никога не е имало Марта.

Тя не ми обърна внимание.

– Ефи те обичаше, Моуз. Вярваше ти. Но те предупреди, нали? Каза ти, че никога няма да ти позволи да я изоставиш.

– Не беше така – напук на цялата си незаинтересованост започнах да се оправдавам. – Мислех, че ще...

– Тя ти омръзна и ти си намери други жени, които искаха по-малко от теб. Купи ги с парите на Хенри – тя помълча малко. – Наистина искаше Ефи да умре. Така беше по-чисто.

– Това е смехотворно! Никога не съм обещавал...

– Обеща, Моуз. Обеща. Направи го.

Изгубих самообладание.

– Добре, добре, обещах! – гневът предизвика наченки на мигрена около челото ми. – Само че обещах на Ефи. Нищо не съм обещавал на Марта – главата ми се завъртя като детски пумпал и ми се зави свят от ярост и нещо подобно на страх. Закресях, неспособен да спра думите, които се изливаха от мен: – Мразя Марта! Мразя тази кучка. Мразя начина, по който ме гледа, сякаш вижда всичко, знае всичко. Ефи ми вярваше, нуждаеше се от мен, а Марта няма нужда от никого. Тя е студена. Студена! Никога нямаше да те оставя, ако не беше тя.

Това беше почти вярно. Спрях задъхан и мигрената заблъска по слепоочията ми. Започнах да дишам дълбоко: колко нелепо, да губя самообладание насън.

– Никога не съм сключвал сделка с Марта – тихо заключих аз.

Тя помълча известно време.

– Трябваше да послушаш Фани – каза накрая.

– Какво право има Фани да ми нарежда каквото и да било? – сопнах се аз.

– Тя те предупреди да не ни се изпречваш на пътя. Харесваше те. Сега вече е много късно.

Не се смейте, но ще ви призная, че когато надникнах в печалните ѝ очи, за миг изпитах някаква смесица от страх, съжаление и отчаяние

като в ада на Данте. Видях се да летя надолу към мрака на зашеметяващата вечност, като снежинка, която пада в дълбок кладенец. Изведнъж почувствах биенето на сърцето си невероятно крехко: нищото зееше под мен и в пристъп на нелепа асоциация си припомних онази нощ в Оксфорд, когато глас от мъртвите се обади от масата: „Толкова ми е студено.“

Толкова ми е студено...

В този миг осъзнах, че увереността ми, че сънувам, е малко абсурдна: кога сънят ми е бил толкова ясен, толкова натрапчив, толкова реален? Кога друг път успях да помириша абсента в чашата, да докосна повърхността на масата, която още лепнеше от разлятото бренди? Да почувствам как космите по треперещите ми ръце настръхват? Сkochих и грабнах ръката на жената отсреща: беше студена – сини вени върху мрамор.

– Ефи... – изведнъж осъзнах, че трябва да ѝ кажа нещо, нещо ужасно важно. – Марта, къде е Ефи?

Лицето ѝ беше безизразно.

– Ти я уби, Моуз – тихо каза тя. – Остави я в гробницата и тя умря, точно както Хенри си мислеше. Знаеш, че си я убил.

Бях задал погрешен въпрос. Чувствах как времето се изнизва като спирала.

– Тогава коя си ти? – извиках отчаян.

Тя ми се усмихна – тънка, студена усмивка като лунен сърп.

– Знаеш, Моуз – каза.

– Проклет да съм, ако знам!

– Ще узнаеш – прошепна тя и когато се събудих в тъмното, лепкав от пот и с болки в цялото тяло, усмивката ѝ остана у мен като малка рибуловна кукичка, забита в тила ми. И сега е на същото място, сега, когато потъвам в непостижимата празнота на свят без Моузес Харпър... Виждам я как искри в смълчаното пространство като остра коса. „Ни видяна, ни позната...“ Между слепотата, невежеството и неумолимата инерция на отрицанието се случва човек да се влюби.

И когато същата сутрин ми казаха, че в гробницата на Ишъруд в Хайгейт е намерено тяло на жена, изобщо не се изненадах.

любопитство, като пот – гореща и кисела. О, как ви се иска да узнаете. Но аз няма да ви кажа къде съм, а и да ви кажа, никога няма да ме намерите, пък и за пътешествениците всички места си приличат: ферми, градове, малки къщи... едно и също. Сега пътувам с циганите. Това е почтен живот – през повечето време – и е по-безопасно да сме в постоянно движение. Никой не задава въпроси. Всички тук имат своите тайни и своята магия.

В Лондон е лесно да изчезнеш. Хора идват и си отиват, унесени в ежедневиите си дела, затова никой не обърна внимание на една стара жена с кошница, пълна с котки, която крачеше по мекия сняг. Оставих всичките си неща на „Крук Стрийт“: предполагам, че момичетата са ги разпродали, когато най-после са разбрали, че няма да се върна. Дано са го направили – те бяха добри момичета и на мен ми беше мъчно да се разделя с тях. Но такъв е животът. Пътувай бързо и без багаж – това е моето мото, така беше дори в далечните дни, когато Марта беше малко дете. И сега, двайсет години по-късно, пак пътуваме бързо и без багаж, а снегът валя в гърбовете ни като Ангела при портата.

Циганите ни взеха със себе си, без да кажат и дума – те знаят много за ловците и жертвите, – дори ни дадоха каруца и кон. Някои от тях още помнеха майка ми и казваха, че аз приличам на нея. Започнах да правя отвари и любовни еликсири, лекове срещу подагра или немилостиво мъжко сърце и се сдобих с повече приятели, отколкото вие някога ще имате с вашата църква и проповеди. Те ми дадоха ново име, но аз няма да ви го кажа – циганско име, – и понякога предсказвам съдби по селските панаири с помощта на картите Таро, кристалното кълбо и зеления шал, метнат върху лампата. Но аз не гледам на всеки. Не – обичам младите момичета, нежните, с блеснали очи и бузи, пламнали от приказна надежда. Може би един ден ще намеря сред тях различно момиче, самотно като Ефи, което ще се научи да лети и да следва балоните...

Ние – Марта и аз – продължаваме да се надяваме. Последния път бяхме толкова близо, казва ми тя, толкова умопомрачително близо. А сега сме по-близо отвсякога: споменът за Ефи, скръбта по Ефи ни свързва – не с горчицина, а с леко меланхолично съжаление за онова, което би могло да бъде. Ефи, нашето малко момиче. Нашата бледа сестра. Ние я обичахме, знаете ли, обичахме я повече, отколкото който и да било от вас някога я е обичал, достатъчно, за да искаме да остане с нас завинаги... и донякъде тя е с нас, в сърцата ни: бедната смела Ефи, която доведе изгубената ми Марта обратно у дома.

В зимните вечери аз седя в каруцата на светлината на малка синя

свещ, а Тиси, Мегера и Алекто се гушат в краката ми до печката и слушат как пея на Марта, която мърка на коляното ми:

На стълбите в палата,  
на стълбите в палата  
девойка хубава седи,  
девойка хубава седи...

Един ден ще я намерим, Марта, обещавам ѝ аз, докато галя меката ѝ черна козина. Чувствително момиче с ясни, невинни очи. Самотница, която има нужда от майка, от сестра. Един ден ще я намерим. Един ден... скоро...

## 65

Беше Ефи. Те ме заведоха да опозная тялото, което лежеше в моргата, и през цялото време бяха много любезни, с тихата учтивост на палачи. Усещах как с всеки дъх примката се затяга около врата ми... Тя лежеше върху леко наклонен мраморен блок, а в един канал до краката ми течеше силен дезинфектант и издаваше тихи бълбукащи звуци, които отекваха в безграничната тишина на моргата.

Аз кимнах.

– Това е Ефи.

– Да, господине – сержант Мърл оставаше все така безстрастен, сякаш обсъждахме нещо, което слабо го интересуваше. – Докторите казват, че тялото е лежало в гробищата около седмица. От Коледа или някъде там. Изглежда, че студът е забавил процеса на... разлагане.

– Но, по дяволите, аз я видях!

Мърл ме погледна безизразно, сякаш бе твърде учтив, за да коментира твърдението ми.

– Видях я... няколко дни след това!

Мълчание.

– Впрочем, ако знаех, че наистина е мъртва, защо, за бога, бих ви казал къде е тялото?

Сержантът ме погледна, сякаш се извиняваше.

– Господин Честър вече беше съобщил в полицията – обясни той. – Каза, че... хм... отговорността го мъчела.

– Хенри е болен! – възкликнах аз. – Не е в състояние да различава фактите от фантазиите.

– Господинът несъмнено е много разстроен – каза Мърл. – Всъщност доктор Ръсел, специалистът по душевни болести, смята, че психичното му състояние е нестабилно.

Мътните го взели! Схванах играта на Хенри: след като свидетелства срещу мен и след като прочут лекар се изкаже за здравето му, той никога няма да получи присъда за убийството на Ефи. Но проклет да съм, ако го оставя да лепне това на мен!

– Разговаряхте ли с Фани Милър? – чух отчаянието в гласа си, но не бях в състояние да го прикрия. – Тя ще ви каже истината. Всичко това беше нейна идея, от самото начало. Ефи беше се скрила при нея.

Отново същата физиономия на почтителен укор.

– Изпратих човек на „Крук Стрийт“ – безстрастно ми съобщи Мърл. – Но за съжаление на посочения адрес нямаше никой. Поставих къщата под наблюдение, но до този момент госпожица Милър не се е появила. Както впрочем и никой друг.

Новината ме зашемети като удар по челюстта.

– Съседите! – извиках задъхан. – Питайте тях. Питайте някого...

– Никой не помни да е виждал на посочения адрес млада дама, която да отговаря на описанието на госпожа Честър.

– Разбира се, че никой не я виждал! – сопнах се аз. – Нали ви казах, че се е дегизирала!

Мърл само ме изгледа с печален скептицизъм и аз неволно плъзнах ръка по врата си. Невидимата примка все повече се затягаше.

Предполагам, знаете завършека на тази мрачна история – всички го знаят. Дори тук, сред, така да се каже, утайката на обществото, се ползвам с известна слава: наричат ме „Джентълмена Джак“ и ми говорят с уважение заради положението ми на светски лъв, на когото предстои да увисне на бесилото. Понякога пазачът ми пъха в ръката мазно тесте карти и аз си позволявам да изиграя с него една бърза игра на покер.

Винаги печеля.

Процесът ми беше хубав, доколкото един процес може да бъде такъв: всъщност драмата ми допадна. Макар и смела, защитата беше лесно оборена – и аз можех да кажа на адвоката, че пледирането за невменяемост няма да мине, – но прокурорът беше злобен стар методист, който извади на светло всички мръсни детайли от превратната ми кариера, включително някои епизоди, които самият аз бях забравил, с грижливо внимание към детайла. В залата имаше много жени и когато съдията сложи черната си шапка, треперещият му старчески глас почти заглъхна

сред ридания и хлипания. Жени!

Е, получих отсрочка от три недели и през нито една от тях не пожелах да се срещна със свещеник, но накрая той дойде да ме види. Каза, че не би понесъл да види как непокаял се грешник отива на бесилото. Това лесно може да се разреши, казах му аз: не ме бесете! Не мисля, че той оцени шегата ми. Те рядко разбират от шегги. Със сълза във влажното си старческо око свещеникът ми разказа всичко за Ада, но като помисля за последната си успешна картина „Содом и Гомор“, ми се струва, че аз знам повече за Ада от този стар лицемер. Адът е мястото, където отиват всички порочни жени – нали ви казах, че ги обичам горещи – и може би отдолу ще мога да надникна под полите, роклите или каквото там носят ангелите и да намеря отговора на онзи древен теологичен въпрос.

Сигурен съм, че сте ужасен, отче, но си спомнете, че ако не бяха грешниците в Ада, нямаше да има забавление за онези на балкона, а аз винаги съм твърдял, че е трябвало да стана актьор. Така че приберете броеницата, пийнете нещо за сгряване – тук с пари всичко се купува, знаете ли? – и може би ще изиграем една-две игри на покер, а когато си тръгнете, им кажете, че сте си свършили работата. Целунете момичетата от мен и им предайте, че ще се видим на танците. Все пак аз трябва да се грижа за репутацията си.

Но понякога, докато лежа буден в малките часове на нощта, не мога да не се питам как Фани и тъмната ѝ дъщеря успяха да направят това. И понякога, докато секундите безмилостно се изнизват в нищото, почти съм готов да повярвам... да повярвам в сънища, видения... в студени нощни изкусителки с леки смразяващи пръсти, жадни усти и още по-жадни сърца. В отмъстителни призрачни деца... в любов, по-велика от смъртта и по-силна от гроба.

И в здрачните дебри на съня като че ли изниква картина – винаги когато съм трезвен, имам добри идеи за картини, – която, ако присвия очи, почти застава на фокус: картина на майка, обичала мъртвата си дъщеря толкова много, че я върнала в света на живите, за да се всели в тялото на друго момиче, тъжно и самотно момиче, жадуващо за любов, и тази жажда и тази любов били толкова силни, така я зовяли от тъмното, че тя дошла, закопняла да живее отново. О, да, аз знам много за този копнеж. И двете заедно – нещастното бледа момиче и изгубеното премръзнало тъмнокоса момиче – създали жена с едно тяло, две души и знание, надхвърлящо човешкото въображение...

Нощем, когато подобни неща изглеждат възможни, ми се струва съвсем вероятно тази жена все още да се разхожда по осветения от

луната паваж, макар че тялото ѝ лежи безжизнено в моргата: тя върви, все така закопняла, все така зажадняла... толкова студена... и толкова силна, че ако пожелае, може да минава през стени и врати, да прекосява безгранични пространства, за да се изправя срещу убийците си в сцени на изтънчени черни кошмари и завладяваща лудост. Тя може да разказва истории за убийства или да рисува видения за ада... но зад гнева винаги ще има копнеж и студена, отчайваща жажда. Мъртвите не прощават.

В този ход на разсъждения има някаква всепроникваща логика, както и странна езическа поетичност. Започвам да си припомням останки от класическото си образование, на което не обръщах особено внимание в училище. Да, и аз съм чел Есхил и знам откъде Фани е взела имената на котките си. И като знам това, почти започвам да вярвам... да вярвам в ангели, демони, Еринии... Евмениди.

Почти.

Все пак трябва да мисля за репутацията си.

## Епилог

*Ръкопис от имението на Хенри Пол Честър  
Януари 1881 година*

Черният ангел шава нетърпеливо и аз поглеждам към небето, поръбено със синкавата катаракта на изгрева.

Време е.

Внезапна паника пробягва по болния ми гръбначен стълб. Усещам как тикът, който вече е сковал половината ми лице, отново се раздвижва – неудържимо, сякаш малко гневно създание е затворено зад очната ми ябълка и се мъчи да излезе. Последната карта от играта ни е Смърт... Знаех го от самото начало, но макар че ще изпитам облекчение от отпускането на гръдния си кош, мозъкът ми негодува срещу унищожението, глупавата материя пищи: не, не, не! Клепачът на ношта започва да се повдига и под него е Окото на Бога с прозрачния си син ирис и ужасната си насмешка.

Приказката е разказана и аз не съм Шехеразада, за да се измъкна на загоряване, следвана от вълци по петите. Вълкът се крие зад извивката на скулата ми, в кухината на черепа ми, пробужда се...

Гладен.

Черният ангел посяга да вземе косата си. Последната ми мисъл ще бъде за Марта – моята корона от тръни, Дама купа, бучиниш и хлорал, призрачно дете и палач, магьосница и евтина уличица. Бледата светлина пада върху извитото острие: вдигни го, Коломбина, вземи живота ми, думите ми... Но ми кажи едно: обичала ли си, Шехеразада? Обичала ли си поне веднъж?

Мълчание.

Представете си как мъртво листо пада в дълбок кладенец.

Представете си го за миг.

## КРАЙ



© 1993 Джоан Харис  
© 2005 Магдалена Куцарова, превод от английски

Joanne Harris  
Sleep, Pale Sister, 1993

Сканиране, разпознаване и редакция: Теодора, 2008

**Публикация**  
ИК „Прозорец“, 2005

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6316>]